

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

ORIZONTURI DIDACTICE (ONLINE)

ARTICOLE DE SPECIALITATE

Editura Educatia Azi

Coordonatori:

- prof. învăț. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU (Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, Bacău);
- prof. Rodica-Maria Dănaș (Colegiul Național „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj);
- prof. Luminița - Mihaela Drăgoi (Grădinița Nr. 236, București);
- prof. învăț. preșcolar Elena HÂNGAN (Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita).

Referenți științifici:

- prof. dr. Alina PISTOL (Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești, Bacău);
- prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN (Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța).

Colectivul de redacție:

- prof. învăț. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU, prof. învăț. primar Maria BOTEZATU, prof. Chirac Mihaela, bibliotecar Florentina DUMITRU, prof. Mirela ONEȚIU, prof. învăț. primar Maria-Liliana POPA, prof. învăț. primar Valentina-Narcisa STANCIU.

Tehnoredactare: prof. învăț. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU

2022 © pentru prezenta ediție *Editura Educatia Azi*

Site: <https://edituraeducatiaazi.ro/>

Site revista: <https://noiorizonturididactice.wgz.ro/>

Adresa editurii: Suceava, str. Nicolae Iorga, nr. 14

MIHAIL KOGĂLNICEANU ȘI REVISTA DACIA LITERARĂ

Prof. Manuela ACHIM

Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj-Napoca

În județul Fălciu, la graniță cu republica Moldova de azi, își stăpâna pământurile familia în care s-a născut Mihail Kogălniceanu. De neam, așa cum le arată numele, tatăl se trăgea din Orhei – Basarabia, pe unde curgea râul Kogălnic. Mihail, născut la Iași în 1817, era fiul marelui vornic Ilie Kogălniceanu și al Catincăi Stavilă, care, rămasă orfană, fusese crescută în familia viitorului domn al Moldovei, Mihail Sturdza. Educația lui Mihai începe acasă sub îndrumarea călugărului Gherman Vida, apoi la pensionul lui Victor Cuenin din Iași și la Institutul francez al lui Lincourt de la Miroslava, lângă Iași (unde a fost coleg cu Vasile Alecsandri și cu Alexandru Ioan Cuza). În 1834, îl aflăm pe Mihail la Colegiul Lunéville din Paris, pentru ca un an mai târziu să fie la Universitatea din Berlin, unde devine pasionat de istorie.

Activitatea de om de cultură și de om istoric se confundă în cazul lui Mihail Kogălniceanu cu activitatea de unionist. Când Kogălniceanu revine la Iași domnitorul Sturdza îl numește locotenent-aghiotant, apoi căpitan-aghiotant al domnitorului. Relațiile sale cu domnitorul Mihail Sturdza se răcesc însă destul de repede și destul de considerabil, astfel că din 1846 pleacă într-o călătorie în Franța și Spania, pentru ca la întoarcerea în țară deși nu se implică în mod direct la mișcările revoluționare din Moldova, totuși trece granița în Bucovina, iar la Cernăuți redactează documentul „Dorințele partidei naționale din Moldova” și colaborează la ziarul „Bucovina”, promovând idei naționaliste care nu sunt pe placul domnitorului.

Reîntors la Iași în 1849, noul domnitor Grigore Alexandru Ghica îl numește în importante funcții politico-administrative: director al Departamentului Lucrărilor Publice (noiembrie 1849 - aprilie 1850) și al Departamentului de Interne (4 octombrie 1851 - 21 iulie 1852). În cele din urmă și relațiile cu Ghica se răcesc considerabil, astfel că viitorul prim-ministru devine și industriaș, având o fabrică de postav la Târgu-Neamț. Dar cea mai importantă muncă a domniei sale este aceea pentru unirea românilor, aflați temporar în țări diferite, despărțiți de granițe întâplătoare. După Războiul Crimeii, în noul context internațional, Kogălniceanu desfășoară o bogată activitate unionistă: înființează ziarul „Steaua Dunării”, este printre inițiatorii constituirii Societății Unirea și este printre membrii cei mai activi ai Comitetului Central al Unirii de la Iași, fondat la 7 februarie 1857. În Divanul ad-hoc a Moldovei, Kogălniceanu este ales deputat de Dorohoi și în această calitate, în ședința istorică a Adunării Elective din Moldova, Mihail Kogălniceanu pledează pentru alegerea ca domnitor a colonelului Alexandru Ioan Cuza.

Eforturile sale unioniste nu s-au limitat doar la mijloacele administrative sau politice, ci s-au concentrat și pe problemele culturale, în mod special cele literare. Așa se face că, în speranța unificării graiului și a literaturii din toate regiunile românești, Kogălniceanu a editat revista „Dacia literară” în 1840, pe care o definește astfel: *„foaia noastră va fi un repertoriu general al literaturii românești, în care, că într-o oglindă, se vor vedea scriitori moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, bucovineni, fieștecare cu ideile sale. În opoziție, cu spiritul literaturii originale sunt prezentate traducerile”*.

Dacia literară (numele revistei era de altfel sugestiv, pornind astfel de la vatra etnogenezei spre unificarea poporului român în limba și literatură), cu toate că este o inovație în epoca, sau tocmai pentru că reprezenta o prea mare inovație în epocă, nu a avut o viață lungă, fiind publicată doar în 3 numere ianuarie-februarie, martie-aprilie, mai-iunie, fiind interzisă de regim. Se pare că una dintre probleme a fost citarea într-un articol a proverbului *Peștele de la cap se împute*, aluzie evidentă la domnitorul Mihail Sturdza. Ca să nu mai vorbim despre ideea unei reviste românești, care induce ideea unei singure țări românești. Și deși a apărut atât de puțin Dacia literară a fost o oglindă a literaturii românești de la acea vreme.

Viziunea lui era pentru o revistă care să îmbrățișeze aspectele vieții culturale a românilor din toate provinciile românești, pe care o consideră el drept mijlocul cel mai potrivit pentru necesară apropiere a literatorilor români de pretutindeni, pentru stabilirea unui cât mai strâns contact între ei, închegarea „unei limbi și unei literaturi comune pentru toți” și a unei platforme culturale unitare. Așa a apărut *Dacia literară*.

Cu acest gând începe cea mai importantă muncă a sa în calitate de publicist la 30 ianuarie 1840, împreună cu alți colegi de generație, când pune bazele revistei „Dacia Literară”. În articolul „Introducere” din primul număr al revistei, acesta va sintetiza în câteva puncte idealurile scriitorilor pașoptiști:

- combaterea imitației scriitorilor străini și a traducerilor mediocre,
- crearea unei literaturi cu specific național, inspirată din istorie, natură și folclor,
- lupta pentru unitatea limbii și dezvoltarea spiritului critic.

Mihail Kogălniceanu va încerca astfel o orientare a literaturii române autohtone spre autenticitate, spre valoare, încercând să diminueze lucrările străine ce ajungeau la noi în formă tradusă și de multe ori eronate. Astfel, preluând câștigurile celorlalte producții românești, Dacia literară se dorește a fi un repertoriu general a literaturii românești" care să umple un gol real în sfera culturii autohtone: o publicație dedicată exclusiv problemelor intelectuale. Rostul noii reviste este de a crea o unitate etnică, lingvistică și teritorială prin intermediul culturii, așa cum sugerează și titlul: Dacia reprezintă o utopie națională - tărâm străvechi, simbol al unității teritoriale și libertății de exprimare („Literatură noastră are trebuință de unire, iar nu de dezbinare falul nostru este realizarea dorinței că românii să aibă o limba și o literatură comună pentru toți”).

Pentru o bună organizare în funcționarea publicației sunt organizate în 4 secțiuni:

- prima rubrica este destinată compunerilor originale, intitulată Compuneri a Daciei și cuprinde șapte subcapitole: Introducere, Scene din Chronicile Moldaviei (Alexandru Lăpușneanu de Costache Neguzzi), Scene din Obiceiurile Moldaviei (Nou chip de a face curte de Mihail Kogălniceanu), Scene contimpurane de Costache Neguzzi, Suvenire din Italia (Buchetiera din Florența de Vasile Alecsandri), Literatură străină (M A. Demidoff în Banat, Valachia și Moldova) și Poesii (Fabule de A. Donici);
- a doua rubrica reproduce articole din alte publicații românești (Foaie pentru minte, inima și literatură, Curierul românesc, Albina românească, Arhivă românească, Mercur);

- ➔ a treia rubrica, Alegere din alte foi, este rezervată criticii operelor literar-artistice și cultural-stiințifice (Descrierea tabloului lui Alexandru cel Bun și Descrierea tabloului Dochia și Traian);
- ➔ a patra rubrica, Telegraful Daciei, rezumă și comentează pe parcursul a cinci subcapitole (Literatură, Arte, Teatru, Felurite, Răspunsuri) articole din alte ziare și reviste din țară.

Bibliografie (surse):

- <http://ro.wikipedia.org/wiki/Kogalniceanu>;
- adev.ro/pbchen;
- Platon Maria, Dacia literară supt redacția lui Mihail Kogălniceanu, București, Editura Minerva, 1972;
- Zub Alexandru, Mihail Kogălniceanu, arhitect al României moderne, Ed. Institutul European, Iași, 2005.

SISTEMUL EDUCAȚIONAL ALTERNATIV WALDORF

Prof. înv. primar Mariana-Claudia BĂISAN
Școala Gimnazială „Ion Creangă” Albesti, jud. Constanța

„Waldorf education is not a pedagogical system but an art-the art of awakening what is actually there within the human being”- Rudolf Steiner

Pedagogia Waldorf a fost creată la începutul secolului XX de către Rudolf Steiner. Ea se bazează pe antropologia dezvoltată de Steiner în cursurile de introducere ținute în toamna anului 1919, înainte de începerea primelor clase, în Stuttgart, Germania.

În lume, acest sistem educativ are astăzi o răspândire largă. La nivel mondial există mai multe forumuri de cercetare în pedagogie și de formare continuă care asigură buna funcționare a sistemului alternativ Waldorf, protejând copy-rightul. La nivel național sunt organizate federații naționale autorizate care sunt responsabile de brandul Waldorf, cu formările și autorizările necesare. Obiectivul fundamental al pedagogiei Waldorf este întărirea, cultivarea și organizarea celor trei componente esențiale ale ființei umane: voința, simțirea și gândirea, la fiecare nivel de vârstă. Concepția pedagogică a școlilor Waldorf susține că numai printr-o predare corespunzătoare necesităților interioare ale fiecărei vârste se poate ajunge la o dezvoltare a omului în sensul libertății, fiind și numită "educație pentru libertate", nefiind vorba de un învățământ ce acordă o libertate deplină copilului, ci de o pregătire în vederea dobândirii unei gândiri. Cunoașterea aprofundată, spiritual – științifică a ființei umane, oferă, în concepția lui R. Steiner, mijloace practice de a rezolva problemele vitale ale contemporaneității, dintre care una importantă este cea a învățământului. Din cunoașterea și descrierea naturii copilului, a ființei omului în devenire vor rezulta soluții pentru problemele educației. Dezvoltarea ființei umane este văzută ca un proces de creștere și metamorfoză, ce se desfășoară în etape de câte șapte ani. Alternativa educațională

Waldorf completează sistemul educațional existent și substituie unele forme de educație printr-o ofertă metodică și didactică diferită sau complementară. Restructurează cadrul de organizare și funcționare a instituției școlare, corectează sau completează unele lacune sau imperfecțiuni ale sistemului oficial.

În Școala Waldorf, ritmul are un rol important în educarea voinței, urmărindu-se ritmul unei ore, al zilei, al lunii și al anului. Ritmul orei este reliefat de împărțirea cursului principal, ce se desfășoară la începutul cursurilor în primele două ore, în trei părți:

- ❖ partea ritmică, prin care este solicitată voința copilului;
- ❖ o parte cognitivă care se adresează intelectului ;
- ❖ și partea de povestire care se adresează simțirii.

Ritmul zilei facilitează aprofundarea subiectelor teoretice prin aplicarea lor în practică și prin însușirea lor artistică. Materiile cognitive sunt studiate în epoci, o clasă studiază o materie, zilnic, primele două ore fără pauză, timp de 2–4 săptămâni. Într-o astfel de epocă, se parcurge chiar toată materia dintr-un an școlar. Un alt avantaj al predării în epoci este faptul că informațiile și întrebările primite peste zi sunt prelucrate subconștient noaptea, iar a doua zi, atât elevii, cât și profesorii, găsesc mai ușor rezolvarea lor. Nu toate materiile însă se studiază însă în epoci. Se predau în sistem modular limba maternă și gramatica, matematica, fizica, chimia, istoria, geografia și științele naturii.

În sistemul de învățământ Waldorf nu se folosesc manualele unice, ceea ce conduce la implicarea elevilor în documentarea din mai multe surse pentru a studia o anumită temă, la creșterea respectului față de cărți, cât și a autorității profesorului care poate astfel să introducă în cadrul procesului de învățământ noi informații sau materiale apărute în domeniul respectiv, și are posibilitatea de a adapta nivelul predării și al cerințelor la nivelul clasei. Elevii școlarizați în acest tip de școală își formează păreri cât mai obiective, în timp devenind cu ușurință autodidacți. Datorită formelor legislative și de pregătire existente, această formă de organizare nu este oficial acceptată în România, dar este încurajată de unele inspectorate și de cercetători în pedagogie și de psihologi.

Bibliografie:

1. Felea, Gheorghe, Alternativele educaționale din România, Ed. Triade, Cluj;
2. Steiner, Rudolf, Antropologie generală, Ed. Triade, Cluj, 2001;
3. Programele și planurile cadru pentru învățământul Waldorf 2002.

LOGARITMUL DINCOLO DE ABSTRACT

Prof. Lucian-Gabriel BIRO

Colegiul Național „Mihai Eminescu” București

Logaritmul este, conform definiției, un număr real z , notat $\log_b x$, astfel încât $b^z = x$. Deși definiția este cât se poate de simplă și clară, aceasta rămâne în abstract, iar ceea ce nu se prezintă la introducerea noțiunii la clasa a X-a, sunt scopul și aplicabilitatea noțiunii.

Această noțiune a fost pusă în lumină de John Napier la începutul secolului al XVII-lea cu scopul de a simplifica modul de lucru în calculele matematice. Au fost repede adoptați de către navigatori, oameni de știință, ingineri și alți specialiști interesați în a face calculele matematice mai ușoare, cu ajutorul tabelelor de logaritmi și a riglelor de calcul, însă acum orice telefon inteligent dispune de funcția logaritm, deci calculele se pot realiza fără a avea nevoie de tabelele logaritmilor. Cu ajutorul acestui operator matematic, operațiile lungi care necesitau efort de calcul cu numere cu multe zecimale puteau fi înlocuite cu căutarea în tabelele de logaritmi, sau mai nou cu ajutorul calculatorului, și o simplă adunare (datorită proprietății fundamentale a logaritmilor: logaritmul unui produs este egal cu suma logaritmilor factorilor aceluși produs).

Relativ la aplicabilitatea logaritmilor, următoarea aplicație economică în care utilizarea logaritmului facilitează calculul necunoscutului din formula dobânzii compuse, este reprezentativă. Problema presupune că un client plasează la o unitate bancară, care are o rată a dobânzii de 3,5%, suma de 10000 u.m. (unități monetare). Știind că suma finală pe care clientul o va lua de la banca este de 14105,87 u.m., să se calculeze pentru cât timp este plasată suma de bani în bancă.

Rezolvarea problemei presupune cunoașterea formulei dobânzii compuse, mai precis a formulei care calculează suma finală dobândită, la sfârșitul perioadei.

$$S_f = S_0 u^t, \text{ unde } \quad \text{(formula 1)}$$

- S_f este suma finală ridicată la sfârșitul perioadei;
- S_0 este suma depusă de client la instituția bancară;
- t este perioada de timp, exprimată în ani;
- u este factorul de fructificare, obținut din notația $1 + i = u$;
- i este rata dobânzii percepută de bancă.

Conform formulei 1 și a datelor problemei, se obține modelul matematic:

$$14105,876 = 10000(1 + 0,035)^t \text{ (se împarte egalitatea la 10000 și se face adunarea din paranteze)}$$

$$1,035^t = 1,4105876 \text{ (se aplică funcția logaritm zecimal, notat log sau lg)}$$

$$t = \frac{\log 1,4105876}{\log 1,035} \text{ (se folosesc valorile logaritmilor, se face împărțirea)}$$

$t = 9,999$ ani.

În concluzie, aplicarea logaritmului reduce considerabil calculul, relativ la necunoscuta t , calcul care putea fi făcut prin încercări repetate, dând valori reale variabilei t , până s-ar fi obținut o egalitate sau o valoare a membrului stâng apropiată de cea din membrul drept.

Logaritmul poate avea ca bază orice număr real nenul, pozitiv și diferit de 1, iar ca argument orice număr real strict pozitiv. În afară de logaritmul zecimal, cu baza 10, sus amintit, se evidențiază și logaritmul natural în baza e (e este constanta lui Euler, număr irațional aproximat prin lipsă la două zecimale cu 2,71). Practic logaritmul este operația inversă ridicării la putere, așa cum este împărțirea față de înmulțire.

Bibliografie: ro.wikipedia.org

SERBAREA ȘCOLARĂ – MIJLOC DE REALIZARE A EDUCAȚIEI ESTETICE

Prof. înv. primar Irina BRISCAN
Liceul Teologic Baptist Reșița, jud. Caraș-Severin

Serbarea școlară este o activitate, în primul rând, artistică, practică cu multă plăcere, entuziasm și conștiințiozitate la nivelul educației timpurii și a școlarității mici. Eficiența acestei activități didactice reiese din impactul pozitiv, puternic, pe care îl are în dezvoltarea personalității copilului. Este cunoscut faptul că educația urmărește dezvoltarea elevului din punct de vedere intelectual, fizic, moral, estetic și emoțional.

Educația estetică este o latură a educației, îndrăgită mult de educatori și de educați, tocmai prin caracterul relaxant și plăcut pe care îl poartă. Această componentă a educației „utilizează în formarea personalității potențialul educativ al frumosului estetic, social și natural”. În sfera acestei educații întâlnim concepte ca: „ideal estetic”, „stil estetic”, „gust estetic” și „spiritul de creație”. Legătura dintre aceste concepte și serbarea școlară este că acest tip de activitate cultivă și dezvoltă preponderent gustul estetic și spiritul de creație.

În cele ce urmează vom arăta cum putem cultiva gustul estetic prin intermediul serbărilor școlare. Gustul estetic, ca orice alt gust, se formează prin exercițiu. Așadar, ce exersăm? Exersăm capacitatea elevului de „a iubi și a aprecia frumosul sub raport cognitiv, afectiv și comportamental”. Odată exersat acest gust putem face referire și la spiritul de creație, prin care elevul dovedește abilitatea de a imagina și de a crea frumosul.

Pentru că subiectul nostru este cel legat de serbările școlare ca modalitate de realizare a educației estetice, vom evidenția următoarele aspecte:

- Participarea preșcolarului/elevului ca simplu spectator la serbările școlare reprezintă un prim pas pe traseul acestei forme de educație. El ia contact cu lumea fascinantă a poveștilor, întâlnește personaje pozitive și negative, trăiește stări emoționale variate (bucurie, tristețe,

curiozitate, haz etc.). Vorbim aici de educația estetică din punct de vedere cognitiv (învață ce este frumosul, ce este urâtul, ce este binele, ce este răul) și afectiv (trăiește stările pe care personajele le transmit, își dezvoltă preferința pentru anumite tipuri de persoane).

- Implicarea copilului în desfășurarea serbărilor școlare capătă un accent mult mai puternic în educația estetică. Copilul trăiește frumosul, îl exersează, îl apreciază și îl creează. Concret, putem aduce în discuție exemple ca:

a) Interpretarea rolurilor – se știe că orice copil preferă rolurile de eroi, de prinți, de prințese, de personalități puternice și curajoase, care se luptă cu vitejie pentru a-și atinge scopul. Prin interpretarea acestor roluri copilul apreciază valori umane pozitive: curajul, cinstea, spiritul civic, perseverența, entuziasmul ș. a. Din interpretarea personajelor negative ei învață cum să identifice comportamentele negative și nonvalorile și cum să le respingă. Piese de teatru sunt generoase în a oferi exemple de personaje negative și pozitive, care le formează gustul pentru bine și frumos: „Prâslea cel voinic”, „Capra cu trei iezi”, „Scufița Roșie”, „Făt-frumos din lacrimă”, „Cenușăreasa”, „Albă ca Zăpada” etc. Pe lângă lista aceasta de trăsături caracteriale, interpretarea rolurilor cultivă gustul pentru teatru, în general. Teatrul este o artă și gustul pentru această artă se formează simțindu-l și trăindu-l.

b) Interpretarea cântecelor – copiii adoră muzica. Fie că au sau nu au ureche muzicală, ei sunt implicați fără complexe în activitățile muzicale. Când vorbim de activități muzicale facem referire la jocurile cu text și cânt, cât și la cântecele propriu-zise. Este știut faptul că muzica creează cele mai adânci stări emoționale. Acum poate transmite liniște și pace sufletească, acum poate transmite revoltă, răzvrătire și zbucium sufletesc. Nu mai putem la socoteală diferențierea sunetului muzical, muzica armonioasă de zgomotele care afectează activitatea cerebrală.

O serbare fără muzică este ca un tablou neterminat, incomplet sau ca o mâncare gustoasă, dar rece. Muzica asigură succesul serbării, prin faptul că este un mijloc de comunicare, o sursă de generare a celor mai intense trăiri. Ne gândim, spre exemplu, la serbările de Crăciun....atmosfera de sărbătoare este sugerată de clinchetul clopoțelilor, sunetul zurgălăilor, glasurile armonioase de copii interpretând colinde. Pe lângă faptul că audierea muzicii dezvoltă urechea muzicală, interpretarea ei cultivă calități vocale și gustul pentru această artă. Mai mult decât atât, ritmul muzicii îndeamnă la mișcare, exprimarea corporală care, în cele din urmă, conduce spre dans. Toate aceste aspecte contribuie la dezvoltarea și formarea gustului estetic pentru muzică.

c) Pregătirea decorurilor și a costumelor – această activitate se pare a fi una de importanță redusă, o activitate de culise. Dar, din punct de vedere al cultivării gustului estetic, ea este de o însemnătate importantă. Tocmai pentru că valorifică acele calități artistice ale copilului și dezvoltă creativitatea acestuia. Decorul și costumele creează, la rândul lor, atmosfera artistică prin culoare și formă. Numai un artist este în măsură să jongleze cu aceste elemente și acest lucru se poate realiza încă de la vârste fragede.

În cadrul serbărilor școlare, elevii pot fi provocați să participe la amenajarea scenei. Spre exemplu, pot picta fundalul sugerând peisaj de munte, pădure, interiorul unei camere sau lunca unui râu. De asemenea, ei pot participa la crearea decorului prin confecționarea unor elemente de decor precum: mese, scaune, buturugi, băncuțe, ghivece de flori, siluete de pomi etc. Simțul artistic se dezvoltă și prin dispunerea acestor elemente pentru a crea cadrul adecvat serbării.

O altă provocare poate fi confecționarea măștilor de carnaval. Copiii iubesc recuzita, pentru că-i implică în jocuri de rol și-i poartă în lumi de basm și de poveste. Măiestria și talentul de a realiza măști și costume de carnaval din materiale diferite se dezvoltă prin exercițiu. Pe lângă aceste beneficii, se pot încuraja copiii timizi în a participa activ la viața clasei, în a-și descoperi laturi ale personalității lor.

Acestea au fost câteva considerente privind educarea estetică prin intermediul serbărilor școlare. Suntem convinși că tema aceasta poate fi dezvoltată cu mai multe idei și sugestii. Concluzia este că serbarea școlară cultivă și dezvoltă frumosul, voia bună, farmecul, hazul, emoții și sentimente, care, corespunzător îmbinate, contribuie la educarea estetică a copilului de pretutindeni și de oricând.

Bibliografie:

- <http://www.asociatia-profesorilor.ro/educatia-estetica-si-artistica.html>;
- Ionescu, Lelia; 1983, *Serbările celor mici*, Editura Sport-Turism, București;
- Nițulescu, Lavinia; 2013, *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, Editura Eftimie Murgu, Reșița;
- Poenaru, Vasile; 1999, *Cartea serbărilor școlare*, Editura Coresi, București.

STIMULAREA ȘI ORGANIZAREA COMUNICĂRII VERBALE LA ELEVUL CU DEFICIENȚĂ MINTALĂ

Prof. psihopedagog Rodica BURSUC
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila, jud. Brăila

Școlarul cu deficiență mintală poate da impresia în cadrul relațiilor de comunicare orală că posedă o cantitate de cuvinte similară cu a oricărui copil de vârstă școlară. Această falsă impresie este generată și de faptul că în relațiile obișnuite se utilizează în general o cantitate limitată de cuvinte și o formulare relativ stereotipă din dorința de a depune cât mai puțin efort.

În realitate, vocabularul acestuia este sărac sub raport cantitativ, iar această limitare izvorăște din perturbarea sistemului semiotic, o slabă integrare a semnelor, simbolurilor și semnificațiilor.

Condiția de bază a stimulării și dezvoltării vocabularului este efortul de dezvoltare a funcțiilor și operațiilor simbolice și ale semnificațiilor și nu aceea de a depozita în mintea lui niște cuvinte fără fond. Învățarea la școlarul cu deficiență mintală va deveni eficientă dacă psihopedagogul îl face pe elev să cunoască valoare operațională a cuvintelor.

Pentru metodologia dezvoltării vocabularului este important să fie precizat punctul de plecare în explicarea unui cuvânt nou și variabilele la care trebuie supusă cunoașterea și implicit utilizarea cuvântului în situații noi. Pentru înțelegerea sensului cuvintelor activitățile pornesc de la realitatea obiectuală redată prin cuvânt, cu care copilul trebuie să intre în contact direct și activ pe baza observațiilor libere și dirijate, manipulări și acțiuni propriu-zise.

Copilul trebuie să-și însușească sensul cuvintelor, să treacă apoi la extinderea sensului și apoi la structurarea lexicului prin realizarea de ordonări, asociații.

Ipostaza fundamentală în care apare limbajul este cea din situația de dialog, de comunicare bilaterală. În cadrul comunicării, individul trebuie să aibă în egală măsură capacitatea de a emite și de a recepta. Pentru activitatea educativă comunicarea dialogată este o modalitate de verificare a capacității reale de înțelegere a limbajului.

De asemenea trebuie să se țină seama de importanța comportamentului afectiv-motivațional pentru realizarea actului de comunicare, întărirea interesului și satisfacției elevului în situațiile de comunicare. Psihopedagogul trebuie să creeze situații de învățare astfel încât să dea ocazia tuturor copiilor să vorbească, încurajându-i și intervenind cu discreție pentru a îndrepta greșelile.

Înțelegerea mesajului verbal se realizează prin executarea comenzilor verbale, jocuri cu imagini, povestiri și lecturi ale psihopedagogului.

Copilul recepționează comanda enunțată de psihopedagog sau de un coleg și face dovada înțelegerii ei, executând-o. În exercițiile cu comenzi verbale trebuie să se aibă în vedere ca structura lexicală, morfologică, sintactică a enunțurilor din comandă să fie cât mai variată pentru a duce la un progres la nivelul comportamentului de înțelegere. Astfel, există riscul de a se executa comanda în mod stereotip, pe baza unei scheme deja formulate.

Povestirile și lecturile psihopedagogului antrenează comportamentul de receptare a mesajelor verbale, dar au și avantajul că asigură modele de exprimare.

Formarea de propoziții pe baza de obiecte, imagini, acțiuni reale, cuvinte date conduc la formarea expresiei verbale, iar aceste activități trebuie să se împletească cu cele pentru dezvoltarea vocabularului.

Povestirile cu început dat, unde elevii trebuie să continue o povestire începută de psihopedagog.

Relatarea întâmplărilor cotidiene dau posibilitatea elevilor de a povesti în mod spontan întâmplări familiale, din activitatea lor zilnică. Aceste relatări trebuie ascultate cu grijă, fără a se insista pe corectarea lor, cel puțin în clasele primare.

Repovestirile constituie și ele o activitate de exersare și ordonare a comportamentului verbal.

Jocurile simbolice cu roluri în care nevoia de comunicare este dictată de însăși situația ludică. Tematica acestor jocuri trebuie să corespundă intereselor copiilor.

Jocurile cu marionete sunt indicate în activitate cu elevii inhibați, emotivi. Marioneta are avantajul de a-i feri de contactul direct cu interlocutorul. Conversația se poartă între păpușă și copil. Un element important în dinamica jocului cu marionete îl constituie participarea psihopedagogului la joc. El este cel care va provoca și dinamiza dialogul.

La școlarii mici dramatizările se fac pe baza povestirilor orale ale psihopedagogului. Dramatizarea liberă constituie o formă a jocului cu roluri, copiii împrumută comportamente verbale gata elaborate. Reușita acestor activități depinde de gradul de cunoaștere al poveștii. Aceste dramatizări pot avea loc abia după ce elevii și-au însușit suficient de bine povestea prin: povestirea orală a psihopedagogului, întrebări și răspunsuri pe suport imagistic, lecturi după imagini succesive.

În cadrul activităților de dialog simulat psihopedagogul va da inițial modelul de dialog (vânzător-cumpărător, doctor-pacient). Spre deosebire de jocul cu roluri, în aceste activități se impune o apropiere mai mare de real, aceasta fiind o activitate de exersare nu una cu caracter ludic.

În cadrul activităților în care este folosită conversația trebuie acordată o atenție deosebită adecvării tematiche, etapei pregătitoare (observații, vizite, lecturi), tehnicilor de antrenare ale tuturor copiilor în dialog, materialul utilizat (imagini, materiale documentare din excursii, vizite etc.).

Bibliografie:

Păunescu, C., Mușu I., Kostiak C., Lupu F. - *Metodologia învățării limbii române în școala ajutătoare*, E.D.P.București, 1982;

Păunescu, C.et al. - *Studii de psihopedagogia învățării la copii normali și handicapați mintal*, Pitești, 1979;

Popovici, D.,V. - *Dezvoltarea comunicării la copiii cu deficiențe mintale*, Ed. Pro Humanitate, București, 2000;

Radu Gh., Folostină R. – *Specificul procesului instructiv- educativ și de recuperare în deficiența-handicapul de intelect, în Tratat de psihopedagogie specială*, Editura Universității din București, 2011.

RELAȚIA ȘCOALĂ – FAMILIE

Prof. Mihaela CHIRAC
Școala Gimnazială Nr.11 Buzău

În societatea actuală, copiii sunt asaltați de o mulțime de factori educativi formali, informali, nonformali. Pe lângă instituțiile consfințite (școala, familia, biblioteca, muzeul, biserica, clubul copiilor, televiziunea, radioul, internetul, presa scrisă) sunt și organizații diverse (ale copiilor, tinerilor, părinților etc.) fundații, specialiști în intervenția socio-educativă.

Școala și familia sunt agenții educativi cu o influență deosebită asupra formării și dezvoltării personalității copilului. Raporturile dintre cei doi factori educativi constituie un factor important, poziția pe care o adoptă fiecare în relația școală-familie.

Și profesorii și părinții sunt astăzi actorii unei paradigme a educației, în care elementele fundamentale se construiesc și se bazează pe valori și principii referitoare la democrație, drepturile omului, cetățenie, libertate, toleranță, justiție, egalitate, etică, încredere, comunicare.

Generația tinerilor are un potențial extraordinar, față de cea a părinților sau a străbunicilor noștri. Dezvoltarea precoce, accesul informațional și tehnologia avansată, integrarea economică multinațională aduc tinerilor provocări și posibilități imense, dar și responsabilități pe măsură. Cei mai mulți tineri reușesc să se dezvolte armonios; sunt însă și aspecte negative în fața cărora trebuie să fie pregătiți.

Este un lucru știut de toată lumea că adolescența este o etapă de vârstă caracterizată prin transformări majore și restructurări în plan biologic și psihocomportamental. Ceea ce se știe mai

puțin este că nu doar adolescentul se transformă, începând să-și dezvolte personalitatea, încercând să impună propriile păreri, ci și familia.

Tinerii au nevoie de cineva care să-i asculte, să le împărtășească emoțiile, să-i iubească, să le arate că sunt persoane minunate. Familia este prima școală a copilului. Ea răspunde de trebuințele elementare ale copilului, de protecția acestuia, exercitând o influență atât de adâncă, încât urmele ei rămân uneori, întipărite pentru toată viața în profilul moral-spiritual al acestuia. Familia oferă copilului primele informații despre lumea ce-l înconjoară, primele norme și reguli de conduită, dar și climatul socioafectiv necesar trebuințelor și dorințelor sale.

Odată cu intrarea copilului în școală, responsabilitatea părinților se amplifică proporțional cu complexitatea sarcinilor instructiv-educative. Experiența ne oferă permanent exemple edificatoare despre consecințele care decurg din neparticiparea părinților la continuarea procesului educațional alături de școală.

Relația care se creează între părinte și școală este foarte importantă pentru formarea personalității elevului și presupune cunoașterea reciprocă și punerea de acord în orice demers pedagogic.

O întrebare care ne preocupă este legată de ceea ce se întâmplă cu elevul. Faptul că el se află în dublă subordonare, pe de o parte față de părinți, pe de altă parte față de cadrele didactice, îl plasează oare în postura de recipient în care se acumulează tot ce i se propune dintr-o parte sau din cealaltă?

Noua concepție despre învățarea formativă reorientează acțiunea pedagogică și, ca atare, rolul părinților și al educatorilor. Elevul este plasat în centrul acțiunii educaționale, astfel încât întreaga activitate la care este solicitat trebuie concepută și dirijată în direcția în care elevul să învețe, în dubla sa ipostază de subiect și obiect, educându-se, dar îndrumat, orientat, relevându-i-se sistematic rezultatele pozitive și corectându-i se greșelile. Din această perspectivă, rolul părinților față de copilul devenit elev se schimbă. Ei înșiși au nevoie de îndrumarea educatorilor, de instruire în ceea ce privește modul de efectuare a sarcinilor școlare și controlul conduitei elevului.

Școala este un mediu complex de dezvoltare, teoretic structurat să sprijine pregătirea, să descopere vocația, să producă performanța, să canalizeze energia intuitivă spre acumularea experienței. Școala trebuie să ofere stabilitate, echilibru, încredere și libertate de dezvoltare pentru noul om. Școala nu trebuie receptată ca o structură obligatorie, coercitivă, generatoare de efort care distruge plăcerea de a învăța.

Obiectivele educaționale nu pot fi realizate decât prin eforturile conjugate ale tuturor factorilor, în special ale factorilor activi: părinții și educatorii oficiali. Aceștia contribuie, în strânsă colaborare, la ridicarea nivelului instructiv-educativ a elevului integrat în colectiv. Reușita acestei acțiuni presupune însă o cunoaștere specială a fiecărui copil. El trebuie urmărit permanent și profund, sub toate aspectele personalității lui.

Formele de colaborare a familiei cu școala sunt diverse și fiecare școală sau educator are libertatea de a stabili acele modalități care se dovedesc eficiente. Dintre acestea amintim: adunările pe școală cu părinții, ședințele pe clasă, convorbirile individuale și consultațiile în grup, excursiile și călătoriile, lectoratele pentru părinți.

Printr-o serie de metode pedagogice, părinții trebuie atrași alături de școală, determinându-i să adere la ideea de colaborare activă, acceptând rolul de factor responsabil. Practica a demonstrat, așa cum spunea H.H. Stern „că și educatorii au ceva de învățat de la părinți”. Aceste întâlniri cu părinții trebuie să se desfășoare pe o bază tematică solidă.

Ea poate să facă parte dintr-un ansamblu de probleme educative a căror conștientizare, dezbateri și rezolvare operațională reclamă continuitate, reluare și dezvoltare în perioadele de mai lungă durată. Munca școlii cu familia impune un sistem, o unitate de obiective, metode și măsuri care să conducă această colaborare specifică la un mod planificat de a lucra, astfel încât să nu se desfășoare pur și simplu incidental.

Cunoașterea condițiilor familiale ale fiecărui elev nu este suficientă, cu atât mai puțin dacă se realizează după o rămânere în urmă a elevului sau după un act de comportament necorespunzător. Se impune o cunoaștere prealabilă a fiecărei familii. „Școlarul are nevoie de un cadru general de viață în care să se simtă în siguranță. Pentru aceasta el are nevoie de părinți calmi, înțelegători, afectuoși, destul de maleabili în raporturile cu copilul, fără a da dovadă de slăbiciune. El are nevoie să simtă că părinții se ocupă de el, că iau parte la micile lui neazuri și la problemele care îl interesează, și că nu se dezinteresează de ceea ce se întâmplă la școală. Dar în același timp, el are nevoie de un cadru de disciplină destul de ferm pentru a nu-l lăsa să-și închipuie că libertatea lui e fără margini, și totodată să știe că părinții săi împărtășesc acel nivel de exigență”(M.Gilly).

Părinții trebuie să le stimuleze copiilor efortul, spontaneitatea, inițiativa, independența și încrederea în sine. Ei trebuie să conștientizeze că singura investiție de valoare pe care o familie o poate face pentru copil este investiția pentru mintea și spiritul acestuia.

Atât familia cât și școala joacă un rol important în modelarea elevului într-o societate în care atacul anticultural și antivaloric al mijloacelor de circulație și de difuzare a informației este mai virulent, provocând chiar mutații la nivel social. Rolul părintelui și al educatorului este cel de asociat, de partener, impunându-se copilului asocierea la preocupările familiei și la cerințele școlii.

„Jurnalul clasei” sau „Caietul dirigintei” sunt documente care pot să conțină însemnările profesorului diriginte cu privire la activitățile desfășurate cu familia sau însemnările unor părinți despre munca lor de sprijinire a școlii sau de organizare a condițiilor de instruire și educare acasă a elevilor, de îndrumare pentru școală.

Relația școală-familie include activități de amenajare a sălii de clasă în care învață elevii, participări ale părinților în organizarea activităților extracurriculare și educative precum: excursii, drumeții, carnavaluri etc.

Pentru ca această colaborare ideală să se realizeze, trebuie să existe voința colaborării, iar factorii educaționali implicați să se considere parteneri, în adevăratul sens al cuvântului.

Școlile trebuie să planifice și să implementeze programe de parteneriat pentru a amplifica implicarea părinților. Scopul educației este de a forma un om cu o gândire liberă, creativ, sociabil.

Parteneriatul real între școală și familie nu este cel înscris pe o coală de hârtie, semnat de către director și de către părinte, ci este relația activă de implicare și de o parte și de cealaltă, este bucuria și tristețea, este reușita și eșecul, este zbaterea și rezultatul, din care elevul este beneficiarul.

Bibliografie:

1. Baran-Pescaru, A., Parteneriat în educație: familie-școală, Editura Aramis, București, 2004;
2. Cucuș, Constantin, Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice, Editura Polirom, Iași, 2009;
3. Golu, Mihai, Bazele psihologiei generale, Editura Universitară, București, 2002;
4. Jucu, R., Manolescu, M., Pedagogie, Editura Fundației Culturale „D. Bolintineanu”, 2001.

PREGĂTIREA PENTRU CARIERĂ – OPTIUNEA ȘCOLARĂ

Prof. Mihaela CHIRAC
Școala Gimnazială Nr.11 Buzău

Opțiunea școlară constituie o problemă de stringentă actualitate a **familiei**, a **școlii** dar și a **societății** în același timp. Îndeplinirea sarcinilor ce revin fiecărei părți impune organizarea de activități în așa fel încât să crească nivelul de interes al copilului ajuns în stadiul de dezvoltare corectă și responsabilă a gimnaziului.

Un prim aspect este determinarea nivelului de aspirație al copilului și corelarea lui cu cel al părinților precum și adecvarea acestor aspirații la nevoile sociale. În multe cazuri aceste nivele nu se stabilesc, nu se suprapun sau alteori nivelele de aspirație sunt peste performanțele elevului și sunt urmate de eșecuri în viața copilului.

Pregătirea pentru cariera (Planificarea carierei), atât cea individuală cât și cea de grup, are rolul de a sprijini individul la momentul potrivit, oferindu-i informațiile de care are nevoie și ajutându-l să interpreteze și să utilizeze aceste informații. Nu este doar o acțiune de informare și îndrumare a elevilor spre anumite școli și profesii, ci, de fapt, o acțiune socială de descoperire și punere în slujba societății a resurselor umane. Se poate începe din clasa I și se termină cu cursurile de perfecționare din diferite ramuri de activitate. Are în vedere îndrumarea unui individ spre o profesie sau o familie de profesii pentru care acesta dovedește că are inclinații și aptitudini. Este necesară evaluarea efortului de pregătire necesar, al alegerii celor mai adecvate forme și filiere de dezvoltare, al conceperii unui plan personal de formare profesională.

Alegerea corectă a școlii (a domeniului de activitate în care urmează să profeseze) este posibilă numai atunci când școala a realizat pregătirea psihologică a elevului, adică i-a format

noțiunile științifice, deprinderile intelectuale și practice, i-a dezvoltat interesele cognitive și aspirațiile profesionale, i-a educat motivația pozitivă a învățării și i-a exersat înclinațiile și aptitudinile. Pregătirea pentru cariera duce la rezultate bune numai dacă se desfășoară în contextul activităților educative din școală, în ansamblul lor. **Căile de realizare** (prin ora de dirigenție, prin disciplinele școlare, prin colaborare cu familia, prin activități extracurriculare) vizează, deci, aceste activități educative și întreg colectivul didactic, cu accent pe activitatea consilierilor educativi ce stabilesc conținutul orelor educative în funcție de interesele manifestate de membrii grupului școlar, dar ținând cont de obiectivele urmărite.

Consilierea privind cariera se realizează nu numai în cadrul orelor de dirigenție și în cadrul activităților extrașcolare, ci se realizează și în cadrul orelor obișnuite de curs. În cadrul predării fiecărui obiect de învățământ se realizează trei condiții fundamentale ale orientării profesionale: cunoașterea intereselor și aptitudinilor elevilor; informarea elevilor în legătură cu instituțiile școlare și profesionale spre care se pot îndrepta după absolvire; educarea intereselor cu direcționare profesională net exprimată.

Planificarea carierei cuprinde o serie de activități, cum ar fi: identificarea aptitudinilor urmată de o cultivare sistematică a lor, evaluarea personalității, a motivației, a valorilor.

În vorbirea curentă se spune despre un elev ca are aptitudini pentru un anumit domeniu dacă obține performanțe ridicate (note foarte bune, premii la concursuri) în acest domeniu, lucru ce se poate datora unui plus de pregătire în domeniul respectiv. Se face astfel confuzie între aptitudini și capacități.

Capacitatea psihică exprimă posibilitatea individului de a efectua cu succes o anumită activitate în prezent, fiind profund influențată de experiența în domeniul respectiv. Spre deosebire de capacitate, **aptitudinea** se leagă de potențialitate, de posibilitatea ca, dacă ar avea asigurate condiții optime, un anumit individ să ajungă la dobândirea unei capacități ridicate într-un anumit domeniu. Evaluarea aptitudinilor se poate face prin evaluarea performanțelor la anumite probe, deci a capacităților. Ceea ce ar putea indica mai exact nivelul de dezvoltare al aptitudinilor ar putea fi:

- Ușurința învățării; dacă elevul reține aspecte absolut noi relativ rapid și fără efort vizibil.
- Ușurința și calitatea execuției sarcinii.

Fiecare persoana are aptitudini, mai mult sau mai puțin dezvoltate, în toate domeniile. Despre persoana care posedă o aptitudine la un nivel mai înalt de dezvoltare decât majoritatea celorlalți indivizi putem spune **că este talentată**. Dacă toți oamenii posedă o anumită caracteristică, atunci aceasta nu mai constituie o aptitudine. Pornind de la aceste idei se poate concluziona că aptitudinile reprezintă „*însușiri ale persoanei care, în ansamblul lor, exprimă diferențe constatate între oameni, în privința posibilității de a-și însuși anumite cunoștințe, priceperi și deprinderi*” (Cosmovici 1974).

Tipuri de aptitudini:

a) după nivelul de generalitate:

- **aptitudini generale** – permit obținerea de performanțe superioare în mai multe domenii.

Inteligența este aptitudinea generală care asigură o performanță ridicată în toate domeniile, mai ales cele care presupun achiziția de noi informații și operare cu acestea.

- **aptitudini speciale** – permit obținerea de performanțe superioare într-un număr mai restrâns de domenii.

b) după domeniul în care se manifestă:

- **aptitudini cognitive** – capacitățile individului implicate în prelucrarea informațiilor:
 - abilitatea generală de învățare – capacitatea de a dobândi noi cunoștințe și de a opera cu ele;
 - aptitudinea verbală – capacitatea de a utiliza adecvat lexicul, sintaxa și de a înțelege texte scrise;
 - aptitudinea numerică – capacitatea de a înțelege și a opera cu conținuturi numerice;
 - aptitudinea spațială – capacitatea de a reține și a opera cu reprezentări mintale spațiale;
 - aptitudinea de percepție a formei – capacitatea de percepție a constanței formei și a detaliilor obiectelor și de discriminare figură fond;
 - aptitudinea decizională – abilitatea de a lua decizii corecte și raționale;
- **aptitudinile sociale** – capacitatea de a comunica, a stabili contacte sociale și de a utiliza reguli sociale pentru menținerea relațiilor;
- **aptitudinile artistice** – se referă la aptitudinile necesare pentru reușita în activități de desen, pictură, grafică;
- **aptitudinile muzicale** – sensibilitate la tonalitatea, amplitudinea, intensitatea, timbrul sunetelor și la patern-urile muzicale
- **aptitudinile fizice** – se referă la capacitățile fizice care permit obținerea succesului în domenii ce presupun forță, putere, rezistență fizică și flexibilitate.

Dezvoltarea aptitudinilor presupune în primul rând explorarea eficientă a potențialului individual pentru obținerea unor performanțe cât mai bune. Performanța în orice domeniu este dependentă de:

- volumul cunoștințelor din domeniul respectiv;
- baza de strategii de rezolvare a problemelor specifice domeniului;
- metacogniția sau cunoștințele care permit utilizarea adaptată și contextualizată a strategiilor și abilităților de rezolvare a problemelor domeniului.

Întrucât la sfârșitul ciclului gimnazial elevul trebuie să facă prima opțiune care-i va marca puternic drumul în viață, cadrul didactic va trebui să fie în măsură să realizeze o apreciere prospectivă a aptitudinilor, capacităților de care dispune acesta. Elevii trebuie ajutați să-și cunoască posibilitățile reale și să le raporteze la cerințele profilului liceului pe care vor să-l urmeze în continuare și la solicitările profesionale pentru care urmează să se pregătească. Școala trebuie să asigure informații referitoare la profilele fiecărei unități școlare spre care se pot îndrepta și la solicitările profesionale legate de un domeniu sau altul de activitate.

Rezultatele cercetărilor arată că pentru **elevii care provin din medii dezavantajate**, din familii dezintegrate, cu risc de abandon școlar, dacă sunt angrenați în activități de orientarea carierei, există cinci potențiale beneficii în vederea reușitei școlare, dar și a angajării pe piața muncii:

- creșterea motivației și optimizarea învățării
- dezvoltarea competențelor personale și sociale
- înțelegerea clară a lumii ocupațiilor
- explorarea și planificarea carierei
- achiziționarea cunoștințelor și abilităților referitoare la angajare, ocupații și competențele necesare muncii în general

PARTENERIATUL ȘCOALĂ-FAMILIE. OBSTACOLE ALE CONSTITUIRII RELAȚIEI PARTENERIALE

Prof. Mihaela CHIRAC
Școala Gimnazială Nr.11 Buzău

Realizarea unui parteneriat viabil între școală și familie impune elaborarea unor strategii eficiente prin care să fie depășite, dacă nu în totalitate, cel puțin în mare parte, obstacole întâmpinate în mod frecvent de cadre didactice și părinți în procesul colaborării lor.

În relația școală-familie pot exista „obstacole de ordin comportamental, subiectiv (atât din partea părinților, cât și a profesorilor și administratorilor școlari) sau de ordin material (relația școală-familie cere un surplus de efort material și de timp).”

Dificultățile de comunicare pot rezulta din ideile divergente privind:

- „responsabilitatea statului și a familiei privind educația copiilor;”
- „libertatea de alegere a școlii de către părinți sau unicitatea instituției școlare;”
- „impactul mediului familial asupra rezultatelor școlare ale copiilor;”
- „randamentul pedagogic și datoria parentală;”
- „participarea părinților la gestionarea și procesul decizional din instituția școlară;”

Autorii consideră că este vorba despre o problemă de atitudine; „este dificil să pretinzi, atât părinților, cât și profesorilor, să recunoască faptul că relația de colaborare școală-familie nu este doar un drept de opțiune.” Adesea părinții și profesorii își fac reproșuri, își aduc critici, și privesc cu neîncredere, au atitudini stereotipe și pline de prejudecăți. Principalele reproșuri la adresa părinților se referă la următoarele aspecte:

- apatia părinților (nu vin la reuniuni anunțate);
- lipsa de responsabilitate (așteaptă inițiativa profesorilor);
- timiditatea (lipsa de încredere în sine);
- participarea cu ingerințe (critică cu impertinență școala);
- preocupări excesive (exclusive) pentru randamentul școlar (notele) copilului;
- rolul parental rău definit (nu înțeleg corect funcțiile și rolurile în educația copilului);
- contactele limitate cu școala (numai în situații de criză în comportarea copilului)

Profesorilor li se reproșează:

- dificultăți în a stabili relația cu adulții (tratează părinții ca pe copii și nu ca parteneri în educația elevului, decizând autoritar la reuniunile cu părinții);
- definirea imprecisă a rolului de profesor (oscilează între autonomia tradițională și perspectivele noi ale parteneriatului);
- lipsa pregătirii privind relația școală-familie;

Principalele cauze ale unei comunicări ineficiente cu părinții sunt: „probleme de ascultare, lipsa conexiunii inverse, falsa conexiune inversă, rezistența la critică, percepția selectivă și subiectivitatea, obținerea informației prin manipulare discretă, ascultare afectivă, inadvertențe de limbaj, bariere culturale etc.”

Anton Moisin, referindu-se la psihologia relației dintre părinți și profesori, invocă o anumită „distanță psihologică” pentru a explica problemele de relaționare dintre cele două categorii principale de educatori-părinți și profesori. Această distanță se manifestă în diferite moduri din care trei sunt mai frecvent întâlnite:

- „ocolirea școlii de către părinți sau, reciproc, ocolirea familiei copilului de către profesor”;
- „atitudinea școlărească, timidă a unor părinți, care vin la ședințele convocate de diriginte, se așază în bănci și nu îndrăznesc aproape nici să sufle, dar să mai pună întrebări”;
- „atitudinea de superioritate, uneori chiar agresivă a unor părinți, care vin la școală ca să amenințe, să reclame zgomotos una sau alta, refuzând dialogul și cerând măsuri drastice, după cum le vor ei, împotriva unui profesor ori a altuia”.

Autorul subliniază că aceste atitudini și manifestări izvorăsc din neînțelegerea exactă de către unii părinți a relației cu școala, cu profesorii. Unii părinți atribuie școlii întreaga sarcină a educației adoptând o atitudine pasivă; alții, dimpotrivă, adoptă o poziție voluntaristă și excesiv de critică.

Admițând că și profesorul poate greși, evaluând nu tocmai exact o situație și adoptând soluția nu tocmai cea mai bună, concepția autorului menționat asupra cauzelor și formelor de manifestare a distanței dintre părinți și profesori, vizează aproape în exclusivitate atitudinile și comportamentele părinților, ca și cum aceștia ar fi singurii responsabili pentru dificultățile întemeierii unei relații eficiente între școală și familie

O altă perspectivă asupra dificultăților de comunicare între școală și familie găsim în Enciclopedia Internațională a Educației. Aceste dificultăți rezultă din: planificarea ședințelor cu părinții și a evenimentelor la ore la care părinții nu pot ajunge; din căi de comunicare nesatisfăcătoare între școală și familie; din lipsa abilităților de comunicare ale profesorilor.

Pe de altă parte, părinții se simt intimidați de instituția școlii, de structurile organizaționale și de personalul școlii. Ei se îndoiesc de abilitatea lor de a influența progresul școlar al copiilor. Intensitatea obiceiurilor tradiționale sau a diferențelor culturale în societățile multiculturale pot cauza imposibilitatea unor părinți de a interacționa cu personalul școlii sau de a participa la activitățile școlare de bază”.

Traian Cosma apreciază că, în societatea românească actuală relația școală-familie este o relație „periclitată”, cauzele fiind variate: deteriorarea climatului familial sub presiunea șomajului, a grijilor materiale, pierderii încrederii în valori; mentalitatea existentă încă în rândul părinților conform căreia „absolvirea școlii este garantată din start”, ei așteaptă încă „totul” de la școală; neînțelegerea corectă a rolurilor de către cadre didactice și părinți, care duce la reproșuri reciproce și acuze (școala îi acuză pe părinți de incompetență educațională, dezinteres, pretenții exagerate și chiar de agresivitate, iar părinții, fie le pretind profesorilor o atitudine mai intransigentă față de elevi, fie le impută insuccesele copiilor, neînțelegând exigențele prezentului); inadecvarea ofertei educaționale a școlii în raport cu așteptările și nevoile de educație ale părinților, deoarece profesorii nu cunosc prea bine aceste nevoi și nici nu se preocupă de ele; lipsa formelor instituționalizate, moderne și active de educație a părinților și de parteneriat, forme care ar trebui să ia locul celor rutinare și formale de până acum; existența unor atitudini discriminatorii față de elevi din clase sociale defavorizate.

Obstacolele care intervin între școală și familie semnalate de diverși autori, în urma realizării unor studii, sondaje, cercetări sau recunoscute în experiența fiecăruia sunt cu atât mai posibile de a fi depășite, cu cât sunt conștientizate și cunoscute mai bine de actorii implicați. Ideal ar fi ca orice program de formare continuă adresat cadrelor didactice cu privire la parteneriatul școală-familie sau / și educația părinților (în contextul larg al educației adulților), precum și sistemul pregătirii inițiale pentru profesia de educator, să includă o componentă axată pe strategii și metode de realizare a parteneriatului școală-familie plecând de la identificarea (la nivel instituțional sau comunitar) a barierelor dintre principalii actori comunitari cu rol în educația copiilor, conștientizarea lor de către ambele părți implicate, ca puncte de plecare în elaborarea strategiei celei mai adecvate pentru depășirea lor.

Enciclopedia Internațională a Educației menționează că „strategiile pentru a-i face pe părinți să se simtă mai bineveniți în școli sunt adesea necesare, acestea incluzând: programări atractive și prietenoase pentru întâlniri și consultații, introducerea posibilităților de discuție cu personalul școlii în afara programului prestabilit, pregătirea personalului școlii în domeniul abilităților interpersonale și folosirea translatorilor. Odată ajunși în școală, părinții trebuie să se simtă apti să participe la discuții și să aibă încredere în valorificarea contribuției lor. Încurajarea părinților să participe la dezbateri, să-și învingă timiditatea și complexe impune folosirea de grupuri mai restrânse, locuri de întâlnire în diferite zone ale comunității (ce oferă posibilitatea de a participa la luarea deciziilor în medii neamenințătoare, adesea în lipsa profesorilor). Sunt amintite și programele de pregătire a personalului școlii axate pe cunoașterea dinamicii familiei, pe capacitatea de a empatiza cu părinții, pe calitățile necesare prezidării ședințelor cu părinții, încurajării dialogului și aplanării conflictului.

Traian Cosma oferă sugestii metodice pentru proiectarea ședințelor cu părinții arătând că părinții vor veni cu interes, chiar cu plăcere la școală și vor participa la discuții numai atunci când:

- nu vor fi săpuniți și îngropați în reproșuri;
- nu vor fi tratați ca niște incluși, incapabili de a-și crește copilul fără ajutorul școlii;
- dirigintele va recunoaște cu obiectivitate și greșelile școlii;
- copilul nu va fi stigmatizat în fața celorlalți părinți;
- dirigintele își respectă promisiunile și oferă soluții realiste, a căror rezolvare va fi urmărită până la capăt;
- dirigintele transmite informații și cunoștințe psihopedagogice pertinente și oportune;
- imaginea dirigintelui este completată de cea a unui profesor competent;
- dirigintele și-a pregătit bine „lecția” și conduce cu siguranță adunarea.

Toate aspectele prezentate trebuie să reprezinte la nivelul pregătirii inițiale și continue a cadrelor didactice, elemente de formare și dezvoltare profesională, abilitare cu competențe pentru colaborare și parteneriat cu părinții în vederea ameliorării problemelor școlii, diminuării fenomenelor de eșec școlar, abandon și neșcolarizare. De asemenea, părinții trebuie pregătiți pentru a-și îndeplini rolul educativ în colaborare cu profesorii, o sarcină în plus ce trebuie percepută de orice cadru didactic ca parte integrantă a muncii sale educative.

Bibliografie:

Bunescu Gh.- Educația părinților. Strategii și programe. Ghid pentru formarea formatorilor, E.D. P., 1997;

Iucu, R. B., - Managementul clasei de elevi Fundamente teoretico-metodologice, București, Polirom (Biblioteca de Pedagogie) (2000);

Traian Cosma - Ședințele cu părinții în gimnaziu, idei - suport pentru diriginți, 2001 editura Polirom;

International Encyclopedia of Education, 1994.

IMPORTANȚA COLABORĂRII DINTRE GRĂDINIȚĂ ȘI FAMILIE

Prof. înv. preșcolar Antonia CHIVU

Prof. înv. preșcolar Nicoleta BURCEA

G.P.P. „Căsuța Fermecată” Giurgiu, jud.Giurgiu

„Un copil este ca o sămanta de floare...Cât de frumos va crește, cât de frumos va rodi, depinde de grădinarul care o va îngriji, de ce pământ și de câtă lumină și apă are, de cât e de ferită de frig, de furtună și de soare prea tare. E atât de plăpândă... Cum ai putea s-o rupi ori să o calci în picioare, când e tot ce va mai rămâne în urma ta?”

A fi părinte în acest secol, într-o perioadă marcată de profunde și rapide transformări sociale, este o misiune din ce în ce mai dificilă. Familia are nevoie de sprijin și susținere pentru a rezolva problemele ridicate de creșterea generațiilor de astăzi. Aceasta nu are întotdeauna cunoștințe psihopedagogice necesare educării copiilor. Educatorii profesioniști suntem noi. De aceea avem datoria ca prin activitățile ce le desfășurăm să pregătim familia pentru a-și cunoaște copilul, să o antrenăm în procesul educațional.

Educația trebuie să se manifeste permanent ca o acțiune coerentă și unitară a grădiniței și familiei. Interesul comun determină o mișcare de apropiere dublu sens, familie – grădiniță, grădiniță – familie, în vederea unei suficiente cunoașteri de ambele părți.

Relația părinți – educatoare se referă la construirea unor relații pozitive între familie și grădiniță, la o unificare a sistemului de valori și cerințe referitor la copii. Efectele asupra copilului vor fi benefice, putând contribui la rezolvarea unor probleme înainte ca acestea să devină necontrolabile.

Grădinița trebuie să găsească o punte de legătură cu familia, prezentând părinților noi căi spre educație în beneficiul copiilor.

Grădinița este prima unitate de învățământ cu care copilul dar și familia intră în contact. Ea poate oferi părinților o imagine obiectivă a copilului, poate sprijini și orienta familia în educarea copiilor. Educatoarele trebuie să lucreze cu familiile în scopul organizării activităților zilnice, asigurării educației și întâmpinării nevoilor sale. În același timp, educatoarea nu trebuie să uite că familiile învață împreună cu copiii. Copilul este un membru nou și unic al familiei care trebuie să

începe să-l cunoască cu tot ce ține de personalitatea, temperamentul și stilul său. Unitatea de acțiune a celor doi factori (grădiniță și familie) în vederea formării copiilor este condiționată de un mod comun de lucru și de o bună cunoaștere reciprocă, iar începutul este dat de cunoașterea familiei de către educatoare, a caracteristicilor și potențialului ei educativ. Familia este o sursă principală de informații privind relațiile interpersonale dintre membrii acesteia, așteptările privind educația copilului, stilul educațional, autoritatea părinților și metodele educative folosite, valorile promovate, climatul educațional, responsabilitățile pe care copilul le îndeplinește. Educatoarele trebuie să asigure părinților numeroase ocazii de a se implica în programul grădiniței, comunicând în fiecare zi, povestindu-le despre cum și-a petrecut copilul lor timpul, ce activități de învățare a desfășurat, ce progres sau regres a realizat copilul sau anunțându-i ce activități sau întâlniri au planificat. Ele trebuie să ajungă să cunoască bine familiile și copiii de aceea vor folosi toate ocaziile pentru a comunica cu părinții și a schimba informații. Unele familii vor dori să se implice mai mult, altele mai puțin. Frecvența și conținutul discuțiilor cu părinții vor depinde și de dorința acestora de a comunica sau de nevoile și preferințele lor. Există numeroase căi de implicare a familiilor în programul de educație al copiilor. Unele familii pot veni la întâlniri, altele pot trimite materiale confecționate acasă, altele ar putea participa la activitățile din grădiniță, iar altele să facă parte din comitetul de părinți. Educatoarele au responsabilitatea de a programa întâlnirile de consiliere cu părinții săptămânal pentru a discuta despre proiectele tematice desfășurate și despre alte probleme care preocupă ambele părți. Pentru că aceste întruniri sunt destinate părinților subiectele alese trebuie să fie de interes pentru aceștia. Întrunirile vor fi benefice numai dacă se axează pe problemele care îi preocupă pe părinți care nu vor participa dacă nu le vor găsi interesante și utile. De aceea este necesar ca educatoarea împreună cu familiile să descopere care aspecte îi interesează și vor stabili data întâlnirii. Educatoarea află care sunt interesele familiei prin întâlnirile informale sau prin intermediul chestionarelor referitoare la interesele familiei. Anumite subiecte pot fi prezentate de o manieră mai formală, așteptându-se și o replică din partea părinților. Alte aspecte cer un mai mare grad de participare, familiile putând în acest caz să-și practice abilitățile și experiența. Educatoarea va concepe o planificare a activităților de consiliere și sprijin pentru părinți incluzând teme generale dar și particulare la sugestia părinților.

Dezvoltarea personalității copilului este un proces complex, care se desfășoară în timp și presupune acțiunea simultană a eredității, a educației și a mediului.

Influența părinților asupra formării copilului ca viitor om cu respect față de cei ce-l educă se simte încă din perioada grădiniței. Nu de puține ori se întâlnesc copii care nu respectă cerințele educatoarei sau care fac aprecieri necuviincioase la adresa ei. De cele mai multe ori, acești copii vin din familii care au obiceiul de a pune gri autoritățile locale, șefii de la locul de muncă sau chiar educatoarea sau învățătoarea copiilor mai mari. Copilul este obișnuit deci, cu lipsa de respect. Acești copii, de multe ori, refuză să vină la grădiniță. Discutarea cadrului didactic în directe făcute de către părinți sădesc în sufletele copiilor neîncrederea, frica.

Atunci, când unii copii povestesc acasă, de exemplu, că educatoarea nu-i apreciază lucrarea ca fiind cea mai bună, părinții fac afirmația celor protejați. Dacă copilul nu spune primul poezia la

serbare, părintele nu caută cauza, ci acuză educatoarea că ar fi lipsită de tact pedagogic. Desigur că, în felul acesta, copilul își pierde încrederea în educatoare și devine nepoliticos, nemaisupunându-se cerințelor acesteia și reacționând greșit.

Copilul nu se educă numai prin îndemnul părinților, ci și prin exemplele personale pe care părinții le oferă acestuia. Există multe cazuri când părinții intră în grădiniță fără să salute personalul care lucrează în incinta acesteia. Prin firea lucrurilor, copilul trebuie să găsească în imediata sa apropiere, realitatea corectă a persoanei de care sunt atașați, realitate care să-i inspire conduita. Desigur că, aceste exemple de conduită se corectează pe parcurs, se îmbogățesc, ajungând chiar să se modifice. În acest proces, intervin grădinița, școala, societatea care contribuie la modelarea personalității copiilor. Prima etapă în acest proces de organizare și formare a membrului societății este reprezentată, însă, de identificarea cu personalitatea tatălui sau a mamei.

Lipsit de un model, de un exemplu cu care să se identifice în propriul său cămin, copilul va găsi astfel de modele în afara acestuia, într-o persoană valoroasă pentru el, cum ar fi, de exemplu: educatoarea, învățătoarea.

Din nefericire însă, adeseori, copilul care este lipsit de autoritatea părintească pozitivă și eficientă își va afla prieteni printre indivizii străzii. În acest caz, efectele negative pot fi prezise cu corectitudine.

Copiii provin din familii care se deosebesc între ele prin condițiile de trai, prin gradul de cultură al părinților, fapt care își imprimă pecetea asupra caracterului și conduitei copilului.

Se mai produc încă abateri de la regulile morale și civice în unele familii. Cel mai frecvent se înregistrează astfel de cazuri acolo unde părinții consumă alcool. Unii copii observă aceste fapte și le sesizează părinților, în felul lor, dar, sincer.

Tensiunile și conflictele dintre părinți și copii, pot avea o intensitate diferită și o durată variabilă, distingându-se forme simple, cum ar fi: cearta, neînțelegerea, contrazicerea, refuzul asumării unei obligații conjugale sau forme complexe, precum: agresivitatea fizică, violența, alungarea unui partener de la domiciliu. În condițiile în care părinții vor avantaja un copil în favoarea altuia, nerepectând raportul dintre merit și recompense, pot apărea situații de rivalitate, gelozie fraternă. Copilul dezavantajat va utiliza mecanisme de apărare, cum ar fi: încordarea, izolarea sau prefăcătoria, minciuna.

Părinții trebuie să acorde copilului atenție totală pentru ca acesta să vadă că suntem interesați să îl ascultăm. Retragerea cu el într-un loc liniștit și evitarea prezenței altor persoane la discuție îi pot arăta copilului că părinții sunt cu adevărat interesați de problema lui. Copilul trebuie să fie sigur că “problema” se va rezolva “între ei”. Indiferența este la fel de dăunătoare. Copilul se simte respins și neglijat dacă, atunci când își împărtășește gândurile părinților, aceștia continuă să privească la televizor sau să își vadă în continuare de treabă. Încetarea oricărei activități este necesară pentru a-și demonstra disponibilitatea.

În cazul copiilor mici este importantă și atitudinea pe care părinții o au. Ei nu trebuie să se simtă dominați nici măcar fizic, din această cauză fiind bine ca părinții să coboare la nivelul lor atunci când le vorbesc sau îi ascultă.

Din cele observate în timpul activității mele în incinta acestei grădinițe am dedus că de educarea și îngrijirea copiilor prea puțin se ocupă ambii părinți, rezultatele fiind pe măsura participării lor la educație.

Este important pentru copii să vadă că părinții vin la serbările lui sau cu ocazia altor activități desfășurate în incinta grădiniței sau în afara acesteia. În cadrul grădiniței noastre am desfășurat serbări în jurul bradului de Crăciun împodobit în curtea grădiniței, am organizat un foc de tabără și un spectacol de circ cu ocazia sărbătoririi Zilei Copilului, etc. Copiii ai căror părinți au fost alături de ei cu ocazia acestor evenimente au fost foarte fericiți, dar au existat și copii ai căror părinți nu au putut fi alături de ei din diferite motive. Acești copii au fost foarte supărați, suferind chiar din cauza absenței părinților lor.

Ședințele cu părinții sunt prilejuri pentru a-i informa pe aceștia referitor la modul cum se comportă copilul lor în relația cu ceilalți copii, cum se descurcă acesta în cadrul activităților educative, etc. Tot la aceste ședințe, educatoarea este informată de părinți despre problemele pe care aceștia le parcurg și de cele mai multe ori le oferă soluții.

Așadar, dialogul dintre educatoare și părinți este foarte necesar, de exemplu: educatoarea constată că sunt copii care vin la grădiniță oboșiți. În acest caz, li se adresează părinților, fie atrăgându-le atenția să solicite mai puțin copilul în activități gospodărești, fie să petreacă mai puțin timp privind programul TV.

Grădinița, prin metodele și procedeele pedagogice, are datoria de a interveni direct în cazurile de îndrumare greșită a copilului în familie. Toate îndrumările și intervențiile trebuie să aibă în vedere viitorul om ce ar putea altera atmosfera în propriul său cămin și, chiar, la locul de muncă în care acesta va ajunge.

Familia, ca prim grup cu care ia contact copilul, rămâne reperul permanent și fundamental în condiția indivizilor, în manifestarea unor atitudini civice, moral-comportamentale.

Bibliografie:

- Agabrian, Mircea, (2006), *Școala, familia, comunitatea*, Editura „Institutul European”, Iași;
Boniface Jean, Legrand Jean-Andre, Andre de Peretti, (2001), *Tehnici de comunicare*, Editura Polirom, Iași;
Dumitrana, M., (2002), *Copilul, familia și grădinița*, Editura Compania, București;
Ecaterina Adina Vărășmaș, *Consilierea și educația părinților*, București, Editura „Aramis”, 2002;
Ecaterina Adina Vărășmaș, *Educația copilului preșcolar*, București, Editura Pro Humanitate, 1999;
Gheorghe Bunescu, *Democratizarea educației și educația părinților*, www.1educat.ro; Stern, H.H., *Educația părinților în lume*, București, Editura Didactica și Pedagogica, 1972.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. înv. primar Costel CONSTANTIN
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Braniștea, jud. Dâmbovița

În toata lumea, ca și în România, angajarea și responsabilitatea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușita participării școlare. La orice copil, în mod particular la copiii cu CES, gradul de interes și de colaborare a părinților cu școala este cel mai adesea direct proporțional cu rezultatele școlare obținute de copii. Psihopedagogia modernă, centrata pe copil, se bazează pe convingerea că familia este principalul educator și cu cel mai înalt grad de modelare. Familiile copiilor cu CES sunt adesea responsabile de copiii lor tot restul vieții. Un rol foarte important al școlii este acela de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, de a face față greutăților cu care ele se confruntă. Implicarea familiilor în a îmbunătăți educația copiilor cu CES a condus la multe schimbări pozitive, adesea în mod radical.

În SUA de pildă, legea federală de promovare a dreptului la educație în școlile obișnuite pentru copiii cu dizabilități a fost adoptată după ce o familie a câștigat în instanță procesul intentat unei școli obișnuite care le refuzase accesul copilului cu o dizabilitate.

În Italia, cam în același timp, familiile au susținut puternic ieșirea copiilor cu dizabilități din școlile speciale și trecerea lor masivă în școlile obișnuite. Și în România, familiile și asociațiile de persoane ori părinți ai copiilor cu dizabilități au contribuit substanțial la adoptarea unor măsuri de ameliorare a calității școlarizării copiilor cu CES. Cadrele didactice ar trebui să aplice criteriul „cele mai puțin periculoase presupuneri.” De pildă, dacă un program educațional utilizat de un părinte a fost ineficient, aceasta s-a întâmplat ca programul să fie ineficient și nu pentru că familia a aplicat necorespunzător acest program. O explicație completă a dificultăților copilului la școală este esențială pentru părinți. Niciun specialist sau cadru didactic nu ar trebui să spună părinților că „nu mai este nimic de făcut” pentru copilul lor. Programele de intervenție și sprijin ar trebui să implice familiile la maximum. Ele ar trebui să fie construite, încât să satisfacă nevoile copilului în contextul larg al nevoilor familiei. Părinții ar trebui să fie recunoscuți ca fiind cei mai potriviți în relatarea istoriei, comportamentului și nevoilor copiilor. Ei ar trebui să aibă acces total la toate informațiile educaționale și la „diagnosticele” copilului. Forme de colaborare și sprijin reciproc (școală-familie) ca și în cazul copiilor, familiile sunt foarte diferite, necesitățile lor de a fi sprijinite sau posibilitățile de a oferi sprijin sunt extrem de diverse. Fiecare familie are potențialul și nevoile sale unice, care trebuie valorizate corespunzător de către școală. Comunicarea și colaborarea eficientă dintre profesori și părinți se bazează pe câteva elemente:

- respectul (reciproc) – poate fi modelat adesea de către cadrele didactice. Este important să se plece de la premisa că părinții sunt cei mai importanți „profesori” din viața copilului;
- respectul și tactul oferit de cadrul didactic față de complexitatea unor probleme poate induce respectul reciproc.
- atitudinea imparțială, care solicită gândirea pozitivă și deschisă despre familie, evitarea judecăților evaluative și dezaprobatore. Atitudinea imparțială înseamnă încurajarea

famiiliilor de către profesori să-și evalueze propriile decizii, fără a influența cu propria lor parere.

- empatia față de parinte poate fi ușor sesizată de acesta prin deschiderea la dialog și comunicare sinceră, sensibilă.

Formele de colaborare sunt:

- activitățile de oferire a informațiilor – în cadrul acestora familiile primesc informațiile din partea persoanelor autorizate. Exemple de acest fel de activități sunt avizierele, scrisori și bilete, carnețele de corespondență, telefoane, publicații, programe de întâlnire cu părinții, ședințe.

- activitățile de împărțire a informațiilor- cele mai obișnuite activități de acest tip sunt ședințele cu părinții – profesor. Informațiile sunt oferite, de asemenea, prin intermediul unor carnete în care se notează istoria devenirii copilului, performanțele acestuia, dar și problemele întâmpinate.

- sprijinul colaborativ pentru curriculum. Părinții pot juca rolul de profesori acasă și pot supraveghea studiul suplimentar al copilului în scopul sprijinirii.

- pregătirea părinților – cere atât părinților cât și specialiștilor să-și aloce timp pentru pregătirea și programele educaționale ce vor fi aplicate. Situațiile de non-colaborare dintre familie și școală sunt frecvente. Ele sunt cauzate de motive diverse, de percepții diferite ale părinților și cadrelor didactice cu referire la valoarea școlii, a copiilor etc. Grupurile de sprijin constituite de părinții copiilor cu CES. Aceștia au nevoie de a se întâlni cu alți părinți care au copii cu CES, mai ales dacă este vorba de probleme de același fel sau asemănătoare. Aceste grupuri le oferă acestora șansa de a-și comunica informații, de a da și de a primi un suport emoțional, de a lucra cu o echipă cu interese comune în favoarea copiilor. Modalitățile de organizare și activitățile propuse pot fi foarte diverse în funcție de problematica și potențialul copiilor, a școlii, a contextului comunitar. Important și esențial în buna funcționare a grupului este cultivarea sentimentului de comunitate. Implicarea părinților ca factor de decizie este esențială. Părinții copiilor cu CES își stabilesc cel mai adesea, anterior venirii la școală, relații cu specialiști și servicii ale comunității. Informațiile oferite de părinți pot fi incluse în luarea deciziilor privitoare la copii cu CES, formarea unei echipe de scrijini care să-i includă și pe părinți. Funcționarea unor asemenea echipe este optimizată dacă ele cuprind și părintele copilului cât și cadru didactic care predă la clasa respectivă. Uneori chiar și membrii ai personalului nedidactic ai școlii pot aduce date utile la reuniunile acestei echipe. Instituirea unei colaborări autentice între cadrele didactice, elevi, familiile lor și specialiști este un proces complex, care cere timp, energie, prudență, adesea mult bun simț și bună credință.

ROLUL PĂRINȚILOR ȘI AL ȘCOLII ÎN EDUCAȚIA COPILOR

Prof. înv. primar Georgeta CONSTANTIN
Liceul Teoretic „Constantin Angelescu” Ianca, jud. Brăila

Familia este un factor important și de răspundere al educației. Părinții o conduc și răspund de ea în fața societății, a fericirii lor și a vieții copiilor. – A.S. Makarenko

Pornind de la citatul de mai sus și căutând, descoperim că literatura de specialitate pune repetat în evidență importanța și rolul primordial pe care îl deține familia în dezvoltarea copilului. De asemenea, știm și am auzit de foarte multe ori că familia este nucleul societății – poate uneori ni s-a părut mult, deoarece considerăm că alți mulți factori influențează traiectoria unei persoane, însă analizând mai bine, ne dăm seama că această sintagmă este adevărată, familia chiar este nucleul societății. Astfel, părinții au un impact direct și de durată asupra copiilor. Aceștia joacă un rol-cheie în educația și formarea acestora ca persoane pentru societate. Astfel, putem spune că formarea copilului începe chiar de la naștere, sau chiar înainte de acest moment, prin felul părintelui de a vorbi cu copilul, de a se comporta cu acesta, de a se raporta la el, dar și prin modul de comporta părinții între ei înșiși, sau cu alți membrii ai familiei sau în societate.

„Părinții sunt modelele de bază pentru copii. Fiecare cuvânt, mișcare și acțiune au un efect.” – Bob Keeshan

Părinții sunt un bun exemplu pentru proprii copii, care are cel mai mare impact și cel mai lesne exemplu de urmat, mai ales în primii ani de viață. Familia este cadrul fundamental în interiorul căruia sunt satisfăcute nevoile de bază ale copilului, atât biologice cât și psihologice și sociale. Familia și mediul familial reprezintă veriga de legătură a copilului cu societatea și constituie matricea care îi imprimă primele și cele mai importante trăsături caracteriale și morale ale copilului.

Părinții au un rol extrem de important în dezvoltarea emoțională a copilului, ambii părinți au un rol deosebit, atât mama, cât și tatăl. Este adevărat căci în primii ani de viață, rolul mamei este mult mai necesar și mai complex, față de cel al tatălui, dar crescând, copilul va avea nevoie și de modelul tatălui, care îi va inspira copilului siguranța de care acesta va avea nevoie pentru a intra în societate.

Însă, cum am amintit, foarte importantă este și relația dintre părinți, nu contează care dintre ei este cel mai important, sau care are rolul cel mai complex, ci contează foarte mult mediul ambiant, relația dintre părinți și relațiile dintre toți membrii familiei, modul de raportare al unora la ceilalți, armonia și relațiile dintre aceștia, modul în care își vorbesc, cum se ajută sau cum își împart sarcinile.

Primii ani de viață ai unui copil și implicarea părinților în acest stadiu de nevoie a satisfacerii trebuințelor este primordială. În primii ani de viață, copilul este dependent de părinți, în special de mamă, fiind o etapă de bază în dezvoltarea sa, deoarece în această perioadă se pun bazele dezvoltării viitorului adult.

În cadrul familiei, copilul are parte de primele lecții de viață, iar părinții sunt cei care îi oferă un prim model de învățare. Deci, putem spune că familia este prima școală a copilului. Ea răspunde de trebuințele elementare ale copilului, de protecția acestuia, exercitând o influență atât de adâncă, încât urmele ei rămân uneori, întipărite pentru toată viața în profilul moral-spiritual al acestuia. Familia oferă copilului primele informații despre lumea ce-l înconjoară, primele norme și reguli de conduită, dar și climatul socioafectiv necesar trebuințelor și dorințelor sale.

Cu toate acestea, și după ce crește și copilul ajunge la grădiniță/ școală, rolul părinților nu se termină, ci continuă și este în continuare la fel de important, ba chiar se amplifică proporțional cu complexitatea sarcinilor instructiv-educative. Colaborarea între actorii implicați, elev-profesor-părinte, este chiar necesară și influențează viața școlară a copilului. Relația care se creează între părinți și școală este foarte importantă pentru formarea personalității elevului și presupune cunoașterea reciprocă și punerea de acord în orice demers pedagogic. Implicarea acestora în viața școlară, participarea activă a lor în procesul instructiv-educational, colaborarea părintelui cu profesorul, duce la o implicare mai mare a copiilor în activitatea școlară și la obținerea de rezultate mai bune. Literatura de specialitate arată că șansele de reușită ale unui copil de a se dezvolta și de a obține rezultate mai bune la învățatură cresc pe măsură ce părinții sunt implicați în educația acestuia.

Formele de colaborare a familiei cu școala sunt diverse și fiecare școală sau profesor are libertatea de a stabili acele modalități care se dovedesc eficiente. Dintre acestea amintim: adunările pe școală cu părinții, ședințele pe clasă, convorbirile individuale și consultațiile în grup, excursiile și călătoriile, lectoratele pentru părinți, serbările, activitățile comune.

Printr-o serie de metode pedagogice, părinții trebuie atrași alături de școală, determinându-i să adere la ideea de colaborare activă, acceptând rolul de factor responsabil. Practica a demonstrat, așa cum spunea H.H. Stern „că și educatorii au ceva de învățat de la părinți”. Aceste întâlniri cu părinții trebuie să se desfășoare pe o bază tematică solidă.

Ea poate să facă parte dintr-un ansamblu de probleme educative a căror conștientizare, dezbateri și rezolvare operațională reclamă continuitate, reluare și dezvoltare în perioadele de mai lungă durată. Munca școlii cu familia impune un sistem, o unitate de obiective, metode și măsuri care să conducă această colaborare specifică la un mod planificat de a lucra, astfel încât să nu se desfășoare pur și simplu incidental.

Cunoașterea condițiilor familiale ale fiecărui elev nu este suficientă, cu atât mai puțin dacă se realizează după o rămânere în urmă a elevului sau după un act de comportament

necorespunzător. Se impune o cunoaștere prealabilă a fiecărei familii. „Școlarul are nevoie de un cadru general de viață în care să se simtă în siguranță. Pentru aceasta el are nevoie de părinți calmi, înțelegători, afectuoși, destul de maleabili în raporturile cu copilul, fără a da dovadă de slăbiciune. El are nevoie să simtă că părinții se ocupă de el, că iau parte la micile lui necazuri și la problemele care îl interesează, și că nu se dezinteresează de ceea ce se întâmplă la școală. Dar în același timp, el are nevoie de un cadru de disciplină destul de ferm pentru a nu-l lăsa să-și închipuie că libertatea lui e fără margini, și totodată să știe că părinții săi împărtășesc acel nivel de exigență”(M.Gilly).

Părinții trebuie să le stimuleze copiilor efortul, spontaneitatea, inițiativa, independența și încrederea în sine. Ei trebuie să conștientizeze că singura investiție de valoare pe care o familie o poate face pentru copil este investiția pentru mintea și spiritul acestuia.

Atât familia cât și școala joacă un rol important în modelarea elevului într-o societate în care atacul anticultural și antivaloric al mijloacelor de circulație și de difuzare a informației este mai virulent, provocând chiar mutații la nivel social. Rolul părintelui și al educatorului este cel de asociat, de partener, impunându-se copilului asocierea la preocupările familiei și la cerințele școlii.

„Jurnalul clasei” sau „Caietul dirigintei” sunt documente care pot să conțină însemnările profesorului diriginte cu privire la activitățile desfășurate cu familia sau însemnările unor părinți despre munca lor de sprijinire a școlii sau de organizare a condițiilor de instruire și educare acasă a elevilor, de îndrumare pentru școală. Astfel, relația școală-familie include activități de amenajare a sălii de clasă în care învață elevii, participări ale părinților în organizarea activităților extracurriculare și educative precum: excursii, drumeții, carnavaluri etc.

Pentru ca această colaborare ideală să se realizeze, trebuie să existe voința colaborării, iar factorii educaționali implicați să se considere parteneri, în adevăratul sens al cuvântului. Școlile trebuie să planifice și să implementeze programe de parteneriat pentru a amplifica implicarea părinților. Scopul educației este de a forma un om cu o gândire liberă, creativ, sociabil, iar parteneriatul real între școală și familie constă în relația activă de implicare și de o parte și de cealaltă, este bucuria și tristețea, este reușita și eșecul, este zbaterea și rezultatul, din care elevul este beneficiarul.

Astfel, observăm ca educația nu se termină acasă și nici nu începe la școală, ci este o continuă conlucrare a celor două medii, însă trebuie să ținem cont că mediul familial are o și mai mare influență asupra dezvoltării personalității, atitudinilor, comportamentului și reușitelor copilului, având în vedere faptul că un copil preșcolar sau din clasele primare, își petrece mult mai mult timp acasă, în compania părinților și a familiei, decât la școală. Pe parcursul înaintării în vârstă își va mai face apariția în dezvoltarea copilului încă un factor, mediul social: grupul prietenii și societatea.

Așadar, fiecare actor implicat în dezvoltarea copilului (părinții, școala, societatea) au un rol important în dezvoltarea viitorului adult, însă să ținem cont de faptul că baza, fundația viitorul adult, este mult mai mult influențată de familie, aceasta având un rol cheie în evoluția sa.

Bibliografie:

1. Baran-Pescaru, A., 2004, *Parteneriat în educație: familie-școală*, Editura Aramis, București;
2. Colceag, F., Alexandru, F. 2018, *Copilul tău este un geniu*, Editura Tikaboo;
3. Cucuș, Constantin, 2009, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași;
4. Verza, E. Verza, F. E. (2017), *Psihologia copilului*, Editura Trei;
5. *Citat despre familie*: <http://www.citatepedia.ro/index.php?id=67884>;
6. *Citat despre părinți*: <https://centruldeparenting.ro/31-de-citate-frumoase-si-adevarate-despre-parinti-si-parenting/>.

EXPERIMENTUL ȘTIINȚIFIC- METODĂ DE STIMULARE A GÂNDIRII FIZICE

Prof. Rodica-Maria DĂNĂU

C.N. „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj

„Fizica este necesară în toate disciplinele nu numai ca procedee și aparatură, ci și ca mod de gândire-etapă de căpetenie în formarea unui mod de gândire științific constând în structurarea cunoștințelor privitoare la fapte și structurarea legilor, dovedire că ele pot fi obținute pe cale deductivă din legi mai generale.” (Șerban Țițeica)

În ultimii ani s-au purtat tot felul de discuții despre corectitudinea schimbărilor în educație, s-au schimbat idei, au apărut o mulțime de metode noi, s-a trecut de la predarea pe obiective la cea pe concepte, și cel mai adesea s-a uitat cine este beneficiarul oricărei schimbări din școală. Cel puțin din punctul de vedere al disciplinei fizică, sub supravegherea profesorului elevii își pot asuma reponsabilitatea propriei învățări, dezvoltându-și în paralel competențe de educație continuă.

Ce este de fapt fizica? Este acea știință care se preocupă de stabilirea adevărilor științifice în legătură cu fenomenele naturale și de aplicare a lor în dezvoltarea societății. Studiul naturii presupune observarea lumii reale, analiza faptelor observate și efectuarea de experimente. Ca orice altă știință a naturii, și fizica se sprijină pe două lucruri: propriile simțuri pentru observarea fenomenelor și reproducerea și experimentarea lor în laborator, precum și teoriile și deducerile lor logice în scopul explicării proceselor și fenomenelor din realitatea înconjurătoare. Primii care au încercat să pună la punct problema metodelor de studio a științelor naturii, au fost Galileo Galilei și Francis Bacon.

Experimentul este considerat metodă activă, având o mai mare forță de convingere decât orice altă metodă, contribuind cel mai mult la formarea concepției științifice despre natură la elevi. Predarea fizicii devine un act de calitate atunci când experimental și observația sistematică ocupă un loc prioritar în strategiile didactice aplicate de profesor. Acest lucru este favorabil și pentru școlar, deoarece *“învățând fizica, este un fizician și e mai ușor pentru el să se comporte ca un fizician, decât să facă altceva”* (J. Bruner).

Experimentul este *“o observație provocată, o acțiune de căutare, de încercare, de găsire de dovezi, de legități, este o provocare intenționată, în condiții determinate (instalații, dispozitive, materiale corespunzătoare, variație și modificare a parametrilor etc.), a unui fenomen, în scopul observării comportamentului lui, al încercării raporturilor de cauzalitate, al descoperirii esenței acestuia (adică a legităților care-l guvernează), al verificării unor ipoteze”* (I. Cerghit).

Din punct de vedere al didacticii, principalele tipuri de experimente sunt:

- Experimentul de confirmare
 - Experimentul demonstrativ (utilizat pentru a dovedi sau verifica un adevăr științific);
 - Experimentul aplicativ (elevii verifică și aplică cunoștințele teoretice);
 - Experimentul de însușire a unor priceperi și deprinderi (pentru a mânui instrumente și aparate).
- Experimentul de cercetare- elevul: primește tema și singur își stabilește modul de lucru, obține și prelucrează date.
- Experimentul de descoperire – sunt descoperite unele adevăruri științifice.

Potrivit tehnicii organizării activității, deosebim experimentele:

- Individuale;
- pe grupe;
- frontale.

Cercetările efectuate într-un șir de școli au stabilit că 80-85 la sută din profesori preferă experimentul frontal (motivarea acestei predilecții necesită un studiu separat), în timp ce opțiunea elevilor a fost ca să se aplice la lecțiile de fizică experimentul individual sau organizat pe microgrupe.

Așadar, există o contradicție vădită între preferințele elevilor și oferta profesorului. Pentru a găsi o soluție, în acest caz, vom apela la teoriile didactice contemporane: *„elevul se dezvoltă prin exercițiile pe care le face, și nu prin acelea care se fac în fața lui”* (I. Cerghit).

În procesul de efectuare a experimentelor elevii se conving de obiectivitatea legilor fizicii, capătă o reprezentare despre metodele folosite în cercetarea științifică, fac cunoștință cu metodele de evaluare cantitativă a fenomenelor fizice, capătă deprinderi și abilități practice.

Experimentul realizat de către elev conduce la condiții mai bune de însușire a cunoștințelor de fizică, elevul obișnuindu-se să lucreze în echipă, să comunice între ei, să schimbe idei, să le respecte pe ale celuilalt. În procesul de efectuare a experimentului, elevul acționează, cercetează, presupune, descoperă, consolidează, aplică, învață să obțină informație. Pentru a putea îndruma elevul spre a obține toate acestea, profesorul are nevoie de mult tact pedagogic, mult tact, metodă și dibăcie pentru a îndruma elevul să gândească, să analizeze, să generalizeze, să abstractizeze și să aplice practic.

Pentru ca un experiment să-și atingă scopul, profesorul va trebui să selecteze numărul minim de instrumente și aparate folosite în studierea fenomenului, dacă ar fi prea multe, ar distrage

atenția elevilor. Dacă aparatele folosite sunt impresionante prin dimensiuni sau construcție, profesorul trebuie să atragă altfel atenția elevilor, să-i captiveze prin explicație, să prezinte fenomenul în așa fel încât să depășească prin expunere și idei emoțiile provocate de aspectul aparatului.

Randamentul experimentului este sporit dacă alegem aparate de studiu în conformitate cu recomandările psihologiei, să ținem cont de culoarea corpurilor ce se mișcă, aspectul exterior al acestora.

Crearea unei stări emoționale favorabile obținute prin realizarea unor demonstrații interesante, a unor experiențe spectaculoase ce stârnesc interesul, fac ca eficiența experimentului să crească. În final se obține o mai bună reținere și înțelegere a materiei.

Știm toți care este diferența de impact asupra individului a sonorului, comparând senzațiile din urma unui film mut cu cele în urma filmului sonor, așa că ar fi bine să încercăm să atașăm sunet. În cazul predării prin explicare, prezentarea a fenomenului, fără reproducerea lui în laborator, nu vom obține decât niște lecții terne, care vor nu vor apropia elevul de fizică. Majoritatea sondajelor de opinie arată că fizica nu face parte din disciplinele preferate de elevi, și acest lucru se întâmplă, după spusele elevilor, deoarece:

- fizica este o disciplină dificilă;
- este o disciplină prea matematizată;
- legătura ei cu viața și tehnica nu sunt puse în evidență;
- laboratoarele nu sunt dotate corespunzător;
- chiar dacă ar fi, se efectuează prea puține experimente, și acelea, în majoritatea cazurilor se realizează frontal,
- se folosesc în continuare metodele tradiționale de predare.

Toate acestea sunt suficiente pentru a pleda în favoarea experimentului de cercetare și descoperire deoarece înfruntând necunoscutul, neștiința, elevul va fi obligat să-și dezvolte imaginația, inteligența se ascute. Cunoștințele de predat nu se vor mai transmite și însuși apoi mecanic, se vor reconstrui, fiecare parcurgând tema în ritmul personal de înțelegere.

Realizarea unor proiecte va determina generarea unor ipoteze, proiectarea experimentelor în scopul verificării ipotezelor.

O altă modalitate de realizare a experimentului este folosirea experimentului virtual, deoarece permite simularea unor fenomene ce nu pot fi reproduse în laborator din diverse motive. Software-ul educațional are un rol special în realizarea lecției moderne dar nu va putea înlocui niciodată experimentul real.

Bibliografie:

1. Neacșu, I., *Metode și tehnici de învățare eficientă*. Editura Minerva, București 1990;
2. *Fizica. PSSC*, EDP, București, 1971;
3. Cerghit, I., *Metode de învățământ*. EDP, București, 1980.

NUMĂRUL DE AUR, ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ!

Prof. Rodica-Maria DĂNĂU

C.N. „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj

„Unele dintre geniile matematicii din toate epocile, de la Pitagora până la Euclid în Grecia antică, apoi, trecând la matematicianul italian medieval Leonardo din Pisa și la astronomul renescentist Johannes Kepler, până la personalități științifice actuale, cum ar fi fizicianul Roger Penrose de la Oxford, și-au petrecut nenumărate ceasuri pe tema acestei simple proporții și a proprietăților sale. Însă, fascinația dată de Proporția de Aur nu se limitează doar la matematicieni. Biologi, artiști, muzicieni, istorici, arhitecți, psihologi, chiar și mistici au reflectat și dezbătut fundamentele ubicuității și aplicării acestui număr. De fapt, este probabil just să afirm că Proporția de Aur a inspirat gânditorii tuturor disciplinelor așa cum nu a mai făcut-o niciun alt număr din istoria matematicii”.(Mario Livio-Povestea lui *phi* . cel mai uimitor număr)

De câte ori nu am privit florile și le-am admirat perfecțiunea , simetria și ne-am pus întrebarea cum de este posibil acest lucru? Oare , natura folosește numere matematice, și dacă da, preferă doar anumite numere? Oamenii încearcă mereu să înțeleagă natura și legile ce o guvernează, să înțeleagă de fapt viața, pentru a putea ajunge în armonie cu tot ceea ce-i înconjoară. Privind aranjamentul frunzelor, șabloanele petalelor unei flori, falangele mâinii umane, regăsim cifrele 1,2,3,5,8,13,21,34,55...despre care știm azi că nu sunt altceva decât numere din șirul Fibonacci, o secvență de numere, în care fiecare se obține prin însumarea precedentelor două numere. Numerele lui Fibonacci au fost considerate de-a lungul istoriei de numeroși oameni de știință, matematicieni, fizicieni, biologi, sistemul de numărare al naturii.

Cine a fost însă, Fibonacci? Leonardo Pisano Fibonacci, născut în 1170 în Pisa, este considerat unul dintre cei mai mari matematicieni europeni ai Evului Mediu. Datorită faptului că tatăl său a fost ofițer vamal în orașul Bougie din Africa de Nord, a crescut și primit educație specifică zonei nord –africane. În 1200 se reîntoarce în Pisa unde începe să scrie- de mână- o serie de texte recapitulative a cunoștințelor matematice ale antichității, la care adaugă propriile sale contribuții: *Liber abaci* (1202), *Practica geometriæ* (1220), *Flos* (1225), *Liber quadratorum* (1225), multe dintre ele pierdute. Faima i-au adus-o aplicațiile practice și soluțiile găsite de el la diverse probleme matematice. Lucrarea *Liber abaci*, descrie pe rând, în cele trei părți ale sale, regulile după care se efectuează operațiile aritmetice elementare, o serie de probleme întâlnite de comercianții arabi, legate de prețul mărfurilor, calcularea profitului, conversia valutilor, progresele aritmetice și geometrice, în ultima parte regăsindu-se și cea care a dus la introducerea secvenței Fibonacci, cunoscută sub numele de problema iepurilor:

Dacă o persoană introduce o pereche de iepuri într-un spațiu închis, câți iepuri va avea după un an, dacă se presupune că o pereche naște în fiecare lună o altă pereche, ce devine fertilă în luna următoare. Este un caz ideal, considerând că nu moare în acest timp nici un iepure.

De la soluționarea acestei probleme și găsirea secvenței Fibonacci nu a mai fost decât un pas până la exprimarea *numărului de aur* , care este valoarea spre care tinde raportul dintre un termen al secvenței Fibonacci și predecesorul său, și anume 1,6180 .

Numărul Φ a fost cunoscut încă din antichitate, prima definiție clară a numărului fiind dată în jurul anului 300 î.Hr. de către Euclid din Alexandria, părintele geometriei: "Spunem că un segment de dreaptă a fost împărțit în medie și extremă rație atunci când segmentul întreg se raportează la segmentul mai mare precum se raportează segmentul cel mare la cel mai mic":

$$\frac{a+b}{a} = \frac{a}{b} = \varphi$$

Aceasta conduce la ecuația de gradul al doilea:

$$\varphi^2 - \varphi - 1 = 0$$

ale cărei soluții sunt :

$$\varphi_1 = \frac{1 + \sqrt{5}}{2} = 1,6180339887 \dots = \varphi$$

$$\varphi_2 = \frac{1 - \sqrt{5}}{2} = 0,6180339887$$

Însă în cartea "Secțiunea de Aur: Povestea lui Phi, cel mai uimitor număr" de Mario Livio apare următorul pasaj: "Atâta cât pot eu afirmă trecând în revistă mare parte din efortul de reconstituire a faptelor, acest termen a fost folosit pentru prima dată de Martin Ohm (fratele faimosului fizician Georg Simon Ohm, cel care a dat numele legii Ohm din electromagnetism), în a doua ediție din 1835 a cărții sale «Die reine Elementar-Mathematik» (Matematica pură elementară). Ohm scrie la subsol: «Această împărțire a unui segment de dreaptă în asemenea mod este numit în mod curent "secțiune de aur".» Aceasta arată că nu el ar fi inventat termenul, ci că folosea o denumire general acceptată. Faptul că el n-a folosit-o și în prima ediție a cărții sale în 1826 sugerează cel puțin că denumirea de Secțiune de Aur (în germană «Goldener Schnitt») și-a dobândit popularitatea abia prin anul 1830. Eventual denumirea fusese folosită și mai înainte în cercuri nematematice. Indubitabil este însă că, în urma cărții lui Ohm, numele «Secțiune de Aur» a început să apară în mod frecvent în literatura matematică germană și de istoria artei..."

Matematicianul american Mark Barr a dat, la începutul secolului XX, raportului numele de φ (phi), în cinstea celebrului sculptor Phidias (autorul statuilor "Athena Partenos" din Atena și Statuia lui Zeus din Olympia) care a trăit aproximativ între 480-432 î.Hr. Barr i-a făcut această onoare deoarece mulți istorici ai artei au susținut că a folosit de multe ori secțiunea de aur în lucrările sale.

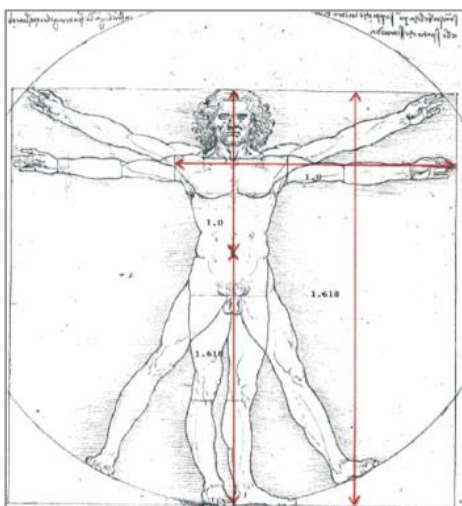
Să vedem acum care este legătura dintre secvența Fibonacci, respectiv numărul de aur și natura, respectiv arta.

Studiind dispunerea ramurilor , așezarea frunzelor pe tulpinile plantelor, aspectul unui con de brad

sau al fructului de ananas, desfășurarea frunzei de ferigă, vedem că regăsim în toate acestea secvențele Fibonacci.

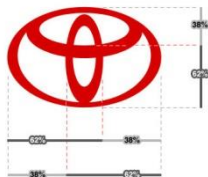
Omul are 2 mâini, cu câte 3 falange la fiecare deget și 5 degete la fiecare mână, iar dimensiunile falangelor sunt și ele în medie 2 cm, 3 cm respectiv 5 cm, palma în sine având 8cm!

Reprezentarea omului vitruvian de către Leonardo da Vinci în 1490– model fiind arhitectul Vitruviu, autorul unui amplu tratat despre proporții, este considerat un etalon de perfecțiune

pentru proporțiile trupului uman. Desenul este considerat în zilele noastre drept una dintre cele mai bune exemplificări ale "omului perfect" și reprezintă, totodată, una dintre cel mai ușor de recunoscut schițe din lume.

În estetică se apreciază că fața este cu atât mai plăcută cu cât dimensiunile ei respectă proporțiile de aur. Aceeași secțiune de aur se folosește și în cazul încadrării punctelor centrale ale unui tablou sau mai nou logou-rile de prezentare.

Încă din scripturile Evului Mediu putem identifica folosirea „secțiunii de aur”, în care rata paginilor era 2:3, rata marginilor era 1:1:2:3, iar poziția textului era în legătură cu „secțiunea de aur”. Vedem ca firma Nissan nu face excepție de la regulă:

„Proporția de aur” ne ajută de multe ori și să atragem atenția, cele mai multe reclame conținând această proporție. Cele două logouri de mai jos sunt încadrate cu „dreptunghiuri de aur”. Imaginea de mai jos este o reclamă cunoscută. Este de remarcat că și în plasarea temei a fost urmată „secțiunea de aur”. Regăsim „secțiunea de aur” și în posterele filmelor și chiar în designul paginilor web. Cea mai cunoscută utilizare în acest domeniu constă în divizarea paginii în două secțiuni. Lățimea paginii, de exemplu, poate fi de 960 px (pixel), în această situație lățimea părții mai mari fiind aproximativ 593 px, iar lățimea părții mai mici trebuie să fie 367 px.

În zilele noastre fotografiatul este un lucru la care toată lumea se pricepe, comun. Mulți sunt fotografi profesioniști, însă numărul celor care practică fotografiatul ca o modalitate de auto-exprimare sau artă, practic este nelimitat. Fiecare încearcă să creeze o fotografie frumoasă, o imagine estetică, însă puțini știu că respectarea regulilor „secțiunii de aur” poate face minuni dintr-un subiect tipic. Din această perspectivă putem vorbi de teme „suprafotografiate”, cum ar fi Turnul Eiffel sau Tower Bridge. „Secțiunea de aur” poate fi inclusă în mai multe moduri într-o imagine, o putem privi dintr-o mulțime de unghiuri. Cea mai comună utilizare se poate urmări în fotografierea portretelor, unde punctele focale stabilite de raportul de aur cad pe ochii subiectului, eventual pe porțiunea pe care artistul dorește să o evidențieze. Există un număr mare de programe pe calculator, care ajută fotografii în retușarea imaginii, prin care așezarea unor linii de caroiaj, pregătite pe baza „secțiunii de aur”, arată fotografului cum trebuie să taie imaginea încât să obțină un aspect estetic.

Dacă până acum am legat proporția de aur de corpul uman din punct de vedere estetic și dimensional, de ce să nu credem că acest număr de aur ne-ar putea governa total, și anume la nivel molecular. Este adevărat, ADN-ul uman respectă proporția: fiecare ciclu al moleculei de ADN are 34 Å lungime și 21 Å lățime, numere fibonacci al căror raport este 1,619! (Jean-Claude Perez „L'AND décrypté“).

Plecând de la proporția de aur, putem vorbi despre dreptunghiul de aur, spirala logaritmică (în multe dintre amprentele umane apar curbe asemănătoare spiralei logaritmice, de unde și metafora deseori vehiculată referitoare la secțiunea de aur ca fiind „semnătura a lui Dumnezeu în creație“), și cine știe spre ce ne mai putem îndrepta în viitor.....

PERSONALITATEA CADRULUI DIDACTIC -FACTOR IMPORTANT AL REUȘITEI ȘCOLARE-

Prof. Rodica-Maria DĂNĂU

C.N. „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj

Este oare meseria de dascăl o meserie ca oricare alta? Așa cum zice Vasile Marcu „Profesia de dascăl este una din cele mai nobile, mai frumoase și mai umane profesii”, el lucrează cu ființe vii, cu suflete, nu cu lemn sau piatră. De aceea, orice greșeală a dascălului poate lăsa urme de neșters, sufletul rănit, rănit rămâne oricât am încerca să îndreptăm acest lucru. Răspunderea dascălului este cu mult mai mare, aproape la fel cu a doctorului. În educație, un elev pierdut devine o problemă pentru societate, de aceea toți ochii sunt îndreptați spre sistemul educațional și cerințele față de acest sistem sunt mai mari.

Mulți cred că a fi profesor înseamnă doar a prezenta informații elevilor, a evalua nivelul acestora și a-i ierarhiza prin note. Profesia de cadru didactic este însă mult mai profundă, solicită calități speciale, care se pot forma și dezvolta doar dacă persoana respectivă dorește, cu adevărat, să fie profesor. Aceasta pentru că a fi profesor înseamnă să te dedici celor pe care-i educi, să fii conștient că le influențezi viața și ești răspunzător pentru asta în fața lor, a părinților, a societății. Să nu uităm deci, că a fi un bun dascăl înseamnă atât „să știi carte” dar și să știi să transmiți informația, să îl înveți pe cel educat *nu ce să gândească*, să îl înveți *cum să gândească*. Cu răbdare, inteligență și multă dăruire, un dascăl bun va modela mintea copilului. Așa cum olarul modelează lutul și scoate din el ceva minunat, așa și profesorul poate obține performanță, poate să-i facă pe tineri să se formeze ca oameni, să scoată la suprafață binele și bunul din ei, ca mai apoi acestea să folosească spre binele tuturor.

Profesorul fiind cel ce organizează condițiilor de învățare, contribuie la creșterea calității și eficienței procesului instructiv – educative. În condițiile unui învățământ modern, în care la baza învățării stau acțiunile, profesorii le revin responsabilități majore în ceea ce privește pregătirea elevilor pentru formarea unei personalități autonome și creative.

La fel ca elevii de azi, dascălii au fost și ei elevi. Majoritatea au învățat aceleași noțiuni de specialitate, aceleași metode și tehnici de predare, dar modul în care și le-au însușit și mai apoi le

transmit este diferit de la profesor la profesor. Aici intervine personalitatea fiecăruia dintre noi. În abordarea personalității profesorului se poate utiliza clasificarea făcută de Ioan Nicola, care separă premisele necesare alegerii profesiei de dascăl de pregătirea propriu-zisă în vederea exercitării ei. Primul aspect îl reprezintă calitățile aptitudinale ale profesorului, iar al doilea cultura sa.

În Dictionarul de pedagogie (1979) aptitudinea pedagogică este definită ca fiind „*ansamblul de calități necesare unei persoane în vederea exercitării profesiei de educator*” iar aptitudinea didactică este un complex de trăsături care, dezvoltate în cadrul unei temeinice culturi pedagogice se concretizează în „capacitatea de formare a tineretului”.

Aptitudinea pedagogică este esența întregii activități a educatorului, fiind formată în urma deprinderii și stăpânirii unor competențe: cea profesională, psihopedagogică, morală și socio-relațională.

„*Metacomunicarea*” este, ceva aparte, un plus adus comunicării și trebuie să fim întotdeauna conștienți de existența sa și de faptul că nu oricine o stăpânește.

Modalitățile de exprimare a comunicării subliminale, a metacomunicării sunt:

a) *Gândirea pozitivă*

În meseria de educator este vitală perspectiva optimistă a abordării problemelor, stabilirea scopurilor și obiectivelor, a strategiei și tacticii activității educaționale.

Gândirea pozitivă este benefică adaptării și integrării sociale, echilibrului biopsihic, performanțelor activității, reușitei și succesului școlar, susține perseverența de a lupta cu obstacolele și de a le depăși

Gândirea negativă descurajează, obstrucționează inițiativele subminează încrederea în sine

b) *Farmecul personal*

Farmecul profesorului este dat inclusiv de capacitatea de comunicare verbală și nonverbală, de metacomunicare. Firea deschisă și deschiderea spre comunicare favorizează stabilirea de relații dorite și așteptate cu elevii, ușurând interacțiunea, colaborarea și dialogul, capacitatea de a asculta, câștigarea și menținerea popularității, a admirației, crearea unei stări de confort psihic interlocutorului (elev, student, părinți, etc.).

În relația profesor – elev, modul dezinvolt de a fi, optimismul, gestul și mimica, modul de exprimare, timbrul și inflexiunile vocii, vestimentația, etc., cuceresc și mijlocesc stabilirea și orientarea relațiilor în sensul dorit și așteptat.

c) *Dispoziția pentru umor*

Omul ca ființă înzestrată cu inteligență reproduce și crează umorul. Este confirmat de viață că apelând la umorul fin se pot corecta defecte. Umorul- produsul inteligenței, se adresează inteligenței.

Umorele fine dar nu ironia!, reduce distanța dintre partenerii relației educaționale, detensionează atmosfera încordată, dezamorsează conflicte, reduce stresul și ajută la depășirea problemelor.

Alte aspecte ale personalității unui dascăl ar fi spiritul de obiectivitate și dreptate, optimismul, răbdarea, stăpânirea de sine, modestia, fermitatea, etc. Permanent profesorul trebuie să fie un exemplu în ceea ce privește igiena morală în timpul serviciului și în afara serviciului.

d) *Empatia*

G. Leroy spunea: „*Procesul de învățământ începe când tu, profesor, înveți de la elev, când tu, situându-te în locul lui, înțelegi ce a înțeles el în felul în care a înțeles*”.

Empatia este, deci, definită ca disponibilitatea educatorului de a înțelege atât de mult pe elev încât să fie în stare, fără a neglija distanța față de acesta, să trăiască stările elevului. Uneori, un profesor poate deveni extrem de empatic, ceea ce influențează atitudinea față de alți elevi sau la polul opus, total lipsiți de empatie- egocentrici, adică incapabili de a se transpune în situația celuilalt, de a accepta punctul de vedere al acestuia.

e) Tactul pedagogic

Tactul pedagogic este “un simț al măsurii” ce implică discernământ și adeziune sufletească. Acesta reprezintă „grija cadrului didactic pentru a nu leza demnitatea elevului și a-l influența educativ sau instructiv în chip ingenios, fără duritate și evitând conflictele.” (Vasile Marcu, 2005)

f) Măiestria pedagogică

Un profesor care posedă maiestrie pedagogică este un “artist în meseria sa”.

Măiestria pedagogică se formează datorită contactului cu elevii, timpului petrecut în activitățile școlare și extrașcolare. Fără a fi confundată cu tehnica pedagogică, măiestria pedagogică este o “sinteză” a tuturor însușirilor general –umane și psihopedagogice ale personalității profesorului. Ea este rezultatul efortului depus pentru dezvoltarea și consolidarea calităților sale de om și slujitor al unei profesii. Presupune dăruire și pasiune, receptivitate față de nou, inventivitate, creativitate și abilitate de a acționa în conformitate cu cerințele unei situații concrete.

g) Cultura profesională

A fi profesor înseamnă pe lângă unele calități specifice și prezența unei culturi profesionale dublată de o tehnică de lucru. Prin cultură profesorul și-a creat cea “bogăție lăuntrică” care asigură compatibilitatea educator-educat.

Cultura generală este necesară pentru a face față curiozității elevilor și studenților, pentru a asigura rigoarea științifică, corelațiile interdisciplinare, frumusețea și elevarea exprimării.

Cultura de specialitate se raportează la însușirea cunoștințelor dintr-un domeniu al științei, artei, tehnicii sau culturii, care sunt valorificate în predarea unei discipline școlare. Fără a se confunda cu omul de știință, profesorul trebuie să fie informat cu cele mai recente noutăți din domeniul său de activitate, cu cele mai recente informații, cu discuțiile și controversile ce au loc în domeniul său. Pregătirea de specialitate reprezintă fundamentul autorității și prestigiului său în fața elevilor.

Cultura psihopedagogică include cunoștințe, tehnici de lucru și modalități de acțiune care facilitează comunicarea pedagogică, cunoștințe teoretice din domeniul științelor educației precum și ansamblul de priceperi și deprinderi practice în cadrul desfășurării acțiunii educaționale.

Putem concluziona că din doi profesori la fel de instruiți în tehnica predării, va avea mai mult succes cel care da dovadă de înclinație, vocație și har.

Bibliografie:

Leroy, Gilbert ,1971,*Dialogul în educație*” București, Ed. Didactică și pedagogică;
Manolache, Anghel; Mus, Dumitru, 1979, *Dictionar de pedagogie*, Ed. Didactică și pedagogică
Cucos,Constantin, *Pedagogie,ediția a III-a*,2014,Ed.Polirom.

ARGUMENTE PENTRU CARE EDUCAȚIA MUZICALĂ ESTE IMPORTANTĂ ÎN ȘCOLILE DE CULTURĂ GENERALĂ

Prof. Daniel-Alex MILENCOVICI

Școala Gimnazială Nr. 2 și Nr. 25 Timișoara, jud. Timiș

Există nenumărate motive neurobiologice și antropologice ce necesită o atenție prioritară asupra nevoii umane de a asculta și de a se implica în domeniul muzical, ca experiență sonoră organizată ritmic și ca instrument expresiv pentru comunicare. Fiecare ființă umană se naște cu un anumit nivel de potențial muzical. Cele mai puternice rețele neuronale și atitudini comportamentale sunt dezvoltate în timpul copilăriei. Prin urmare, educația muzicală joacă un rol esențial în dezvoltarea și consolidarea acestui potențial dat.

Muzica, atât ca fenomen în sine cât și ca disciplină studiată sub diferite forme încă din clasa pregătitoare și până la finalul vieții de unii melomani, specialiști, interpreți, artiști, critici muzicali, aduce o serie de beneficii asupra întregului organism. După un studiu publicat în *Journal of the National Cancer Institute*, există o serie de factori pe care muzica de calitate le produce în organismul uman: aceasta reduce anxietatea, sporește relaxarea întregului organism, optimizează funcția cerebrală, crește gradul de socializare, îmbunătățește memoria etc (Kerkvliet, 1990). De asemenea, renumitul neurochirurg Ben Carson, fiind atât de convins de efectele pe care le are muzica clasică, în operația care l-a făcut celebru și prin care a despărțit două siameze unite la nivelul capului, acesta a desfășurat activitatea medicală pe un fundal muzical (Carson&Lewis, 2006). Sunt doar câteva dintre beneficiile și mărturia unor personalități care consideră că muzica este foarte importantă (să nu spun o nevoie) în desfășurarea propriilor activități.

Este importantă educația muzicală în formarea competențelor secolului XXI pentru întreaga viață (cele 8 competențe cheie), iar în acest sens Consiliul Uniunea Europeană a adoptat încă din anul 2007 o agendă culturală care scotea în evidență importanța și valoarea educației prin muzică în dezvoltarea creativității.

Dacă această artă produce reale transformări, consider că este de interes general pentru toată lumea și are implicații majore în educația copiilor încă de la o vârstă fragedă. Studiul muzicii la copii este susținut de sisteme moderne de educația, precum în Japonia, China, Coreea de Sud, Finlanda, Danemarca și alte țări, iar prin rezultatele acestora la testele PISA, testările naționale și a altor tipuri de testări standardizate se califică să fie în topul clasamentelor.

Un renumit cor din America a realizat o cercetare în 2009, prin care arăta influența cântatului asupra evoluției școlare. S-a observat că elevii care cântau aveau memorie mai dezvoltată decât elevii care nu practicau nici un fel de artă muzicală. În general, copiii implicați într-o activitate muzicală, reușesc să fie mai buni la matematică sau lectură și au un vocabular mai dezvoltat. Prin arta muzicală un copil poate să-și îmbunătățească spiritul critic și autocritic. Pentru un copil este foarte important să facă parte dintr-un grup în care să interacționeze și să practice relațiile de colegialitate pe care le implică activitățile în grup (Chorus America Staff, 2013).

Dacă în Japonia copiii realizează 12 ore de activități muzicale pe săptămână alături de un profesor specializat (Facts and details, 2014), la noi în țară se poartă unele discuții pentru a modifica numărul de ore și a le diminua, abordarea deloc în folosul dezvoltării copilului prin artă. La nivelul ciclului primar, la clasele 0-II se acordă 2 h, iar câte o oră la clasele III-IV pentru ca elevii să studieze un nou limbaj accesibil tuturor și întâlnit oriunde în lume, fără granițe de niciun fel. *Muzica și mișcarea*, disciplina cu profil vocațional este în continuare predată de către un profesor care este pregătit un semestru în cadrul specializărilor PIPP sau, în cel mai bun caz, în liceele pedagogice.

Tot în literatura de specialitate, se vorbește despre neuroeducație și neuroștiințele cognitive, care oferă informații și date concrete despre interacțiunea instruirii muzicale la elevi în raport cu dezvoltarea creierului, iar în acest context, putem să vorbim despre plasticitatea creierului, interacțiunile multisenzoriale, funcțiile executive și motorii care se dezvoltă și realizează conexiuni cu arta sonoră (Curits, Laurie, Fallin, Jana, 2014).

Barbara Crowe, cercetător și directorul Departamentului de terapie prin muzică de la Universitatea de Stat din Arizona afirmă că „muzica poate avea o influență decisivă atunci când vine vorba să alegi între retragere și implicare, între izolare și interacțiune, între durere cronică și confort, între demoralizare și demnitate”. Ne dorim noi să facem o schimbare cu adevărat relevantă în educație sau doar vorbim despre reforme sau modificări legislative pentru binele unora? Dacă doriți asemenea schimbări, acordați timp și atenție studiului pe care îl desfășor și sprijiniți-mă în implementarea unor soluții și modificări, care să influențeze educația muzicală a copiilor noștri în bine, fiind un formativ adresându-ne sufletului uman. Muzică pornește din suflet și se adresează sufletului!

Pe lângă beneficiile amintite mai sus, doresc să enumăr și alte efecte importante pe care le produce muzica în contactul cu copilul: o stimă de sine crescută, învățarea unei limbi universale pe care copiii o pot folosi în diferitele contexte din viață, răbdarea și perseverența sunt factori esențiali în studiul organizat și de efect al muzicii, al unui instrument, al unui repertoriu de cântece etc, prin muzică putem să obținem relaxare și eliberarea sufletului de diferite poveri, aspect pe care și copiii îl simt în practica muzicală de la clasă. Un rol deosebit de important în ceea ce privește învățarea limbajului vorbit și îmbogățirea vocabularului, iar învățarea unui instrument muzical, este o procesare mai bună și mai rapidă a limbajului în sine, ceea ce înseamnă că cel mic va învăța să scrie și să citească mai repede. Dezvoltarea unui simț al disciplinei, mai ales dacă elevii învață să cânte la un instrument muzical, ceea ce conferă o rigoare și o disciplină zilnică pentru ca rezultatele să fie vizibile. Abilitățile sociale se pot dezvolta datorită mesajului universal și a grupurilor de coeziune formate pentru a cânta împreună, iar conectarea cu copiii care împărtășesc implică același interes.

Nu pot încheia scurta incursiune despre importanța muzicii și a studiului acestei discipline în școala primară, până nu vă amintesc de importanța *efectului Mozart* la această vârstă. Efectul Mozart constă într-o serie de modificări pe care le aduce muzica marelui compozitor asupra capacității de învățare, atenție și a memoriei. Guvernatorul statului Georgia, în anul 1998, a alocat o sumă de bani pentru toți nou-născuții din țară, oferind câte un CD cu muzică clasică, pentru ca bebelușii să crească în spiritul muzicii transformatoare.

Consider că pe lângă toate efectele pozitive pe care muzica le are asupra copiilor (demonstrate în laboratoare și la animale) și a faptului că această artă stimulează coeficientul de

inteligentă, orele de educație muzicală trebuie să se desfășoare conform cu standardele impuse de programele școlare și de competențele cerute la nivelul Uniunii Europene, pentru ca și comunitatea noastră, peste ani, să aibă de câștigat datorită unei munci de calitate realizate de un specialist.

Bibliografie:

1. Facts and Details Website (Japan, 2014). *School Curriculum in Japan*: [http://factsanddetails.com/japan/cat23/sub150/item2789.html?fbclid=IwAR0HZAHQHSSOzSC3aLbJwovz2PRoisV2jKKnbl6vzSQ1_u5w2WV-tSM3ZHs](http://factsanddetails.com/japan/cat23/sub150/item2789.html?fbclid=IwAR0HZAHQHSSOzSC3aLbJwovz2PRoisV2jKKnbl6vzSQ1_u5w2WV-tSM3ZHs;);
2. Gardner, H. (1983). *Theory of multiple intelligence, From Theory to Practice*. New York: Basic Books;
3. PISA (2018). Rezultate. Disponibil la adresa: <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-results.htm>.

GESTIONAREA EMOȚIILOR ELEVILOR ÎN ACTIVITĂȚILE ONLINE ȘI FAȚĂ ÎN FAȚĂ

Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI
Grădinița Nr. 236, București

Fiind primul an ca învățătoare la această clasă mi-am dorit ca revenirea la școală să fie una sigură și plină de entuziasm. Astfel a apărut ideea de a crea un jurnal al emoțiilor prin care elevii să îmi transmită indirect ceea ce simțeau. Am observat că există probleme mari în sfera emoțională, astfel că am început să pun mai mult accent pe gestionarea emoțiilor. M-am confruntat cu negarea acestora așa că am început prin a-i învăța cum să își recunoască și să își accepte emoțiile. Am discutat cu elevi mai mari, cu părinți, cu psihologi care și-au exprimat emoțiile, iar în acest mod i-am încurajat pe elevii mei să vorbească despre emoții. Următorul pas a fost gestionarea acestora. Un pas dificil, însă prin intermediul jurnalului elevii au prins încredere în sine și au căutat singuri metode de gestionare a emoțiilor pe care le resimt. Îmi doresc să continuu această idee și anul viitor, în speranța că inteligența emoțională a elevilor mei va deveni tot mai puternică.

Prin proiectul *Gestionarea emoțiilor elevilor în activitatea online și față în față* am dorit să vin în ajutor elevilor și a părinților prin oferirea de posibilități de recunoaștere, acceptare și gestionare a emoțiilor ce au devenit tot mai vizibile în urma încheierii anului școlar în mediul online. Am invitat la clasă profesorul itinerant de sprijin, colegi, părinți și chiar foști elevi care le-au vorbit copiilor prin intermediul online despre cum au simțit această perioadă de „stat acasă” și cum au reușit să depășească acest moment. Am încercat să promovez acest proiect la nivel de unitate, dar și la nivel de comunitate. Activitățile propuse includ metode și tehnici de gestiune a emoțiilor prea puternice, acceptarea emoțiilor mai pregnante și gestionarea lor prin intermediul unui jurnal al emoțiilor utilizând desene în creion, acuarelă, puncte, jetoane, brățări, zona pentru căutarea de soluții.

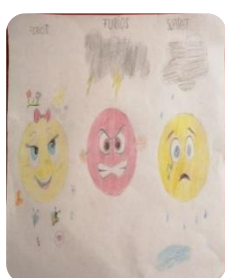
Impactul social a fost unul puternic. Părinții, foști elevi, cadre didactice și alți voluntari au vrut să se implice deoarece simțeau nevoie de comunicare. Faptul că părinții elevilor mei au discutat deschis despre emoțiile lor le-a oferit putere și curaj să se deschidă.

Impactul educațional nu a fost unul imediat, deoarece este primul an ca învățătoare la această clasă, iar copiilor le-a fost foarte greu să comunice deschis cu mine deoarece erau speriați, nesiguri de ceea ce se va întâmpla. Însă cu ajutorul jocurilor și metodelor propuse de mine, elevii mei au reușit să îmi transmită ceea ce simt. Cu ajutorul brățării emoției îmi transmiteau feedback chiar și cei mai retrași elevi, prin intermediul jurnalului vedeam ce metode aplică când vor să gestioneze singuri o situație sau când au nevoie de ajutorul meu. Mai mult, au început să mă imite și să discute despre emoțiile lor în modul făcut de mine cu ceilalți colegi. I-am captivat prin transpunerea persoanei mele în diverse personaje dornice să îi ajute. Au devenit speakeri motivaționali pentru frați sau chiar pentru toată familia în privința gestionării emoțiilor. De asemenea, ne-am înfrumusețat sala de clasă cu fluturași pe care îi lipeam pe ușă de fiecare dată când aveam o bucurie mare, iar pe cartea emoțiilor când eram furioși, stresați sau nervoși. Treptat fluturi de pe carte au zburat pe ușă.

Un astfel de proiect în care persoane din școală și din afara școlii vin să le vorbească elevilor e de mare ajutor și cu un impact social și educațional uriaș. Se creează o comunitate prin implicarea oamenilor din diverse medii, copiii primesc modele atitudinale și culturale. Copiii care întâmpină greutăți la gestionarea emoțiilor pot fi ajutați de colegi mai mari și ei pot vedea în părinții lor un sprijin real. Pe de altă parte, proiectul meu nu presupune investiții financiare, poate fi realizat la orice nivel și în orice locație și școală, se poate adresa oricărei grupe de vârstă. În zonele defavorizate ar avea un impact uriaș, copiii ar putea primi exemple de bune practici de la oamenii din comunitate sau din alte comunități. Având un real succes în rândul școlărilor mici, a fost popularizat și în cadrul activităților psihopedagogice de la cercul pedagogic desfășurat în semestrul II al anului școlar, un real exemplu de bune practici.

Am participat cu acest proiect în cadrul concursului „Creatori de educație”-2021 și îmi doresc ca toate cadrele didactice să conștientizeze importanța inteligenței emoționale, mai ales în această perioadă.

Câteva imagini din jurnalul unui copil:

DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE LA COPII ȘI ADOLESCENȚI. APLICAȚII PRACTICE ÎN CONSILIERE

Prof. Luminita-Mihaela DRAGOI

Grădinița Nr. 236 București

Omul este posesorul unei capacități de procesare a informației în vederea dobândirii unor cunoștințe, priceperi, abilități cognitive necesare rezolvării problemelor și implicit adaptării la mediul inconjurător. Mielu Zlate (1999), oprindu-se asupra criteriului finalității, a identificat următoarele tipuri de gândire:

- gândirea reproductivă,
- gândirea creatoare și
- gândirea critică.

După unii autori, gândirea creativă și cea critică sunt fețe ale aceleiași medalii deoarece prima

are utilitate și valoare doar dacă în prealabil produsele ei au fost analizate și evaluate critic în scopul fundamentării și întemeierii raționale.

Gândirea creativă implică următoarele abilități: flexibilitatea, originalitatea, fluenta, elaborarea, modificarea, imaginația, gândirea asociată, gândirea metaforică. Scopul gândirii creative este cel de a stimula curiozitatea și de a promova divergența. Gândirea critică implică gândirea logică și raționamentul, inclusiv aptitudinile, cum ar fi comparația, clasificarea, secvențierea, cauza / efect, structurarea, analogii, argumentarea, raționamentul deductiv și inductiv, prognozarea, planificarea, ipotezele, și critica.

Categoriile de activitate cel mai des implicate în stimularea dezvoltării unui spirit critic ce implică ca procese gândirea și limbajul sunt: activitățile cu conținut matematic, cele de educare a limbajului și de cunoaștere a mediului inconjurător alături de cele cu caracter integrator, activități ce fac apel adesea la o abordare pluridisciplinară sau interdisciplinară a conținuturilor. Prin natura și modul de manifestare, gândirea critică se manifestă în două dimensiuni esențiale: una socială conform căreia învățarea și munca în colaborare duc la construirea solidarității umane, și o dimensiune pragmatică – învățarea ce are la bază dezvoltarea gândirii critice creează posibilitatea implicării active a elevilor în activitate prin stârnirea curiozității și rezolvarea problemelor de viață.

Caracteristicile copiilor și adolescenților obișnuiți să gândească critic:

- devin responsabili și autonomi în dobândirea cunoștințelor,
- au curajul și îndrăzneala de a gândi atipic, de a-și asuma riscul motivării propriei păreri,
- au o stimă de sine crescută,

- sunt conștienți de propria valoare,
- sunt încrezători în forțele proprii,
- sunt receptivi față de nou, dornici să învețe,
- manifestă respect și interes pentru originalitatea argumentelor celorlalți (profesori, copii, alți adulți).

A gândi critic înseamnă: a deține cunoștințe valoroase și utile și a avea convingeri și credințe întemeiate pe acestea; a-ți forma opinii independente și a accepta ca ele să fie supuse evaluării; a supune ideile unui scepticism constructiv pentru fundamentare; a construi argumente pentru a da consistență opiniilor; a manifesta flexibilitate, toleranță, respect pentru ideile altora; a le accepta sau respinge numai pe bază de argumente; a participa activ la elaborarea de soluții; a colabora; a învăța să gândești eficient și presupune raționalitate și mai puțin subiectivism nefondat pe argumente pertinente.

Gândirea critică se învață prin practicare și conștientizare și reprezintă o capacitate ce trebuie încurajată și dezvoltată într-un mediu de învățare adecvat în urma căruia, prin experiență proprie sub îndrumarea adulților (parinti, consilieri scolari, cadrelor didactice) adolescentul dobândește anumite capacități și abilități.

Învățarea gândirii critice este eficientă dacă sunt respectate anumite condiții:

- crearea unor situații de învățare și alocarea timpului necesar;
- încurajarea elevilor să gândească independent, să speculeze, să reflecteze;
- acceptarea diversității de opinii și idei;
- implicarea activă prin confruntare de idei, cooperare și colaborare pentru găsirea soluțiilor adecvate;
- convingerea elevilor că nu vor fi ridiculizați pentru opiniile exprimate;
- încrederea în capacitatea fiecăruia de a gândi în mod critic;
- aprecierea pozitivă a gândirii critice.

În acest tip de activitate metodele de predare-învățare utilizate pun în permanență elevul în situația de a se autoevalua, autoaprecia și autocorecta în raport cu ceilalți alături de care învață în cooperare sau în raport cu modelul.

Tehnici de gândire creativa:

I. Brainstorming

Esența metodei constă în separarea intenționată a actului imaginației de faza gândirii critice.

În practica brainstorming-ului se pornește de la două principii fundamentale: orice individ e capabil să producă idei și cantitatea dezvoltă calitatea.

Desfășurarea optimă a unei ședințe de brainstorming reclamă câteva exigențe: suspendarea oricărui gen

de criticism (autocriticism); manifestarea liberă a imaginației; stimularea unui debit ideativ cât mai mare; elevii își pot manifesta opinia oral, liber și spontan relativ la tema aleasă, fără să respecte o anumită ordine, dar și fără discuții sau dezbateri lungi; este recomandată preluarea ideilor emise de către ceilalți din grup, precum și dezvoltarea acestora.

Provocari:

1. Cum să tratăm o persoană care ne jignește/ne ignoră.

II. Brainstorming cu schimbări de roluri: în această situație moderatorul poate interveni pentru a

facilita căutarea unor idei prin atribuirea de roluri specifice intervenției. El poate întreba asupra "modului cum este "percepută o problemă din diferite puncte de vedere X, Y, Z (de exemplu al profesorului, al părintelui, al presei, al administrației școlii, al colegilor mai mari/mici.

Specialistii de la Harvard School of Education au dezvoltat conceptul de "**rutine de gândire**" în cadrul unui proiect dedicat dezvoltării abilităților de gândire la copii, constând în învățarea și aplicarea sistematică a unor pași simpli, spre exemplu: "*vad ... cred ca ... ma întreb...*". Cereti copilului să observe cu atenție un obiect care îi trezește interesul. Apoi cereti-i să ofere răspunsuri la următoarele întrebări:

"Ce vezi?" ... "Vad"

"Ce crezi despre asta?" ... "Cred ca ..."

"Ce te face să te întrebi?" ... "Ma întreb dacă ..."

Stimulați copilul să ofere răspunsuri rationale, logice. Exersarea acestei scheme de gândire îl va ajuta pe copil să plece de la o situație obiectivă – ceea ce vede – și să genereze ipoteze alternative în interpretare. **III. Metoda cuvintelor aleatorii**

Edward de Bono a menționat în cartea sa „Învață-ți copilul să gândească” despre metoda cuvintelor aleatorii ca fiind „o metodă puternică de dezvoltare a gândirii laterale care este foarte ușor de implementat”. De obicei, asocierea unui cuvânt cu o situație ieșită din context generează noi legături în mintea noastră, la care altfel nu ne-am fi gândit.

Cum se aplică?

- Scrie o serie de cuvinte aleatorii pe bucățele de hârtie și introdu-le într-o pălărie. Închide ochii și extrage un cuvânt. Sau:
- Deschide un dicționar sau ziar la o pagină întâmplătoare și alege un cuvânt. Sau:
- Generează un cuvânt aleator pe computer.

Imediat ce ai ales cuvântul, găsește-i toate asocierile și vezi care dintre ele se poate aplica la problema pe care o ai de rezolvat.

Provocări:

Trebuie să le spui o poveste colegilor tăi și nu ai nicio carte la îndemână. Cuvântul tău aleator este: sertar.

IV. Inversarea problemei

Conform lui Lao-tzu în cartea sa „Tao-te Ching”: „Liderul inteligent știe cum să fie creativ. Pentru a conduce, liderul trebuie să învețe să urmeze. Pentru a prospera, liderul trebuie să învețe să trăiască simplu. Toate comportamentele trebuie să fie experimentate și opus. Învață să privești lucrurile din orice perspectivă, din interior spre exterior și de sus în jos.”

Cum se aplică?

Găsește o problemă și încearcă să o privești din perspectivă opusă. Schimbă o propoziție pozitivă într-una negativă sau gândește-te la ceva ce nu face persoana pe care o vezi. Ai o problemă? Gândește-te la o activitate pe moment care nu implică problema respectivă și pune la începutul propoziției obținute cuvintele „Ce-ar fi dacă...”

Provocări:

1. Lucrezi într-o companie pe partea de relații cu clienții sau vânzări? Întocmește o listă cu toate cauzele pentru care clienții *nu* ar cumpăra de la acea companie.
2. Ai de rezolvat o problemă urgentă pentru a doua zi. Ce-ar fi dacă ai merge la o plimbare în parc și ai rezolva problema după ce te-ai întoarce?

V. Tehnica imitației

Gândește-te la multitudinea de informații care circulă în ziua de azi. Oare câte din ideile generate zilnic sunt originale? A devenit un obicei să ne imităm unii pe alții. De ce să nu folosim acest lucru în beneficiul nostru? Dacă ești la început și nu ți-ai definitivat încă un stil propriu, printr-o imitare continuă ajungi să te definești. Avem câteva exemple istorice care confirmă regula: Beatles au început prin a cânta cover-uri, Beethoven a cântat la început operele artiștilor săi contemporani, cântăreții de jazz inserează adesea în concerte ritmuri ale unor melodii celebre. Atât timp cât înțelegi o idee, o poți folosi ca fiind a ta.

Cel mai amuzant raspuns la întrebarea „Ce este originalitatea?” a fost dat de William Inge: ” O plagiatură încă nedescoperită!” **Provocări:**

1. Alege o operă literară sau un film și închipuie-ți cum ar arăta o parodie după aceasta.
2. Pornind de la o melodie care îți place, închipuie-ți cum ar suna o versiune diferită a ei (o versiune specifică stilului tău).
3. În timp ce citești un roman sau o povestire, închipuie-ți cum ar arăta un film produs după acea carte.

Sau, dacă vrei o provocare și mai mare: închipuie-ți cum ar arăta un film de animație.

VI. Distrugerea presupunerilor

Ce s-ar întâmpla dacă toți oamenii ar fi plătiți să nu muncească? Ce ai face dacă ai fi singurul om de pe pământ rămas în viață după un război? Ce ai face dacă ai putea trăi fără să dormi deloc?

O metodă utilă de a dezvolta gândirea creativă este să generezi o listă de presupuneri pe o anumită temă și apoi să îți închipui ce se poate întâmpla dacă ar fi adevărate. Dacă răspunsul la una

din presupuneri este de domeniul imposibilului, atunci elimină acea presupunere și treci la următoarea. **Provocări:**

1. Ce s-ar schimba dacă nu ar mai exista cataloage?
2. Cât de mult ți-ai majora sau scădea veniturile dacă nu ai stabili un preț pentru serviciile sau produsele tale și ai pune clientul să îți ofere cât crede el că merită?

Bibliografie:

1. Bernat, S., (2003), *Tehnica învățării eficiente*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca;
2. Buchanan A.,(2007), *Integrating Critical Thinking Skills Into the Classroom*;
3. Dennis M. McInerney, (2006), *Developmental Psychology for teachers: An applied Approach*;
4. Edward E, Smith B. L. Fredrickson S., Nolen-Hoeksema Geoffrey R. Loftus,(2009), *Introducere in Psihologie-Atkinson&Hilgard*, Editura Tehnica, Bucuresti;
5. Epstein R.L., Kernberger C., (2006), *Critical Thinking*;
6. Fisher,R.(1998), *Stories for Thinking developing critical literacy through the use of narrative ANALYTIC TEACHING* Vol. 18, No 1;
7. Houde O., (2007), *Psihologia copilului*, Editura Cartier,Bucuresti;
8. Piaget,J., Inhelder B.,(2011), *Psihologia copilului*, Editura Cartier,Bucuresti;
9. Piaget, J. ,(2012), *Judecata morala la copil*, Editura Cartier, Bucuresti;
10. Preece, A., (2004), *Gândirea critică în sala de clasă*, Școala reflexivă, vol. 1, nr. 2;
11. Sternberg R.J., (1999), *Handbook of Creativity*, Cambridge University Press;
12. Temple, C., (2004), *Gândirea critică și literația critică*, Școala reflexivă, vol. 1, nr. 343;
13. Yeh, Y.-C., & Wu, J.-J, (1992), *The relationship between critical thinking and academic achievements among elementary and secondary school students*. *Journal of Education and Psychology*, 15, 79-100;
14. Zlate M., (1999) , *Psihologia mecanismelor cognitive*, Editura Polirom.

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ÎN EVALUARE

Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI
Grădinița Nr. 236, București

Școala este instituția care participă într-un mod decisiv la educația generațiilor tinere ale unei țări, la transmiterea valorilor culturale și morale, la construirea premiselor pentru noi schimbări sociale. Impactul școlii în formarea tinerei generații, fiind atât de important, este necesară și o analiză a implicării acesteia și a valorilor transmise de ea. Educația nu înseamnă doar dezvoltare cognitivă, adesea obiectivul major și unic al școlii. Tânărul are nevoie de o formare completă a personalității sale și chiar dacă nu dispune de influențe consistente, coerente pentru creștere morală și afectivă, va căuta aceste elemente prin modelele adulte din mediu.

Activitatea extrașcolară în viața adolescentului este primordială pentru că îl formează așa cum nimic altceva nu cred că reușește. Orice implicare afectivă a acestuia este valoroasă deoarece contribuie la cunoașterea mai adâncă a vieții. Motto-ul fiecărui profesor ar trebui să fie :*Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi*. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci, să-i învățăm să se adapteze. Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului din motive independente de noi, acestea fiind fie programa rigidă, fie lipsa de motivație și interes, fie limitele sociale și chiar financiare care în mod trist caracterizează tot mai des elevii noștri. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în acest cadru, numeroși alți factori acționează, pozitiv sau nu, asupra dezvoltării elevilor. Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizat, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii.

Scopul educației nonformale care stimulează apetitul pentru joc de rol, pentru lectură, pentru documentare, pentru o liberă exprimare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale.

Activitățile extrașcolare care implică lectura ca mijloc principal de realizare contribuie la îmbogățirea cunoștințelor copiilor despre frumusețile țării, la educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură. Concursurile oferă copiilor posibilitatea să demonstreze practic ce au învățat la școală, acasă, să analizeze diferite aspecte, să argumenteze pe teme variate. Dacă sunt organizate într-o atmosferă plăcută vor stimula spiritul de inițiativitate al copilului, îi va oferi ocazia să se integreze în diferite grupuri pentru a duce la bun sfârșit exercițiile și va asimila mult mai ușor toate cunoștințele. Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească: o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica constructiv.

În concluzie, cadrul didactic poate face multe pentru educarea spiritului creativ în cadrul activităților focusate pe lectură. Dar se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire, el trebuind să evite critica în astfel de activități, să încurajeze elevii și să realizeze un feedback pozitiv.

Bibliografie :

* Cernea, Maria, Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, în “Învățământul primar” nr. 1 / 2000, Ed. Discipol, București;

* Ionesc, M., Chiș, V., Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, pg.162;

* Vlăsceanu, Gheorghe, coord., Neculau, Adrian, Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact, Editura Polirom, București, 2002, pg. 87;

* Crăciunescu, Nedelea, Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, în “Învățământul primar” nr. 2, 3 / 2000, Ed. Discipol, București;

Surse on-line: * Bruner, J.S, Procesul educației intelectuale, Ed. Științifică, București, 1970.

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI
Grădinița Nr. 236 București

Activitățile extrașcolare sunt foarte importante pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Studiile de specialitate susțin că acesta ajută elevii la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, aceștia au performanțe școlare mai ridicate, li se formează abilități practice diversificate, dar și strategii adecvate de rezolvare de probleme. Pe lângă toate acestea, activitățile extrașcolare acționează și asupra stimei de sine, iar sentimentul de împlinire este mult mai ridicat.

Activitățile extrașcolare vizează, de regulă, acele activități cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare. Aria de desfășurare a acestora e greu de delimitat. Pot fi excursii, drumetii, vizite la muzee, la diverse instituții publice, la alte unități de învățământ, vizionarea de spectacole de teatru, operă, muzică clasică, activități artistice, cluburi tematice, activități sportive, legate de protecția mediului etc. Iată câteva caracteristici de bază ale activităților extrașcolare:

- înglobează activitățile organizate de școală în afara mediului școlar sau/și de către alte instituții extrașcolare specializate (cluburi sportive, cluburi și palate ale copiilor, școli de artă/ muzică pentru copii, etc.);
- au rol complementar celui al școlii;
- dezvoltarea copiilor depinde de un întreg sistem de fenomene și relații, iar activitățile extrașcolare reprezintă un element fundamental în rețeaua școală-familie-comunitate;

- oferă posibilitatea de exprimare și explorare a identității, dezvoltă capitalul social al copiilor.

Este cunoscut faptul că activitățile extrașcolare generează capital social și uman, constituie un mediu formator mai atractiv, în afara contextului instituțional. Participarea elevilor la astfel de activități îi ajută să se înțeleagă pe ei înșiși prin observarea și interpretarea propriului comportament în comparație cu al celorlalți.

Activitățile extrașcolare reprezintă totodată un element prioritar în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității elevilor, asupra performanțelor școlare și a integrării sociale. Un studiu al lui J. Eccles și B.L.Barber(1999) indică un impact diferit al activităților extrașcolare, în funcție de tipul acestora și rata de participare, astfel:

- participarea în cadrul tuturor tipurilor de activități extrașcolare corelează cu creșterea rezultatelor și performanțelor școlare;
- participarea la activități sportive înregistrează o probabilitate mai mare ca elevii să aleagă să urmeze o școală superioară (nivel universitar) până la la împlinirea vârstei de 21 de ani;
- participarea la activități prosociale corelează cu o rată mai mică de delincvență în rândul elevilor participanți.

Activitățile extrașcolare ocupă un loc important în ansamblul influențelor educative. Participarea la acest tip de activități lărgeste orizontul cultural al elevilor, completând cu noțiuni noi volumul de cunoștințe însușite în cadrul orelor de curs. De asemenea, constituie un mijloc de formare a competențelor, contribuie la educarea morală, estetică a elevilor, dăruindu-le acțiunile și extinzându-le orizontul cultural-artistic. Activitățile extrașcolare reprezintă un mijloc de formare a deprinderilor elevilor de a-și folosi, în mod rațional, timpul liber, sunt propice manifestării spiritului de independență și inițiativei.

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi vremea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”
(Maria Montessori)

Bibliografie:

Țîru C. Maria, „Pedagogia activităților extracurriculare” – Suport de curs, Cluj-Napoca 2007
Ionescu M.; Chiș V. – Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
Lazăr V., Cărășel A., Psihopedagogia activităților extracurriculare, Ed. Arves, Craiova, 2007.

MIJLOACE DIDACTICE ȘI SUPORTURI TEHNICE DE INSTRUIRE: ROL, FUNCȚII, VALENȚE FORMATIVE

Prof. înv. preșcolar Alina DUMITRACHE

G.P.P. Nr. 39 Galați, jud. Galați

„Mijloacele de învățământ desemnează totalitatea resurselor materiale folosite de profesori pentru a transmite cunoștințe, a forma deprinderi, a evalua achiziții sau a realiza aplicații practice.” (Tomșa, 2005, pag. 134).

Folosirea mijloacelor de învățământ are la bază unele principii :

- Combinarea comentariilor orale și a elementelor audio-vizuale pentru a putea fi reținute mai bine ;
- Folosirea mijloacelor de învățământ permite o asimilare mai rapidă și o activitate mai intensă ;
- Dacă mijloacele sunt alese cu grijă, ele pot crea o situație de autoinstruire ;
- Unele mijloace de învățământ permit abordarea interdisciplinară a problematicii respective, lucru ce are valențe formative evidente asupra copiilor.

Pentru a folosi corect și cu maximă eficiență mijloacele de învățământ în cadrul strategiei didactice se cer a fi cunoscute și respectate funcțiile pedagogice ale acestora:

- Funcția de comunicare reflectă proprietățile mijloacelor didactice de a transmite direct informații despre obiectele, faptele, fenomenele, evenimentele sau procesele studiate. Mijloacele didactice, prin îndeplinirea acestei funcții, se constituie în instrumente obiective de facilitare a asimilării noilor cunoștințe.
- Funcția ilustrativă – demonstrativă reflectă capacitatea mijloacelor educaționale de a susține și a ameliora comunicarea didactică bazată pe limbajul vorbit.
- Funcția stimulativă evidențiază rolul mijloacelor didactice în provocarea și dezvoltarea suportului motivațional al educabilului pentru problemele studiate. Unele mijloace educaționale folosite corespunzător și corelate adecvat cu metodele didactice sunt capabile să trezească interesul și curiozitatea elevului pentru conținutul informațional ce urmează a fi abordat în cadrul procesului de învățământ.
- Funcția ergonomică decurge din posibilitatea anumitor mijloace de învățământ de a contribui la raționalizarea eforturilor de învățare ale educabililor (dap. Jinga,Istrate, 2001, pp.298 – 299 apud Colceriu ,2008,pag 124).
- Funcția de evaluare este evidențiată de posibilitatea utilizării mijloacelor didactice în actul de evaluare. Utilizarea mijloacelor didactice în procesul de evaluare constituie un factor important pentru diminuarea erorilor de evaluare și, în consecință, pentru creșterea eficienței procesului ca atare.

Abordând criteriul funcției pedagogice îndeplinite în cadrul procesului de învățământ putem considera următoarea taxonomie a mijloacelor didactice. Înainte de a trece în revistă taxonomia

mijloacelor didactice, trebuie specificat faptul că gruparea acestora în diverse categorii este oarecum relativă, deoarece contextualizarea și corelarea adecvată a mijloacelor educaționale cu metodele didactice și cu obiectivele educaționale urmărite determină, uneori, diverselor instrumente educaționale caracteristici ce le pot integra lesne în altă categorie, limitrofă dacă nu chiar diametral opusă (în cazul unor clasificări dihotomice).

A) *Mijloace informativ – demonstrative:*

a) Materiale intuitive – naturale: ierbare, insectare, minerale, roci, metale, diverse animale (conservate sau în stare biologică) etc.

b) Substitute tridimensionale ale realității: mulaje, machete, corpuri geometrice etc.

c) Substitute bidimensionale ale realității: ilustrații, fotografii, albume, desene la tablă, hărți, atlase etc.

d) reprezentări simbolice: formule, scheme, grafice, embleme, simboluri etc.

B) *Mijloace de formare și dezvoltare a deprinderilor:* aparate și instrumente de laborator, materiale și aparate de educație fizică, instrumente muzicale etc.

C) *Mijloace de optimizare a timpului în cadrul lecției:* hărți de contur, șabloane, ștampile didactice etc.

D) *Mijloace de evaluare:* chestionare, tabele, texte utilizate pentru verificarea cunoștințelor dobândite anterior etc. (acestora le vom acorda un spațiu mult mai mare în cadrul temei XII).

E) *Mijloace tehnice audio-vizuale:* diaproiectorul (diapozitivul), retroproiectorul (foliile transparente), televizorul, pickup-ul, magnetofonul, calculatorul etc.

Mijloacele tehnice cunosc în ultima perioadă o evoluție explozivă, mai cu seamă cele legate de tehnica informatică. Acest fapt determină un efort de informare și achiziționare susținut din partea cadrelor didactice. Eficiența dovedită, dar și comoditatea folosirii lor, odată abilitățile necesare deprinse, au dus la fetișizarea lor de către ambii actori ai procesului educațional.

Faptul în cauză ne face să prezentăm avantajele, dar și dezavantajele didactice ce pot apărea în urma utilizării acestor mijloace tehnice:

Avantaje:

- suplimentează explicațiile verbale;
- * consolidează cunoștințe și abilități;
- eficientizează folosirea timpului didactic;
- provoacă motivații cognitive
- prezintă în detaliu realități greu accesibile pe cale verbală.

Dezavantaje:

- determină o uniformizare a percepției realităților discutate;
- determină un oarecare spirit pasiv (mai cu seamă dacă nu sunt utilizate corect din punct de vedere didactic);
- produc unele denaturări ale fenomenelor etalate, prezentând o imagine artificială (Cucos, 2000, pag.97)

În concluzie, trebuie precizat că nu se pot determina aprioric mijloace mai mult sau mai puțin eficiente, ci că eficiența oricărui mijloc didactic este dată de modul în care acesta este racordat în permanență la obiectivele educaționale urmărite, la conținutul învățământului ce urmează a fi transmis și, nu în ultimul rând, de gradul de corelare și interacțiune cu metodele și procedeele folosite în paralel. Aceste operațiuni de racordare și corelare nu trebuiesc, însă, scoase din contextul situației concrete de învățare în care este integrat educabilul, educabil considerat prin prisma particularităților sale atât de vârstă, dar mai cu seamă individuale.

Bibliografie:

1. Alecu, Simona, *"Metodica cercetării educaționale"*, Ed. Fundației Universitare "Dunărea de Jos", Galați, 2005;
2. Antohe, Georgeta, Barna, Andrei, *"Cercetarea pedagogică, în curs de pedagogie. Teoria instruirii și evaluării"*, Editura Istru, Galați, 2003;
3. Cosmovici, Andrei *Psihologie școlară*, ed. Polirom, 2005;
4. Cojocaru, C., 1975, *Creativitate și inovație*, Editura Științifică și Enciclopedică, București
5. Cucos, C., 1998, *Psihopedagogie*, Editura Polirom, Iași.

POSSIBILITĂȚI DE IMPLEMENTARE A FACILITĂȚILOR DE CONFERENȚIERE WEB ÎN ACTIVITĂȚILE DIDACTICE

Bibliotecar Florentina DUMITRU
Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina, jud. Prahova

Sistemele pentru videoconferințe permit realizarea unor activități de grup, în care participanții deși sunt dispersați în spațiu, la mari distanțe unii de alții, colaborează în condiții aproape identice cu cele în care lucrează personae aflate împreună, în aceeași sală, la efectuarea diferitelor task-uri.

Pentru a realiza acest lucru, sistemele de videoconferință trebuie să asigure o comunicare vizuală și auditivă eficientă între participanți și un schimb de informații în timp real, prin transfer de documente, imagini, etc.

VIDEOCOMUNICAREA – un instrument de instruire

Dintre activitățile care necesită utilizarea videoconferinței ca soluție de comunicare, putem enumera:

- ✚ Interconectarea școlilor pentru schimb de experiență, concursuri școlare, pentru realizarea de proiecte comune, etc.;
- ✚ Asigurarea legăturii permanente între diriginte – părinte; profesor – elev;
- ✚ Asigurarea unor legături complexe pentru comunicarea unor informații în timp real (informații despre teze, examene, activități extrașcolare, schimb de opinii, idei, soluționarea unor probleme, etc.);
- ✚ Realizarea de lectii;
- ✚ Realizarea de întâlniri cu consilierul școlii;
- ✚ Oferirea de consultanță interactivă pentru rezolvarea unor situații necunoscute sau neprevăzute;
- ✚ Instruiri pe orice temă;
- ✚ Supravegherea simultană a unor locații cu regim special.

Cu toate că, în principiu, orice lecție se poate realiza sub forma unor sesiuni de videoconferință, unele activități didactice, precum cele care presupun urmărirea unei demonstrații sau a unei prezentări, participarea la discuții sau alte tipuri de activități de grup, se potrivesc cel mai bine acestei forme de desfășurare. O lecție se poate realiza în totalitate sau numai parțial sub forma unei succesiuni de videoconferință, programate similar altor activități didactice ce au loc în cadrul instituției de învățământ. Deoarece videoconferințele mimează multe dintre elementele activităților didactice tradiționale, desfășurate în săli de clasă obișnuită, noi, profesorii ne simțim atrași de această formă de învățământ. Într-o sesiune de videoconferință se pot utiliza documente tipărite, demonstrații, note de lectură, prezentări multimedia, adică toate tipurile de informații utilizate uzual în procesul de instruire.

Soluțiile actuale de videoconferință pot fi utilizate pentru a îmbunătăți alte activități. De exemplu, se pot realiza schimburi de experiență între profesori, obținerea unei abordări unitare asupra unei probleme, conferințe, asociații profesionale.

Un sistem de videoconferință poate fi utilizat pentru a organiza forumuri de discuții, la care să participe grupuri de elevi/ profesori care să utilizeze în comun anumite materiale, documente, să prezinte proiecte la care au lucrat în mod individual. Consider că, prin astfel de acțiuni potențialul educațional al anumitor problematici se îmbunătățește considerabil.

În cadrul universului activităților educaționale, putem defini următoarele puncte de interes, bazate pe videocomunicare:

- ✚ schimbul sincron de informații între doi participanți la procesul de instruire cu ajutorul unei table electronice partajată (interactive whiteboard);
- ✚ lucrul colaborativ între profesori și elevi;
- ✚ conferințele multipunct între grupuri de mari dimensiuni;
- ✚ desfășurarea schimburilor de experiență la distanță.

Videocomunicarea permite implementarea conceptului de școală multipolară, care se bazează pe imposibilitatea înființării de școli omnidisciplinare, oriunde, în spațiul geografic al unei comunități interesată să se instruiască, dar, este posibil de creat, în numeroase puncte, școli de instruire axate pe un număr mic de discipline, asigurând însă accesul elevilor și profesorilor la resursele educaționale din diferite discipline la alte școli (acest lucru este valabil și pentru învățământul liceal, deoarece nu este posibil de oferit toate opțiunile de pregătire în orice liceu).

Alături de sunet și imagine se pot transmite și alte informații, asupra cărora participanții (elev/ profesor) pot interveni.

Stim foarte bine că, o tehnică pedagogică este o modalitate de realizare a obiectivelor de predare. Tehnicile sunt organizate în conformitate cu cele patru paradigme ale comunicării, din care face parte și conferențierea prin calculator, utilizate în comunicarea mediată de calculator – tehnicile intergrupuri – pot fi organizate prin sistemele de conferențiere prin calculator. Conferințele oferă o ocazie pentru discuții de grup și învățare interactivă; comunicare între elevi și profesori; prilej pentru socializare și cooperare.

BIBLIOTECA ȘCOLARĂ

Bibliotecar Florentina DUMITRU
Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina, jud. Prahova

Conform **Codului Educației**, **bibliotecile din instituțiile de învățământ** “...sînt parte integrantă a sistemului de învățământ și participă la activitatea didactică, cultural-educativă, de cercetare și de perfecționare. Bibliotecile contribuie, prin mijloace specifice, la procesul de instruire, formare și cercetare ce se desfășoară în instituția de învățământ.”

Biblioteca modernă nu mai este, așadar, doar loc de păstrare a cărților – chiar dacă, indiferent de format, cartea și lectura continuă să formeze axa tuturor activităților. Noile realități socioculturale au determinat regândirea misiunii acesteia și redimensionarea pachetului de servicii. Pentru a rămâne relevante, bibliotecile își asumă tot mai multe responsabilități, creează servicii noi, implementează tehnologii de informare și comunicare fără de care nu mai pot activa eficient. Astfel, biblioteca este și locul unde se întrunesc membrii comunității; ea oferă resurse publice (calculatoare și acces la Internet pentru cei care nu le au la domiciliu), asistență în utilizarea tehnologiilor etc.

Ca obiectiv principal, acestea trebuie să asigure posibilități de informare, documentare, lectură, recreere și studiu elevilor, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului nedidactic și auxiliar, prin oferirea accesului nelimitat la fondul de carte.

Lectura este o activitate ai căror germeni trebuie semănați de timpuriu. Toți copiii trebuie atrași la lectură motivându-i și stimulându-le interesele latente. Cu timpul vor veni spre carte și spre bibliotecă din proprie inițiativă deoarece motivația internă este cea care îi călăuzește. Totodată ei devin și mai atenți la selectarea cărților cu adevărat utile. Rolul bibliotecarului, în acest caz, este covârșitor. Cu câteva decenii în urmă era o mândrie să “dobândești cultură” citind marile opere ale scriitorilor români și străini. Discuțiile literare, polemicile erau constructive și educative. Atunci nu erai un om împlinit dacă nu aveai și conștiință culturală.

Primii pași în lumea cărților sunt de obicei făcute în **lumea bibliotecii școlare**. Mai ales în mediul rural sau în mediile defavorizate, cărțile de acasă lipsesc adeseori, iar micuții școlari ajung inevitabil la biblioteca școlii. Făcând parte din sistemul de instituții școlare, biblioteca este o colecție de documente (cărți, reviste, materiale audio-vizuale, albume) cu caracter enciclopedic, potrivite nivelului și profilului unității de învățământ.

Spațiul bibliotecii contribuie la **apropierea de lectură și la formarea deprinderii de a citi**. La început, profesorii sau învățătorii recomandă cărțile elevilor, dar ulterior dorința și curiozitatea vor

îndrepta elevii spre bibliotecă. O bibliotecă școlară are în primul rând o funcție pedagogică, culturală dar și de comunicare și de stocare a informațiilor. Biblioteca școlii este sursa de informare reală și actuală din viața și lumea elevilor, iar bibliotecarul și cadrele didactice trebuie să găsească forme și metode de folosire eficientă a cărților, care să fie adaptate corect procesului de modernizare a învățământului; biblioteca rămâne o necesitate culturală, un simbol al cunoașterii și al progresului.

Lumea bibliotecii este de multe ori spațiul în care *elevul se descoperă pe sine*, în care învață, studiază, cunoaște și privește universul lui. Cărțile îi oferă acces la informație, iar performanțele școlare sunt sporite prin prezența elevilor în mod sistematic la bibliotecă. Nu doar lectura obligatorie și manualele, dar și noi domenii și arii de interes stârnesc curiozitatea elevilor. Biblioteca are așadar datoria de a asigura accesul elevilor la împrumutul permanent la domiciliu al volumelor necesare dar și un real sprijin în întocmirea de referate școlare, bibliografii sau lucrări pentru acasă, fiind un spațiu de formare și învățătura de neînlocuit.

Bibliografie:

<https://edict.ro/contributia-bibliotecii-scolare-la-dezvoltarea-constiintei-culturale-si-lingvistice/>;

<https://top100firme.ro/rolul-bibliotecii-in-viata-scolarului/>.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ON-LINE

Bibliotecar Florentina DUMITRU
Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina, jud. Prahova

Învățarea online poate fi definită ca o formă alternativă de învățământ în cadrul căreia se asigură continuarea procesului educational, prin intermediul diverselor instrumente informatice de comunicare la distanță.

Învățarea online eficientă rezultă dintr-o proiectare și planificare atentă a instruirii.

În primul rând, pentru a fi la fel de eficientă ca instruirea față-în-față, trebuie să se regăsească sub forma învățării mixte (blended learning – on line și față-în-față). Prezența fiecăruia dintre aceste tipuri de interacțiune, atunci când este integrată în mod semnificativ, crește rezultatele învățării.

În al doilea rând învățarea online de calitate înseamnă timp de planificare, pregătire și dezvoltare pentru o lecție. Planificarea atentă a învățării online presupune nu doar identificarea conținutului de parcurs, ci și proiectarea atentă a tipurilor de interacțiune, cu scopul de a susține procesul de învățare. Apoi, trebuie adaptată particularităților de vârstă și chiar individuale ale elevilor, pretându-se mai bine vârstelor mari, ciclului liceal, studenților și adulților în contexte de formare.

Privind cum învățarea este eficientizată prin folosirea internetului, putem enumera mai multe avantaje, însă putem să vedem și câteva dezavantaje.

Avantaje

A. Distribuirea rapidă a materialelor didactice:

- Profesorii sau administratorii pot transmite foarte repede, oricând, oriunde și oricui informațiile pe care le dorește. Astfel nu mai este nevoie de sincronizarea persoanelor pentru a se întâlni fizic; nimeni nu va pierde nimic pentru ca informațiile rămân online.
- B. Elevii intră în posesia materialelor print-o simplă accesare:**
 - Orice persoana din grupul țintă are acces la toate informațiile, oriunde și oricând. Prin internet pot fi transmise și imagini, videoclipuri, fișiere și orice fel de materiale virtuale care întotdeauna au eficientizat învățarea.
- C. Conținuturile pot fi șterse, corectate sau actualizate cu ușurință:**
 - Dacă distribuitorul își dă seama că a transmis o informație greșită sau poate dorește să o actualizeze, el poate face acest lucru oriunde și oricând. De asemenea, orice document poate fi editat și reeditat, astfel corectarea nu mai produce dificultăți.
- D. Serviciu folosit de una sau mai multe persoane, crearea grupurilor:**
 - Informațiile pot fi îndreptate spre o persoană sau către mai multe în același timp; în mod individual sau se pot crea grupuri în care utilizatorii pot să și comunice.
- E. Folosirea conținuturilor interactive, existența feed-back-ului:**
 - Fiind existente grupurile, membrii pot face schimb de experiențe, păreri sau informații. De asemenea, ei pot primi feed-back în timp real, chiar rapid de la administratorul grupului sau de la colegi. Astfel există și interacțiune virtuală și nu numai învățare individuală.

Avantajele învățării online derivă indiscutabil din faptul că activitățile online pot fi accesate oricând și oriunde, cursanții pot alege domeniile de interes, le pot accesa în ritm individual. Timpul nu este determinat ca într-o sală de clasă, programul fiind mult mai flexibil. Fiecare elev poate parcurge în mod independent materialul propus, putând accelera procesul de învățare sau încetini. Învățarea online permite și elevilor și profesorilor să interacționeze într-o comunitate online, fără a fi prezenți în același loc sau timp. Din altă perspectivă, elevii au posibilitatea de a prezenta mai multe informații procesate cu atenție, cu o implicare emoțională redusă.

Dezavantaje

- A. Dificultăți în utilizarea tehnologiei:**
 - Tehnologia avansează zi de zi și nu toate persoanele sunt la zi cu noutățile. De aceea sunt întâmpinate probleme de utilizare și de accesare a informațiilor sau de realizare a unor proiecte sau teme. De asemenea sunt întâlnite situații de confuzie și dezorientare, de unde apare și lipsa de motivație. Dar această problemă poate fi rezolvată prin tutoriale video.
- B. Lipsa comunicării reale/fizice:**
 - Când învățarea și comunicarea rămân axate în mediul virtual, atunci când oamenii se întâlnesc nu mai știu să comunice și încep să comunice tot prin tehnologie. Folosirea mediului virtual în exces ne robotizează!
- C. Situații limită:**
 - Numesc situații limită cazurile în care o persoană este într-un anumit context în care nu poate avea acces la internet sau nu își permite acest lucru. Din acest motiv, se poate întâmpla să piardă o anumită informație care îi era utilă în acel moment, dar pe care nu o poate accesa pe loc. Aceste situații de criză chiar nu pot fi controlate.

- Interpretarea eronată a explicațiilor scrise reprezintă, de asemenea, o problemă. Pentru elevi, învățarea online activă solicită mai multă responsabilitate, inițiativă și efort decât instruirea față-în-față. Deciziile legate de mărimea grupului de elevi vor limita foarte mult strategiile utilizate; un număr mare de elevi face imposibilă interacțiunea de calitate. Feedback-ul, de exemplu, devine tot mai dificil pe măsură ce dimensiunea clasei crește; se ajunge, în cele din urmă, la un punct în care pur și simplu nu este posibil ca un profesor să ofere feedback specific și prompt.

Dezavantajele învățării online sunt legate de faptul că sunt sărăcite relațiile interumane între elevi și profesori; dar și între elevi, cu reale efecte în timp dacă se permanentizează acest mod de abordare a învățării. Acest tip de instruire poate fi un impediment pentru elevii cu rezultate școlare slabe; conținuturile expuse în mediul online pot fi mai greu de asimilat în condițiile în care înțelegerea acestora nu este facilitată de profesor.

Bibliografie:

Botnariuc, P., C. Cucos, C. Glava, D. Iancu, M. Ilie, O. Istrate, A. Lazăr, I.O. Pânișoară, D. Ștefănescu and S. Velea, **ȘCOALA ONLINE. ELEMENTE PENTRU INOVAREA EDUCAȚIEI.** Raport de cercetare evaluativă, Editura Universității din București, București, Mai 2020;

[https://www.dascalidedicati.ro/invatarea-online-avantaje-si-dezavantaje/;](https://www.dascalidedicati.ro/invatarea-online-avantaje-si-dezavantaje/)

<https://iteach.ro/experientedidactice/invatamantul-online-necesitate-sau-provocare-la-progres.>

DIFERENȚIERE SI INDIVIDUALIZARE ÎN ÎNVAȚAREA MATEMATICII

Prof. înv. primar Elena ECATERINA

Prof. înv. primar Luminița-Lucica NICOARĂ

Școala Gimnazială „Costache Grigore Șuțu” Suțesti, jud. Brăila

Individualizarea și tratarea diferențiată a elevilor constituie două dintre strategiile principale de înlăturare a insucceselor școlare și de activizare a întregului colectiv în cadrul desfășurării orelor de matematică.

Activitățile matice, în concepția individualizării, necesită o profundă analiză a conținutului noțional, o raționalizare și o programare secvențială a acestuia din care să reiasă solicitările (sarcinile, întrebările) pe care le adresăm elevilor. Acestea trebuie să fie gradate, în raport cu capacitățile și cu ritmul de lucru al fiecărui participant la instruire. În acest mod, se asigură o pregătire diferențiată, prin forme de sprijin acordate elevilor, pentru a se realiza fiecare la nivelul capacităților sale.

De aceea este util de a cunoaște, încă din primele zile ale debutului școlar, posibilitățile fiecărui elev, urmărindu-se:

-nivelul dezvoltării proceselor intelectuale;

- puterea de concentrare și receptivitate;
- ritmul de lucru;
- capacitatea de a susține efortul intelectual;
- interesul pentru activitatea matematică.

Din start pornim cu întrebările: “ Cum ? ” , “ Cât ? ” și “ Ce ? ” trebuie să facem ca toți elevii să simtă lecția ca pe ceva util existenței.

O lecție activă se poate construi cu sprijinul și concursul diferențiat al elevilor atât din punct de vedere al sarcinilor pe care le adresăm cât și în ceea ce privește conținutul și modalitățile de lucru.

De aceea este necesară împărțirea colectivului de elevi în grupe, cu condiția ca aceste grupe să nu rămână pe tot parcursul anului în aceeași componență deoarece ar duce la descurajarea copiilor, intervin unele progrese sau regrese în nivelul de pregătire al acestora precum și datorită faptului că unele capitole sau teme pot fi asimilate diferit de fiecare participant la instruire.

În general,clasa se poate împărți în două sau trei grupe,după cum urmează:

- Grupa I – elevii care greșesc din cauză că nu cunosc prea bine regulile de calcul;
- Grupa a-II-a – elevii care întâmpină greutăți în rezolvarea problemelor;
- Grupa a-III-a –elevii care rezolvă cu ușurință sarcinile matematice;

În mod concomitent,pe baza caietelor de evidență a greșelilor tipice, riguros și consecvent consemnate, se vor întocmi fișe cu exerciții pentru elevii fiecărei grupe. Lucrul cu fișele permit elevului să rezolve sarcinile matematice în ritm propriu,conform capacităților și nivelului său de pregătire.

Înșușirea cunoștințelor cu ajutorul acestor mijloace permit dezvoltarea mobilității și flexibilității gândirii, folosirea unor strategii euristice de învățare, care facilitează orientarea în noi situații probematice.

Această activitate diferențiată prezintă reale valențe formative și mai ales stimulative. Elevii se întrec între ei, atât în ceea ce privește ritmul de lucru, cât și în ceea ce privește cantitatea și corectitudinea exercițiilor și problemelor rezolvate. Este o întrecere chiar și între grupe, nu numai în interiorul lor. Mult mai bine se simte elevul slab la învățatură atunci când vede că termină sarcina de lucru odată cu cel din altă grupă. Acesta nu realizează gradul de dificultate al fișei, ci doar faptul că are același ritm de lucru cu cel de lângă el.

Pentru elevii care termină corect și în ritm rapid cele solicitate, trebuie avut în permanență la îndemână alte sarcini, afișate pe tablă,din care își vor alege și vor rezolvă ceea ce vor putea. În acest fel nu vor exista timpi morți în activitatea elevilor, fapt ce va crea o atmosferă de competiție între colegi, fiecare dorind să termine sarcina prevăzută în fișă și să poată lucra ceva din colțul suplimentar.

De exemplu, în cadrul lecției cu tema “Consolidarea înmulțirii și a împărțirii” , colțul suplimentar poate prevedea următoarele sarcini:

1. Completați căsuțele libere cu numere care lipsesc:

$$6 \times 6 : 3 \times 4 : 2 \times \quad = 30$$

$$2 \times \quad \times 5 = 30$$

$$2x \quad \times 5 = 30$$

2. Măriți cu 4, apoi de 4 ori numerele: 6,7,5,8

3. Enumerați înmulțiri și împărțiri cu rezultatul 9,8

4. Înlocuiște adunarea cu altă operație potrivită:

$$6 + 6 + 6 + 6 + 6 + 6 =$$

Pe lângă cele prezentate mai sus, se pot alcătui fișe suplimentare ce conțin exerciții și probleme asemănătoare celor lucrate sau, mult mai eficient cu sarcini noi. În felul acesta testăm permanent posibilitățile de lucru ale elevilor.

Fișele suplimentare pot să difere între ele atât din punct de vedere al volumului de lucru, cât și din punct de vedere al gradului de dificultate. Bine înțeles că se pot pregăti fișe suplimentare și pentru elevii cu nivel scăzut la învățatura (în cazul în care termina activitatea obligatorie data), dându-le posibilitatea confruntării cu sarcini mai grele sau de același fel,

Șpre a le oferi tuturor elevilor condiții de afirmare, se poate apela deseori la fișe cu sarcini unice, dar cu dificultăți crescând. Fiecare elev va rezolva exercițiile în ordinea dată sau la alegere, potrivit capacităților sale.

Exemplu:

1. Aflați produsul numerelor: 8 și 7, 6 și 9.

2. Aflați câtul numerelor: 72 și 9, 54 și 6.

3. Rezolvați:

$$6 \times 9 + 21 =$$

$$56 : 7 + 59 =$$

$$9 \times 9 - 37 =$$

4. Gasiți valoarea lui "a" :

$$8 \times 4 - a = 15$$

$$7 \times 8 + a = 82$$

$$63 : 9 \times a = 42$$

$$72 : 9 : a =$$

5. Comparați următoarele operații, folosind unul din semnele: <, >, = :

$$28 + 7 + 13 \quad 6 \times 9$$

$$8 \times 7 - 20 \quad 21 : 3$$

$$36 : 4 + 9 \quad 3 \times 6$$

6. Pe două rafturi sunt 21 de cărți. Știind că pe primul raft sunt cu 5 cărți mai puțin decât pe al doilea raft, aflați câte cărți sunt pe fiecare raft.

Într-o lecție se pot combina util și placut cele trei forme de muncă în vederea sporirii eficienței învățământului și în asigurarea dezvoltării maxime a fiecărui individ.

Organizarea frontală face posibilă cunoașterea generală a personalității elevului, contribuie la însușirea, de către elevi, a noțiunilor esențiale, a tehnicilor de muncă intelectuală. Învățământul

organizat grupe și individual îi obișnuiește pe elevi să aplice în forme variate cunoștințele, tehnicile de muncă, le formează tot odată priceperea de a învăța singuri, de a fi responsabili pentru ceea ce fac.

Cunoscând foarte bine posibilitățile elevilor putem să le fim de un real ajutor în învățarea conștientă a matematicii.

Important este ca atenția noastră să se îndrepte asupra fiecărui elev din clasă, să îi antrenăm pe toți, să nu fie elev lăsat de o parte, sub pretext că e slab la învățătură, deoarece lecția este cadrul principal în care, prin diferențierea sarcinilor, se realizează prevenirea eșecului școlar.

Bibliografie:

1. Radu, Ion – “Învățătorul diferențiat” E . D . P . București , 1997;
2. Țârcovnicul, Victor – “Învățământul frontal, învățământul pe grupe” , E . D . P . București, 1981.

IMPORTANȚA STILULUI DE ÎNVĂȚARE ÎN PROGRESUL COPILULUI

Prof. Adriana-Elena FLORIAN-ÎNSURĂȚELU
Școala Gimnazială Plopu/ Dărmănești, jud. Bacău

„Copiii trebuie învățați cum să gândească, nu ce să gândească.” (Margaret Mead)

Cunoașterea stilului de învățare sau a tipului de inteligență la elevi este foarte importantă și ar trebui identificată cât mai timpuriu pentru a putea valorifica potențialul acestora. Toți copiii au puncte forte și puncte slabe de aceea trebuie să scoatem în evidență ceea ce va ajuta copilul pentru o dezvoltare armonioasă și mai ales pentru a-l pregăti pentru viitor.

Teoria Inteligențelor Multiple a luat naștere în anul 1983 când profesorul Howard Gardner, de la Universitatea Harvard, a înțeles că nu toți copiii răspund la metodele didactice folosite de către profesori.

H. Gardner a expus opt tipuri de inteligențe:

- Inteligența vizual-spațială
- Inteligența verbal-lingvistică
- Inteligența kinestezică
- Inteligența logico-matematică
- Inteligența interpersonală
- Inteligența intrapersonală
- Inteligența muzicală
- Inteligența naturalistă

Deși nu pare foarte simplu tipul de inteligență se poate stabili cu ajutorul unor teste speciale care pot fi aplicate în clasă de către profesori. După ce se stabilește la ce tip de inteligență se

încadrează se va aplica un test oral sau scris, în funcție de vârsta copiilor pentru a se stabili ce stil de învățare i se potrivește.

Deși există o gamă variată de stiluri de învățare, în opinia mea cele mai importante sunt: stilul vizual, stilul auditiv și stilul kinestezic, deoarece sunt cele mai ușor de identificat și pe care se bazează, în mare parte, procesul de învățare.

De ce este important să știm ce stil de învățare i se potrivește fiecărui copil? Răspunsul este foarte simplu. În primul rând vom ajuta elevul să progreseze în ritmul lui, prin metode care i se potrivesc cel mai bine, iar în al doilea rând ne va ușura nouă, profesorilor, misiunea la catedră.

La stilul de învățare vizual, un copil va reține mult mai ușor informațiile dacă îi sunt prezentate sub formă de grafice, prezentate împreună cu imagini, prin realizarea hărților conceptuale, prin asocierea informațiilor cu diferite culori etc. De exemplu, un elev va reține informații despre o anumită țară mai repede dacă va lucra pe hartă, asociind informațiile din lecție cu realitatea de pe hartă.

În ceea ce privește stilul auditiv, copiii vor recepta informațiile mai bine dacă li se explică verbal, dacă li se povestește, dacă ascultă înregistrări etc. De exemplu atunci când au de memorat o poezie, unii copii învață mai ușor atunci când altcineva le citește poezia, iar ei repetă ceea ce aud. Copiii cărora li se potrivește acest stil vor învăța mai ușor dacă rostesc cu voce tare ceea ce trebuie să învețe.

Stilul kinestezic este caracteristic copiilor care preferă să se implice fizic în tot ceea ce ține de procesul de învățare. De exemplu atunci când învață despre părțile componente ale unei plante, unui copil căruia i se potrivește stilul kinestezic, va învăța mult mai ușor dacă vede planta și descoperă fiecare componentă.

Chiar dacă la cei mai mulți copii li se potrivesc mai multe stiluri, întotdeauna unul va predomina, de aceea trebuie să facem tot ce putem pentru a valorifica acest lucru, deoarece este calea spre succes și astfel vom putea depăși barierele în procesul de învățare.

Bibliografie:

Garner, H., *Inteligențe multiple*, Editura Sigma, București, 2006;

Pânișoară, I., O., *Ghidul profesorului*, Editura Polirom, Iași, 2017;

Pânișoară, I., O., *Enciclopedia metodelor de învățământ*, Editura Polirom, 2022.

HARTA CONCEPTUALĂ, O METODĂ DIDACTICĂ CREATIVĂ

Prof. Adriana-Elena FLORIAN-ÎNSURĂȚELU
Școala Gimnazială Plopu/ Dărmănești, jud. Bacău

Harta conceptuală sau cognitivă este o metodă complementară de învățare și evaluare care poate fi utilizată la orice disciplină. Este o metodă interactivă, foarte bine pusă în practică în special în grup, deoarece cu cât sunt mai multe idei cu atât este mai atractivă pentru copii. Harta conceptuală este un instrument foarte important pentru predare, învățare, și evaluare la toate nivelurile. Este o modalitate de organizare logică și structurată a informațiilor, evidențiind relațiile dintre diverse concepte și idei. Harta conceptuală este o reprezentare grafică a componentelor unui proces sau concept, precum și a relațiilor dintre ele. Este un mod de a expune tipul de gândire a celui care o elaborează sau care participă împreună cu alți elevi la conceperea unei astfel de hărți. Rolul hărții conceptuale este de a demonstra că învățământul bazat pe memorare și reproducere este depășit, iar cu ajutorul acestora, copiii dau dovadă de creativitate. Prin crearea de hărți conceptuale elevii au ocazia de a-și deschide noi perspective către un proces de învățare tot mai activ și mai conștient.

Utilizarea hărților conceptuale are numeroase avantaje, cum ar fi:

- poate organiza cunoștințele deja existente și poate pregăti elevii pentru asimilarea acestora
- se bazează pe conceptul de învățare în grup
- este deasemenea foarte eficientă și dacă este aplicată individual
- promovează învățarea conștientă și activă
- ordonează informațiile deja existente, cu ajutorul cărora poate descoperi informații noi
- dezvoltă creativitatea
- asigură vizualizarea relației dintre practică și teorie
- permit profesorului să emită aprecieri referitoare la eficiența stilului de învățare al elevilor.

Utilizarea hărților conceptuale implică și dezavantaje ca:

- un nivel prea ridicat al standardizării
- ordinea în care elevii trebuie să ordoneze ideile conceptuale
- nivelul de dificultate al temei
- consum prea mare de timp.

Există mai multe tipuri de hărți conceptuale, cum ar fi:

- harta conceptuală tip pânză de păianjen – pornește din centru cu un concept, o temă, (de exemplu la geografie: un oraș, o țară, un fluviu, un obiectiv turistic), etc, apoi pornește spre exterior sub formă de raze cu ideile principale generate de către elevi.
- harta conceptuală ierarhică – se mai numește și hartă conceptuală arborescentă și prezintă ideile în ordinea descrescătoare a importanței acestora. Cea mai importantă idee este plasată în partea de sus a hărții conceptuale.
- harta conceptuală lineară – ideile sunt prezentate în mod linear pornind de la o temă bine definită.

Hărțile conceptuale pot fi întocmite la începutul lecției pentru a putea evalua care este nivelul de asimilare a cunoștințelor dobândite anterior, situația cognitivă și emoțională inițială. De asemenea, ele pot fi prezentate la orice etapă a lecției și, nu în ultimul rând, atunci când se însușesc noțiuni noi. Ele pot fi analizate și comparate între ele și pot constitui un punct de plecare pentru activitățile instructiv-educative de la lecțiile următoare conceptuală este o modalitate simplă de organizare logică a informațiilor, evidențiind relațiile dintre diverse concepte și idei. Utilitatea hărții conceptuale constă în faptul că elevul care învață poate avea o viziune de ansamblu asupra informațiilor și poate să inventarieze bagajul de cunoștințe pe care îl deține și desigur ce anume nu știe încă.

În concluzie, consider că harta conceptuală este o metodă didactică foarte creativă, deoarece permite atât cadrului didactic, cât și elevilor, libertatea de a-și face propria hartă conceptuală cu informații asemănătoare, dar expuse în moduri diferite.

Bibliografie:

- Miclea, M., *Psihlogia cognitivă*, Editura Polirom, Iași, 1999;
Dulamă E. D., Roșcovan S., *Didactica geografiei*, Editura Bons Offices, Chișinău, 2007;
Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.

MODALITĂȚI DE ABORDARE A TULBURĂRILOR DE COMPORTAMENT LA COPIII CU CES

Prof. psihopedagog Constanța-Carmen GRECU

Prof. educator Valentina VIȘAN

Școala Gimnazială Specială Nr. 2 București

Copiii cu CES fac parte din societatea noastră, aceștia mai mult decât ceilalți copii au nevoie de o permanentă socializare și colaborare cu alți copii pentru asigurarea integrării sociale a lor. Prin contactul direct cu elevii din alte instituții școlare și prin participarea alături de ei la diverse activități se realizează diminuarea izolării și înlăturarea, în mare măsură, a tendințelor de agresivitate, contribuind la îmbunătățirea modului lor de viață. Tendința de a crea și sprijini cadrul necesar integrării sociale și societale a copiilor cu dizabilități este cu cât mai activă, cu atât mai eficientă, argumentul suprem constituindu-l beneficiile psihosociale ale incluziunii, aceasta facilitând asumarea de roluri sociale proprii în comunitate și stabilirea de relații sociale.

Crearea unor parteneriate între școală, familie și comunitate dar și între diverse instituții școlare, presupune succesul elevilor la școală și mai târziu în viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră unii pe alții parteneri în educație, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcționeze. „Unde-s mulți, puterea crește” spune învățătura populară și numai prin unirea efortului părinților, cadrelor didactice, a școlii și a comunității se poate face o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Modificarea comportamentelor nedorite este o activitate extrem de complexă și dificilă. Din cauza posibilităților mai reduse de adaptare, copilul cu tulburări de conduită resimte o nevoie accentuată de sprijin din punct de vedere afectiv și social. Asistența psihopedagogică specifică acordată acestor elevi este ca atare foarte importantă. Ea se realizează de către psihopedagog, profesor itinerant, consilier școlar, ca și de alți profesioniști (inclusiv medici) sau de echipe de intervenție multidisciplinară.

Tehnica întăririi are în vedere manipularea evenimentului care urmează unui comportament. Întărirea poate fi pozitivă sau negativă. Întărirea pozitivă (aprobarea, lauda etc.) crește posibilitatea ca persoana să producă în viitor un comportament asemănător, în situații similare. Întărirea pozitivă presupune folosirea recompenselor pentru a motiva numai comportamentul corespunzător. Întărirea negativă este, după unii autori, o tehnică aversivă mai ales atunci când are în vedere eliminarea conduitelor indezirabile prin metoda sancțiunilor. Metoda poate deveni eficientă doar în cazul în care subiectul în cauză vrea efectiv să depășească conduita respectivă. Sancțiunea poate consta atât în înlăturarea întăririlor pozitive - deci este sinonimă cu întărirea negativă de mai sus -, cât și în utilizarea unor stimuli aversivi. O variantă mai eficientă pare a fi întărirea diferențiată, respectiv întărirea acelor comportamente care sunt incompatibile cu cele indezirabile.

Tehnica modelării are în vedere asimilarea unor modele comportamentale pozitive prin imitarea unor persoane apropiate, ca de pildă educatorii sau părinții. Modelarea comportamentului are o relevanță mai largă în formarea caracterului și în educația morală la copii.

Tehnica asertivă (din englezescul assert - a afirma, a căuta să impună, a-și impune punctul de vedere), numită și antrenament asertiv, poate fi utilizată atât ca sensibilizare a copilului, cât și ca procedeu de a face față diverselor situații de viață.

Tehnica contractului presupune o înțelegere între elev și cadrul didactic prin care elevului i se admite să facă ceea ce dorește dacă realizează mai întâi sarcina propusă de cadrul didactic. Cei doi pot conveni asupra unui scop comun sau pot elabora chiar un plan de acțiune împreună. Contractul poate viza de pildă reducerea treptată a comportamentelor indezirabile în vederea obținerii de recompense.

Consilierea centrată pe realitate este una dintre cele mai utilizate metode de consiliere în domeniu. Individul trebuie să ajungă la un comportament responsabil, dar pentru aceasta trebuie îndeplinite trei condiții esențiale: să se confrunte cu realitatea, adică să o privească în față; să facă lucrurile corect; să fie responsabil.

Consilierul sau educatorul are obligația de a pune accentul pe prezent și nu pe trecut, pe comportament și nu pe sentimente. Adultul trebuie de asemenea să-l ajute pe elev să-și proiecteze planuri specifice pentru viitor și apoi să le urmeze.

În cazul educației nonformale accentul este pus pe învățarea prin acțiune, învățarea de la egali și activitatea voluntară, mai degrabă decât învățarea unor cunoștințe din manuale și alte surse scrise de învățare. Întrucât educația nonformală se bazează pe oferirea de situații de viață reală, care nu pot fi reproduse în clasă, instituțiile de educație formală ar trebui să coopereze cu furnizorii de educație nonformală pentru a dezvolta activități extracurriculare, combinând cunoștințele și metodologiile specifice ambelor tipuri de educație, dar respectând principiile educației nonformale.

Într-o lume perfectă deficiența nu reprezintă un impediment, o lipsă, ci doar o altă față a normalității. Deseori comunitatea tinde să-i marginalizeze pe cei care sunt altfel. Persoanele cu deficiențe suferă nu atât din cauza deficienței, cât din cauza atitudinii pe care cei din jur o au față de ea. Nu este suficient să spunem că au aceleași drepturi, ci trebuie să le oferim și aceleași șanse la integrarea în societate.

Bibliografie:

1. Dumitru G.; Bucurei C.; Cărăbuț C., „Integrarea elevilor cu cerințe educative speciale”, Timișoara, Editura Mirton, 2006.
2. Cucuș, C., „Pedagogie”, Iași, Editura Polirom, 2006.
3. Miftode, V. (coord.), „Dimensiuni ale asistenței sociale: forme și strategii de protecție a grupurilor defavorizate”, Editura Eidos, Botoșani, 1995.
4. Tomșa, G., Consiliere școlară, Credis, București, 2000.

TEHNOLOGIE MODERNĂ - CALCULATORUL ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PLASTICE A COPILULUI PREȘCOLAR

Prof. înv. preșcolar Elena HÂNGAN
Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita

Educația în perspectiva noilor tehnologii, a deschis noi direcții și orientări în procesul instructiv-educativ.

Există certitudinea că viitorul învățământului aparține unui sistem educațional informatizat. Pe această cale s-au făcut și primii pași; în multe unități școlare și preșcolare, calculatorul fiind o prezență certă. Tehnologia calculatoarelor este în plin avânt și indiferent de vârstă, toți suntem captivați de jocurile pe calculator sau de flexibilitatea oferită în editarea de texte.

Principala formă de activitate a preșcolarului este jocul. Prin joc este posibilă stimularea creativității creatoare, a imaginației, a limbajului, a gândirii, a proceselor afective și volitive. Din acest punct de vedere, granița dintre joc și procesul de învățare este neobservabilă, motivația pentru joc determinându-l pe copil ca în final să devină ușor un utilizator al calculatorului și al produselor informatice aferente.

Acceptarea calculatorului de către copii este imediată și necondiționată. Cu toate că primele activități au un caracter „tehnic”, de cunoaștere și familiarizare cu calculatorul și componentele sale, cu funcția pe care o are fiecare, cu modul de pornire-oprire etc., interesul copiilor nu scade; dimpotrivă el crește, nerăbdarea lor de a se juca efectiv este foarte mare. Acest mod de „operare” pe calculator vine ca o prelungire firească a cunoștințelor acumulate în cadrul activităților și cu precădere și-n cel al activităților artistico-plastice. Cu ajutorul calculatorului se oferă posibilitatea copiilor de a-și dezvolta imaginația, de a dobândi cunoștințe noi și de a-și exersa abilitățile practice.

În momentul utilizării calculatorului nu trebuie să existe nici o graniță, nici măcar imaginară, între categoriile de activitate; ele se întrepătrund, se influențează reciproc, se interferează, atât în ceea ce privește conținutul, modul de organizare, cât și îndrumare și antrenarea copiilor. Ceea ce face posibilă abordarea interdisciplinară în acest caz este existența unor obiective comune care se urmăresc în cadrul întregii activități formative desfășurate. De exemplu: copilul este pus să numere nu numai când urmărim obiective matematice, ci și în activități de artă plastică. El poate fi pus în situația de a număra cercurile, liniile sau punctele dintr-un desen care l-a realizat pe calculator sau simbolurile dintr-un șir construit după algoritm (de exemplu: linie, cerc, pătrat, triunghi, linie cerc, pătrat, triunghi).

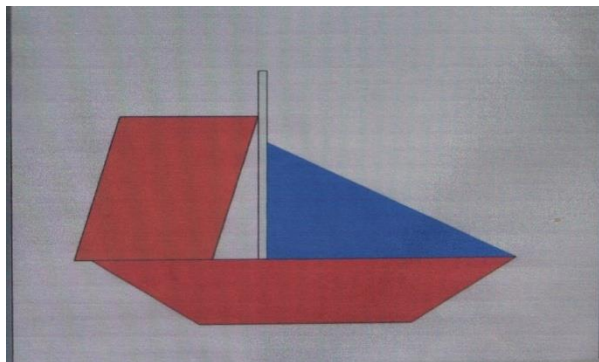
Cunoștințele asimilate în activitățile artistico-plastice devin operaționale și în momentul în care i se cere copilului

- să constituie pe calculator un desen liber, folosind puncte, linii (Anexa I)
- să formeze un obiect numai din figuri geometrice (Anexa II)
- să alcătuiască întregul din părțile componente (Anexa III)
- să recunoască și să utilizeze culori din paleta de culori a calculatorului. (Anexa IV)

Calculatorul este un mijloc didactic care contribuie în mod real și nemijlocit la eficientizarea muncii în învățământ. Totuși nu trebuie să uităm că un calculator, prin simpla sa prezență nu are nici o valoare educativă. Important este să știm la ce solicitări de natură informatică va răspunde pozitiv copilul, „ce taste” trebuie acționate pentru a declanșa valențele motivaționale, cum și prin intermediul căror metode și procedee conducem preșcolarul prin labirintul minunat al calculatorului. Este necesar ca generația tânără să pășească în viitor cunoscând utilizarea calculatorului, la fel cum generațiile anterioare au știut să se folosească de creion.

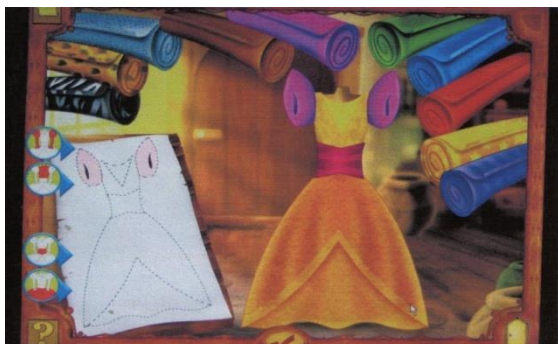
Anexa I „Copacul înflorit”

Anexa II „Barca”

Anexa III „Rochița păpușii”

Anexa IV „Cenușăreasa”

ROLUL EDUCAȚIEI PLASTICE ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI PREȘCOLAR

Prof. înv. preșcolar Elena HÂNGAN
Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita

Educația artistico plastică se prezintă ca fiind educația acelor simțuri pe care se bazează conștiința artistică, inteligența și gândirea creatoare a copiilor. Ele dezvoltă atât individualitatea cât și capacitatea lor de integrare în colectivul grupei și totodată în munca socială. Cunoașterea temeinică a copilului, a universului spiritual al acestuia, a legităților formării și dezvoltării psihicului infantil, a particularităților și a dinamicii vieții lui sufletești sunt perspective de implicare în atingerea scopurilor bine definite a dezvoltării multilaterale.

Educația artistico-plastică, prin specificul desenului infantil, prezintă evoluția spirituală a copilului. Astfel prin procesul educațional de înfăptuire a cerințelor se potențează psihicul copiilor cu noi valori artistice care îmbogățesc viața lor spirituală și le dezvoltă entuziasmul pentru cultura lor artistică. Totodată orientează întreaga activitate cognitivă și creativă a copiilor spre autoformarea unui sistem coerent de noțiuni și a unor modalități proprii de exprimare artistico-plastică prin care copiii dobândesc și experiențe specifice printr-o muncă conștientizată și productivă.

Valențele formative ale artei rezultă din multiplele posibilități pe care le include mesajul artistic, prezent în orice operă de artă autentică - trăiri și intuiții, facilitând astfel formarea convingerilor, înțelegerea și acceptarea unor adevăruri.

Arta „răspunde unor nevoi reale pe care le simte orice persoană de a-și lămuri unele idei, de a-și motive unele comportamente și de a-și fundamenta unele atitudini, sugerând, explicând, valorificând și problematizând. Prin caracterul ei, stimulat, tonic, optimist etc. arta împinge la iubirea adevărului, a binelui, a științei și a vieții”¹.

Pentru reușita educației prin artele plastice se impun anumite cerințe: de a lăsa copilului deplina libertate de exprimare, educatorii având rolul de a sugera și de a dirija și mai puțin de a impune.

Desenul exprimă personalitatea copilului, interesele și preferințele lui. Acesta trebuie doar îndrumat fără a-și înăbuși creația personală, punându-i la îndemână materiale, tehnici, modalități de exprimare. Conținutul rămâne la dispoziția invenției și originalității preșcolarului.

La vârstele mici, când copilul își caută singur mijloacele de expresie, limbajul său, fie vorbit, fie muzical sau grafic, poate constitui un instrument de investigație, o cale de acces către lumea interioară și originalitatea sa. În această perioadă copilul are un fond creativ și acesta se dezvoltă prin educație.

Atmosfera, climatul trebuie să stimuleze curiozitatea și curajul de a combina formele, culorile, unele tehnici de lucru, prin care să se cultive încrederea în forțele proprii pe baza unor aprecieri încurajatoare (feed-back).

O condiție esențială a dezvoltării creativității plastice o constituie dezvoltarea gândirii artistico-plastice și a posibilităților de a materializa această gândire prin însușirea acestor tehnici de lucru (monotipia, dactiloscopia, colajul etc.).

Gândirea artistico-plastică este o formă, o calitate a gândirii umane. Formarea gândirii artistico-plastice, condiție de bază a creativității, se realizează atât în cadrul activităților de educație plastică cât și în afara lor: cercuri, vizite la expoziții, muze, excursii. Ea poate fi cultivată individual și în colectiv. Valoarea educativă sporită o au activitățile de creativitate în grup. Grupul înlesnește schimbul de idei, de experiență în tehnicile de lucru, stimulează interesul copiilor, pentru activitățile plastice și dezvoltă spiritul colectiv.

„Pentru a-și exprima viața sa interioară, copilul a creat jocul simbolic, a cărui funcție este de a permite expresia pe cât posibil de completare a eu-lui însuși, distinct de realitatea materială și socială”², prin artă copilul caută simultan să satisfacă nevoile sale și să se adapteze obiectelor și celorlalți subiecți. El încearcă să exprime ceea ce gândește și simte în această lume de realități obiective și comunicabile care constituie universul material social.

Grădinița și școala are sarcina de a-l ajuta pe copil să-și mențină vie dorința de a crea, să-și păstreze încrederea în felul său spontan de a vedea și interpreta realitatea.

H. Wallan scria: „Un desen este o suprafață pe care copiii se jacă cu emoțiile sale”. Astfel desenul devine o formă de limbaj, un mijloc de comunicare, un mijloc de traducere pe planul conduitei, a lumii interioare, o formă de reflectare și exteriorizare a unor aspecte dintre cele mai discrete ale psihicului infantil.

STIMULAREA POTENȚIALULUI CREATIV ARTISTIC PRIN TEHNICILE DE LUCRU

Prof. înv. preșcolar Elena HÂNGAN
Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita

Materialele și instrumentele folosite în cadrul activităților plastice ale copiilor impun familiarizarea acestora cu anumite tehnici de lucru. Prin tehnicile plastice de lucru copiii constrâng materialele să configureze altceva decât ceea ce sunt ele. Mâna condusă de gândirea și simțirea copilului trebuie să acționeze firesc asupra acestor materiale pentru a le conferi calități plastice noi. Ea este ceea ce însuflețește, ea le dă valori artistice și o expresie concretă. A mâinii instrumentele de muncă, simple precum acul, foarfecele, a utiliza materiale naturale (semințe, paie, lut, piatră, plante) sau prelucrate (hârtie, textile) sunt abilități strict necesare. Nicolae Grigorescu afirma: „Cu acul ne-a crescut biata mamă”.

Familiarizarea copiilor cu unele tehnici de lucru mărește curiozitatea lor și caracterul atractiv al activităților artistico-plastice, activitate ce poate fi organizată sub forma unor exerciții-joc, a unor demonstrații dar mai ales pe baza metodei învățării prin descoperire. Procesul familiarizării copiilor

cu unele tehnici plastice de lucru și stăpânirea lor, le creează acestora sentimentul propriei lor valori sporindu-le încrederea în capacitatea lor de creație.

Tehnica ștampilării

Este o tehnică îndrăgită de copii, o tehnică ușoară, care pune problema doar de organizare compozițională a suprafeței, având un caracter decorativ. Realizarea acestor compoziții dă frâu libertății de creație și dezvoltă foarte mult echilibrul și simțul organizării. Ca materiale se pot folosi forme tăiate cu lama din radieră, cartofi, cretă, lemn, etc. Astfel copiii află că pot crea arta chiar și în mijlocul naturii cu elemente din natură. Tehnica ștampilării sau amprentelor este o modalitate ce stă la îndemâna copilului de vârstă preșcolară mică, de a reda forme plastice, înainte ca el să le poată reda cu creionul sau cu pensula. Lucrând cu ștampilele copiii pot crea diferite motive prin repetare, simetrie și alternare dezvoltându-și spiritul de orientare în spațiu. Este o tehnică ce încurajează și dezvoltă încrederea în forțele proprii, ținându-i departe de eșec.

Tehnica aplicării culorii direct din tub

Este o tehnică foarte ușoară și foarte îndrăgită de copii. Copiii trebuie instruiți foarte bine pentru a nu strânge prea tare de tub astfel încât să iasă toată culoarea.

Tehnica dactilopicturii

Dactilopictura este o tehnică foarte simplă și ușor acceptată de copii datorită accesibilității instrumentelor de lucru, și anume degetele.

Imprimarea culorii pe hârtie cu ajutorul degetelor reprezintă pentru copii un joc distractiv și plăcut, dar și de efect, având, de asemenea, implicații profunde asupra psihicului copilului care își pune amprenta asupra lucrării sale. De fapt, amprenta degetelor lui dă viață lucrării.

Tehnica colajului

Această tehnică dezvoltă creativitatea, simțul organizatoric și compozițional. Aceste lucrări se desfășoară pe un singur plan și în acest sens se impune de la sine tratarea decorativă a suprafeței de suport. Tehnica colajului are mai multe forme: tehnica formelor rupte și tehnica formelor tăiate din hârtie, timbre, ziare.

Tehnica stropirii cu periuța de dinți

Această tehnică necesită o mână îndemânică și multă răbdare.

Se înmoaie periuța de dinți în culoare și se trece apoi cu degetul peste perii periutei, astfel încât să se stropească culoarea pe suportul dat. În funcție de tema aleasă se poate folosi procedeul de mai multe ori, sau se pot folosi diferite culori. Efectul este extraordinar dacă cu pensula se scot în evidență anumite elemente din lucrare.

Tehnica desenării cu lumânarea

Este o tehnică îndrăgită de copii și des folosită în activitățile artistico-plastice. Timpul afectat executării lucrărilor este minim și rezultatul este foarte bun.. Se pot utiliza lumânările albe și colorate, cu care se desenează pe suprafața suport după care aceasta se acoperă cu culoare sau cu

mai multe pete cromatice, culorile separându-se automat între ele de urmele lăsate de lumânare. La această tehnică sunt propuse teme plastice ca: linia în duct continuu, armonizări a două trei culori, game cromatice și teme cu caracter decorativ.

Prin topirea lumânării s-a obținut punctul, prezent în cadrul diferitelor teme plastice având ca subiecte aspecte variate din mediul înconjurător (flori, elemente decorative).

Tehnica suflării cu jet de aer

Prin această tehnică se obțin forme deosebite, realizate prin suflarea liberă sau printr-un tub, în diferite sensuri, a unor pete de culoare fluidizate.

Tehnica decolorării cu pic

Această tehnică constă în colorarea mai întâi a suprafeței cu cerneală peste care se va desena cu pensula desenată în soluția de pic. Suprafața suport se poate acoperii mai întâi cu diferite pete cromatice, se lasă să se usuce, după care se acoperă cu cerneală. Satisfacția este inedită mai ales în momentul în care se stropește suprafața hârtiei cu picături de pic care decolorează cerneala, obținându-se astfel puncte sau pete de diferite mărimi.

Tehnica desenării cu bețișorul (sgrafito-ului)

O plăcere deosebită, în realizarea unor compoziții plastice, le oferă copiilor descoperirea unor noi tehnici de lucru, combinarea acestora dând naștere unor lucrări cu efecte deosebite. Astfel prin combinarea tehnicii dactilopicturii și a sgrafito-ului am reușit să redăm efecte deosebite, să transmitem privirilor sentimente de tulburare, neliniște.

Monotipia

Această tehnică se realizează pe o hârtie albă sau colorată, de preferință lucioasă, pe care se așează una sau mai multe pete de culoare, grupate s-au dispersate. Se pliază hârtia peste ele și se presează. După desfacerea foii va rezulta o imagine a cărei formă și întindere depind de cantitatea de culoare folosită și de sensul de apăsare. Imaginea obținută va putea fi asemănată cu unele forme materiale: fluturi, găze, flori, animale, plante, etc.

Tehnica Tangram-ului

Jocul are la bază șapte figuri geometrice, numite „tan-uri” : cinci triunghiuri - două mari, unul mijlociu și două mici-, un pătrat, un paralelogram, toate decupate dintr-un pătrat mai mare.

Regulile jocului sunt simple:

- la alcătuirea unei imagini se folosesc obligatoriu toate cele șapte piese după ce au fost decupate,
- piesele se așează pe o suprafață plană, una lângă alta, fără a fi suprapuse,
- piesele pot fi folosite pe ambele fețe (fiind colorate identic) și trebuie așezate în așa fel încât să alcătuiască o anumită imagine, fie că este propusă sau descoperită de copii.

Tehnica Origami

Această tehnică constă în plierea și deplierea hârtiei în vederea obținerii unor forme spațiale.

Tehnica origami conferă hârtiei calități artistice inspirate din observarea formelor naturale. Prin acest demers se pun în vedere caracteristicile esențiale: simplitatea pură și expresivitatea formelor. Forma hârtiei este de obicei pătrată și se pornește de la pliarea succesivă a pătratului pe direcția diagonalelor apoi a mediatoarelor (se vor prezenta etapele fără terminologia specifică).

Origami este o artă foarte migăloasă care necesită multă răbdare, atenție, deoarece o simplă greșală în plasarea unei împăturiri și a punctului din care este privită poate altera imaginea piesei obținute. Solicitarea atenției, coordonarea gândirii creatoare cu mișcările de execuție ale degetelor precum și acuratețea acestora contribuie la dezvoltarea proceselor psiho-motorii necesare activităților practice.

Origami poate avea și un folos practic. Figurile pot fi asamblate în așa fel încât să alcătuiască un mobil colorat pentru camera copiilor, sau un buchet colorat pentru masa aniversară.

Prin această tehnică se pot realiza următoarele subiecte: flori, animale (iepure, vulpe, cățel, broască), fructe (mere, pere, prune), obiecte (solniță, pahar, barcă, morișcă).

Tehnica modelajului

Modelajul este domeniul artelor plastice cel mai accesibil copiilor pentru înțelegerea formelor, a desfășurării lor în spațiu. El oferă posibilitatea cunoașterii mai profunde a vieții, a modului ei de manifestare. Ca materiale se recomandă folosirea plastilinei și lutului.

Utilizând această tehnică copiilor le sunt formate priceperi și deprinderi pentru realizarea unor tehnici de lucru. Pentru nivelul I (3-5 ani) copiii vor fi familiari-zați cu:

- modelarea prin mișcări translatorii a palmelor față de planșetă, (tema: Bastonașe)
- modelarea prin mișcări translatorii a palmelor față în față,
- modelarea prin mișcarea circulară a palmelor față de planșetă (tema: Bile),
- modelarea prin mișcarea circulară a palmelor față în față (tema: Minge),
- modelarea prin apăsare - aplatizare -, cu ajutorul palmei, pe planșetă sau a palmelor așezate față în față (tema: Plăcinta, Turțița),
- modelarea prin mișcarea degetelor ambelor mâini așezate față în față,
- modelarea prin apăsare cu ajutorul degetelor (tema: Pamblica),

La acest nivel se poate perfecționa deprinderea de a modela cu ajutorul degetului mare prin adâncire (tema: Paharul) și de a asambla și lipi părți componente

La nivelul II (5-7 ani) copiii pot fi familiarizați cu

- modelarea prin aplatizare între primele două degete ale unei mâini,
- modelarea prin ciupire cu vârful degetelor (ex. rățuca),
- lipirea părților unui întreg, netezind bine lipiturile cu vârful degetelor.

Dintre lucrările din plastilină realizate cu copiii amintim: fructe (mere, pere), animale (veveriță, arici, iepure), jucării, etc.

Efectul creativ și productiv al modelajului se înscrie printre cei mai importanți parametri de calitate ai personalității. Psihologul american Liberty Tadd susține că: „modelând facem uz de diferite mijloace de a impresiona creierul: vederea, pipăitul, simțul muscular. Prin modelaj mâna stângă pune în mișcare centri nervoși localizați în partea dreaptă a creierului, care altfel rămân inactivi”.

UTILIZAREA METODELOR ACTIV- PARTICIPATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL

Prof. înv. primar Anca IRIMIA
Școala Gimnazială Nr. 2 Hunedoara, jud. Hunedoara

Educația pentru toți a fost considerată ca o provocare a pedagogiei moderne. Pentru a putea introduce educația modernă în context, vom face un scurt istoric.

Preocupările pentru educarea copiilor datează din cele mai îndepărtate timpuri. În comuna primitivă, toți copiii erau educați pentru activitățile specifice: de vânătoare și de pescuit. Viața tribală impunea mici diferențe între educarea băieților și cea a fetelor. Educația era făcută de adulți și consta în îngrijirea fizică și dobândirea de experiență de viață. Nu existau instituții specifice, educația realizându-se în activități cotidiene, prin ritualuri de inițiere și prin joc.

În sclavagism, preocupările educative vizau în special aristocrația, pentru ceilalți acestea limitându-se la pregătirea de luptă și pentru treburi gospodărești. Platon (428-348 î.H.) preconiza ca educația copiilor să se facă de către instituțiile publice, sub îndrumarea unor femei pregătite în acest scop, care să cuprindă mai întâi copii de 3-6 ani. Principalele forme de activitate erau constituite de jocuri, povești, legende și cantece.

În feudalism, educația era distinctă pentru laici și clerici. Educarea copiilor până la școală se făcea în familie, apoi fetele feudalilor, de foarte tinere, erau duse pentru educație în mănăstiri. Copiii laici erau educați la curtea seniorului până la 7 ani, apoi, când au apărut școlile, erau pregătiți pentru administrație, primeau educație de nivelul culturii generale sau despre modul cum trebuiau să-și apere privilegiile de clasă, ori erau educați pentru ierarhia bisericească. Copiii iobagilor și ai meseriașilor erau educați în familie, prin muncă.

Epoca modernă aduce schimbări la nivelul educației. Odată cu revoluțiile burgheze și apariția capitalismului, este cultivat umanismul, cultul libertății și activității, copiii trebuiesc pregătiți ca să facă față noilor schimbări și claselor sociale apărute. Numeroși pedagogi, filozofi, oameni de cultură, au promovat în istoria modernă a educației introducerea învățării în școli pentru o masă cât mai largă de copii, însă structurarea pe clase sociale a produs în continuare diferențieri majore între nivelul de educație și cultură primit de cei care au acces la aceasta.

Fiecare om are dreptul de a beneficia de sprijin pentru formarea și integrarea lui socială și individuală. Toți copiii au dreptul, și este firesc să fie participanți, la o educație de calitate, eficientă și perenată. Fiecare om are dreptul de a beneficia de sprijin pentru formarea și integrarea lui socială și individuală. Toți copiii au dreptul, și este firesc să fie participanți, la o educație de calitate, eficientă și perenată. În Declarația Conferinței UNESCO de la Salamanca din 1994 se spune că: „Școlile obișnuite cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, care crează condiții primitive, construiesc o societate incluzivă și oferă

forme de educație pentru toți; mai mult, ele asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența și rentabilitatea întregului sistem de învățământ.

Altfel spus, școlile incluzive sunt acele școli deschise, prietenoase în care se urmărește flexibilizarea curriculumului, ameliorarea calității procesului de predare-învățare, evaluare permanentă și formativă a elevilor, precum și parteneriatul educațional, iar educația incluzivă se referă în esență la înlăturarea tuturor barierelor în învățare și asigurarea participării tuturor celor aflați în situații de risc sau vulnerabilitate la excludere și marginalizare.

Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare. Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât și al dezvoltării psihice. În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic, metoda KWL „Știu- Vreau să știu – Am învățat”, instruirea programată, metoda Starbursting și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție. Metoda KWL – Know, Want to Know, Learn - Știu – Vreau să știu – Am învățat – este metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu, se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea.

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup.

Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări. Modul de procedare este simplu. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Metodele activ-participative contribuie, nu numai la educația elevului, ci și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive.

Procesul de integrare a copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă poate fi ușurat prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilități, deprinderi și priceperi care să-i modifice comportamentul.

Bibliografie:

Alois Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație*, editura Polirom , București,2006;
Ecaterina Vrajmaș, *Introducerea în educația cerințelor speciale* , Editura Cedis, București, 2004;
Elisabeta Voiculescu, *Pedagogie preșcolară*, Editura Aramis, București, 2003;
Traian Vrajmaș, *Învățământul integratși/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001.

ROLUL VOLUNTARIATULUI ÎN EDUCAREA ELEVILOR

Prof. Marilena MIHALACHE

Școala Gimnazială Nr. 1 Lungulețu, jud. Dâmbovița

Voluntariatul este activitatea care ne ajută să ne asigurăm personal că lumea se îndreaptă în direcția dorită de noi. Deși mulți oameni definesc voluntariatul superficial, spunând că aceasta reprezintă muncă neplătită a unor oameni, voluntariatul este ceva mult mai profund.

În lume sunt milioane de oameni care au nevoie de ajutor într-un fel sau altul, fiecare dintre noi poate deveni un voluntar, putem să dăruim atât cât ne permitem și nu doar în ceea ce privește resursele materiale. Putem să dăruim deopotrivă lucruri materiale, dar și timp din timpul nostru, atunci când, de exemplu, ne dorim să petrecem timp cu persoane care nu au familii sau să oferim cunoștințe dobândite anterior de noi.

Voluntariatul presupune schimb de cunoștințe, idei, servicii, oportunități de a cunoaște oameni noi și de a lega tot felul de relații cu aceștia. Voluntariatul nu impune o anumită vârstă, putem să fim voluntari și în perioada copilăriei, adolescenței și la vârsta maturității, singura limită fiind impusă de posibilitățile, disponibilitatea fiecăruia și voință.

Voluntariatul a cunoscut în ultimul timp o ascensiune rapidă în domenii diverse. Voluntariatul înseamnă să socializăm mai mult, să-i ajutăm pe semenii noștri dând dovadă de compasiune, înțelegere, dragoste. Prin acțiunile de voluntariat putem obține abilități și cunoștințe noi, dar și competențe sociale. Voluntariatul rămâne o activitate demnă de a fi practică și sprijinită în școală.

Voluntariatul este activitatea desfășurată din proprie inițiativă, prin care o persoană fizică își oferă timpul, talentele și energia în sprijinul altora fără o recompensă de natură materială/financiară, motivația principală fiind legată de o adeziune personală față de tematica sau scopul activității în care este implicat, sau dorința de a-și dezvolta anumite competențe. Există patru principii fundamentale care stau la baza activităților de voluntariat, principii care deosebesc voluntariatul de alte activități asemănătoare precum practica profesională:

- este o activitate desfășurată în beneficiul comunității/beneficiul public;
- activitatea desfășurată nu urmărește un beneficiu financiar;
- este o activitate benevolă realizată dintr-o motivație personală, fără constrângeri exterioare;
- este realizată într-un cadru organizat, sub coordonarea unei organizații sau a unui grup de inițiativă, diferențiindu-se de acțiunile spontane de binefacere. Activitatea de voluntariat presupune întrunirea concomitentă a tuturor principiilor prezentate mai sus, lipsa unuia din acestea transformă respectiva activitate într-o acțiune diferită de o acțiune tipică de voluntariat. Programele de voluntariat au luat amploare în ultimile decenii atât ca formă de educație nonformală, cât și informală.

Se pot identifica mai multe tipuri de voluntariat din perspectiva modului în care este realizat:

- voluntariat direct/ spontan – activități realizate direct de o persoană pentru ajutorarea altor persoane;
- voluntariatul organizațional – activități realizate benevol și cu titlu gratuit de o persoană în cadrul unei organizații. Voluntariatul organizațional poate fi realizat: în cadrul unei organizații cu scop lucrativ sau în cadrul unei organizații fără scop lucrativ sau în cadrul unei organizații de drept public (instituție) sau de drept privat (ONG, sindicat);
- formal - pe baza unui contract de voluntariat;
- informal - fără o relație contractuală explicită între voluntar și organizația gazdă. Tinerii în plină dezvoltare au nevoie de experiențe care să le ofere prilejul de a-și forma și consolida misiunea și viziunea personală sau profesională, explorând oportunitățile și extinzându-și orizonturile. De ce și cum am putea să convingem elevul să facă voluntariat? Iată câteva motive:

- ✓ Prin voluntariat își creionează mai bine setul de valori după care se conduce în viață;
- ✓ Învăță să aprecieze lucrurile pe care le au și să se bucure chiar și de mărunțișuri;
- ✓ Își setează obiective mai realiste în viață;
 - ✓ Obține abilități de comunicare și relaționare socială care îi vor fi utile pe viitor și în carieră;
 - ✓ Într-un CV, activitățile de voluntariat sunt considerate de mulți angajatori ca experiență profesională;
 - ✓ Poate descoperă în activitățile de voluntariat realizate, hobby-uri și își poate forma orientări profesionale pe această linie;
 - ✓ Își formează abilități de lider, dobândește o capacitate mai bună de a lua decizii;
 - ✓ Își formează prieteni noi;
 - ✓ Îi crește încrederea în sine și se simte util societății;
 - ✓ Își petrece timpul într-un mod cât se poate de plăcut, în același timp învățând lucruri noi;

Cu siguranță, voluntariatul rămâne o activitate atractivă și demnă de a fi practică și sprijinită de copii sau adulți, deoarece se desfășoară printr-un proces al flexibilității și al alegerii libere.

Voluntariatul adună oamenii din medii culturale diverse, astfel tinerii vor avea contact cu situații diferite de cele de zi cu zi. Acest lucru nu include numai a cunoaște persoane de altă naționalitate, religie, orientare politică sau persoane cu dizabilități, ci presupune interrelaționare cu mentalități și personalități diferite. Munca în echipă nu numai că favorizează abilitățile de colaborare, ci oferă și oportunități de a învăța multe lucruri din diferite perspective și crește nivelul de toleranță. Un alt aspect important ce merită menționat, este faptul că prin voluntariat se pot crea lideri. Calitățile de conducere, luarea a inițiativei, crearea de noi viziuni, modalități de a contribui și de atingere a unor obiective prin gândire strategică sunt aspecte ce pot fi îmbunătățite în cadrul coordonării unui grup de voluntari.

A fi voluntar înseamnă să fii uman și să ai valoare pentru că aceste calități sunt de neprețuit. Activitatea de voluntariat îți dă posibilitatea să cunoști oameni din domenii variate, să colaborezi și să închei relații de prietenie cu ei, pentru a obține în viitor susținerea lor fără rezerve.

Valoarea activității de voluntariat, dar și a voluntarului este incontestabilă în societatea românească de astăzi și este doar o problemă de timp ca aceasta să fie prețuită cu adevărat.

În concluzie, putem spune că voluntariatul constituie un context propice de dezvoltare personală și profesională a tinerilor prin creșterea nivelului de încredere între indivizi, întărirea și diversificarea relațiilor sociale, schimbarea viziunii față de societate și conștientizarea rolului de cetățean activ.

Bibliografie:

1. Asociația VOLUM, 2016, Ghid pentru măsurarea efectelor și impactului voluntariatului asupra organizației gazdă; 2. Legea voluntariatului 195/2001, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 276 din 25.

JOCUL - FORMĂ DE BAZĂ A ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Anișoara MILICICI

prof. Daniela OARGĂ

G. P.P. Nr.1 Sânnicolau Mare, jud. Timiș

Jocul având funcția de mare și complexă școală a vieții are o semnificație funcțională esențială și nu este un simplu amuzament. El formează, dezvoltă și restructurează întreaga viață psihică a copilului. Prin joc copiii își dezvoltă percepțiile, reprezentările, creativitatea, își amplifică posibilitățile memoriei, își formează însușirile voinței, răbdarea, perseverența, stăpânirea de sine. Tot prin joc sunt modelate trăsăturile de personalitate: respectul față de alții, responsabilitatea, cinstea, curajul. "

"Jocul - spune Claparede-este cea mai bună introducere în arta de a munci. „Jocul este o școală deschisă, cu un program tot atât de bogat precum este viața. Prin joc, viitorul este anticipat și pregătit. Se apreciază chiar ca jocul îndeplinește în viața copilului de 3-7 ani același rol ca munca la adulți. Este forma specifică în care copilul își asimilează munca și se dezvoltă. Este suficient să amintim concentrarea copilului prins în joc, precum și gravitatea cu care el urmărește respectarea unor reguli sau lupta în care se angajează pentru a câștiga. Jocul este o formă de activitate bine gândită, necesară și indispensabilă procesului educației, este o activitate prin care conținutul, forma și funcționalitatea specifică nu se confundă cu nici o altă formă de activitate instructiv-educativă, motiv pentru care nu poate fi suplinită și nici nu este în măsură să suplinească pe una din ele. La vârsta preșcolară jocul, o forță cu caracter propulsor în procesul dezvoltării copilului, este o activitate cu caracter dominant, fapt demonstrat de modul în care polarizează asupra celorlalte activități din viața copilului, dar și de durata și ponderea sa. Această idee este susținută și de rolul pe care-l are pe planul dezvoltării copilului, favorizând trecerea sa pe o treaptă superioară de dezvoltare. Pentru copil, evidențiază J. Chateau, aproape orice activitate este joc. Claparede afirmă "jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții, este singura atmosferă în care ființa sa psihologică poate să respire și, în consecință, poate să acționeze". Jocul este elementul care face trecerea de la grădiniță la școală să nu fie percepută de ființa umană ca un "șoc" și ca o continuare firească a activităților desfășurate în cadrul grădiniței numai cu un grad de dificultate mai ridicat.

Sub influența jocului se formează, se dezvoltă și se restructurează întreaga activitate psihică a copilului. Modul serios și pasiunea cu care se joacă copiii constituie indicatori ai dezvoltării și perfecționării proceselor de cunoaștere. Prin joc se dezvoltă personalitatea copilului, prin crearea și rezolvarea progresivă a diverse feluri de contradicții:

- a) între libertatea de acțiune și conformarea la schema de joc;
- b) între invitație și inițiativă;
- c) între repetiție și variabilitate;
- d) între dorința de joc și pregătirea prealabilă necesară;

- e) între ceea ce este parțial cunoscut și ceea ce se cunoaște bine;
- f) între absența vreunui rezultat material util și bucuria jocului;
- g) între operarea cu obiecte reale și efectuarea de acțiuni simbolice;
- h) între emoțiile dictate de rolul îndeplinit și emoția pozitivă provocată de participarea la joc.

Analiza jocului pune în evidență (oglindește) statutul mintal, cel afectiv, cel de sănătate al copilului, dar și structura experienței și a mediului de cultura. Prin toate jocurile, dar mai ales prin cele de mișcare, se creează posibilități multiple de dezvoltare armonioasă a organismului. În plus, jocul determină o stare de veselie, de bună dispoziție, cu efecte benefice pe planul dezvoltării. Prin jocurile de mișcare se realizează numeroase din sarcinile educației fizice. Prin joc copilul dobândește deprinderi de autoservire, în scopul satisfacerii trebuințelor proprii și odată formate acestea permit ca jocul să devină mai complex cu o valoare formativă sporită. Participând la joc, „... copilul este singura ființă care poate să fie unde nu este și poate să fie absent acolo unde este. ” preșcolarul este inițiat în tainele frumosului și învață să-l creeze, realizându-se astfel și sarcini de educație estetică. În concluzie, se poate spune că prin joc are loc o largă expansiune a personalității copilului, realizându-se o absorbție uriașă de experiență și trăire de viață, de interiorizare și de creație, conturarea de aspirații, dorințe care se manifestă direct în conduită și reprezintă latura proiectivă a personalității. Jocul îi permite individului să-și realizeze "eu-l", să-și manifeste personalitatea, să urmeze, pentru un moment, linia interesului său major, atunci când nu o face prin alte activități.

Este bine cunoscut ca acel copil care nu se joacă rămâne sărac din punct de vedere cognitiv, afectiv, al întregii dezvoltări a personalității. Ca școala a vieții sociale, jocul face apel la optimismul specific vârstei, la dorința copilului de a avea un rol, de a îndeplini o funcție, de a avea o poziție în grup, de a se afirma și de a-și face datoria.

Diferite studii și observații efectuate asupra jocului au evidențiat faptul ca acesta îndeplinește multiple funcții. J. Piaget stabilește următoarele funcții ale jocului:

1. funcția de adoptare realizată pe cele doua coordonate: asimilarea realului la "eu" și acomodarea, transformarea "eu-lui" în funcție de modelele exterioare;
2. funcția catarctică, de descărcare energetică și rezolvare a conflictelor;
3. funcția de socializare, constând în acomodarea copilului la ceilalți, asimilarea relațiilor cu cei din jur la propriul "eu";
4. funcția de extindere a "eu-lui", de satisfacere a multiplelor trebuințe ale copilului, de la trebuințele cognitive de explorare a mediului la cele de valorificare a potențialului de care dispune, de la trebuințele perceptive și motorii la cele de autoexprimare în plan comportamental.

Psihologul Ursula Schiopu în lucrarea "Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor" stabilește funcțiile jocului precizând ca acestea se pot grupa în funcții esențiale, secundare și marginale. Funcțiile esențiale ale jocului sunt următoarele:

- funcția de cunoaștere care se exprimă în asimilarea practică și mentală a caracteristicilor

lumii și vieții;

- funcția formativ-educativă exprimată în faptul că jocul constituie o școală a energiei, a educației, a conduitei, a gesturilor, a imaginației. Jocul educă atenția, abilitățile și capacitățile fizice, trăsăturile de caracter (perseverența, promptitudinea, spiritul de ordine), trasaturi legate de atitudinea față de colectiv (corectitudinea, spiritul de competiție, de dreptate, sociabilitatea, s.a), modelează dimensiunile etice ale conduitei.
- funcția de exercitare complexă, stimulativă a mișcărilor (pusă în evidență mai ales de Gross și Carr) concretizată în contribuția activă pe care jocul o are la creșterea și dezvoltarea complexă. Aceasta apare ca funcție principală în jocurile de mișcare, jocurile sportive, de competiție și ca funcție secundară în jocurile simple de mânuire, proprii copiilor mici. În perioada copilăriei și tinereții este o funcție principală, devenind ulterior marginală.

Printre funcțiile secundare ale jocului se înscriu următoarele:

-funcția de echilibru și tonificare prin caracterul activ și compensator pe care-l întreține jocul față de activitățile cu caracter tensional;

-funcția catarctică și proiectivă;

-funcția distractivă.

Ca funcție marginală este precizată funcția terapeutică ce se manifestă cu succes în cazuri maladive.

În grădiniță jocul este activitatea de bază și se regăsește în toate ariile de activitate, realizând procesul de învățare într-un mod atractiv, antrenant și ușor asimilabil de către copil. Știm că jocul didactic reprezintă o metodă de învățământ în care predomină acțiunea didactică simulată. Această acțiune valorifică la nivelul instrucției finalitățile adaptive de tip recreativ proprii activității umane, în general, în anumite momente ale evoluției sale ontogenice, în mod special. Psihologia jocului evidențiază importanța activării acestei metode mai ales în învățământul preșcolar. Analiza sa permite cadrului didactic valorificarea principalelor cinci direcții de dezvoltare, orientate astfel: de la grupurile mici spre grupurile tot mai numeroase; de la grupurile instabile spre grupurile tot mai stabile; de la jocurile fără subiect spre cele cu subiect; de la șirul de episoade nelegate între ele spre jocul cu subiect și cu desfășurare sistematică; de la reflectarea vieții personale și a ambianței apropiate, la reflectarea evenimentelor vieții sociale."

Alături de învățare, muncă și creație, jocul reprezintă una din modalitățile esențiale prin care omul se raportează la realitatea înconjurătoare. Prin joc, copilul învață și se dezvoltă totodată. Jocul înseamnă o explorare a universului, a realității; tot prin joc, el reproduce, reconstruiește secvențe din viață sau creează o nouă lume, o altă realitate. Ursula Șchiopu surprindea caracterul universal al jocului în afirmația: „ De fapt, omul se joacă la toate vârstele. Chiar și la vârsta a treia.”

Jocul este o activitate fundamentală a preșcolarității. Copilul nu se joacă decât 2-3 ore pe zi, dar jocul este indispensabil în formarea noilor sale competențe. El angajează total pe copil, cu resursele sale cele mai evolute, îi stimulează dezvoltarea, efortul de perfecționare. În acest fel jocul contribuie și la apariția posibilităților de învățare sistematică și a celor de muncă. Datorită rolului pe

care îl are în viață copilului, resursele sale educative și diversității manifestărilor sale, el poate fi folosit de adult ca metodă, procedeu sau formă de organizare a procesului educativ din grădiniță. Prin această activitate, copiii:

1. își formează identitatea personală (se joacă la început cu propriul corp, înțeleg că nu sunt și aceeași cu mediul, ci sunt separați);
2. învață acte, acțiuni, operații, conduite care îl ajută să rezolve probleme din mediul său;
3. învață să fie mai flexibili în gândire, să creeze soluții diferite;
4. își dezvoltă atenția, motivația, abilitățile sociale;
5. învață să comunice (vorbire, ascultare, înțelegere);
6. experimentează posibilități de adaptare, de a deveni mai flexibili în gândire și în rezolvarea problemelor (accentul cade pe proces și nu pe produs)
7. creează soluții diferite, exprimă experiențele lor în simboluri, ceea ce îi va ajuta să gândească puțin mai abstractizat;
8. comunică cu ceilalți și /sau cu sine, vorbesc, folosesc cuvinte multe, se exprimă plastic și învață semnele nonverbale etc.
9. Folosesc obiectele din jurul lor în scopul pentru care sunt create (învață utilitatea lucrurilor), dar și altele (sunt creativi);
10. Se concentrează asupra acțiunii, devin atenți și interesați.
11. Prin toate aceste activități, copilul învață să relaționeze cu cei din jurul său, învață lucruri noi, copilul aflându-se într-o stare de relaxare, de plăcere; prin joc, i se dezvoltă întreaga sa ființă, i se conturează personalitatea.

Jocul devine modul principal de organizare a activităților pentru preșcolar. „ A învăța ” nu reprezintă pentru el contrariul lui „ a se juca ”. Jocul este prezent în mediul instituțional al grădiniței, dar continuă în toate mediile sociale în care se formează. Dar în realitate, a desfășura un joc, nu este „, joacă ” lipsită de importanță și seriozitate. Jocul este principala activitate a copilului. Importanța locului pe care-l ocupă jocul în viața copilului este conferită de faptul că jocul satisface dorința firească de manifestare, de acțiune și de afirmare a independenței copilului. Prin joc, copilul învață să descifreze lumea reală. Conținutul principal al tuturor jocurilor este viața și activitatea socială a adultului, jocul fiind o acțiune specifică, încărcată de sensuri și tensiuni întotdeauna desfășurată după reguli acceptate de bună voie și în afara sferei utilității sau necesității materiale, însoțită de simțăminte de învățare și de încordare, de voieșie și destindere, copilul fiind, în primul rând, o ființă eminent socială. Prin intermediul jocului se realizează nu numai cunoașterea realității sociale, ci și imitarea unor tipuri de relații sociale între adulți. Astfel, prin intermediul jocului, copiii deprind modele de conduită și ajung să reflecte până la nivel de înțelegere comportamentele.

Bibliografie:

1. Allport G., (1981), Structura și dezvoltarea personalității, București, Editura didactică și

- Pedagogică;
2. U. Şchiopu – „*Psihologia copilului*” - E.ditura Didactică și .Pedagogică. Bucureşti
 3. Bruda, A. (1997), *Jocul în dezvoltarea personalităţii copiilor*, Asociaţia de caritate „Copiii noştri „, Caransebeş
 4. Claparède, Ed. (1920) *L'école sur mesure*, ed. II, Paris,
 5. Claparède, Ed. (1975) „*Psihologia copilului și pedagogia experimentală*” - E. D. P. Bucureşti
 6. Debesse, M. (1970), *Psihologia copilului de la naştere la adolescenţă*, Editura Didactică și Pedagogică, Bucuresti
 7. Dima, S., (1994), *Ne jucăm -jucării confecţionăm*, Bucureşti
 8. Gheorghian, E. ; Taiban, M., *Metodica jocului și a altor activități cu Preşcolarii*, Editura Didactică și Pedagogică, Bucureşti;
 9. Kelemen, G., (2012), *Psihopedagogia jocului*, Editura Universităţii „Aurel Vlaicu,, Arad
 10. Manes, S.(2008), *83 de jocuri psihologic pentru animarea grupurilor*, Editura Polirom ,Iaşi
 11. Piaget, J., Inhelder, B. (1974), *Psihologia copilului*, EDP, Bucureşti.

INFLUENŢA RECOMPENSELOR ASUPRA MOTIVAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂRII

Prof. înv. primar Simona-Valentina MÎNZICU
Liceul Teoretic „Şerban Vodă” Slănic , Prahova

Educaţia copilului reprezintă una dintre cele mai solicitante și dificile acțiuni. Unul din cele mai eficiente moduri de a motiva un copil este recompensa. Analizând procesul educației și comportamentul uman ne putem da seama că întotdeauna este vorba de o recompensă. Fiecare dintre noi face anumite lucruri pentru a obține avantaje și beneficii materiale și mai ales morale. Chiar și adaptarea în sine este o recompensă. Recompensă înseamnă: „1) Favoare care compensează. 2) Bun material sau spiritual acordat pentru a compensa un serviciu, un merit particular sau o acțiune realizată; răsplată. A primi o ~ bună. 3) Sumă de bani acordată unui inventator (care compensează invenția acestuia)

Timothy Blair a caracterizat eficiența unei recompense prin: utilizarea ei nesistematică ci atunci când este nevoie, recompensa relevă spontaneitate și sugerează clar că atenția profesorului a fost centrată pe elev, pe sarcinile îndeplinite de acesta, furnizează elevilor un feed-back astfel încât aceștia își pot da seama de progresele făcute, se acordă atunci când s-au înregistrat eforturi reale, centrează elevul spre propriul comportament, sprijină motivația internă.

Tot Timothy Blair sistematizează și caracteristicile unei recompense ineficiente. Astfel o recompensă ineficientă este una oferită la întâmplare, nu relevă clar comportamentul pentru care este recompensat, este dată periodic, fără a demonstra performanța, nu oferă feed-back elevului, îl face pe elev să se compare cu ceilalți. O recompensă ineficientă sprijină motivația extrinsecă astfel că elevii depun eforturi doar pentru a face plăcere profesorului, doar pentru a fi recompensat sau a

câștiga o competiție. Totodată o recompensă inefficientă duce la centrarea atenției pe profesor, acesta ajungând să-i manipuleze pe elevi.

Utilizarea recompenselor a ajuns să pară atât de naturală și inevitabilă. Alfie Kohn spune că „răsplata și recompensa nu doar că stau la temelia credinței, dar sunt și esența modului nostru de a gândi rațional.” Recompensele trebuie analizate în funcție de cât de probabil va duce la o schimbare durabilă, o schimbare ce va persista în timp chiar și atunci când nu mai e nici un bun de câștigat. S-a demonstrat că rareori rezultatele rămân, dincolo de recompensa în sine. Acest lucru se întâmplă deoarece stimulii externi nu modifică, în general, comportamentul nostru. Totuși, recompensa poate ajuta la formarea și menținerea relației pozitive care promovează învățarea. Unii psihologi considera recompensele drept factori de motivare extrinsecă. De aici, s-a ajuns la concluzia, că dacă ni se oferă repetat, motivații extrinseci, vom ajunge să considerăm sarcina mai puțin atrăgătoare decât la început. Din moment ce motivația intrinsecă s-a diminuat, implicarea în activitate devine puțin probabilă. Tot Alfie Kohn este de părere că recompensele ucide motivația interioară, „cea care promovează performanța optimă”. În literatura de specialitate, au existat două studii cu privire la efectele recompenselor: studiul lui Deci, ce demonstrează ce efect are o recompensă financiară asupra adulților și studiul lui Lepper ce viza efectele unei recompense simbolice asupra interesului copiilor față de desen. Ambele studii au ajuns la o concluzie unică: recompensa extrinsecă reduce motivația intrinsecă.

Deși este împotriva folosirii recompenselor, pe motiv că acestea ucid motivația, Alfie Kohn este de părere că, dacă totuși sunt folosite recompensele, ar trebuie să se țină cont de următoarele aspecte:

- O recompensă nu trebuie să iasă în evidență. Studiile efectuate au arătat că dacă un stimul extrinsec este ostentativ, motivația extrinsecă este subminată;
- Primirea unei recompense-surpriză este de preferat. Folosirea ei face ca motivația extrinsecă să nu scadă;
- Recompensarea nu înseamnă competiție.
- Recompensa trebuie să fie asimilată cu sarcina dată.
- Recompensele trebuie să joace un rol important în evaluarea calității muncii.

Prin utilizarea recompenselor, încurajăm elevii să găsească un motiv de a învăța. De asemenea, aceștia vor manifesta un comportament sociabil. Recompensa are rolul de a responsabiliza elevul cu privire la comportamentul lui, ceea ce are un impact pozitiv asupra mediului școlar.

Analizând cele spuse mai sus, putem desprinde următoarele zece sfaturi privind utilizarea recompenselor:

1. Sistemul de recompense trebuie să fie unul simplu. Un sistem de recompense complicat este dificil de gestionat și este consumator de timp.
2. Recompensa trebuie să aibă semnificație pentru elev.
3. Recompensa trebuie să se concentreze pe un singur comportament.
4. Recompensarea elevilor ce dovedesc responsabilitate.
5. Se începe cu recompensarea elevilor de mai multe ori, ca apoi recompensele să se reducă și să se mențină așteptările.
6. Gândeți recompensele pe termen scurt. Un sistem de recompense ce nu mai e necesar după câteva săptămâni, și-a făcut treaba!

S-a demonstrat că cele mai eficiente tipuri de recompense ce accentuează motivația internă pe termen lung sunt cele sub formă de activități. O activitate cu frecvență crescută poate deveni o întărire pentru una cu frecvență redusă. Implicarea într-o activitate ce are o frecvență mai mare este condiționată de realizarea, în prealabil, a activității cu frecvență redusă astfel încât prima activitate devine recompensă pentru cea din urmă. Din studiile efectuate s-a demonstrat că recompensele reduc motivația doar atunci când acestea sunt oferite fără a se ține cont de performanță sau în cazul în care performanța nu poate fi atinsă de elevi.³ Dovezile arată că recompensele extrinseci pot intensifica sau reduce interesul pentru o activitate, în funcție de modul în care sunt utilizate. Se pune astfel întrebarea dacă recompensele intrinseci sunt o alternativă a celor extrinseci? Se constată că recompensele intrinseci nu țin neapărat de profesor. Dar și în cazul lor se pune problema dacă elevii au abilitățile necesare spre a obține recompense intrinseci.

Cunoașterea, înțelegerea și plăcerile estetice ale limbajului sunt toate recompense intrinseci pentru citire, dar ele nu sunt accesibile celor ce consideră cititul o activitate dificilă și dureroasă. De multe ori, recompensele intrinseci sunt prea îndepărtate pentru a fi eficiente. Astfel că profesorul trebuie să completeze sistemul de recompense folosindu-le și pe cele extrinseci. Totuși, trebuie menționat faptul că acest sistem diferă de la elev la elev. O recompensă eficientă pentru elev poate să nu funcționeze pentru un altul.

NECESITATEA ȘI AVANTAJELE FOLOSIRII METODELOR ACTIVE DE ÎNVĂȚARE

Prof. înv. primar Simona-Valentina MÎNZICU
Liceul Teoretic „Șerban Vodă” Slănic , Prahova

Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive, care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității. "Activ" este elevul care "depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mentală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborarea a noilor cunoștințe." "Activismul exterior" vine deci să servească drept suport material "activismului interior", psihic, mental, să devină un purtător al acestuia."

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorința de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

Profilul societății actuale este unul caracterizat de dinamism și progres continuu. Sintagma cuprinzătoare pentru această stare de fapt este cea de societate informațională și comunicațională. Pornind de la această realitate, o învățare eficientă, durabilă, este aceea care are la bază participarea activă a elevului la descoperirea informațiilor, a sensului și utilității lor.

În cadrul lecțiilor tradiționale, formele predominante de organizare a elevilor sunt cele frontale: profesorul lucrează simultan cu întreaga clasă și toți elevii rezolvă aceeași sarcină de lucru. Această paradigmă este modificată în lecțiile centrate pe elev, unde dominante sunt activitățile individuale și în grupuri mici. Pentru crearea unui cadru eficient de învățare este importantă echilibrarea instruirii frontale, individuale și pe grupe.

Profesorii care optează pentru predarea tradițională, își justifică această alegere prin faptul că se evită la ore zgomotul, pierderea controlului asupra clasei, având rețineri asupra eficienței aplicării metodelor moderne de învățare. Este un fapt dovedit că, dacă primele încercări de aplicare a metodelor moderne pot fi nesigure sau se pot constitui în mici eșecuri, perseverența și analiza riguroasă a activității proprii și a elevilor, conferă profesorului capacitatea și posibilitatea de a schimba mediul educațional în lecție. Schimbarea este un proces de durată, desfășurat în pași mici. Astfel, este de preferat ca, în fiecare lecție să se introducă un element nou (tehnică, strategie, formă de organizare), iar după evaluarea rezultatelor să se renunțe la anumite aspecte și să se aplice altele. Fiecare lecție devine, astfel, un mic experiment didactic prin care se confirmă sau se infirmă diferitele ipoteze de lucru pe care a fost fundamentată cercetarea.

Vorbind despre necesitatea inovării în domeniul metodologiei didactice și a căutării de noi variante pentru a spori eficiența activității instructiv-educative din școală, prin directă implicarea a elevului și mobilizarea efortului său cognitiv, profesorul Ioan Cerghit afirmă: "Pedagogia modernă nu caută să impună nici un fel de rețetar rigid, dimpotrivă, consideră că fixitatea metodelor, conservatorismul educatorilor, rutina excesivă, indiferența etc. aduc mari prejudicii efortului actual de ridicare a învățământului pe noi trepte; ea nu se opune în nici un fel inițiativei și originalității

individuale sau colective de regândire și reconsiderare în spirit creator a oricăror aspecte care privesc perfecționarea și modernizarea metodologiei învățământului de toate gradele. În fond, creația, în materie de metodologie, înseamnă o neconținută căutare, reînnoire și îmbunătățire a condițiilor de muncă în instituțiile școlare."

Antrenarea permanentă a elevilor la un efort intelectual susținut și înarmarea acestora cu capacități necesare unei activități de învățare productivă, reprezintă modalitatea cea mai eficientă de educare a elevilor în spiritul unei atitudini conștiente și active.

Un tablou comparativ al valențelor metodelor interactive, în raport cu cele tradiționale, ar putea avea următoarea structură:

Metode interactive	Metode tradiționale
Activitatea de predare-învățare este centrată pe elev și pe activitățile acestuia	Activitatea de predare este centrată pe profesor, acesta fiind principala sursă de informație
Comunicarea este multidirecțională	Comunicarea este unidirecțională
Activitatea de învățare pune accent pe dezvoltare gândirii, pe formarea de aptitudini, deprinderi	Activitatea de predare-învățare este canalizată pe transmiterea de cunoștințe
Evaluarea are un caracter formativ	Evaluarea se limitează la reproducerea cunoștințelor
Elevul este încurajat să participe activ la lecție stimulându-i-se inițiativa și creativitatea	Elevul este parte pasivă în procesul educativ
Se încurajează receptarea profesorului de către elev ca partener în procesul educativ	Profesorul este autoritatea, între el și elev neputându-se crea o relație de parteneriat, de cooperare și colaborare

În cadrul învățării active, se pun bazele unor *comportamente* observabile, astfel:

- comportamente care denotă **participarea** (*elevul e activ, răspunde la întrebări, ia parte la activități*);
- comportamente care denotă **gândirea creativă** (*elevul are propriile sale sugestii, propune noi interpretări*);
- comportamente care denotă **învățarea aplicată** (*elevul devine capabil să aplice o strategie de învățare într-o anumită instanță de învățare*);
- comportamente care denotă **construirea cunoștințelor** (*în loc să fie pasiv, elevul îndeplinește sarcini care îl vor conduce la înțelegere*).

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, 1997.

CE ESTE REZILIENȚA EDUCAȚIONALĂ?

Prof. Mirela ONEȚIU
CJRAE Timiș

Conceptul de reziliență a reprezentat o temă a cercetării științifice în ultimii 60 de ani, fiind o noțiune frecvent utilizată atât în psihologie și științele educației, cât și în economie, inginerie, ecologie și medicină. În esență, reziliența reprezintă capacitatea unui sistem dinamic de a rezista sau de a-și reveni în urma unor provocări semnificative care îi amenință stabilitatea, viabilitatea sau dezvoltarea .

1. Reziliența educațională

Reziliența educațională, academică, a primit mai multe definiții de-a lungul timpului, printre care probabilitatea ridicată de a obține succes școlar și alte realizări în viață în pofida vulnerabilităților personale sau a circumstanțelor adverse provocate de experiențele și condițiile de mediu , capacitatea de a atinge performanța școlară în condițiile confruntării cu factori de risc care amenință succesul școlar sau abilitatea de a face față provocărilor și presiunilor mediului școlar .

2. Succesul școlar

Succesul școlar este interpretat atât ca un indicator al unei reziliențe psihologice ridicate, cât și al acestui tip distinct de reziliență, cea educațională. Însă dacă succesul școlar poate fi identificat și măsurat cu ușurință, circumstanțele și experiențele adverse și efectul lor asupra elevilor pot fi conceptualizate, recunoscute și evaluate într-un mod unitar.

În literatura de specialitate, aceste **condiții adverse** care amenință succesul școlar al elevilor sunt numite factori de risc, și anume acele caracteristici *genetice, biologice, demografice, comportamentale și socioculturale* care influențează probabilitatea evoluției școlare eficiente a elevilor. Principalele categorii de factori de risc identificate prin intermediul studiilor științifice sunt sărăcia, violența comunitară și școlară, bolile cronice, familiile monoparentale, consumul de droguri, conflictele familiale, pierderea unei personae dragi, apartenența la o minoritate etnică etc. Prezența factorilor de risc nu garantează apariția problemelor școlare sau comportamentale, însă cresc probabilitatea manifestării unor astfel de dificultăți cademice.

3. Factorii protectivi

În general, conceptul de reziliență educațională nu este considerat drept un atribut fix, ci o caracteristică ce poate fi dezvoltată, prin focalizarea pe factorii modificabili, care au un impact asupra succesului școlar al elevului . Acești factori sunt cunoscuți în literatura de specialitate drept **factori protectivi**, implicând resurse personale, familial și instituționale, iar cunoașterea lor are o importanță foarte mare pentru construirea unor strategii eficiente de intervenție în vederea dezvoltării rezilienței educaționale a elevilor.

Un model reprezentativ al rezilienței educaționale este cel construit de Silas Casillas în 2008, în cadrul căruia autorul a identificat patru mari categorii de **factori protectivi**, care sprijină elevii aflați în situații de risc pentru atingerea succesului școlar :

- 1) **factori personali** – încrederea în sine și motivația pentru învățare;
- 2) **factori familiali** – sprijinul emoțional, sprijinul material și modelul personal de reziliență educațională;
- 3) **factori școlari** – sprijinul emoțional/recunoașterea socială, sprijinul logistic/managementul administrativ, relația profesor-elev/modelul personal oferit de profesori;
- 4) **factori comunitari** – infrastructura necesară procesului educațional.

Conform autorului, resursele personale au cea mai mare importanță în atingerea și menținerea rezilienței educaționale, acestea fiind esențiale și obligatorii în procesul de adaptare eficientă la condițiile adverse. Astfel, chiar dacă ar exista celelalte trei categorii de factori protectivi, aceștia nu ar favoriza atingerea succesului școlar în lipsa celor de natură personală. **Încrederea în sine**, prima resursă personal menționată de Casillas, implică în special procesul prin care elevul își întărește imaginea de sine ca persoană rezilientă din punct de vedere educațional, fiind asociată cu experiențele școlare anterioare. A doua resursă, **motivația pentru învățare**, are la bază valoarea acordată educației și se manifestă prin implicarea perseverentă în activitățile considerate a conduce la succesul școlar. De asemenea, factorii personali influențează și modul în care sunt accesați factorii familiali, școlari și comunitari, dar în același timp aceștia conduc la configurarea resurselor personale.

Bibliografie:

1. Anghel Ramona E. (2016) (1) *Rolul consilierii școlare în dezvoltarea rezilienței educaționale a elevilor*, Revista de Pedagogie- LXIV;
2. Băban, A. (2001) *Consiliere educațională*, Ed. Psinet, Cluj Napoca;
3. Cosmovici, A., Iacob, L. (1998) *Psihologie școlară*, E.Polirom, Iași;
4. Eliade, S. (2000) *ABC – ul consilierii elevului*, Ed. Hiperborea, Turda;
5. Iftene, F. (1999) *Psihiatria copilului și adolescentului*, Casa Cărții de Știință, Cluj.

EDUCAȚIA ARTISTICO-PLASTICĂ LA PREȘCOLARI

Prof. înv. preșcolar Dorina NICA
G.P.P. „Dumbrava minunată” Tulcea

MOTTO:

“Culoarea este viața, fiindcă o lume fără culoare se înfățișează moartă. Culoarele sunt energii radiante care ne influențează pozitiv sau negativ.” (I. Șușală, O. Bărbulescu)

Posibilitatea de a înțelege și a simți frumosul din artă, din mediul înconjurător, din viața socială și de a dezvolta aptitudinile de creație artistică, se realizează în grădiniță. Educația estetică trebuie să-și pună bazele încă de la vârsta fragedă a preșcolarității, ea având o infinitate de efecte pozitive asupra copiilor.

Întregul proces instructiv-educativ din grădiniță urmărește realizarea unei personalități active și creatoare capabilă să se integreze în societate. Trebuie să se țină seama de particularitățile psiho-fizice, de aptitudinile și de interesele individuale ale fiecărui preșcolar, astfel încât personalitatea lui să-și poată găsi și concretiza talentul.

Desenul este unul din mijloacele cele mai apropiate și mai potrivite pentru educația estetică. La rândul ei, educația estetică este o parte principală a educației multilaterale. Activitatea artistico-plastică este un cadru ideal pentru descoperirea aptitudinilor, este o activitate care produce plăcere. Prin activitatea artistico-plastică preșcolarii sunt ajutați să vadă frumosul. Copiii trebuie învățați să nu treacă pe lângă valorile frumosului din viața înconjurătoare fără să le observe. Atenția lor trebuie să fie îndreptată asupra acestor valori: aspecte ale naturii, tradiții, folclor, artă. Frumusețile observate vor trebui exprimate în temele lor de desen. “Frumosul se educă prin frumos” spunea Platon la vremea lui, un adevăr care a rămas valabil până în zilele noastre.

Prin activitățile artistico-plactice, copilul preșcolar achiziționează deprinderi instrumentale și tehnici de expresie artistică, prin desen, pictura și modelaj. Pe termen lung efectele formative ale acestor achiziții determină dezvoltarea sensibilității estetice, a expresivității și creativității, activează funcțiile cognitive.

Perioada preșcolară este cuprinsă între 3- 6 ani. În această perioadă preșcolarul descoperă realitatea obiectivă, fapt care determină utilizarea unor reguli de manipulare a obiectelor și de relaționare cu oamenii, precum și strategii specifice de exploatare. Activitatea fundamentală a copilului rămâne jocul, care în timp, se îmbină din ce în ce mai des cu elemente de învățare sistemică. Potențialul creativ se manifestă atât în joc, în limbaj cât și în desen, pictură și modelaj. Există particularități specifice desenului la fiecare dintre substadiile preșcolarității.

Preșcolarul mic desenează la întâmplare, fragmentar, preșcolarul mijlociu realizează desene stereotipe, dar elementele desenului încep să se asambleze, compoziția devine liniară, iar desenele conțin numeroase elemente suplimentare. Preșcolarul mare, începe să facă abstracție de elementele neimportante, astfel că desenele lor par mai sărăcăcioase, însă redau corect mărimile obiectelor și relațiile dintre ele. Cel mai des întâlnim în desenele copiilor omul, casa, soarele, plantele și

animalele. Copilul preferă desenul cu temă liberă sau pe cel cu elemente sugerate, el operează cu pete plate, fuzionate, cu amestecuri de culori. Treptat copiii încep să sesizeze semnificația afectivă a culorilor.

Imaginația copiilor nu trebuie să fie îngrădită de către cadrul didactic, acesta trebuie să-l instrumenteze pe copil cu principalele elemente de limbaj plastic, să îl stimuleze să le reproducă, să le transforme, să le asocieze. Aceste elemente sunt: punctul plastic, forma plastică spontană, culorile, linia, compoziția plastică, spațiul plastic. Toate acestea vor fi îmbinate cu cele de tehnică plastică. Activitățile de pictură ne dau posibilitatea să le dezvoltăm copiilor gustul estetic, să-i inițiem în tehnica picturii și a combinării culorilor și să-i obișnuim cu limbajul plastic. Cu cât se va solicita mai mult efortul intelectual și creativ al copiilor în procesul didactic, cu atât va crește șansa dezvoltării personalității creatoare a preșcolarului.

Modernizarea continuă a procesului instructiv-educativ, impune ca strategiile aplicate să fie cât mai rigurose selectate și într-o formă accesibilă, inovatoare. Prin folosirea diversificată a metodelor, se urmărește deschiderea în sufletul copilului a dorinței de învățare într-un mod eficient și creativ. În stimularea creativității copiilor preșcolari prin activitățile de pictură și desen un rol important îl au și tehnicile de lucru folosite de educatoare.

Tehnici cu diferite instrumente folosite în activitățile din grădiniță: dactilopictura, tehnica ștampilelor (cartofi, dopuri de plută, radiere), tehnica desenului cu lumânarea, pictura cu buretele, sfoara, paiul, palma etc.

Dactilopictura este tehnica pictării cu degetul și reprezintă cel mai adecvat mijloc prin care copilul își poate exprima emoțiile interioare. Pentru această tehnică se poate folosi tempera sau guașe. Există două moduri de realizare a acestei tehnici: obținerea formei prin aplicarea culorii cu degetul punct cu punct și obținerea formei plastice prin întinderea culorii cu degetul în sensurile dorite.

Pictură cu palma (amprentare) presupune întinderea unui strat de vopsea pe palmă și apoi prin apăsarea pe suprafața de lucru se obține o pată care sugerează un model oarecare ce poate fi completat cu ajutorul dactilopicturii sau cu pensula. Același mod de lucru pentru formele obținute prin presarea frunzelor. Frunze diferite ca formă se colorează pe dos (partea cu nervuri) utilizând culorile dorite. Apoi ele se așează cu partea colorată pe foaia de bloc și se presează cu degetele. Când se ridică frunza, pe suprafața foi rămâne amprenta formei sale. Frunzele se imprimă de atâtea ori de cât este nevoie ca să se acopere toată suprafața foi. Suportul poate fi alb sau colorat.

Tehnică picturii pe lipici: se aplică pe foaia de decorat un strat subțire de lipici, aracet, pastă de dinți (cu ajutorul unei pensule groase) peste care se pune vopseaua în culoarea dorită. Apoi, cu ajutorul unui bețișor, coada pensulei sau cu degetul se gravează fel de fel de ornamente ca: linii cercuri sau alte desene. Această lucrare trebuie executată până nu se usucă stratul de lipici.

Pictură cu sfoara: după ce s-a pus o cantitate mică de vopsea în mijlocul unei foi, copilul se folosește de o sfoară pentru a elimina vopseaua și a realiza un desen; se trage sfoara de la un capăt, după ce a fost așezată într-o anumită formă peste pata de culoare fluidă între două foi.

Tehnică ștampilelor este foarte apropiată de dactilopictură este tehnica ștampilelor, care dă copilului posibilitatea de a nu înmuia degetele sau palma în culoare, ci a lucra cu anumite instrumente ușoare ce se află la îndemână. În acest sens se pot folosi ca materiale de lucru: bucăți de cartofi, dopuri de plută, bucăți de cauciuc, gume de șters, seturile de ștampile de cauciuc din comerț

etc. Iar ca suport hârtie de bloc sau carton. Pe partea netedă a suprafețelor materialelor menționate se desenează o mică formă, care se taie pe contur cu ajutorul unei lame ascuțite, apoi se îndepărtează suprafața înconjurătoare se înmoaie în acuarele și se aplică pe foaie. Ștampilele pot avea forma geometrică sau pot reprezenta obiecte, figuri, personaje diferite.

Tehnica folosirii hârtiei mototolite (tamponului din cârpe). Este un procedeu simplu și constă în tamponarea suprafeței colorate cu o bucată de hârtie mototolită sau un cocoloș din cârpe, încărcate de culoare. Se pregătesc culorile necesare lucrului, iar cu ajutorul unui tampon pregătit din cârpe sau o stofă mai groasă, strâns prin rulare, apoi legat cu o ață, se ia culoarea și prin tamponare repetată se obțin structuri artistice deosebite.

Tehnica șabloanelor

Se decupează diferite forme care se așează pe o foaie de hârtie. Separate se colorează suprafața unei coli cu pensula și se așează peste formele decupate presând cu mâna în toate direcțiile. Se ridică suprafața colorată și se înlătură formele decupate. O altă tehnică în folosirea șabloanelor este următoarea : se aplică șabloanele, apoi se picură, cu ajutorul unei periuțe de dinți și a unui pieptene, vopseaua pe foaie. Se ridică șabloanele de pe foaia de bloc, obșinându-se silueta elementului respectiv.

Tehnica colorării cu plastilină a apărut ca urmare a tendinței copiilor de a lipi plastilina de planșetă. La început li se pot desena copiilor diferite contururi și li se cere să întinda plastilina uniform, în aceeași direcție fără a depăși conturul. Pentru a îndepărta surplusul se pot folosi bețișoare cu care se merge pe contur. După ce copiii au deprins tehnica se renunța la desenarea conturului, lasându-le posibilitatea de a-și exprima liber ideile originale, de a realiza acte de creație personale.

În concluzie, se pot face multe pentru educarea spiritului creativ al preșcolarului, dar, se vede necesitatea de a modifica destul de mult modul de gândire și stilul de lucru la grupă, cristalizate în secole de învățământ tradițional, prea puțin preocupat de această latură a personalității elevului, care capătă în zilele noastre o valoare din ce în ce mai însemnată. Putem spune așadar că, creativitatea este însăși exprimarea de sine a ființei umane, în orice domeniu se manifestă.

Bibliografie:

1. Rafailă, E. - *“Educarea creativității la vârsta preșcolară”*, Editura Aramis, București, 2002;
2. Stoica, A. - *“Creativitatea elevilor”*, Editura Didactică și Pedagogică București, 1982;
3. Cristea, M., *“Metodica predării educației plastice în învățământul primar și preșcolar”*, Ed. Corint, București, 2009;
4. Constantinescu, Stoleru, P., *“Creativitatea și potențialul creativ”*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1978.

ACTIVITATE FIZICĂ ȘI SPORT LA PERSOANELE CU DEFICIENȚE DE VEDERE

Prof. Cătălin NICOLAIDI

Prof. Iulian LESNEANU

Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta” București

Una dintre cele mai complexe probleme pentru persoanele cu deficiențe de vedere este cea legată de activitatea fizică. Nu de puține ori în literatura de specialitate se amintește faptul că dizabilitatea de vedere este strâns legată de nedezvoltarea din punct de vedere fizic a individului. Discuția este mult mai complexă și noi vom încerca să o organizăm urmărind totodată oferim și anumite explicații pentru această situație.

Orice copil se dezvoltă pe plan fizic, în raport cu activitatea fizică pe care o desfășoară, deci, se presupune că dacă un copil deficient de vedere ar desfășura activitatea fizică normală, dezvoltarea lui nu ar trebui să aibă de suferit. Ceea ce limitează mișcarea este deficiența de vedere și astfel apare problema activității și dezvoltării fizice la deficientul de vedere. (Ștefan, 1999)

În școlile speciale pentru deficienți de vedere se acordă atenție acestor aspecte și chiar există în programa școlară elemente care să ajute elevul cu deficiențe de vedere să depășească această situație. Aici se are în vedere dezvoltarea fizică, motricitatea generală și motricitatea fină. Vom încerca, pe scurt să prezentăm câteva elemente avute în vedere:

Dezvoltare fizică

Obiective operaționale

- să sară peste obstacole;
- să arunce mingea la partenerul de joc;
- să exploreze corect de la stânga la dreapta un traseu indicat, după semnal sonor.

Activități (educative, terapeutice, metode, mijloace)

- activități de deplasare printre și peste obstacole;
- jocuri de aruncare și prindere a mingii;
- activități de deplasare după semnal sonor

Motricitate generală

Obiective operaționale

- să se deplaseze independent;
- să folosească celelalte modalități senzoriale în deplasare;
- să desfășoare mișcări sigure.

Activități (educative, terapeutice, metode, mijloace)

- exerciții practice de orientare în spațiu;
- activități de deplasare coordonate de comenzi auditive și tactile;
- jocuri de deplasare printre obstacole;

Motricitate fină

Obiective operaționale

- să manevreze obiecte uzuale;

- să recunoască obiectele și forma lor prin pipăit;
- să modeleze obiecte de diverse forme și mărimi.

Activități (educative, terapeutice, metode, mijloace)

- activități de deplasare printre și peste obstacole;
- jocuri de aruncare și prindere a mingii;
- activități de deplasare după semnal sonor. (www.edu.ro)

Dacă aceste aspecte sunt avute în vedere și se ține cont de ele, atunci deficientul de vedere poate să aibă o dezvoltare fizică asemănătoare cu a unei persoane valide. Pentru o persoană cu deficiențe de vedere activitatea fizică ajunge să fie o parte esențială a vieții sale. La nevăzător, activitatea fizică are o latură terapeutică foarte dezvoltată, fie că aducem în discuție mișcarea în scopuri recreative și pentru întreținere, fie că vorbim de sport de performanță sau pentru activități de recuperare

Dacă pentru mișcarea în scopuri recreative, activitatea fizică este privită ca o activitate deconectată și relaxantă, sportul de performanță la deficienții de vedere are anumite specificități. Dificultatea în cazul persoanelor nevăzătoare constă în rigiditatea mișcărilor și în nesiguranța gesturilor, cauzate de teama de a nu se lovi de obiectele din jur sau de posibilitatea de a cădea.

Nevăzătorii pot experimenta sporturi bazate pe aruncare (de exemplu, aruncatul cu sulița), tir cu arcul, pot să practice săriturile în lungime și în înălțime sau să alerge. De asemenea, variante de luat în seamă sunt și sporturile cu bile și chiar înotul, însă acestea din urmă necesită îndrumarea și supravegherea unei alte persoane, atât din rațiuni legate de buna desfășurare a jocului, cât și de siguranță.

Pot fi practicate și sporturi de echipă, precum goalball-ul, special destinat persoanelor cu dizabilități vizuale. Despre goalball-ul trebuie să spunem că este un sport de interior care se joacă în șase oameni și este bazat pe atac și apărare, asemănător, ca principiu, fotbalului. Pentru a se putea orienta în spațiu, marcajele sunt prevăzute cu stimuli tactili. De asemenea, pentru ca jucătorii să poată sesiza mișcarea mingii în teren, aceasta conține în interior niște clopoței care fac zgomot la fiecare atingere. (www.Romedic.ro)

Beneficiile tuturor acestor activități constau în dezvoltarea capacității de orientare, în socializarea cu alte persoane și evitarea unui stil de viață sedentar.

Persoanele cu deficiențe de vedere pot să joace și fotbal cu o minge cu clopoței și pe un teren adaptat, iar portarul este văzător.

Bibliografie:

1. Ștefan, Mircea, (1999), *Psihopedagogia copiilor cu handicap de vedere*, București, Editura Pro Humanitate;
2. https://www.edu.ro/sites/default/files/Curriculum%20ET_2019_aug.pdf;
3. www.Romedic.ro.

NOI PERSPECTIVE DE ORGANIZARE A CONȚINUTURILOR EDUCAȚIEI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Dana NICORICI
Școala Gimnazială „Constantin Erbiceanu” Erbiceni, jud. Iași

Condițiile sociale și de perspectivă care, având un rol presant, impun anumite modificări și restructurări învățământului în ansamblul său. Întrucât toți acești factori se află la rândul lor în strânsă legătură, am putea apela la o paradigmă integratoare care să ne ajute în demonstrație. Prefacerile se materializează într-un ritm fără precedent.

Se vorbește în acest sens, de intensificarea ritmului de acumulare a informației științifice, de o explozie informațională, de o creștere demografică, de o nouă eră industrială caracterizată prin cibernetizare și robotizare. (Nicola, I., 2003, p. 553) Toate acestea duc împreună cu alte aspecte la noi perspective de organizare a conținuturilor.

Din perspectiva învățământului modern **în educație trebuie pus accentul pe stăpânirea de către elevi a proceselor, pe înțelegerea conceptelor și pe capacitatea de a le folosi în diverse situații din viața sa.** *Însă, selecția și structurarea conținuturilor care dau sens întregului curriculum se realizează după o serie de criterii: ideologice, filosofice, epistemologice, sociologice, psihologice, etice și pedagogice.* (Cucoș, C., 2003, p. 209) Această cerință trebuie urmărită pe fiecare dintre domeniile cunoașterii și disciplinele studiate în școală. *Prin prisma acestei viziuni sistemice modernizarea se referă nu numai la diverse aspecte sau laturi ale învățământului, ci și la relațiile dintre ele.* (Nicola, I., 2003, p. 554)

Predarea clasică în care profesorul este deținătorul absolut de informații și cunoștințe, ci și cel care organizează, conduce și evaluează actul didactic se numește **învățarea centrată pe profesor.** *Printre metodele de predare-învățare folosite de profesor enumerăm: expunerea, explicația, chestionarea, învățarea independentă și teme pentru acasă.* Tendința actuală a învățământului duce către predarea centrată pe elev. Aceasta implică diferite tipuri de activitate în clasă.

Predarea centrată pe elev îl pune pe acesta în centrul actului didactic, fapt ce îi permite profesorului concentrarea atenției pe realizarea parteneriatului profesor-elev în procesul învățării. Munca dascălului devine astfel destul de solicitantă. El nu transmite cunoștințe, ci dimpotrivă ghidează discuțiile, le coordonează este un evaluator și un mediator.

Învățarea integrată presupune predarea centrată pe elev, aceasta permite crearea unui mediu complex de învățare în detrimentul unui mediu artificial, rigid, în cazul metodelor tradiționale de învățare. Predarea centrată pe elev presupune să-i oferim acestuia spre rezolvare probleme din viața cotidiană și să-l conectăm la lumea în care trăim pregătindu-l astfel pentru viitor, pentru a deveni adult responsabil capabil să facă față tuturor provocărilor zilnice.

Abordarea integrată implică interacțiunea între elevi, în cadrul grupului clasei, în cadrul căror școlarul discută și învață cunoștințele dobândite. Astfel învățarea devine o activitate ce ușurează transferul în învățare prin rolul profesorului de a oferi informații utile ce pot fi transpuse în viața de zi cu zi. Predarea integrată presupune mai multă muncă și responsabilitate din partea

profesorului: supravegherea interacțiunii în cadrul grupului, pregătirea sarcinilor de lucru pentru fiecare grup, monitorizarea explicația și evaluarea. Prin urmare acest tip de abordare implică o multitudine de cerințe și responsabilități din partea cadrului didactic. Trebuie să menționăm că nu există rețete prestabilite pentru asigurarea succesului școlar, aceste abordări au beneficii specifice care sunt raportate la o serie de factori: tema lecției, etapele lecției, conținutul, nivelul clasei dar nu în ultimul rând *stilul de predare și personalitatea profesorului.*

Învățământul centrat pe competențe este o alternativă la învățământul tradițional centrat doar pe cunoștințe, pe asimilare de informații. De aceea este importantă selecția acelor conținuturi care au o mare relevanță pentru formarea competențelor dorite și deopotrivă, aplicarea acestora. Organizarea învățământului și a educației prin prisma formării competențelor va duce la situații în care cei care învață nu vor mai fi copleșiți cu asimilarea de informații, ci vor fi inițiați în acele, concepte, tematici și idei care au menirea de a structura o disciplină, un câmp al cunoașterii. O astfel de concepție determină selectarea cunoștințelor în funcție de potențialul și interesele elevilor. Ei se vor autoservi de cunoștințele de cultură generală, și vor ști să le folosească în viața cotidiană. În acest mod instituția de învățământ nu va mai livra o cultură rigidă, ci va acorda mai mult timp formării competențelor de bază și cunoștințelor utile elevilor.

Activitățile de predare, învățare și evaluare, tehnicile și instrumentele aferente trebuie construite în funcție de competențele pe care le vor asimila elevii. Competența nu se rezumă a o serie de activități sau de exerciții prezentate într-o ordine oarecare.

Din perspectiva învățământului modern în educație accentul trebuie pus pe stăpânirea de către elevi a proceselor pe înțelegerea conceptelor și pe capacitatea de a le folosi în diverse situații. Acest aspect trebuie urmărit pe fiecare dintre domeniile cunoașterii/experiențiale și disciplinele studiate în școală. Noile direcții de organizare a conținuturilor prevăd *”să se adauge treptat discipline opționale sau cel puțin moduli de studiu care să abordeze concepte fundamentale ce interesează probleme stringente ale societății actuale și de mâine: probleme de morală, economie, politică, independent, resurse, proprietate, suveranitate.”* (Văideanu, G., 1988, p. 180-181)

Pentru aceasta, specialiștii trebuie să definească fiecare domeniu nu doar din punctul de vedere al stăpânirii cunoștințelor ce se învață în cadrul școlii, dar mai ales din punctul de vedere al cunoștințelor și aptitudinilor pe care este important să le posede individul pe parcursul vieții. Trebuie definit un profil general al cunoștințelor și competențelor elevilor la ieșirea din școlaritatea obligatorie, dar și pe fiecare segment în parte: învățământ preșcolar, primar, secundar etc. Planul de învățământ trebuie să reflecte în nomenclatura sa știința, cultura, preocupările prioritare. De pildă pe lângă disciplinele tradiționale, va trebui să includem în planuri *combinații inedite de discipline*, ca urmare a evoluției științelor exacte, unele discipline impuse de orientarea actuală a procesului de învățare, ca, de pildă studiul informaticii văzută azi ca materie de cultură generală. (Văideanu, G., 1988, p. 165)

Selecția și organizarea obiectivelor educaționale și a conținuturilor va atrage după sine modificări majore și în planul evaluării. *În problematica formării competențelor se consideră că în învățământul general obligatoriu trebuie identificate și stabilite competențele pe care trebuie să le formeze școala elevilor pe cel puțin trei domenii mari:*

- al lecturii, al cititului și al documentării;
- al matematicii;

al științelor.

Deși achiziția de cunoștințe specifice trebuie să fie o componentă majoră a învățării școlare, aprecierea acestor cunoștințe în viața adultă depinde de achiziția de către individ a noțiunilor și aptitudinilor mai vaste.

Sunt numeroase aptitudini generale pe care elevii trebuie să le achiziționeze cum ar fi: să comunice, să se adapteze, să rezolve probleme, să utilizeze tehnologiile informaționale. Toate aceste competențe se dobândesc în cadrul diverselor discipline ale planului de învățământ, iar evaluarea lor necesită ca acest proces să se situeze într-o optică transversală. Important este ca profesorul să încurajeze căutările "spontane ale copilului ...care cer ca orice adevăr ce trebuie cucerit să fie reinventat sau cel puțin reconstruit și nu doar transmis". (Piaget, J., 1972, p. 75) Activitatea evaluativă trebuie să se bazeze pe un model dinamic de învățare/cunoaștere a vieții, în cadrul căruia noile cunoștințe și aptitudini necesare pentru a putea să se adapteze la evoluția situațiilor sunt achiziționate în manieră continuă de-a lungul existenței umane. Elevii nu pot să învețe la școală tot ceea ce ei vor avea nevoie să știe în viața adultă.

Ceea ce trebuie să învețe aceștia sunt bazele indispensabile ale unei eficiente învățări viitoare. Aceste baze sunt deopotrivă de natură cognitivă, afectivă și motivațională. Elevii trebuie să devină capabili să-și organizeze și să-și ordoneze propria lor învățare, să învețe singuri sau în grup și să identifice dificultățile pe care le întâlnesc de-a lungul procesului de învățare.

Concepțiile moderne aduc o viziune nouă și o interpretare asupra educației, care trebuie să pună în evidență cunoștințele și competențele elevilor prin prisma achiziției noțiunilor și a aptitudinilor cu caracter general care elevii le vor folosi în viață. Această abordare în termeni de stăpânire a marilor concepte este de o mare importanță, ținând seama de cerința exprimată din ce în ce mai acut de a pune în valoare capitalul uman.

Bibliografie:

- Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, 2003;
- Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2003;
- Văideanu, G., *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1988;
- Piaget, J., *Psihologie și pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

EDUCAȚIA OUTDOOR - ASPECT IMPORTANT ÎN ASIGURAREA DEZVOLTĂRII PERSONALE A COPILULUI DE VÂRSTĂ TIMPURIE

**Prof. înv. preșcolar Carmen-Elena NIȚĂ
G.P.N Vârfuri -Ulmet-structura a Școlii Gimnaziale Vârfuri, jud. Dâmbovița**

Educația reprezintă un element indispensabil pentru dezvoltarea corectă și completa a unei persoane, iar drumul pe care îl alegem în viață se bazează pe cunoaștere. Nimic din ce este, devine sau întreprinde o persoană nu este posibil fără educație. „Omul învață să se comporte în modul lui specific de a fi din mai multe pricini (pentru el, pentru cei de lângă el, pentru societate) și prin intermediul mai multor instanțe (familie, școală, biserică, grupul de prieteni, comunitate, structuri asociative etc.)” spune pedagogul Constantin Cocoș [3, p.2]. Cercetări mondiale indică faptul că educația timpurie are o importanță fundamentală în formarea inteligenței, creativității, abilităților și aptitudinilor; ele arată că de calitatea educației la o vârstă fragedă depinde evoluția omului în întregul său: la 3 ani fiecare copil este înzestrat, toți mugurii dezvoltării potențialului său sunt activați: este creativ, este atent, doritor de învățare, are simțul dreptății, are umor, e capabil să se concentreze, e capabil de efort susținut, și cel mai important, este motivat. Copilul începe să învețe încă din familie, apoi trece într-o altă etapă – grădinița, instituția abilitată de comunitate să facă așa ceva. Grădinița este prima etapă de inițiere a copiilor în sistemul educațional, este debutul unei socializări sporite, învățarea respectării unor reguli și a unui program, într-un cuvânt primii pași spre independență. În grădiniță, preșcolarul acumulează cunoștințe, își dezvoltă abilitățile și își formează deprinderi, aici este locul unde rutina, activitățile zilnice și disciplinarea pozitivă contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității copiilor. Toate aceste afirmații sunt adevărate, dar nu trebuie desconsiderate alte situații sau medii care acționează dincolo de sala de grupă.

Ce este educația outdoor? Termenul „outdoor” (provine din limba engleză) sună modern, provocator, creativ și totuși parcă inaccesibil pentru cei care se ocupă de educația copiilor din țara noastră. Există numeroase accepțiuni pentru termenul de educație outdoor, însă pentru a da o definiție simplă și pe înțelesul cititorilor, putem spune că această formă de educație se bazează pe învățarea în aer liber. Acest termen de educație outdoor, poate include educația pentru mediu, activități recreative, programe de dezvoltare personală și socială, drumeții, aventură, etc. [7, p.56]. Educația outdoor este o formă de educație ce se desfășoară în aer liber, care, în accepțiunea sistemelor de educație din alte țări europene și nu numai, areare la bază învățarea prin contactul direct cu elementele naturii și a mediului înconjurător apropiat. Sub umbrela educației outdoor se regăsesc mai multe domenii, cum ar fi: educația pentru natură și om, educația ecologică, educația științelor exacte (matematică, fizică, chimie) etc., și diferite activități, de tipul celor de dezvoltare personală, formarea abilităților de viață, abilităților practice, de relaxare, plimbări, drumeții și aventură.

De ce activități outdoor la grădiniță? Este timpul să conștientizăm beneficiile și facilitățile acestui tip de educație, „să părăsim prispa” instituției/ clădirii pentru a ne aventura cu puțină

creativitate și imaginație în natura ce încă ne înconjoară, „să rupem barierele” înălțate de rutină, indiferență, comoditate și uneori de necunoaștere, și, să oferim copiilor noștri o alternativă interesantă și mai atractivă. Mediul preșcolar oferă posibilitatea realizării în bune condiții a educației outdoor. Ținând seama de faptul că bucuria de a învăța determină o stare de bine a copilului, educatoarele trebuie să ofere multiple ocazii pentru a trezi în preșcolar plăcerea de a învăța și de a se simți bine în climatul educațional creat. Activitățile de tip outdoor reprezintă oportunități atât pentru producerea unei stări emoționale ce favorizează învățarea, cât și o modalitate de a forma, consolida sau exersa deprinderi și cunoștințe pe domeniile de activitate cuprinse în Curriculum-ul pentru educație timpurie. Dintre beneficiile și facilitățile oferite de activitățile de tip outdoor putem decela următoarele, lăsând lista deschisă: → Activitățile outdoor vizează explorarea posibilităților de utilizare a aerului liber și a cadrului natural ca spațiu de învățare și formarea unor deprinderi pentru a lucra tematic, folosind acest spațiu într-un mod interdisciplinar/integrat. → Fiecare activitate în parte are rolul de a aduce copilului experiențe noi, de a-l pune în situația de a găsi soluții singur sau de a aduce copilul în situația de a colabora cu coechipierii pentru a ajunge la rezultatul dorit. → Activitățile outdoor contribuie la completarea procesului de învățare, la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor preșcolariilor, la organizarea rațională a activităților copiilor.

Bibliografie:

1. Activități de tip outdoor – Posibilități și modalități de organizare cu preșcolarii. Cerc pedagogic, Zona Sfântu Gheorghe;
2. Baze teoretice ale Educației Outdoor. Disponibil: [http://outdoorlife.ro/](http://outdoorlife.ro;);
3. Cucuș C. Doxologia, decembrie 2012;
4. Curriculum pentru educația timpurie. Chișinău, 2019;
5. Ionescu M., Radu, I. (coord). Didactica Modernă. Cluj Napoca: Editura Dacia 2021.

RESURSE EDUCAȚIONALE PE INTERNET

Prof. Loredana OLTEANU

Prof. Lorian OLTEANU

Școala Gimnazială Comuna Cislău, jud. Buzău

Schimbarea vine din dorința de a inova, dar și din posibilitatea de a coopera, de a interconecta activități care să conducă la performanță în domeniul cunoașterii, economiei, vieții comunității.

Caracteristicile pe care le are în vedere curriculum integrat sunt: disciplinele combinate, rezultatele învățării sunt puse în relație cu evenimentele cotidiene, se bazează pe activități integrate, cum ar fi proiectele, include flexibilitatea timpului școlar, are în vedere rezolvarea de probleme, responsabilizează elevul în actul învățării, susține coeziunea în cadrul grupului prin sporirea semnificațiilor deprinderilor prin educație, asigură profunzimea, consolidarea cunoștințelor, generate de perspectiva integrată asupra cunoașterii, cadrele didactice sunt abilitate metodologic pentru integrare curriculară.

În procesul instructiv-educativ se are în vedere dobândirea celor opt competențe cheie, printre care și **competența digitală**. Tehnologia informației și a comunicațiilor presupune rezolvarea sarcinilor, folosindu-se procedeul învățării, creându-se deprinderi prin rezolvarea unei felurite game de aptitudini precise, valorificându-se timpul eficient.

În contextul recent, în sistemul de învățământ, o mare provocare a constituit-o trecerea de la învățământul tradițional la cel în mediul online. Problema de actualitate ne impune să aderăm la metode de predare și învățare inovative, asupra cărora nu s-a insistat suficient în trecut. Educația la distanță este o măsură de adaptare la condițiile din prezent, dar, inevitabil, o să reprezinte o necesitate pe termen lung, întrucât societatea este într-o continuă schimbare și modernizare. Din acest motiv, este important să fim la curent cu evoluția digitală și să ne familiarizăm cu modul acesta de învățare cât mai repede. Preadolescenții folosesc frecvent internetul, așa cum se poate observa în figura de mai jos:

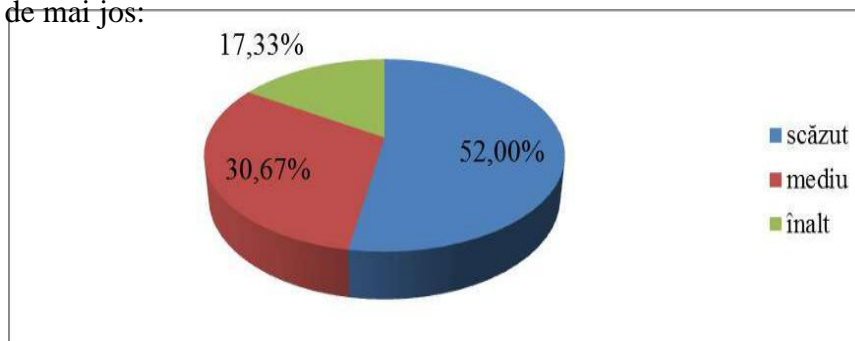

Fig.1

Există progrese semnificative cu privire la dotarea școlilor cu tehnologie informatică, racordarea la internet, dezvoltarea de softuri educaționale, realizarea de materiale suport și oferirea de activități de formare cadrelor didactice. Platforma eTwinning reprezintă parte a Programului de învățare pe parcursul întregii vieți al Comisiei Europene. Scopul acțiunii eTwinning are în vedere facilitarea comunicării și parteneriatul dintre școlile din Uniunea Europeană, antrenând elevii și cadrele didactice în activități inedite. Se dorește realizarea produselor educaționale diferite care presupun folosirea noilor tehnologii. Se dorește amplificarea competențelor de utilizare a tehnologiilor de ultimă oră (atât pentru didactice, dar și pentru elevi), utilizarea eficientă, în diverse situații a limbilor străine. Elevul de azi este dependent de utilizarea calculatorului, acesta fiind pentru el un sprijin. Crearea și utilizarea softurilor educaționale în actul didactic motivează elevul, crescând interesul lui pentru rezolvarea sarcinilor de lucru, valorificând utilizarea noilor tehnologii.

Web-ul este un instrument de lucru permanent pentru toți cei implicați în actul educațional. Tehnologiile moderne conțin o varietate de aplicații, ele fiind fundația unui inovativ ansamblu de oferire a educației, de realizare a învățării. Din momentul dezvoltării tehnologiei informației, a internetului, procedul tradițional de învățare s-a transformat rapid și profund.

Fig 2

Este clar că mergem spre o schimbare majoră în educație; Formarea este canalizată către cel care învață, permițându-i să-și selecteze materialele conform intereselor proprii, necesități. Metodele și procedeele inovative, cu accent pe tehnologiile moderne contribuie evident la transformarea modului de predare, dintr-un un model pasiv, unde elevul este un spectator în fața informațiilor predate de către profesor, într-unul activ, în care procesul educativ se pliază după necesitățile elevului, el fiind atras să găsească activ noi surse de învățare. Dreptul oricărui elev la o educație de calitate, care să ducă la construcția caracterului, a identității personale și dobândirea competențelor în acord cu profilul absolventului, trebuie respectat.

Bibliografie și webografie:

1. Livia Sangeorzan, George-Alex Stelea, Nicoleta Enache-David, "Web Development Techniques for Applications and Websites", Ed. Univ. Transilvania din Brasov, 2016;
2. Livia Sangeorzan, Tehnologii WEB și WEB Design, Ed. Univ. Transilvania din Brasov, 2009.

FORMAREA ATITUDINILOR ECOLOGICE ÎN CICLUL ACHIZIȚIILOR FUNDAMENTALE

Prof. înv. primar Loredana-Ioana PISUC
Școala Gimnazială „George Coșbuc” Sighetu Marmăției, Maramureș

Având în vedere un ansamblu foarte cuprinzător și vast de obiective cognitive, afectiv-atitudinale și practic acționale, educația ecologică are scopul de a iniția și promova o atitudine responsabilă față de mediu, de a-i face pe școlari să conștientizeze de mici pericolele unei degradări accentuate a mediului ambiant.

Cu cât vor exista mai multe sugestii, cu atât calitatea activității didactice va fi favorabilă cunoașterii, înțelegerii și respectării diversității copilului și va asigura cadrul metodologic propice procesului de predare – învățare - evaluare. Important rămâne faptul că de modul în care sunt puse bazele personalității copilului depinde întreaga sa formație intelectuală, comportamentală, și, implicit, integrarea în viața socială. Creând situații de învățare, de interacțiune cu natura, copilul va ști să o prețuiască, să valorifice tot ce este reciclabil și să respecte ceea ce ne oferă.

Formarea atitudinilor ecologice la școlari prin activități de tip outdoor reprezintă o temă relevantă în domeniul didactic grație discrepanțelor existente între posibilitățile valorificării practice și insuficiența resurselor teoretice. Unul dintre motivele pentru care am ales această temă a fost caracterul inovativ pe care activitățile de tip outdoor îl au, oferind posibilitatea cercetătorului să aleagă arsenalul metodologic și implementarea acestuia în demersul de valorificare didactică.

În urma participării la atelierul de informare ”Predă în România. Lecții din Finlanda” am realizat că activitățile de tip outdoor îi atrag pe elevi și îi responsabilizează în respectarea mediului înconjurător. Caracterul inovativ al acestora contribuie la realizarea unui echilibru între partea teoretică și practică, datorită utilizării metodei experimentului și a studiului de caz.

Educația ecologică necesită o gândire transdisciplinară și trebuie adaptată într-o manieră interdisciplinară, având legături, mai mult sau mai puțin evidente cu alte domenii. La fel ca în multe alte țări ale lumii, și în România educația outdoor a devenit o nouă dimensiune a curriculumului, având ca scop inițierea și promovarea unei atitudini responsabile față de mediu.

Ieșirea în aer liber e un prilej de bucurie pentru orice copil, deoarece mediul educațional se schimbă, iar mesajul capătă noi valențe și timpul alte valori. Astfel, într-o zi de primăvară, am creat o poveste, alegând un obiect din natură (ex: o frunză) sau, în cadrul altei activități, am memorat poezia ”Ce te legeni?”, de Mihai Eminescu, luând contact direct cu elementele din poezie, identificarea unor elemente naturale cu care pot scrie pe pământ, pietre, frunze, denumirea corectă a tuturor obiectelor din natură, identificarea unor obiecte a căror denumire începe, conține sau se termină cu un anumit sunet (alună, albăstrea, arici), formularea de propoziții cu aceste cuvinte, citirea denumirilor de pe magazine, a etichetelor, a indicatoarelor, identificarea prospectelor pe diferite produse.

La școală am creat un loc în aer liber în care copiii pot să citească povești, să asculte poveștile citite de colegii lor sau să spună o poveste cu început dat după un obiect din natură (copac, floare,

insectă, pasăre), iar mai apoi ceilalți să continue povestea, inspirându-se din natură. Prin urmare, ei își dezvoltă imaginația, creativitatea, vorbirea și exprimarea artistică.

„Jocul sunetelor” e o activitate interesantă în care copiii sunt adunați pe iarbă, la umbra unui copac. Inițial i-am stimulat să asculte sunete/ zgomote/ciripit, pe care aceștia trebuie să încerce să le reproducă onomatopeic, apoi cu fiecare sunet reprodus, copiii trebuie să rostească cât mai multe cuvinte care încep cu sunetul respectiv. Se dezvoltă astfel creativitatea limbajului, auzul fonematic și pronunția.

În cadrul activităților de MEM, copiii pot să adune pietre pe care mai apoi le compară, observând astfel piatra cea mai mare sau cea mai mică, mai ușoară, mai grea. Ei pot măsura curtea școlii cu pași, pot aduna grămezi de frunze pe care să le sorteze pe grămezi diferite după formă sau mărime, realizezând șirul crescător sau descrescător de la 1 - 31 , pot efectua operații de adunare și scădere cu una sau două unități, prin manipularea grupelor de ghinde și castane colectate.

Împreună cu elevii mei am organizat o activitate matematică în aer liber, folosindu-ne de materialele din natură pentru a le sorta și număra. Copiii au observat culorile toamnei și schimbările care au loc în acest anotimp (căderea frunzelor, venirea frigului, plecarea păsărilor). Am cules frunze de diferite culori pe care aceștia trebuia să le sorteze în funcție de culoare, apoi au primit sarcina de a introduce în mulțime numărul corespunzător, să ordoneze numerele în ordine crescătoare sau descrescătoare, să descrie frunzele etc. Activitatea a fost un adevărat succes, iar copiii s-au descurcat foarte bine și s-au distrat pe cinste.

O activitate foarte interesantă pe care am organizat-o a fost „*Culori amestecate*”. Copiii au primit foi de carton pe care au pictat cu acuarele linii încontinuu, curbe sau frânte cu cât mai multe culori. Foile au fost așezate pe o funie și prinse cu cleme, apoi cu ajutorul unei sticle cu apă (cu pulverizator) au stropit foaia astfel încât culorile să fuzioneze între ele. După uscare, copiii au fost puși să caute forme în amestecul de culori.

În cadrul unei activități de MM, copiii au fost stimulați să asculte sunetele naturii și să se miște (brațe, corp, picioare) lent, așa cum simt ei, apoi să imite acele sunete.

Bibliografie:

Hammerman, D. R., Hammerman, W. M., Hammerman, E. L. (1985), *Teaching in the Outdoor*, 3th edition, Danville, Interstate;

Priest, S., (1990), *Redefining Outdoor Education a matter of many Relationships*, Journal of Environmental Education;

(2012), *Managementul educației ecologice – Ghid Eco pentru pici, părinți și bunici*, Editura Delphin, București, pp. 4 -5;

Manual de educație outdoor - Liflong Learning Programme 2010-2012.

CONȚINUTUL ȘI MODALITĂȚILE DE REALIZARE A EDUCAȚIEI ESTETICE LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ

Prof. înv. primar Loredana-Ioana PISUC
Școala Gimnazială „George Coșbuc” Sighetu Marmăției, Maramureș

Cultura estetică școlară cuprinde un sistem de cunoștințe și capacități estetice prevăzute în documentele școlare care sunt transmise și asimilate în procesul de învățământ. Atitudinea estetică este rezultatul interiorizării culturii estetice obiective, care se realizează treptat, prin variate metode și procedee specifice însușirii fiecărei arte, precum și pe căi comune tuturor obiectivelor de învățământ. La formarea culturii estetice a individului contribuie, în primul rând educația, care este coroborată cu autoeducația și influențele mediului ambiant, natural și social.

La școlarii mici valorile estetice sunt preluate treptat de conținutul obiectelor de învățământ: comunicare în limba română, arte plastice și abilități practice și muzică și mișcare. Literatura are un rol important în educația estetică, prin conținutul interesant de idei și sentimente (mesajul artistic) prin personaje și situații tipice prin forma de expresie .

Copiii de vârsta școlară mică sunt atrași, în egală măsură, de literatura clasică, dar și de literatura științifico-fantastică de anticipație, care-i introduce de timpuriu în tainele naturii.

În conținutul educației estetice prin literatură la elevii mici, un loc important îl ocupă creația populară în care s-au concretizat, în forme plastice, înțelepciunea și experiența milenară a poporului nostru. Prin literatura accesibilă școlariilor mici, profesorul caută să le dezvolte receptivitatea față de expresivitatea și frumusețea limbii, priceperea de a se exprima în mod corect, plastic și viu, dorința și străduința de a compune mici povestiri, poezii sau alte încercări literare.

Educația muzicală ocupă o bună parte din timpul rezervat procesului instructiv-educativ sau în activitățile extrașcolare la care participă școlarii. Muzica antrenează viața psihică a copiilor sub toate aspectele sale, cu repercursiuni adânci asupra întregii personalități, precum afectivitate, intelect sau voință. Prin educația muzicală se urmărește dezvoltarea sensibilității și receptivității față de arta sunetelor, formarea gustului și punerea bazelor educării capacității de a emite judecăți de valoare.

Artele plastice contribuie în mod deosebit la educația estetică și multilaterală a școlarului, formând și dezvoltând spiritul de observație, atenția, reprezentările spațiale, imaginația creatoare, interesul și plăcerea de a desena, de a colora, de a modela și de a aranja obiectele din jur, camera de lucru, sala de clasă sau locul de joacă.

Un rol important în educarea artistică – plastică revine profesorului. Aceasta este o sarcină delicată care cere din partea acestuia o atitudine comparabilă cu cea pe care ar trebui s-o adopte orice privitor al operelor artistice, o atitudine de receptare și înțelepciune și nu de interpretare după o viziune proprie. Ea presupune un mare respect pentru sufletul copilului, îndrumarea acestuia spre artă prin lumea fabulosului (care se adresează sensibilității sale și din care copilul extrage comori de înveție). Programa școlară nu este incompatibilă cu o asemenea îndrumare, temele de lectură din primele clase primare, fiind adeseori împrumutate din lumea poveștilor și a legendelor. Tot astfel audiția unor scurte extrase din opere muzicale, precum și recitări de versuri pot crea climatul de

poezie pe care elevii sunt înclinați să-l exprime mai bine prin desen decât prin cuvânt. Pe de altă parte, interpretarea mijloacelor de expresie îi va face să simtă intuitiv că sunetele, cuvintele, formele și culorile au aceeași forță.

O altă sursă a inspirației copilului constă în dragostea lui pentru viață și natură, ale căror sensuri începe să le înțeleagă și a căror frumusețe s-o aprecieze. El este sensibil la grația unei flori, la plenitudinea unui fruct viu colorat, la izbucnirea primăverii sau la mișcările ființelor, la saltul unei veverițe sau la galopul unui cal și învață să selecteze din existența cotidiană imaginile care îl mișcă sau îl fascinează. Când întâmpină dificultăți în redarea acestor imagini, profesorul trebuie să-l ajute fără a-i impune un mod de a proceda. Pentru acestea, sunt necesare experiență, dragoste și înțelegere. Prin poezie, muzică, povești, legende, prin practica regulată a exprimării plastice, prin însușirea unor tehnici în raport cu posibilitățile sale, copilul își va păstra capacitatea de entuziasm și de invenție pe care i-a trezit-o efortul răbdător al profesorilor.

Prin reușita educației prin artele plastice se impune anumite cerințe: a lăsa copilului deplină libertate de exprimare, educatorii stimulând și sugerând, mai puțin impunând. Desenul spontan exprimă personalitatea copilului, interesele, preferințele lui. Acesta trebuie îndrumat fără a-i înăbuși creația personală, punându-i la îndemână materiale, tehnici și modalități de exprimare.

Bibliografie:

Programa școlară pentru AVAP, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, București, 2013;
Cucuș, C. (2006), "Pedagogie", Ed. Polirom, Iași.

ROLUL METODELOR MODERNE UTILIZATE ÎN PROCESUL DIDACTIC LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Înv. Irina POPA

Școala Gimnazială Alecu Russo Bacău, jud. Bacău

Motto: „Să nu-i educăm pe copii pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari. Și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”(Maria Montessori)

Metodele didactice reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se sprijină priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea.

Schimbările continue și rapide ale lumii fac necesară căutarea de noi variante în zona metodologiei didactice pentru a asigura creșterea eficienței activității din școală prin implicarea directă a elevului în demersul educațional. Devenind participant activ în actul predării-învățării, educabilul depune efort de reflecție personală, întreprinde o acțiune de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare de noi cunoștințe.

Metodele interactive sunt modalități moderne de stimulare a învățării încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează schimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional. Ele promovează interacțiunea dintre personalitățile participanților, ducând la o învățare activă și eficientă. Interactivitatea determină identificarea elevului cu situația de învățare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea lui în stăpân al propriei formări. Metodele interactive se caracterizează prin: centrare pe elevi și pe activitate, comunicare multidirecțională, accent pe dezvoltarea gândirii, formare a aptitudinilor, deprinderi, evaluare formativă, încurajarea participării elevilor, a inițiativei, a creativității, îmbunătățirea relației cadru didactic-elev.

În învățământul primar, didactica modernă aduce în fața dascălilor o multitudine de metode interactive însoțite de tehnici specifice, dintre care amintim: predarea-învățarea reciprocă, mozaicul, explozia stelară, Diagrama Venn, cascada, metoda piramidei, învățarea dramatizată, pâna de păianjen, tehnica lotus, diamantul, brainstormingul, metoda pălăriilor gânditoare, metoda ciorchinului, caruselul, proiectul, portofoliul, experimentul ș.a.

Alegerea unei metode care să conducă la învățare interactivă este în strânsă relație cu: personalitatea profesorului, nivelul de pregătire al clasei, stilurile de învățare a elevilor, resursele didactice.

Avantajele metodelor interactive sunt notabile, întrucât acestea dezvoltă inteligențele multiple, stimulează interesul pentru învățare, încurajează spiritul de echipă, participarea activă și pregătesc elevii pentru inserția socială.

Pedagogia modernă nu caută să impună nici un fel de rețetar rigid, dimpotrivă, consideră că fixitatea metodelor, conservatorismul educatorilor, rutina excesivă, indiferența aduc mari deservicii efortului actual de ridicare a învățământului pe noi trepte de dezvoltare.

Învățământul primar reprezintă baza fundamentală a procesului instructiv-educativ și în această etapă școlarii mici capătă experiență despre lume, învață despre concret și abstract, învață să opereze cu numere, să folosească un limbaj adecvat pentru fiecare disciplină, iar toate acestea sunt asimilate într-un mod mult mai plăcut și cu reale valențe formative dacă sunt utilizate metodele interactive de predare-învățare.

Încă din ciclul primar, elevii trebuie formați să gândească, nu doar să asimileze mecanic cunoștințele. A gândi critic înseamnă a fi curios, a adresa întrebări, a căuta răspunsuri, a te implica în activitatea solicitată, a analiza logic, a căuta argumente pro și contra. Trebuie eliminată monotonia din sistemul de învățământ tradițional, prin care elevul stă în bancă și doar notează informațiile în vederea asimilării ulterioare a acestora.

Metodele activ-participative, moderne constituie un proces activ, de lungă durată și complex, care îl determină pe elev să treacă cunoștințele prin filtrul gândirii proprii pentru a dobândi o cunoaștere autentică.

Metodologia didactică pune tot mai mult accentul pe metodele moderne, utilizate în procesul de predare - învățare - evaluare. Atât metodele tradiționale, cât și cele moderne trebuie să servească

scopului instruirii. Învățarea prin cooperare maximizează capacitățile intelectuale ale elevilor (de a gândi, de a înțelege, de a comunica eficient, de a lua decizia corectă, de stimulare a creativității).

Metodele utilizate la școlarii mici sunt atât cele tradiționale, cât și cele moderne; numai abilitatea cadrului didactic poate face ca orice metodă folosită să stârneasce interesul elevului și să-l determine să învețe în modul cel mai plăcut. Cele mai utilizate metode interactive sunt cele care canalizează energiile creatoare ale școlărilor în direcția propusă, le captează atenția, stimulează mecanismele gândirii, ale inteligenței, voinței, motivației și imaginației și îi implică afectiv în ceea ce fac.

Pentru a crea cadrul optim de învățare, profesorul trebuie să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Așadar, metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un climat activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele interactive presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea de cooperare a copiilor, pe implicarea lor activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Accentul cade pe modalitatea prin care elevii învață. Utilizând metode didactice moderne, elevii au posibilitatea să-și exerseze operațiile gândirii, să-și cultive creativitatea, să-și îmbogățească vocabularul, să dobândească mai multă încredere în sine, să-și formeze deprinderile elementare.

Metodele moderne încearcă să determine elevul să gândească independent, să înțeleagă cu mai multă ușurință, să rețină mai ușor și pentru o perioadă mai îndelungată noțiunile asimilate, să aplice într-un mod cât mai eficient ceea ce a învățat. Rolul metodelor didactice active este acela de a crea un context situațional, astfel încât cel care învață să fie angajat și să participe în mod activ la realizarea obiectivelor predării, asigurând transformarea lui în subiect al propriei formări.

Bibliografie:

1. Breben, S.; Gongea, E., *Metode interactive de grup*, Editura Arves, Craiova, 2002;
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Dulamă, M. E., *Modele, strategii și tehnici didactice activizante*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2004;
4. Neacșu, I., *Instruire și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1999;
5. Pânișoară, I. O., *Comunicarea eficientă-metode de interacțiuni educaționale*, Editura Polirom, Iași, 2003.

JOCUL ȘI IMPORTANȚA SA PENTRU ELEVI

Prof. învă. primar Maria-Liliana POPA
Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj, jud. Alba

„Jocul este o asimilare a realului la activitatea proprie, oferindu-i acestei activități alimentația necesară și transformând realul în funcție de multiplele trebuințe ale eului. Iată de ce, toate metodele active de educare a copiilor mici cer să li se furnizeze un material corespunzător pentru ca, jucându-se, ei să reușească să asimileze realitățile intelectuale care, fără aceasta, rămân exterioare înțelegerii copilului.” (*J. Piaget*)

Jocul este o metodă de cunoaștere și evoluție, cu origini încă din antichitate. Din cele mai vechi timpuri, oamenii se jucau pentru a socializa, pentru a-și dezvolta creativitatea, pentru a-și îmbunătăți atenția. Ele erau considerate a fi chiar semne ale statutului social.

Terapia prin joc este tipul de terapie care poate ameliora anumite comportamente, prin care se pot rezolva conflicte sau prin care putem afla mai multe despre copil, prin observație, limbaj verbal și non-verbal și felul în care respectă sau nu regulile jocurilor și în care folosește jucăriile/obiectele oferite.

Rolul jocului pentru copil:

- Facilitează vindecarea unor experiențe trecute stresante sau traumatice;
- Permite exprimarea afectivă a emoțiilor, sentimentelor;
- Încurajează gândirea creativă și apariția unor gânduri alternative;
- Permite dezvoltarea abilităților de luare a unor decizii sănătoase;
- Facilitează comunicarea către alții legată de problemele și grijile personale;
- Susține învățarea unor noi comportamente și modalități de gândire.

Jocul reprezintă activitatea principală a copilului și este esențial pentru o dezvoltare armonioasă și sănătoasă a acestuia. Importanța jocului în dezvoltarea copilului este dată atât de rolul acestuia în învățare, cât și de procesul prin care copiii pot utiliza jocul pentru a-și exprima sentimentele, pentru a crea noi relații sau a le îmbunătăți.

Dezvoltarea emoțională sănătoasă a copilului este legată de evoluția relațiilor care apar în procesul jocului, în întreaga sa evoluție, de stabilirea relațiilor cu ceilalți și de apartenența la grup.

În funcție de momentele zilei de la clasă, jocurile pot fi clasificate astfel:

- Jocuri de conectare (de început de zi)

Exemple:

- „Te-nvârtești, te răsucești și la alt coleg pornești!”: Copiii se află în cerc, primul își alege un coleg, îl ia de braț, se învârtesc, rostește poezia, iar cel ales continuă cu alt coleg, până se sfârșesc elevii.
- „Statuile muzicale”: Copiii aflați în cerc dansează pe muzică, iar când muzica se oprește ei rămân nemișcați, ca statuile, cine se mișcă, iese din joc.

- Jocuri de destindere/energizare pe parcursul zilei

Exemple:

- „Elefantul”: Copiii sunt așezați în cerc, învățătoarea arată spre un copil și strigă: „Elefantul!”. Acel elev ridică ambele mâini la urechi, cel din stânga ridică mâna stângă la urechea stângă, iar cel din dreapta ridică mâna dreaptă la urechea dreaptă.
- „Salata de fructe”: Copiii primesc denumiri de fructe (jetoane cu fructe) și sunt așezați în cerc. Învățătoarea spune: „Aș mânca o salată de... (denumește fructele)”. Copiii care au fructele precizate încep să se miște/danseze în mijlocul cercului. De fiecare dată se schimbă fructele.

➤ Jocuri de fixare a cunoștințelor

Exemple:

- „Așează-mă la căsuța mea!”
- „Cine știe, răspunde!” etc.

➤ Jocuri de evaluare/final de zi

Exemple:

- „Dansul de-a înghețatul”: Pe o muzică plină de viață, elevii compun orice fel de mișcări de dans. După 1-2 minute, muzica se oprește și se strigă: „Înghețați!”. Copiii rămân nemișcați în poziția din timpul dansului. Apoi se continuă.
- „De-a țestoasa”: Învățătoarea le spune elevilor, iar aceștia execută mișcările: „Prefaceți-vă că sunteți o țestoasă și ați ieșit la plimbare, încet și relaxat. O, nu! A început ploaia!”. Elevii se îndoiesc bine sub carapace timp de 10 secunde. Învățătoarea strigă: „A ieșit soarele!”. Țestoasele își reiau plimbarea. Jocul se repetă de câteva ori.

Jocurile și simulările au o serie de avantaje bine cunoscute. Obiectivele, activitățile de învățare și conținuturile sunt adaptate la realitatea înconjurătoare, la preocupările, interesele și aptitudinile elevilor, asigurând formarea capacităților de muncă intelectuală și a celor de intra și interpersonal, permite diversificarea activităților, facilitând exersarea comunicării. Stimulează dezvoltarea imaginației și a calităților gândirii creative, oferind un cadru coerent și flexibil de cooperare, copilul devine spontan, dezinvolt, liber și creativ.

GESTIONAREA RELAȚIILOR CU PĂRINȚII

Prof. înv. primar Maria-Liliana POPA
Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj, jud. Alba

În activitatea didactică, un învățător/profesor/diriginte îndeplinește mai multe roluri, iar realizarea acestora cu maximă atenție și seriozitate are în prim plan succesul școlar al elevului.

Astfel, relația dintre învățător/diriginte și părinții elevilor este foarte importantă, fiind necesar un parteneriat real școală-familie. Caracteristicile societății moderne au imprimat vieții de familie un ritm alert în desfășurarea evenimentelor, de aceea și responsabilitățile părinților față de educația copiilor este în continuă scădere. Un real parteneriat între școală și familie reprezintă relația activă, de implicare și de o parte și de cealaltă, bucuria și tristețea, succesul și eșecul, rezultatul din care beneficiar este copilul. Pot spune că noi, învățătorii, suntem privilegiați din acest punct de vedere, la clasele primare părinții, în marea lor majoritate, fiind interesați de integrarea copiilor lor în viața de elev, de rezultatele școlare ale acestora, răspunzând pozitiv solicitărilor noastre. Dar există, din păcate, și situații în care învățătorul trebuie să depună efort suplimentar, să apeleze la toată măiestria, imaginația, empatia și puterea de convingere de care poate da dovadă, pentru a și-l face aliat pe părintele mai puțin interesat și dedicat educației copilului său.

Formele de realizare și optimizare a relațiilor cu părinții:

1. ȘEDINȚELE CU PĂRINȚII

Acestea intră în atribuțiile fiecărui învățător/diriginte și planificarea acestora se face la fiecare început de an școlar. Printre temele propuse de mine pentru a fi discutate pe parcursul acestui an sunt:

- Prelucrarea regulamentelor școlare
- Alegerea comitetului de părinți pe clasă
- Organizarea activității clasei pe parcursul anului școlar
- Prezentarea planului de măsuri impus de școală în contextual epidemiei de Sars-Cov2
- Programul zilnic al elevilor și activitatea școlară
- Strategia antibullying
- Prezentarea periodică a situației școlare și disciplinare a elevilor
- Sugestii privind pregătirea zilnică pentru școală etc.

2. ÎNTÂLNIRI TEMATICE

În cadrul acestor întâlniri, mi-am propus dezbaterăa unor teme psiho-pedagogice importante:

- Cum îmi ajut copilul?
- Aspecte psihologice ale vieții de părinte
- Pregătirea elevilor pentru trecerea în clasa întâi
- Tipuri de părinți etc.

3. CONSILIERE DE GRUP

Mi-am axat activitatea din cadrul acestor întâlniri pe teme diverse precum:

- Probleme comportamentale și/sau de adaptare identificate la elevii din grupurile vulnerabile (ex.: copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, copii din familii monoparentale)
- Măsuri de intervenție educațională
- Școala și familia. Învățăm împreună
- Bariere în relaționarea profesori-părinți. Forme de colaborare școală-familie
- Optimizarea relației școală-familie prin educație parentală
- Strategii de suport educațional și de intervenție remedială în cazul rămânerii în urmă la învățatură a unor elevi etc.

4. CONSILIERE INDIVIDUALĂ

- Aceasta presupune, bineînțeles, discutarea unor probleme specifice fiecărui caz.

5. IMPLICAREA ACTIVĂ A PĂRINȚILOR ÎN VIAȚA CLASEI/ȘCOLII

Am implicat părinții de câte ori s-a putut în luarea deciziilor privitoare la activitatea clasei, pornind de la stabilirea activităților extracurriculare, atunci când acestea s-au putut realiza, în condițiile pandemiei, invitându-i să vină cu idei, cu sugestii și să-și aducă aportul în realizarea și desfășurarea acestora. La fel am procedat și în cazul stabilirii activităților din Săptămâna Școala Altfel.

De-a lungul anilor, am stabilit o zi pe săptămână când părinții care doreau puteau veni și asista la orele desfășurate în acea zi. O dată cu ridicarea restricțiilor impuse de pandemie, voi relua această inițiativă care consider că dă roade și părintele va putea observa modul de lucru la clasă și comportamentul propriului copil din timpul activităților.

Desigur, pe perioada pandemiei, toate activitățile legate de relația dintre școală și familie au avut un format atipic, ele desfășurându-se online, pe platforma Teams în cazul nostru. Însă nu se poate spune că această relație a avut de suferit în totalitate. Crearea grupurilor pe clase pe WhatsApp au fost de un real folos, părinții primind informații la timp și la obiect, convorbirile private au fost mai multe, atât telefonice, cât și scrise pe WhatsApp, dar și față în față, având în vedere că cei mici sunt aduși la școală și preluați la terminarea programului de către un membru al familiei. Consider că oferirea de feed-back a fost realizată la timp și cu succes.

Fiecare dintre noi am avut, de-a lungul carierei didactice și în fiecare generație, părinți cu care ne-am înțeles foarte bine, care au răspuns pozitiv de fiecare dată solicitărilor noastre, ori problemelor ridicate, dar și părinți mai dificili, părinți mai puțin interesați de situația copiilor sau chiar părinți conflictuali. Am fost puși în situații diverse de gestionare a relațiilor dintre noi și părinte sau dintre părinți. În aceste situații am apelat la comunicarea pozitivă – liantul dintre familie și școală. Am inițiat întotdeauna o bună colaborare și relaționare cu toți părinții, prin informare reciprocă și crearea unui cadru propice pentru dezvoltarea unor raporturi de colaborare și parteneriat. E important ca părintele să fie convins că-i suntem partener, că urmărim același scop: binele copilului său, că este necesar să dezvoltăm o relație deschisă, constructivă în vederea identificării celor mai bune soluții pentru copil, că este important ca ei să își asume în mod corect și responsabil rolul în educația propriului copil, să urmărească parcursul școlar al copilului. Am recurs

constant la punerea accentului pe ceea ce poate, știe, a învățat elevul, deci progresul înregistrat, invitând părintele la colaborarea noastră deplină în vederea remedierii rămănelor în urmă ale copilului.

Am înțeles că, în relația mea cu părinții, trebuie să țin cont de o serie de aspecte extreme de importante:

- Nu trebuie ignorate nici părerile, nici nevoile părinților;
- Accentul trebuie pus pe situații concrete, specifice;
- Părintele trebuie investit cu încrederea că este capabil să își crească propriul copil și în acest sens trebuie ajutat în dezvoltarea încrederii în sine și în propriile competențe, fără a-i condamna, stigmatiza și învinui;
- Fiecare individ are propriul bagaj de experiențe și competențe care pot fi valorificate în interesul copiilor și fiecare dintre aceste experiențe și competențe pot fi de folos;
- Cunoștințele trebuie să aibă o valoare practică;
- Trebuie implicați toți factorii co-educaționali: mame, tați, bunici și alte persoane implicate în educația copilului.

Concluzie:

Printr-o serie de metode pedagogice, părinții trebuie atrași alături de școală, determinându-i să adere la ideea de colaborare activă, acceptând rolul de factor responsabil. Practica a demonstrat, așa cum spune H. H. Stern „că și educatorii au ceva de învățat de la părinți”.

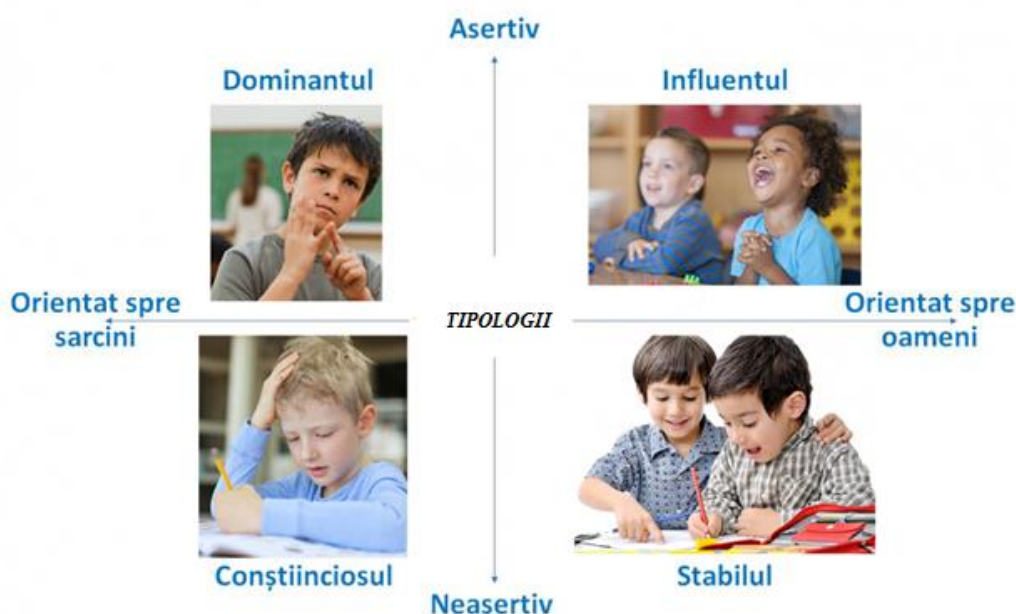
TIPOLOGII COMPORTAMENTALE

Prof. înv. primar Maria-Liliana POPA
Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj, jud. Alba

Cu toții am observat că unii elevi prind foarte repede informația, în timp ce alții parcă nu pricep nimic, unii sunt mai receptivi la anumite activități, iar alții nu sunt atenți deloc. Acestea sunt datorate faptului că elevii noștri sunt diferiți, au nevoi educaționale diferite, au limbaje de comunicare diferite, percep lumea și informațiile într-un mod diferit. De fapt, elevii au tipologii comportamentale diferite.

William Marstom a descoperit patru dimensiuni prin intermediul cărora îi putem cunoaște pe cei de lângă noi.

Cu toate că fiecare persoană este unică, caracteristicile sale dominante îl încadrează într-una din cele patru tipologii:

1. Dominantul:

- Uneori se poartă ca niște șefi cu colegii lor;
- Sunt lideri înnăscuți și foarte temperamental;
- Au nevoia de a câștiga în majoritatea activităților pe care le desfășoară (jocuri, proiecte etc.)
- Se prezintă decizi, determinanți;
- Au nevoie de un sistem de recompense.

2. Influentul:

- Au nevoie de stimulare în regim constant;

- Le place să râdă și să facă glume;
 - Se împrietenesc foarte ușor;
 - Sunt aceia care vorbesc în timpul orei neîntrebați;
 - Au putere mare de convingere;
 - Au nevoie de povești și de activități antrenante în care pot să socializeze.
3. Stabilul:
- Țin cont de reguli și de ceilalți;
 - Stabilesc relații profunde de prietenie cu colegii lor;
 - Le place să-i ajute pe cei din jurul lor;
 - Au răbdare, pot fi timizi și introvertiți;
 - Au nevoie de atitudine caldă din partea profesorului.
4. Conștiinciosul:
- Au nevoie de cifre, statistici, procente pentru a reține informația;
 - Sunt foarte atenți la comunicarea în scris;
 - Sunt cei care întrebă: „De ce?”, „Ce ar fi dacă?”;
 - Sunt pragmatici și realiști;
 - De cele mai multe ori sunt introvertiți și kinestezici;
 - Nu sunt atrași de socializare;
 - Au nevoie de un profesor corect, calm, care să explice procesul în toate etapele lui.

Acestea sunt doar câteva caracteristici ale fiecărei tipologii în parte. Este foarte important să recunoaștem cu ușurință aceste tipologii pentru că este calea cea mai potrivită de a comunica cu elevii „pe limba lor”. Este nevoie ca profesorul să predea într-un mod captivant și adaptat nevoilor lor educaționale. Lecțiile trebuie adaptate în funcție de tipologiile elevilor dintr-o clasă, este necesară alegerea activităților educaționale potrivite fiecărei tipologii. Astfel, se pot gestiona mult mai ușor situațiile apărute în clasă, chiar și cele mai provocatoare, orele devenind atractive oricărei tipologii.

Profesorul trebuie să învețe să devină un adevărat „cititor de tipologii”, să-i observe pe elevi și să-i înțeleagă, ca mai apoi să-și adapteze întregul demers didactic pentru a reuși să le crească motivația, gradul de reținere a informației și gradul de implicare al fiecăruia în parte pe parcursul unei lecții sau al unei activități.

JOCUL DIDACTIC- UN INSTRUMENT ÎN RECUPERARE A ELEVILOR CU DISLEXO-DISGRAFIE

Prof. înv. primar Raluca POROJAN
Școala Gimnazială „Matei Basarab” Târgoviște

În viața de zi cu zi a copilului, jocul ocupă un rol important, deoarece, jucându-se, copilul își satisface nevoia de activitate, de a acționa cu obiecte reale sau imaginare, de a se transpune în diferite roluri și situații care îl apropie de realitatea înconjurătoare.

Elevul din clasa I este foarte aproape de perioada preprimară, în care activitatea de bază este jocul. Jocul asigură o legătură directă de continuitate între grădiniță și școală.

În activitatea de însușire a citit-scrisului se pot folosi de către învățător o mulțime de jocuri didactice cu conținut adecvat. Aceste jocuri didactice au o importantă contribuție la:

- dezvoltarea auzului fonematic;
- exersarea pronunțării corecte a unor sunete;
- depistarea și dezvoltarea aptitudinilor;
- dezvoltarea gândirii independente;
- dezvoltarea imaginației creatoare a elevilor;
- însușirea structurii gramaticale a limbii române.

Jocul îi atrage foarte mult pe elevi spre activitate, făcându-i participanți la propria lor formare. Atunci când copilul a luat primul contact cu școala, pentru a ne putea convinge de dezvoltarea vocabularului lui, se pot organiza jocuri, precum:

„*A sosit toamna!*” – copiii se învârtesc în cerc, având în mijlocul cercului un elev, care reprezintă anotimpul toamna. Atunci când conducătorul jocului (toamna) adresează întrebarea în versuri „A sosit toamna la noi/ După ce-o cunoașteți voi?”, elevul numit să formuleze răspunsul poate să spună: „Îngălbenesc frunzele, se coc fructele, pleacă pasărilor călătoare etc.” Dacă răspunsul este corect, elevul respectiv devine conducătorul jocului.

„*Cutia cu surprize*” – Ilustrația pe care elevul o descoperă în cutie îi dă posibilitatea să formuleze propoziții pe baza cărora să se urmărească exprimarea corectă a elevului.

„*Spune mai multe cuvinte despre...*” – se urmărește spontaneitatea construcțiilor verbale, formarea unor reprezentări despre obiectele puse în discuție. Jocul creează o atmosferă permisivă, încurajându-i pe cei care au o gândire mai lentă, atrăgându-i în procesul muncii intelectuale și pe cei mai pasivi.

„*Cuvântul interzis*” – elevul trebuie să răspundă la întrebări fără să folosească un cuvânt care s-a stabilit că este interzis; de exemplu, „iarna” este cuvântul interzis. La întrebarea „Despre ce anotimp vorbesc versurile << Ninge liniștit afara,/ Timpul e de săniuș/ Hai, copii, ca ș-altă dată/ S-a făcut alunecuș.”, copiii pot răspunde: „Despre anotimpul în care pământul este îmbrăcat în haină albă de nea, în care împodobim bradul de Crăciun, când vine Moș Crăciun, când plecăm cu plugușorul etc.”

Pentru însușirea stucturii gramaticale a limbii române se pot folosi următoarele jocuri:

„*Schimbă litera*”

- s cu z: sală – zală; rasă -; pasă -; ros -

„Jocul diminutivelor” – Cuvântului îi pun o coadă

Un adaos mititel

Și pe dată, tot cuvântul

Se preface-n ... cuvînțel.

Exemplu: oglindă – oglinjoară; cântec – cântecel; casă – căsuță.

„Litera se repeta”

o	a	e
cocoș	tata	veste
topor	mama	peste
cocor	fata	crește

„Scara cuvintelor”

da	re	mi
dar	ren	mir
dare	reni	mire

„Cuvinte care se termină cu aceeași literă”

are – zare – pare

rouă – nouă – vouă

„Eu spun una, tu spui multe” – joc folosit pentru formarea corectă a pluralului substantivelor.

În perioada prealfabetară, când elevii nu au încă formate deprinderile de citire și scriere, jocul poate fi organizat pe baza ilustrațiilor. Când elevii și-au însușit citit – scrisul, se pot folosi cartonașe pe care sunt scrise substantivele la singular, formându-se corect pluralul sau alegând cartonașul pe care este deja scrisă forma de plural a substantivului selectat.

„Roata timpului” – pentru folosirea corectă a verbului la timpurile prezent, trecut și viitor. Pe un disc asemănător cu cadranul unui ceas se trec inițialele fiecărui copil. În mijloc se fixează un ac îndreptat în sus. Învârtind discul, acul se oprește în dreptul numelui unui copil care trebuie să răspundă la următoarea întrebare: „Roata vremii se-nvârtește/ Fiecare se gândește/ Și va spune fiecare/ Acum ce este el oare?” (sau „Ce va fi când va fi mare?” – pentru viitor; sau „Mai micuț când el era/ Pe acasă ce făcea?” – pentru forma de trecut). Versurile jocului trezesc trăiri afective elevilor și exersează actul vorbirii.

„Ce știi despre mine?” – regula jocului interzice folosirea numelor proprii. Cel care adresează întrebarea solicită un răspuns în care să i se arate o însușire, folosind pronumele personal (Ex. „Eu știu ca tu ești un băiat isteț”). Cel care a răspuns corect va adresa și el întrebarea și jocul continuă.

La aceste jocuri se pot adăuga jocuri de rol: „La medic”, „La cumpărături”, „În vizită” etc.

Datorită conținutului și modului lor de desfășurare, jocurile didactice sunt mijloace eficiente de activizare a întregului colectiv al clasei, dezvoltă spiritul de echipă.

Bibliografie:

Barbu, Marian – coordonator, (2003), *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova.

IMPLICAREA PĂRINȚILOR ÎN VALORIFICAREA TIMPULUI PETRECUT DE PREȘCOLARI ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI ÎN AFARA EI

Prof. învă. preșc. Anemari RĂDULESCU

Prof. învă. preșc. Simona VIȘOIU

G.P.P. „Sfânta Marina” Câmpulung, jud. Argeș

Evoluțiile rapide din viața socială generează o cerere de continuare a proceselor de reînnoire a cunoștințelor, deprinderilor și valorilor pe durata întregii vieți, iar părinții sunt cea mai largă categorie de beneficiari ai acestei cereri. Din perspectiva unei analize sistematice, educația părinților apare ca un element al sistemului de educație, fiind în același timp și o dimensiune a educației permanente.

A susține părinții în interesul superior al copilului înseamnă a crea o nouă cultură familială, bazată pe dialog, cunoaștere și participare, pe de o parte, și a facilita cooperarea între profesioniști, părinți și autorități publice, care contribuie la educația și dezvoltarea copilului, pe de altă parte.

Astfel, familia și grădinița oferă în mod complementar un spațiu complex necesar dezvoltării copilului preșcolar. Ambele instituții sunt necesare și nici una nu poate prelua atribuțiile celeilalte, fiecare având un alt rol. Important este însă ca această complementaritate să poată fi înțeleasă corect pentru coerența mediului educativ în care trăiește copilul.

Este, de asemenea, necesar ca părinții și educatoarea să poată colabora și să se poată sprijini reciproc într-o relație în care fiecare conștientizează importanța pentru copil a rolului celuilalt. Părinții își dau seama, de faptul că, pentru a se dezvolta, copilul lor are nevoie și de un mediu în afara familiei.

De felul în care se stabilesc și evoluează relațiile dintre cele două instituții educative depinde modul în care copilul va învăța să se raporteze la instituțiile sociale și la comunitate. Indiferent de mediul economic sau cultural al familiei, când părinții sunt parteneri în educația copiilor lor, rezultatele determină performanța preșcolariilor și o mai bună frecvență a grădiniței. Toți părinții doresc cea mai bună educație pentru copiii lor și vin în sprijinul cadrelor didactice spre realizarea unei educații de bună calitate.

Credem că grădinița noastră este considerată o instituție deschisă, care influențează mediul familial și se lasă influențată de el. Contactele cu părintele sunt din ce în ce mai dese. Părinții vor să ia legătură cu activitățile derulate în grădiniță, dar în același timp grădinița le dă șansa să devină parteneri și să poată lua împreună decizii cu privire la educația copiilor lor.

Annual se alege în consiliul de administrație al grădiniței un reprezentant al părinților care participă la aceste ședințe și poate să ia decizii. Participă la perioada de acomodare a copiilor lor, propun anumite activități dar și participă la bunul mers al acestora (excursii, vizite, serbări, aniversări, expoziții, etc.), ajută și se implică în atragerea unor persoane fizice sau juridice care prin contribuții financiare sau materiale susțin programul de modernizare a activității educative.

Impactul participării la astfel de activități a fost acela al unei cunoașteri ai propriilor copii, dar și a celorlalți putând să facă comparații.

Astfel s-a derulat un proiect de voluntariat între Grădinița cu program prelungit „Sfânta Marina“ și Facultatea „Spiru Haret”, la inițiativa unui părinte din grădiniță, cadru didactic al acestei facultăți, prilej cu care s-au desfășurat activități de voluntariat lunare.

Exemple de teme: - Povestea banilor; - Comportamentul în grădiniță; - Importanța alimentației copilului în grădiniță.

În cadrul excursiilor realizate pe parcursul anilor, la nivel județean, părinții s-au implicat oferind suport material, financiar, cât și sprijin în asigurarea securității copiilor. În derularea activităților planificate în cadrul parteneriatelor educaționale cu familia și comunitatea locală, părinții au dat dovadă de deschidere și au oferit sprijin material (de câte ori a fost nevoie). Exemplu: Vizitele la cele două muzee din orașul Câmpulung, respectiv „Muzeul de Etnografie și Folclor” , Muzeul de Istorie și Mausoleul „Mateias”, părinții însoțindu-ne în aceste deplasări și suportând cheltuielile pentru transport și biletele de intrare.

Cu ocazi anumitor sărbători din an, cum ar fi Paștele, 1 Martie, Crăciunul, preșcolarii au realizat lucrări practice de tip felicitare, măștișoare, etc., realizând împreună cu educatoarele expoziții cu vânzare. Comitetul de părinți a fost alături în această acțiune, banii obținuți din aceste vânzări s-au îndreptat către copii nevoiași sau în alte situații s-au procurat materiale didactice pentru grupă. Serbările sunt un moment special, atât pentru copii, cât și pentru părinți. În numeroasele serbări desfășurate de-a lungul anilor, educatoarele, împreună cu părinții, au format o echipă, făcând din aceste activități amintiri de neuitat.

Părinții s-au implicat în achiziționarea costumelor specifice temei stabilite, în procurarea podoabelor și a bradului de Crăciun, iar în anumite cazuri costumele au fost donate grădiniței.

La inițiativa părinților, în momentul desfășurării acestor activități, au fost prezenți reprezentanți ai televiziunii locale, mediatizând astfel unitatea noastră, dar și programul artistic în care actori au fost copiii grădiniței noastre. Cele mai dulci momente din timpul petrecut de copii în grădiniță sunt cele în care aniversăm zilele de naștere ale colegilor. Părinții împreună cu educatoarele sunt preocupați să creeze emoții puternice în sufletul copiilor și să organizeze o atmosferă de petrecere, oferindu-le tot ceea ce este necesar: muzică, tort, baloane, confetti, etc.

Nu în ultimul rând facem referire la săptămâna intitulată „Să știi mai multe, să fii mai bun !”, unde părinții se organizează pe zile, să fie alături de copiii lor și de cadrele didactice în întreprinderea acțiunilor planificate. Implicându-se în aceste acțiuni, ei descoperă neajunsurile și asigură astfel suportul material și nu numai, de care este nevoie.

Concluzionând cele afirmate mai sus, colaboarea dintre familie și grădiniță este un factor esențial în procesul de educare a preșcolarilor. Numai împreună putem reuși să dăm societății un cetățean pregătit, gata să înfrunte problemele inerente ce apar, capabil să relaționeze, să se integreze în colectivitate, să facă față cerințelor acesteia.

Bibliografie:

Farca, S. (2010), Cum întâmpinăm copilul ca părinți, bunici, medici și educatori; Editura Trei, București. -Revista învățământul preșcolar nr.3-4/2011;
Editura Arlequin, București. -Revista învățământul preșcolar nr.1/2007.

CREATIVITATE ȘI PERSPECTIVA ÎN EDUCAȚIE

Prof. înv. primar Delia-Ionica RAȘCA
Școala Gimnazială Groșeni

Motto: „Tratează oamenii după cum și-ar dori ei să fie și îi vei ajuta să devină ceea ce ei sunt capabili să fie.”-Goethe

Potențialul creativ al elevului este asemănător unui ocean, niciodată nu este suficient de bine explorat. Activitățile desfășurate în cadrul orelor de educație plastică și în egală măsură și în cadrul orelor de educație muzicală, au drept scop dezvoltarea simțului artistic, prin terapii ocupaționale, sau terapii prin arte. Dezvoltarea gustului pentru muzică prin audiții muzicale, însușirea unor cântece. Aceste activități de stimulare a creativității și imaginației îmbinate cu spiritului de toleranță față de copiii cu CES au drept scop integrarea/incluziunea acestora în societate. Există o bunăvoință, deschidere, disponibilitate spre o muncă mai delicată, precum și perseverență în organizarea unor asemenea activități. Într-o societate " egocentristă " omul uită că trăiește în comuniune cu alți semeni și că alături de el se află semeni ce au nevoie de înțelegerea și sprijinul său. Astăzi, mai mult ca oricând trebuie să învățăm să ne acceptăm, să învățăm să respectăm principiile democrației autentice, pentru că numai împreună vom reuși să coexistăm într-o societate democratică europeană. A oferi elevilor indiferent din ce mediu provin (social,cultural,etnic,cu dizabilități sau nu), posibilitatea să-și descopere și să-și dezvolte diferite talente priceperi, deprinderi.

Creativitatea înseamnă îndrăzneală, tot ceea ce este nou și neconformist. Ea este necesară pentru a se putea desăvârși, realiza și actualiza, pentru a putea contribui activ la modelarea lumii. Creativitatea se caracterizează prin noutate, originalitate, valoare, armonie,relevanță. Pentru a se putea avânta în necunoscut, copilul trebuie să dispună de acea libertate interioară, de acel sentiment de siguranță, provenite din lumea sa înconjurătoare.

Copilul prescolar este prin natura sa un creativ datorită imensei sale curiozități, a freamătului permanent pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său. În perioada prescolară imaginația se exprimă viu prin tot ceea ce face copilul la grădiniță la toate activitățile. Prescolaritatea reprezintă vârsta la care este imperios necesar stimularea potențialului creativ al copilului, neevidențiat sau neexprimat prin cunoașterea și stimularea aptitudinilor, prin mobilizarea resurselor latente prin susținerea manifestațiilor printr-o motivație intrinsecă. Activitatea didactică trebuie înțeleasă ca un act de creație nu ca un sir de operații sablon, de rutină.

Creativitatea, spre deosebire de inteligență, este un fenomen universal.

Creativitatea este o latură a inteligenței ce o completează și o subliniază la orice pas.În

evoluția omenirii creativitatea a avut locul său aparte deoarece în tot ce înseamnă inovație magia este creativitatea. Inovație fie este ceva nou înfăptuit, fie este un lucru, o activitate deja cunoscută, dar realizată diferit, pe alte căi, prin alte metode și cu o reușită uimitoare.

Creativitatea își are originea în cuvântul latin «creare» care înseamnă a zămisli, a făuri, a crea, a naște. Creativitatea reprezintă cel mai înalt nivel comportamental uman, capabil de a antrena și polariza toate celelalte nivele de conduită, toate însușirile psihice ale unui om. Creativitatea înseamnă îndrăzneală și pentru a se putea avânta în necunoscut, copilul trebuie să dispună de acea libertate interioară, de acel sentiment de siguranță, provenite din lumea sa înconjurătoare.

Stimularea creativității este un demers educațional complex ce cuprinde simultan fenomene de activare, antrenare, cultivare, și dezvoltare a potențialului creativ. În acest scop este necesară utilizarea adecvată a diferitelor metode și procedee specifice de stimulare și antrenare a creativității individuale și de grup în toate momentele zilei și în toate domeniile de activitate.

Dintre metodele bazate pe acțiunea fictivă, jocul ocupă un rol important în strategia de educare a creativității. Copilul transpune conștient realul într-un plan imaginar, creează, chiar dacă într-un mod elementar. Prin joc se realizează asimilarea realului la eu și acomodarea eu-lui la real (mai ales prin imitație). Stimulative pentru creativitate sunt jocurile didactice dar și jocurile de simulare (jocul de rol). Prin implicarea afectivă și cognitivă a copilului, jocul de rol dezvoltă empatia, capacitatea evaluativă și cea anticipativă, stimulează relațiile interpersonale de cooperare și competiție, capacitatea de adaptare la comportamentul celuilalt. Copiii de vârstă preșcolară și școlară creează cu migală și pricepere, sub îndrumarea atentă a educatoarei, a învățătoarei, a profesorilor, lucrări practice deosebite, originale, dar mai ales interesante prin multitudinea materialelor utilizate și a tehnicilor de lucru folosite.

Profesorii pot face foarte mult pentru stimularea creativității elevilor. Copiii dispun de un mare potențial de creativitate, iar noi suntem responsabili de valorificarea acestuia. Ei au o extraordinară capacitate de a se adapta unor situații inedite, sunt talentați și creativi, iar un sistem educațional prea rigid nu face decât să înăbușe ceea ce ar trebui de altfel să scoatem la iveală.

O condiție importantă pentru dezvoltarea creativității elevului este ca profesorul să știe ce înseamnă a fi creativ, să aibă cunoștințe de bază despre creativitate. M. Ionescu (2000) considera că profesorul își exprimă creativitatea la nivelul: proiectării, organizării și conducerii activităților instructiv-educative, desfășurării procesului de evaluare a randamentului școlar al elevilor, reglării demersurilor didactice proprii pe baza informațiilor obținute prin feed-back, realizării de cercetări științifice teoretice și practic-aplicative în domeniul specialității sale și în cel al psihopedagogiei.

Creativitatea profesorului și atitudinea acestuia față de fenomenul creativ devin evidente în activitatea de predare la clasă. Predarea, ca proces creativ presupune ca profesorul să medieze între elev și lumea care îl înconjoară și nu doar să fie sursa directă a furnizării de informație. Abordarea creativă a predării nu este facilă dar implică efecte formative incontestabile.

Să nu uităm că nivelul de creativitate al unui copil nu este o constantă absolută și că aceasta poate să crească printr-o stimulare adecvată sau poate să scadă dacă nu este folosită. De aceea, creativitatea trebuie să fie cultivată prin activități preșcolare, școlare dar și extra-școlare. Este necesară respectarea personalității creatoare a elevului și poate că nu întotdeauna este ușor acest lucru deoarece elevii creativi pun întrebări incomode, oferă soluții inedite de rezolvare a problemelor, nu respectă procedeele stereotipe, sunt foarte curioși și nonconformiști. Trebuie să

recunoaștem că, din pacate, de cele mai multe ori sistemul educațional nu numai că nu încurajează, ci inhibă creativitatea elevilor prin cultivarea unui comportament conformist. Și Torrance a constatat că elevii creativi sunt îngreziți de conformism și că de multe ori sunt puși în fața alternativei de a renunța la originalitate pentru a fi acceptați de ceilalți. Este adevărat faptul că profesorii tind să aprecieze mai mult elevii disciplinați, care își îndeplinesc sarcinile fără să comenteze și acceptă judecata profesorului sau pe cea a majorității. Un elev care este capabil de a nu fi de acord cu majoritatea poate trezi sentimente negative, chiar dacă părerea lui e fondată. Este bine să ne amintim că elevii simt ceea ce noi prețuim și atunci ei dau curs așteptărilor noastre. De aceea să încercăm să nu reprimăm manifestările elevilor creativi, să-i încurajăm ca ei să se exprime liber, să le stimulăm imaginația. Elevii trebuie să poată să-și manifeste liber curiozitatea și spontaneitatea. În activitatea de predare-învățare să folosim strategii menite să cultive flexibilitatea intelectuală. Elevul să fie pus să abordeze o problemă din unghiuri diferite, să o interpreteze, să elaboreze o ipoteză, să caute o soluție. Torrance crede că încurajarea copiilor în a pune întrebări reprezintă un aspect esențial în stimularea creativității. De aceea, elevii trebuie învățați cum să pună o întrebare, să se „joace” cu ea, s-o reformuleze, să-și asume rolul de investigator. Să ne întrebăm fiecare dintre noi dacă discuțiile din clasă sunt ghidate de noi, dacă acordăm prioritate doar întrebărilor și soluțiilor care vin în sprijinul propriilor noastre argumente și dacă le respingem pe cele care le contrazic. Orientând activitatea elevilor, profesorul îi încurajează să descopere cunoștințe, să rezolve probleme dar și să formuleze ei înșiși probleme. Învățarea pe baza de probleme, învățarea prin descoperire dirijată reprezintă forme ale unei învățări de tip euristic prin care profesorul stimulează creativitatea elevilor. De multe ori, din lipsă de timp, profesorul indică elevilor modul de rezolvare al problemelor, răpindu-le astfel posibilitatea de a găsi ei înșiși soluțiile. Elevii trebuie îndrumați să gândească independent, să fie toleranți față de ideile noi, să utilizeze o critică de tip constructiv. Acest tip de învățare duce atât la formarea unui stil creativ de rezolvare al problemelor dar ajută foarte mult și la dezvoltarea personalității elevilor. Elevul se obișnuiește să abordeze fără teamă problemele, să le analizeze și să le rezolve. Este stimulat să devină curios și deschis, să îndeplinească cu plăcere sarcinile. De asemenea, el învață să-și cunoască propriile capacități și să le compare cu ale celorlalți colegi, capătă încredere în forțele proprii, comunică mai ușor cu ceilalți și își exprimă opiniile cu mai mult curaj.

Bibliografie:

1. Cosmovici Andrei „Psihologie generală” Ed. Polirom (2005);
2. Morand de Jouffrey P. – Psihologia copilului, Ed. Teora, București (2005);
3. Rocco M., „Creativitatea individuală și de grup”, Ed. Academiei București (1979);
4. Constanta Dumitriu, – Curs „Psihologia varstelor” PIPP, Bacău (2011).

GHICITOAREA CA GEN LITERAR

Prof. Violeta REUȚ

Liceul Tehnologic „Ion Nistor” Vicovu de Sus, Suceava

„E păcat că românii au apucat de-a vedea în basmu numai basmul, în obiceiul numai obiceiul, în formă numai forma, în formulă numai formula. (...) El (istoricul) caută spiritul, ideea acelor forme, cari ca atare sînt minciune, și arată că mitul nu e decât un simbol, o hieroglifă, care nu e de ajuns că ai văzut-o, că-i ții minte forma și că poți s-o imiți în zugrăveală pe hârtie – ci aceasta trebuie citită și **înțeleasă**.” MIHAI EMINESCU

Ghicitoarea constă într-un proces de substituire a unui termen real cu alt termen, de transferare a caracteristicilor unui obiect asupra altui obiect, proces bazat pe similitudini profunde a două realități disparate, altfel spus, un proces de metaforizare. Aristotel consideră ghicitoarea „o metaforă bine compusă,, definind-o drept „învățătură despre ceva, ce totodată e conținută într-o expresie metaforică,, și subliniind valoarea ei de cunoaștere: prin ghicitoare dobândim „o nouă reprezentare” a lucrurilor, despre care putem exclama: „Cât e de adevărat, și totuși nu mi-a trecut prin minte!”⁴

Caracterul didactic și glumeț al ghicitorilor , de „școală primitivă a poporului”⁵, le-a impus aproape de la sine, primul ducând la intensa lor exploatare începând cu cele dintâi manuale școlare și până astăzi, ca și în literatura pentru copii, în timp ce sub al doilea aspect, ele au beneficiat de o atenție nu mai puțin ilustrativă în literatura de petrecere destinată unor medii variate, ambele preocupări favorizând procesul de colportare a acestei specii, în forme mai mult sau mai puțin adecvate.

Aproape toate încercările de clasificare a speciei ghicitorilor au în vedere, în afară de realizarea artistică, una sau alta dintre aceste două perspective, ghicitorile fiind plasate, pe rând, genului poetic, etc, didactic sau aforistic, literaturii adulte sau copilărești, atunci când nu sunt încadrate de-a dreptul genului liric, termenul „gen” având, cum se poate observa, accepții foarte diverse.

Apartenența ghicitorilor la genul poetic este sugerată încă de Vasile Alecsandri care, în cunoscuta sa colecție „Poezii populare ale românilor” găsește prilejul de a insera și un număr de ghicitori. Tot pe atunci (1862), folcloristul Fr. W. Schuster întreprindea o clasificare a literaturii populare românești în proză și „genuri ritmice”⁶, la acestea din urmă încadrându-se și ghicitorile. Sub *raport poetic* sau *prozaic* consideră și Lazăr Șeineanu literatura orală, „veșmântul poeziei”⁷, considerând ghicitorile, spre deosebire de proverbe, încadrate poeziei. Natura lor poetică este, de altfel, de la sine înțeleasă în orice discuție privind tropii sau valențele stilistice ale ghicitorilor: întemeierea metaforică ghicitorii care constă „dintr-o metaforă sau un mic mănunchi de metafore,

⁴ Ov. Papadima, „Literatura populară”, 1968, p.238;

⁵ A. Viciu, „Deceuri sau Întrebări și răspunsuri”, în Com. sat., II (1924), nr. 5-6, pag. 75;

⁶ Fr. W. Schuster, „Über das Walachische Volkslied”, 1862, cf. Gh. Pavelescu, „Studii și cercetări de folclor”, Ed. Minerva, Buc., 1971, pag. 112;

⁷ L. Șeineanu, „Istoria filologiei românești”, Buc., 1883, pag. 263;

cel mult o scurtă alegorie, întruchipată din câteva trăsături”⁸, ca *mod poetic aparte*, îl determină pe Ovidiu Papadima să le atribuie un caracter liric.

B. P. Hasdeu, dintr-o perspectivă diferită, desemnează prin „genul aforistic” proverbele, construcțiile idiomatice, precum și ghicitorile sau enigmele, ca „mijloc de a ascuți inteligența prin greutate și prin analogie”⁹.

M. Gaster consideră ghicitorile parte a literaturii populare „care are un scop didactic pronunțat, care nu tinde a aduce omului o îmbogățire a științei în mod fantastic, romantic și petrecător, ci care este mai mult severă și de aceea mai mult concentrată”¹⁰. Ulterior, Gaster va distinge ghicitorile de proverbe, fără a reuși o distincție clară între acestea.

Nicolae Cartoian apreciază că ghicitorile, împreună cu învățămintele, în cărțile populare constituie „elementul narativ”¹¹.

Dificultatea principală pe care o întâmpină clasificatorii aparține speciei înseși, care oferă situația – unică în felul ei – a unei structuri concise, adesea de o extremă simplitate și, prin urmare, ușor de abordat analitic, paralel cu o funcționalitate complexă, ce se relevă prin operarea simultană asupra textului și contextului.

Așadar, o definiție adecvată a ghicitorilor nu se poate realiza decât prin considerarea integrală a factorilor constitutivi și contextuali, ca substanță și proces, ca formă de sine stătătoare, și totodată, componentă a unui mod etnografic.

⁸ Ov. Papadima, „Literatura populară”, 1868, pag. 237;

⁹ B. P. Hasdeu, „Literatura populară”, Introducere la Vol. „Literatura populară. Basme, orații, păcălituri și ghicitori” adunate de I. C. Fundescu, ediția a II-a, Buc. , 1870, pag. 10;

¹⁰ M. Gaster, „Literatura populară română”, Buc. , 1883, pag. 179;

¹¹ N. Cartoian, „Cărțile populare în literatura românească”, vol. I, Buc., 1929, pag. 254;

METODE TRADIȚIONALE ȘI METODE COMPLEMENTARE DE EVALUARE AVANTAJE ȘI DEZAVANTAJE

Prof. Anișoara ROTARIU
Liceul Regina Maria Dorohoi, jud. Botoșani

1. Metodele tradiționale de evaluare au capatat aceasta denumire datorita consacrarii lor în timp și utilizării lor mai dese. Din această categorie fac parte: evaluarea orală, evaluarea prin probe scrise, evaluarea prin probe practice.

1.1. Evaluarea orală în mod tradițional se desfășoară prin propunerea unor exercitii/probleme pe care unu doi sau trei elevi le rezolvă la tablă, urmată de notarea acestor elevi

Avantaje	Dezavantaje
-Flexibilitatea; -Posibilitatea de a alterna tipul întrebărilor și gradul lor de dificultate, în funcție de calitatea răspunsurilor oferite de fiecare elev; -Posibilitatea de a clarifica și corecta imediat eventualele erori sau neînțelegeri ale elevului în raport de un conținut specific; -Formularea răspunsurilor potrivit logicii și dinamicii unui discurs oral; -Interacțiunea directă între evaluator și evaluat (profesor și elev)	-Influența în obiectivitatea evaluării și efectele acestora; -Nivelul scăzut de validitate și fidelitate;

în funcție de gradul de îndeplinire a sarcinilor de lucru.

1.2. Evaluarea prin probe scrise

Avantaje	Dezavantaje
-Eficientizarea procesului de instruire și creșterea gradului de obiectivitate în apreciere; -Economia de timp în cadrul bugetului alocat relației predare-învățare-evaluare; evaluarea unui număr mare de elevi într-un timp relativ scurt; -Acoperirea unitară, ca volum și profunzime, asigurată la nivelul evaluării.	-Elevii nu pot primi sprijin din partea examinatorului pentru a-și elabora răspunsurile; -Elevii vor trebui să depună eforturi atât în redarea cunoștințelor, cât și în realizarea unei forma de prezentare cât mai convingătoare; -Elevii nu pot proba profunzimea cunoștințelor dobândite; -Examinările scrise sunt mai costisitoare, pentru că, de multe ori, implică 2-3 examinatori (Testele naționale sau Examenul de Bacalaureat); -Relativa întârziere în timp a momentului în care se realizează corectarea unor greșeli sau completarea unor lacune identificate.

1.3. Evaluarea prin probe practice constă în evaluarea capacității de a aplica anumite cunoștințe teoretice, a priceperilor și deprinderilor practice ale elevilor. Pentru probele practice accentuăm îndeosebi avantajul referitor la posibilitatea oferită elevului de a demonstra gradul de stăpânire a priceperilor și a deprinderilor de ordin practic; dezavantajele acestor probe sunt generate de necesitatea asigurării unor condiții specifice, dar și de modul de aplicare a baremului de notare.

2. Metode alternative (complementare)

2.1. Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor furnizează informații asupra performanțelor elevilor din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a competențelor și abilităților de care dispun aceștia; este o probă complexă ce se bazează pe următoarele instrumente de evaluare: fișa de evaluare, scara de clasificare și lista de control/verificare.

2.2. Autoevaluarea permite aprecierea propriilor performanțe în raport cu obiectivele operaționale în procesul autoevaluării, cu acest prilej, elevul va înțelege mai bine obiectivele și conținutul sarcinii pe care o are de rezolvat, modul în care efortul său este valorificat.

Forme ale autoevaluării: autocorectarea sau corectarea reciprocă; autonotarea controlată; notarea reciprocă; metoda de apreciere obiectivă a personalității.

Trebuie promovată o relație profesor – elev caracterizată prin încredere reciprocă și conlucrare, în care dispare adversitatea, adică asocierea subiectului la propria sa formare, inclusiv în ceea ce privește evaluarea rezultatelor activității realizate.

2.3. Investigația evaluează capacitatea de a aplica în mod creativ cunoștințele în situații noi, variate, prin rezolvarea unei probleme teoretice sau realizarea unei activități practice. Investigația este o metoda de evaluare în care elevul este pus în situația de a căuta o soluție deosebită la sarcini de complexități diferite. Investigația se distinge printr-o serie de caracteristici: are un pronunțat caracter formativ; are un profund caracter integrator, atât pentru procesele de învățare anterioare, cât și pentru metodologia informării și a cercetării științifice, fiind în acest fel o modalitate de evaluare foarte sugestivă, precisă, intuitivă și predictivă; are un caracter sumativ; se pot exercita în mod organizat activități de cercetare utile în formarea ulterioară și în educația permanentă. Elevul sau grupul de elevi primesc o temă cu sarcini precise.

2.4. Referatul este o lucrare elaborată de unul sau mai mulți elevi pe o temă dată și cu ajutorul unei bibliografii prestabilite. Această metodă de evaluare prezintă avantajul implicării elevului în consultarea bibliografiei pentru înțelegerea și aprofundarea unor noțiuni noi sau insuficient abordate la clasă.

Avantaje	Dezavantaje
<ul style="list-style-type: none"> -Oferă indicii referitoare la motivația pe care o au elevii pentru o disciplină sau alta; -Oferă elevilor posibilitatea de a demonstra bogăția, varietatea și profunzimea cunoștințelor pe care le posedă pe o anumită temă sau subiect; -Oferă elevilor posibilitatea de a stabili o serie de corelații între cunoștințele diverselor discipline școlare și de a exersa interdisciplinaritatea; -Oferă elevilor ocazia de a-și demonstra capacitățile creative și imaginative; -Are o pronunțată dimensiune formativă; -Generează o formă de învățare activă, motivantă pentru elev. 	<ul style="list-style-type: none"> -Referatul nu este pretabil la toate nivelurile de școlaritate; -Referatul nu este compatibil tuturor elevilor, ci numai aceluia care sunt bine motivați pentru diversele discipline care intră în structura curriculum-ului școlar; -Referatul este mai dificil de evaluat, nefiind un instrument standardizat.

2.5. Proiectul este o metodă complexă de evaluare individuală sau de grup și presupune elaborarea unei lucrări cu caracter teoretic sau aplicativ pe baza unei teme date. El constă în parcurgerea mai multor etape și alocarea unei perioade mai mari de timp pentru realizare, pe secvențe determinate sau structurate circumstanțial și poate avea conotație teoretică, practică, constructivă și creativă.

2.6. Portofoliul reprezintă un instrument de evaluare flexibil și complex în același timp o alternativă mult controversată la modalitățile de evaluare tradiționale.

Avantaje	Dezavantaje
<ul style="list-style-type: none"> -Ameliorează validitatea; -Informează pe diverșii interesați; -Evidențiază progresul elevilor în învățare; -Motivează elevii pentru activitatea de învățare; -Dezvoltă metacunoașterea. 	<ul style="list-style-type: none"> -Dificultatea de a acoperi ansamblul obiectivelor învățării; -Nu toate competențele sunt evaluate prin intermediul portofoliului; -Portofoliul pune un accent deosebit pe abilitățile de prezentare; -Favorizează aspectele de prezentare în detrimentul calității conținutului; -Alocarea unui timp mai mare elevilor de către profesor atât în elaborarea portofoliilor, cât și în evaluarea acestora.

STIMULAREA ÎNVĂȚĂRII AUTOREGLATE

Prof. Mariana-Ileana SACALÎȘ

Liceul Tehnologic Marmația, Sighetu Marmației, Maramureș

Societatea contemporană prin tot tumultul ce o caracterizează pune o presiune extraordinară asupra indivizilor. Este și cazul elevilor, care pe măsură ce înaintază în școală sunt puși în fața unor provocări din ce în ce mai dificile, dacă ne gândim la nivelul de informație cu care sunt bombardați în fiecare zi. Nevoia de a procesa un volum cât mai mare de informație, managementul defectuos al cunoștințelor și al modului în care se realizează învățarea ridică problema achiziționării și folosirii unor strategii de control al comportamentului de învățare. Importantă, în această situație nu este doar modul în care se obțin performanțele, ci mai ales dezvoltarea unor strategii de învățare autonomă. Astfel vorbim despre: a planifica activitățile în funcție de priorități, de a se mobiliza pentru a atinge obiectivele, de a organiza învățarea și mediul de învățare. Rezultatele diferitelor examene sau testări arată că școlile probabil încă prea tradiționaliste nu reușesc să-i instruiască pe elevi pentru a obține acest set de competențe. Dificultatea constă în faptul că profesorul controlează procesul de învățare, el alege, ce, cât, cum, când, practic asupra lui sunt centrate atât cunoștințele declarative cât și cele procedurale. Acest control de fapt nu face altceva decât să-i lipsească pe elevi de posibilitatea de a-și manageria și gestiona propriile resurse și de a-și regla activitatea de învățare. A fi capabil de autoreglare înseamnă să poți să-ți gestionezi și să-ți controlezi propriile gânduri, motive, comportamente și emoții.

Se prefigurează întrebarea : Ce este autoreglarea? Aceasta se referă la anumite procese conștiente sau inconștiente prin care psihicul acționează controlat asupra proceselor interne și a funcționării acestora. Fenomenul învățării autoreglate este studiat în diferite ramuri ale psihologiei: psihologia dezvoltării, personalității, clinică, socială. Din perspectiva neuropsihologiei autoreglarea cuprinde memoria de lucru, atenția, dar și controlul emoțiilor și motivației. Lobul frontal primește și coordonează mesaje de la ceilalți trei lobi frontali și ține evidența mișcărilor trecute și viitoare ale corpului. . Aceste abilități i-a făcut pe unii cercetători să considere că lobul frontal reprezintă centrul de control executiv al creierului (Dubois, B.,&Levi,R.,2004, Goldberg,E.,2001), totodată este implicat într-o serie de activități de rezolvare de probleme.

Potrivit lui Zimmerman (2000), învățarea autoreglată este interacțiunea dintre mai mulți factori: personali, comportamentali și contextuali. Aceasta este un proces prin care elevul transformă abilitățile mentale în modalități (strategii) prin care poate să obțină performanțe superioare. Așadar ” învățarea autoreglată este un proces activ și constructiv de monitorizare, reglare și ajustare a activității cognitive, a resurselor motivațional-emoționale și a comportamentului propriu în funcție de setul de scopuri al unei persoane.” (Mih, 2010).

Conform cercetătorilor, învățarea autoreglată presupune:

- Elevul își stabilește obiectivele concrete ale studiului;
- Atenția este îndreptată în direcția procesării informațiilor relevante;

- Informația va fi eficient codată, elaborată și organizată prin folosirea unor strategii adecvate;
- Generarea de imagini mentale cu scopul de a reține mai bine;
- Elevul va folosi cele mai eficiente resurse;
- Autoinstruirea;
- Automatizarea performanței;
- Autoevaluarea;
- Elevul își va gestiona eficient timpul;
- Organizarea mediului de învățare;
- Elevul solicită asistență;
- Identifică punctele tari;
- Valorizează învățarea.

Cum autoreglarea este o competență și poate fi învățată prin experiență și autoreflexie. Lui Pintrich (2000) îi datorăm existența a patru asumptii comune modelelor învățării autoreglate:

1. Puși în fața unor informații, elevii vor atribui acestora semnificații proprii, nu le vor recepționa pasiv. Astfel vor stabili scopuri, strategii și sensuri pentru informațiile disponibile - asumptia naturii active a învățării;
2. Elevii s-au dovedit a fi capabili să își monitorizeze și să-și controleze diferitele acțiuni implicate în procesul de învățare - asumptia rolului autocontrolului în învățare;
3. Elevul este capabil să-și hotărască dacă efortul pe care îl depune e potrivit, sau trebuie să recurgă la restructurări. Astfel ei își stabilesc scopuri și standarde și în funcție de acestea își setează motivația și comportamentul - asumptia acțiunilor subordonate unor scopuri.
4. Performanța este dependentă și de capacitatea de autoreglare a elevului - asumptia medierii performanței de către caracteristicile personale și elementele contextuale (Mih, 2010)

Bibliografie:

1. Mih, V. (2010), *Psihologie educațională*, Editura ASCR, Cluj-Napoca;
2. Pintrich, P. R. (2000). Educational Psychology at the millennium: A look back and a look forward. *Educational Psychologist*, 35, 221-226;
3. Dubois, B., & Levi, R. (2004). Cognition, behavior and the frontal lobes. *Journal of International Pszchogeriatrics*, 16, 379-387;
4. Zimmerman, B. J. (2002). *Becoming a self- regulated learner: An overview. Theory into practice*, 41, 64-72.

TEORIILE COGNITIVISTE ȘI CONSTRUCTIVISTE ALE ÎNVĂȚĂRII

Prof. Mariana-Ileana SACALÎȘ
Liceul Tehnologic Marmația, Sighetu Marmației, Maramureș

Dacă behavioriștii sunt interesați de acele schimbări pe care le poți observa, adică de comportamentul observabil, cognitiștii sunt interesați să abordeze învățarea ca fenomen intern, dorind să descopere cum funcționează procese psihice cum ar fi: memoria, atenția, gândirea, metacogniția. Prin efortul pe care îl depune elevul în momentul în care organizează, structurează, planifică, monitorizează și evaluează, astfel învățarea devine un proces intern. A bordările cognitive analizează, monitorizează și explică mecanismele și strategiile pe care le utilizează elevii și care pot îmbunătăți activitatea de învățare.

Teoriile cognitive au avut un impact puternic în regândirea dificultăților de învățare, accentul fiind pus pe căutarea acelor procese care aduc intervenții adecvate. Metodele de predare se rafinează adaptându-se diferitelor stiluri de învățare. Secolul XXI este un secol dinamic în care fiecare domeniu de activitate umană a suferit schimbări și restructurări. Sfera educației nu putea să rămână în afara acestui proces evolutiv. Conceperea unor sisteme de instruire a reprezentat tot timpul o provocare, iar experții în educație au căutat de-a lungul timpului să aplice cele mai potrivite formule și paradigme. În esență, a învăța presupune un ansamblu de procese de construcție a unor semnificații la care elevul nu este un simplu spectator, ci participă activ.

O nouă abordare în domeniul științelor educației o reprezintă constructivismul. Potrivit experților în educație, teoriile constructiviste promovează ideea potrivit căreia elevii folosesc în procesul de învățare observația, descoperirea și interpretarea, dând informațiilor studiate un sens personal. Cu alte cuvinte eficiența învățării crește atunci când, conținuturile învățate sunt conceptualizate prin aplicații și prin identificarea cu semnificații personale. Profesorul poate facilita procesul de construcție personală folosind diverse tehnici de intervenție. Poate face ca informația care ajunge la elev să fie bine înțeleasă și relevantă pentru ei. Să creeze situații în care elevul să poată folosi și să aplice cunoștințele achiziționate. Să-i îndrume pe elevi să folosească propriile strategii de învățare pentru a descoperii noi cunoștințe, practic elevii trebuie să fie ajutați să descopere, să aplice noile informații teoretice atât transdisciplinar cât și în viața de zi cu zi.

În momentul în care un copil ajunge în sistemul de învățământ, el nu este "tabula rasa", ci vine cu un bagaj de experiențe și cu structuri cognitive aferente acestor experiențe. Potrivit experților, mai ales lui Merrill (1991) asumțiile abordării de tip constructivist sunt următoarele: învățarea este un proces de construcție mintală; este un proces de co-construcție; este activă și se bazează pe interpretarea personală; este contextuală. Pornind de la ideea mai sus menționată, potrivit căreia elevii vin la școală cu propriile experiențe, învățarea va fi eficientă doar dacă aceștia vor construi în mod activ sensul informațiilor studiate folosind modelul de lucru de care dispun la un moment dat. Dimensiunea centrală a învățării de tip constructivist este învățarea centrată pe elev.

Dimensiunile acestui proces centrat pe elev cuprind atât: natura procesului de învățare (implică intenționalitatea), scopurile procesului de învățare, construcția cunoștințelor, contextul învățării, motivația, diferențele și particularitățile individuale, influențele sociale. Învățarea construită pe principiile constructiviste se bazează pe interacțiunile dintre cognitiv, individual și social. Interacțiunile sociale au rolul de a crea un conflict cognitiv care va obliga persoana să-și modifice schemele de care dispune la un moment dat. Acest lucru va fi posibil doar dacă persoana va participa activ. Foarte des profesorii își pun problema activării elevului, adică cum îi putem suscita interesul. Educația de tip constructivist ne-a arătat că una din modalitățile cele mai eficiente este de a organiza informația în jurul unor probleme sau situații discutabile. Astfel, se încurajează dezvoltarea gândirii critice, elevii sunt încurajați să-și exprime propriile puncte de vedere, să pună întrebări, să experimenteze, să cerceteze, să facă analogii și să ajungă la concluzii proprii. O lecție concepută după principii constructiviste îl transpune pe elev în rolul de colaborator al propriei instrucții și pe profesor în ghid și îndrumător al procesului educativ, totul având la baza dinamismul, implicarea, cercetarea, critica și analiza informațiilor. (Mih, 2010)

Bibliografie:

5. Merrill, M.D. (1991). Constructivism and Instructional Design. *Educational Technology*, 31(5), 45-53;
6. Mih, V. (2010), *Psihologie educațională*, Editura ASCR, Cluj-Napoca.

MOBBINGUL HĂRȚUIREA ȘI PERSECUTAREA LA LOCUL DE MUNCĂ

**Secretar Cătălina-Georgiana SAVA
CJRAE Ialomița, Slobozia, jud. Ialomița**

Toți salariații au dreptul de a munci fără a fi supuși hărțuirii și persecuțiilor la locul de muncă. Din nefericire, există mulți salariați care nu se bucură de această libertate fundamentală. Toți angajatorii au răspunderea de a se asigura că toate formele de hărțuire și persecutare a salariaților sunt eliminate de la locul de muncă pe care îl conduc. Sindicatele și salariații au, la rândul lor, răspunderea de a se asigura că nu se produc acte de hărțuire și persecutare.

CE ESTE HĂRȚUIREA?

Hărțuirea la locul de muncă (mobbing) poate fi definită drept orice conduită abuzivă, prin gesturi, cuvinte, atitudini care aduc atingere, prin caracterul lor sistematic sau prin repetare, demnității ori integrității fizice ori psihice a unei persoane, punând în pericol munca sau ori degradând climatul de muncă. Așadar, vorbim de un comportament repetat și anormal, față de un salariat sau un grup de salariați, care este de natură să genereze un risc pentru respectivii salariați.

La nivel național, prin Legea nr. 167 din 7 august 2020 au fost modificate și completate două acte normative: Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și tratament între

femei și bărbați, urmărindu-se, de către legiuitor, finalitatea unei mai bune protejări a individului împotriva violenței psihologice (denumită, în înțelesul prezentei legi, *hărțuire morală*).

Legea nr. 167/2020 aduce modificări substanțiale OG nr. 137/2000, acestea fiind reiterate în Legea nr. 202/2002. Conform Legii nr. 167/2020, art. 2 din OG nr. 137/2000 se modifică și se completează cu următoarele aspecte:

- este definită hărțuirea morală la locul de muncă în două ipostaze legale:

Art. 2, alin (5¹) Constituie hărțuire morală la locul de muncă și se sancționează disciplinar, contravențional sau penal, după caz, orice comportament exercitat cu privire la un angajat de către un alt angajat care este superiorul său ierarhic, de către un subaltern și/sau de către un angajat comparabil din punct de vedere ierarhic, în legătură cu raporturile de muncă, care să aibă drept scop sau efect o deteriorare a condițiilor de muncă prin lezarea drepturilor sau demnității angajatului, prin afectarea sănătății sale fizice sau mentale ori prin compromiterea viitorului profesional al acestuia, comportament manifestat în oricare dintre următoarele forme:

- a) conduită ostilă sau nedorită;
- b) comentarii verbale;
- c) acțiuni sau gesturi.

Art. 2, (5²) Constituie hărțuire morală la locul de muncă orice comportament care, prin caracterul său sistematic, poate aduce atingere demnității, integrității fizice ori mentale a unui angajat sau grup de angajați, punând în pericol munca lor sau degradând climatul de lucru. În înțelesul prezentei legi, stresul și epuizarea fizică intră sub incidența hărțuirii morale la locul de muncă.

- este stabilit cadrul legal al drepturilor și obligațiilor aferente angajatului și angajatorului cu privire la hărțuirea morală la locul de muncă: Art. 2, (5³) Fiecare angajat are dreptul la un loc de muncă lipsit de acte de hărțuire morală. Niciun angajat nu va fi sancționat, concediat sau discriminat, direct sau indirect, inclusiv cu privire la salarizare, formare profesională, promovare sau prelungirea raporturilor de muncă, din cauză că a fost supus sau că a refuzat să fie supus hărțuirii morale la locul de muncă.

Art. 2, (5⁴) Angajații care săvârșesc acte sau fapte de hărțuire morală la locul de muncă răspund disciplinar, în condițiile legii și ale regulamentului intern al angajatorului. Răspunderea disciplinară nu înlătură răspunderea contravențională sau penală a angajatului pentru faptele respective.

Art. 2, (5⁵) Angajatorul are obligația de a lua orice măsuri necesare în scopul prevenirii și combaterii actelor de hărțuire morală la locul de muncă, inclusiv prin prevederea în regulamentul intern al unității de sancțiuni disciplinare pentru angajații care săvârșesc acte sau fapte de hărțuire morală la locul de muncă.

Art. 2, (5⁶) Este interzisă stabilirea de către angajator, în orice formă, de reguli sau măsuri interne care să oblige, să determine sau să îndemne angajații la săvârșirea de acte sau fapte de hărțuire morală la locul de muncă.

Art. 2, (5⁷) Angajatul, victimă a hărțuirii morale la locul de muncă, trebuie să dovedească elementele de fapt ale hărțuirii morale, sarcina probei revenind angajatorului, în condițiile legii. Intenția de a prejudicia prin acte sau fapte de hărțuire morală la locul de muncă nu trebuie dovedită.

- este stabilită încadrarea juridică a faptei de hărțuire morală și sancțiunea corespunzătoare acesteia:

Art. 26, alin. (1¹) din OG nr. 137/2000: Constituie contravenție hărțuirea morală la locul de muncă săvârșită de către un angajat, prin lezarea drepturilor sau demnității unui alt angajat, și se pedepsește cu amendă de la 10.000 lei la 15.000 lei. (1²) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă: a) de la 30.000 lei la 50.000 lei neîndeplinirea de către angajator a obligațiilor prevăzute la art. 2 alin. (5⁵); b) de la 50.000 lei la 200.000 lei nerespectarea de către angajator a prevederilor art. 2 alin. (5⁶).

Exemple de hărțuire:

- manifestarea sau diseminarea unui material ofensator sau cu conținut indecent;
- insinuări, batjocură, glume sau remarce obscene ori sexiste/rasiste/homofobe;
- folosirea unui limbaj ofensator în descrierea unei persoane cu dizabilitate sau ironizarea unei persoane cu dizabilitate;
- comentarii despre aspectul fizic sau caracterul unei persoane, care cauzează stânjeneală sau suferință;
- avansuri sexuale nedorite, solicitări repetate de acordare a unei întâlniri, sau amenințări;
- priviri insistente, gesturi grosolane, atingeri, apucări sau alte tipuri de contact corporal nenecesar, precum atingerea în treacăt de alte persoane;
- răspândirea de zvonuri malițioase sau insultarea unei persoane (în special pe motive de vârstă, rasă, schimbare de sex, căsătorie, parteneriat civil, sarcină și maternitate, sex, dizabilitate, orientare sexuală și religie sau credință).

CE ESTE PERSECUTAREA?

Persecutarea este o formă de hărțuire și este folosită pentru a descrie un comportament amenințător sau intimidant. Apare într-un mediu de lucru unde un grup de persoane sau un individ pot deveni temători sau intimidați din cauza comportamentului negativ sau ostil al unui alt individ sau grup de persoane. Persecutarea implică adesea folosirea inadecvată a puterii sau funcției și este adesea persistentă și imprevizibilă. Adoptarea a cel puțin unuia dintre comportamentele de mai jos sunt clasificate în funcție de efectele asupra victimei:

1. Acțiuni vizând împiedicarea victimei de a se exprima:

- superiorii ierarhici îi refuză victimei posibilitatea de a se exprima;
- victima este frecvent întreruptă când vorbește;
- colegii împiedică victima să se exprime;
- este criticată viața privată a victimei;
- victima este terorizată prin apeluri telefonice și este amenințată verbal și în scris;
- refuzarea contactului cu victima (se evită contactul vizual, se fac gesturi de respingere etc.);
- ignorarea prezenței victimei (spre exemplu, adresându-se altei persoane, ca și când victima nu ar fi prezentă).

2. Acțiuni vizând izolarea victimei:

- nu se vorbește niciodată cu victima;
- victima nu este lăsată să se adreseze altei persoane;
- victimei i se atribuie un alt post care o îndepărtează și izolează de colegi interzicând colegilor să vorbească cu victima;

- se neagă prezența fizică a victimei.

3. Acțiuni ce presupun desconsiderarea victimei în fața colegilor:

- victima este vorbită de rău sau calomniată, se lansează zvonuri la adresa victimei;
- victima este ridiculizată, se pretinde că victima este bolnavă mintal;
- victima este constrânsă pentru a se prezenta la un examen psihiatric;
- victima este obligată să accepte activități umilitoare;
- evaluarea inechitabilă a muncii victimei, deciziile victimei sunt contestate;
- agresarea victimei în termeni obsceni sau insultător, hărțuirea sexuală a victimei (gesturi sau propuneri).

4. Discreditarea profesională a victimei:

- nu i se atribuie sarcini de realizat, este privată de orice ocupație;
- încredințarea unor sarcini inutile sau absurde;

5. Compromiterea sănătății victimei:

- încredințarea unor sarcini periculoase și nocive pentru sănătate;
- amenințarea cu violențe fizice și agresarea fizică a victimei, fără gravitate, ca un avertisment;
- agresarea fizică gravă și agresarea sexuală a victimei

Prin hărțuire psihologică (de tip mobbing) se înțelege un conflict emoțional cronic, în care este implicat un angajat care este atacat, stigmatizat de către colegi sau șefi în orice mod, fie prin glume și zvonuri, intimidat, umilit, discreditat ori izolat, primește mai multe sarcini decât poate îndeplini, fie este ridiculizat sau acuzat pe nedrept, iar prin una sau mai multe dintre aceste acțiuni i se pune în pericol starea emoțională și viața profesională, conduce la o stare accentuată de stres, scăderea stimei de sine, anxietate, scăderea puterii de muncă, produce tulburări comportamentale sau alterează echilibrul psihofiziologic. Art. 5 din Codul muncii prevede că, „în cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații și angajatorii. Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, bazată pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.” Conform art. 8 alin. (1) din Codul muncii, relațiile de muncă se bazează pe principiul bunei credințe, ceea ce înseamnă că toate acțiunile angajatorului trebuie să se circumscrie acestui principiu, iar în temeiul art. 39 alin. (1) lit. e, f, salariatul are dreptul la demnitate în muncă și la securitate și sănătate în muncă, sfera acestui drept incluzând atât sănătatea și securitatea fizică, cât și cea psihică.

Mai specific, art. 4 alin.1 lit. d ind. 1 din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, introdus prin Legea nr. 229/2015, definește hărțuirea psihologică drept „orice comportament necorespunzător care are loc într-o perioadă, este repetitiv sau sistematic și implică un comportament fizic, limbaj oral sau scris, gesturi sau alte acte intenționate și care ar putea afecta personalitatea, demnitatea sau integritatea fizică ori psihologică a unei persoane”.

La nivelul învățământului superior, în Contractul colectiv de muncă nr. 503 din 21 iunie 2017, cu modificările și completările ulterioare, la Nivel de Grup de Unități din Sectorul de Activitate „Învățământ Superior” încheiat între M.E.N. și Federația Națională Sindicală „Alma Mater” regăsim „(3) Părțile contractante asigură aplicarea clauzelor prezentului contract colectiv de muncă pentru membrii sindicatelor afiliate la F.N.S. Alma Mater, în condițiile legii. (5) La angajare

și la stabilirea drepturilor individuale, angajatorii respectă dispozițiile legale în vigoare privind aplicarea principiului egalității de șanse și de tratament față de toți salariații, fără discriminare. (6) Orice salariat care prestează o muncă beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității și a conștiinței sale, fără nicio discriminare. Angajatorul are obligația de a asigura securitatea, sănătatea și siguranța angajaților în toate aspectele legate de muncă și să evite factorii de risc psihosociali din relațiile de muncă. Este interzisă orice formă de hărțuire psihologică (de tip mobbing) sau fizică (de tip bullying) în mediul academic, precum și orice comportament care poate conduce la degradare, umilire sau intimidare și care poate afecta autonomia și capacitatea unei persoane de a-și îndeplini în mod firesc responsabilitățile profesionale și de studiu, ori de a-și exercita drepturile.”

Prin hărțuire fizică (de tip bullying) se înțelege un conflict generat de acțiuni agresive de ordin fizic, în care este implicat un angajat, dacă prin acestea se urmărește direct sau indirect, afectarea modului în care victima acestor agresivități își îndeplinește sarcinile de serviciu, cauzându-i tulburări grave ori inconveniente de natură să-i diminueze capacitatea de muncă.

Campanii promovare

La nivel național, Institutul Român pentru Drepturile Omului a desfășurat **în perioada 15 septembrie – 15 octombrie 2020**, o **CAMPANIE IRDO-ANES pentru conștientizarea hărțuirii morale la locul de muncă având următorul SLOGAN:**

„Hărțuirea Morală este ilegală – Pune stop relațiilor de muncă disfuncționale!”

Bibliografie:

- Dragoș Călin. Mobbingul. Hărțuirea la locul de muncă. Culegere de jurisprudență. Editura Universitară, București, 2019;
- European Community Shipowners Associations, European Transport Workers Federation Eliminarea hărțuirii și persecuțiilor la locul de muncă;
 - [www.irido.ro https://irido.ro/femei.php?idpagina=152](https://irido.ro/femei.php?idpagina=152);
- Contractul Colectiv de Muncă nr. 503 nr. 503 din 21 iunie 2017 la Nivel de Grup de Unități din Sectorul de Activitate „Învățământ Superior”, Monitorul Oficial nr. 3 /17.07.2017, partea a V-a;
- Legea 53/2003 – Codul Muncii.

ȘCOALA ONLINE, O NOUĂ ABORDARE A ACTIVITĂȚII DIDACTICE

**Prof. Emilia SAVIN
G.P.P. NR. 7, GALAȚI**

Pandemia din anul 2020 a dat startul unei noi abordări a educației, a modalităților de desfășurarea a activităților cu copiii, fie că sunt preșcolari, școlari, liceieni sau studenți. Este perioada în care oamenii fac totul de la distanță și virtual: comunică, învață, se joacă lucrează, vizitează muzee, vizionează spectacole de teatru, etc.

Pentru mediul educațional, schimbarea a fost o necesitate, iar singura soluție viabilă, școala online, a adus la rândul ei o serie de provocări, de aceea o mare importanță în trecerea de la viața de elev în clasă la viața de elev în mediul online o are implicarea psihologică. Schimbările majore, dar nepregătite, au cerut o acomodare rapidă într-un timp foarte scurt. Școala online a solicitat din partea copiilor, a cadrelor didactice și a familiei parcurgerea rapidă a unui proces de organizare și reorganizare.

Este bine de știut că orice schimbare radicală, cum este școala online, poate avea amprente care vor umbri dezvoltarea copilului în momentul în care reacțiile apărute nu sunt gestionate corect. Învățarea de acasă poate fi solicitantă, dar, în același timp, poate arăta o perspectivă nouă de abordare a educației. E nevoie de adaptare din mers atât în rândul elevilor, cât și al profesorilor. Această adaptare din mers schimbă obiceiuri, performanțe, componente psihoemoționale de ambele tabere (profesori, elevi). Contează foarte mult trăsăturile de personalitate, caracterul copiilor, capacitatea cadrului didactic de a-și regândi modalitățile de lucru cu copiii, atmosfera școlară, vârsta, dar și atmosfera și nivelul de colaborare în familie.

Școala online presupune o reorganizare completă a modului în care se abordează actul didactic, pornind de la metode și tehnici de predare, procedee de lucru, dozajul diferit al timpului și terminând cu materialele și mijloacele didactice utilizate. Monitorizarea învățării se realizează într-un alt mod, atunci când vorbim de școala online, câteodată chiar foarte greu. Lipsa unui dialog autentic cu copii, imposibilitatea urmării modului în care copii își rezolvă sarcinile de lucru, dificultatea în aplicarea metodelor de evaluare, reprezintă aspecte care descriu dificultățile întâlnite în desfășurarea activității online.

Există diverse instrumente online și offline care pot fi utilizate pentru a conecta educatorii și elevii atunci când aceștia se află în locuri diferite. Este necesar a accesa informații și platforme care nu sunt disponibile în mod obișnuit la domiciliu sau în instituția de învățământ. Societatea civilă trebuie să sprijine dezvoltarea profesională continuă a educatorilor într-un mod flexibil. Pentru a contribui la asigurarea continuității în activitățile de educație și formare, pot fi accesate online diverse materiale didactice, iar elevii primesc îndrumare pentru a descoperi/ lectura materiale din biblioteci digitale sau virtuale, resurse educaționale deschise disponibile pe diferite platforme educaționale.

Pentru lecțiile cu preșcolarii am utilizat Google Meet unde am ținut lecții sincron cu preșcolarii, și am creat grupul clasei pe WhatsApp cât și pe facebook (activitate asincron) unde

am postat zilnic fișe de lucru, materiale cât mai tractive și inedite, pentru a putea fi vizualizate și rezolvate de către copii, bineînțeles cu sprijinul permanent al părinților.

Fiind copii de grădiniță, care nu au dobândit scris-cititul, resursele sunt mai limitate decât la școală. Pentru ca informația să ajungă cu ușurință la copii, am pus la dispoziția copiilor și a părinților site-uri diverse, cu materiale accesibile vârstei, colorate, atractive, vesele: Grădinița de acasă, Clasa mea, nu în ultimul rând diverse grupuri de pe Facebook ale cadrelor didactice.

Foarte important în desfășurarea activităților online a fost comunicarea și sprijinul părinților, care m-au sprijinit în desfășurarea activităților care au pus la dispoziția copiilor telefoane, tablete, calculatoare.

De asemenea în transmiterea cunoștințelor către copii am ținut cont de principiul accesibilității, al învățării gradate, de la simplu la complex, al integrării teoriei cu practica, dar mai ales și cel mai important este foarte important ca toate activitățile să se desfășoare sub formă de joc. Datorită faptului că preșcolarii își pierd repede răbdarea și atenția cerințele, materialul didactic trebuie alternate constant.

În urma desfășurării activității online am constatat o serie de avantaje și limite:

- nu se mai consumă timp și bani pentru deplasarea copiilor spre grădiniță;
- satisfacerea nevoii preșcolarului de atenție,ei au nevoie de mult sprijin, de timp petrecut alături de familie;
- copiii se obișnuiesc cu tehnologia, pot include tehnica în activitățile lor și nu doar ca să se joace.
- se pune mai mult accent pe practică decât pe teorie, copiii având de lucrat fișe, de rezolvat puzzle-uri online, de realizat picturi și lucrări practice;
- posibilitatea de a realiza activitățile pe tot timpul zilei, în funcție de disponibilitatea părinților.
- în același timp învățarea este impersonală, spre deosebire de învățarea din clasă în care există interacțiunea direct, față în față între copil și educatoare. Prin interacțiunile față în față cu educatorul, cu colegii are loc dezvoltarea încrederii de sine, a colaborării între copii, stabilirea prieteniiilor și a capacității de întrajutorare;
- timpul îndelungat folosit în fața dispozitivelor, în detrimental activităților desfășurate în aer liber;
- necesitate desfășurării activității online a dus la creșterea cerințelor vis a vis de activitatea profesorilor și a crescut dramatic gama de conținut și abilități pe care aceștia trebuie să le cunoască, toate acestea ducând la creșterea volumului de muncă al cadrelor didactice;
- sprijinul excesiv acordat de adulți în realizarea sarcinilor de lucru, uneori activitatea copilului fiind pusă în umbră.
- subiectivismul evaluării.

Un rol fundamental al educației se referă la dezvoltarea personală. Fiecare individ trebuie să aibă posibilitatea de a se dezvolta potrivit potențialului propriu, astfel încât să poată asigura independența și prosperitatea lui, a familiei pe care eventual decide să și-o întemeieze și a grupurilor din care decide să facă parte. Dezvoltarea personală continuă prin învățare pe tot parcursul vieții și este esențială în societatea contemporană. Cu ocazia educației la distanță din această perioadă, elevii au avut libertatea de a-și organiza singuri programul de studiu, de a descoperi prin propriile puteri modalități prin care să facă față cerințelor școlii online.

Așadar, învățarea online este o modalitate de adaptare la condițiile sociale actuale, este o adevărată provocare atât pentru copii, dar și pentru cadrele didactice și să nu în ultimul rând pentru părinți. Succesul sau eșecul învățării online este strâns legat de echilibrul dintre cei trei factori direct implicați copii-părinți-cadru didactic.

Bibliografie:

- „Educația timpurie”, Ecaterina Vrășmaș, 2014, editura Arlequin;
- <https://revistacariere.ro/inspiratie/educatie/scoala-online-intre-provocare-si-schimbare;>
- Revista „Învățământul preșcolar în mileniul III”, nr.33/34 2022, editura Arves.

ÎNTĂRIREA POZITIVĂ ȘI DISCIPLINAREA PREȘCOLARILOR

**Prof. înv. preșcolar Larisa-Pamela SEMELBAUER
G.P.P. Deta, Deta, Timiș**

Dezaprobară comportamentelor negative, respectiv corecția fizică sunt forme ce se centrează pe comportamentul nedorit și nu îl învață pe copil cum să se comporte adecvat. Alte forme de disciplinare neadecvată sunt comenzile de genul „Stai jos și nu vorbi!”, „Să nu te mai aud!” sau afirmațiile explozive „Ai intrat într-un necaz mai mare decât crezi!”, „Stai să vezi ce pățești!”.

Nu sunt de folos nici criticile „Numai atât poți?” sau amenințările „Dacă nu te potolești vei fi pedepsit!” sau aprecierile depreciative „Vei învăța vreodată să faci ceva bine?”.

Uneori se întâmplă ca aceste metode să aibă rezultate, dar mult mai adesea ele generează în frustrare, o stimă de sine scăzută și chiar o dorință de răzbunare.

La polul opus este disciplina pozitivă care trebuie să îl învețe pe copil auto-controlul și încrederea în sine prin concentrarea asupra lucrurilor pe care părinții și cadrele didactice doresc să le transmită.

„Ea este baza pentru orientarea copiilor asupra modului în care pot fi în armonie cu ei înșiși, cum să își înțeleagă propriul comportament, cum să aibă inițiativă, să fie responsabili pentru propriile alegeri. Părinții pot să își amintească de primii ani de viață ai copilului, cum l-au învățat să ridice mânuțele, să bată din palme, să meargă fără a lovi sau a amenința. Încurajarea e o modalitate eficientă de recompensare a copilului, care îl stimulează să învețe, iar încurajarea unui comportament adecvat ajută la construirea stimei de sine”, spune Andreea Biji, psiholog în cadrul Salvați Copiii.

Atunci când ignorăm un comportament neadecvat, cum sunt crizele temperamentale, plânsul pentru a obține ceva ce i-a fost refuzat, îl ajutăm pe copil ce e autocontrolul, deoarece nu obține atenția celor din jur prin comportamentul pe care îl are.

De cele mai multe ori, prin pregătire, măiestrie pedagogică și entuziasm, cadrul didactic realizează o interacțiune pozitivă cu copiii, acesta favorizând procesul didactic. Dragostea pentru copii, tactul pedagogic, autocontrolul, empatia, competența, spiritul de echitate, alegerea de activități atractive la lecție și talentul de a trezi interesul copiilor pentru proiecte de cercetare (eventual și prin exemplul

personal), ușurința de a se adapta la neprevăzut și nerenunțarea în fața greutăților, exigența și constanța în cerințele formulate, ca și priceperea de a se realiza o corectă evaluare a performanțelor copiilor sunt tot atâtea calități care asigură eficiența muncii la catedră, producându-i educatorului satisfacție, trăire stimulative pentru noi și noi eforturi în scopul perfecționării stilului de muncă.

Dincolo de conținuturile concrete care se transmit, în demersul didactic va fi important foarte mult tipul de interacțiune care se va statifica între grupa de copii și educatoare, precum și atitudinea acestora în a se relaționa ca grup și la fiecare copil în parte. Relația educatoare – copil reprezintă modalitatea principală de mediere didactică, reprezintă o construcție reciprocă, dinamică, ce se repliază permanent în funcție de circumstanțe și scopuri educative. Ea este rezultatul unei „opere” comune ce se definitivează în timp, prin implicarea ambelor părți. De cele mai multe ori ce știm nu este suficient și nu știm cum să reacționăm pentru a elimina sau pentru a reduce o serie de comportamente indesezirabile ale copilului.

Am aplicat o serie de metode, dar am constatat că unele dintre ele nu au mers. O metodă de învățare sau modificare a comportamentului copilului, dacă transmite doar o informație sau oferă un feedback negativ, nu funcționează în cele mai multe situații. Disciplinarea pozitivă reprezintă una dintre metodele cele mai eficiente ce se poate aplica în cadrul instituției, prin care copiii învață comportamente pozitive pentru tot restul vieții. Îl ajuta pe copil să crească și să se dezvolte armonios, echilibrat și sănătos din punct de vedere emoțional și social.

Disciplina pozitivă elimină pedeapsa care este o formă de atac și de abuz la o persoană.

În învățarea unui comportament nou folosim ca metode modelarea și învățarea. În aplicarea cu succes a învățării este esențială observarea micilor progrese, care, chiar dacă par nesemnificative, trebuie mai întâi recompensate, iar apoi consolidate. Aceasta presupune efort și munca repetată, dar rezultatele vor fi pe măsură.

În consolidarea unui comportament după ce ne-am asigurat că un comportament a fost învățat, e necesar să aplicăm tehnici care duc la persistența comportamentului în timp: recompensă și controlul mediului. Cu cât sunt mai naturale recompensele pe care le utilizăm, cu atât e mai mare șansa consolidării și persistenței comportamentului țintă. Dacă îi vom da mereu copilului aceeași recompensă s-ar putea ca la un moment dat să se plictisească de ea, și să nu mai aibă efectul pe care l-a avut la început. Cu cât i-a lipsit mai mult acel lucru cu atât va avea un efect mai mare ca și recompensă. Recompensele vor fi mai puțin materiale, oprindu-ne asupra celor care îl motivează pe copil în activitatea sa nu pentru valoarea materială. Prin urmare, în alegerea recompenselor trebuie să avem în vedere acest lucru. Putem să oferim lucruri simple, pe care le avem la îndemână și sunt atractive pentru copil (ex. buline, emoticoane).

Opușă recompensei, pedeapsa presupune exercitarea unui control exterior, prin forță, asupra copiilor cu scopul de a le modifica un comportament problematic și se recurge la manifestarea unor forme de abuz fizic și emoțional. Deși adultul nu dorește să recurgă la astfel de metode, pentru că nu par a fi cele mai potrivite. Totuși, de cele mai multe ori profesorii aleg să disciplineze în acest fel din mai multe motive: au primit ei înșiși același „tratament” când au fost copii, nu cunosc nici o altă metodă prin care să obțină rezultatul așteptat, cred în eficiența pedepsei, sau uneori sunt încurajați de părinții elevilor.

Apariția imediată a efectului pedepsei poate funcționa ca o recompensă pentru cel care o folosește și, prin urmare, poate duce la utilizarea ei abuzivă. De exemplu, dacă îl pedepsește pe

copil punându-l la colț pentru că se juca prea gălăgios, profesorul obține ca beneficiu imediat încetarea gălăgiei în clasă. Fără să-și dea seama, profesorul nu mai caută alte soluții la o situație nedorită, fiind tentat să o rezolve rapid prin pedepsirea celui care a produs-o. Pedepsa poate modela comportamentul celui pedepsit. Adesea au fost situații în care „copiii problemă” ai unei clase au fost „creați” de modul în care dirigintele sau învățătorul au reacționat în rezolvarea problemelor de disciplină ridicate de aceștia. Se ajunge ca orice problemă de disciplină apare să fie opera aceluiași copil chiar dacă acesta nici nu știe despre ce a fost vorba. Iată deci, că strategia pe care o va aplica profesorul la clasă trebuie bine gândită pentru ca să nu avem astfel de situații.

O serie de studii au evidențiat, în mod repetat, că acei copii care au fost martorii sau ținta unor pedepse excesive tind să recurgă ei înșiși la pedepsirea oamenilor din jurul lor. Uneori, exprimarea pedepsei poate fi amânată până când devin ei înșiși adulți și intră în rolul de părinți. Mediul în care trăim influențează modul de manifestare a comportamentului. Am observat de nenumărate ori că un comportament al copilului se manifesta doar într-un anumit mediu sau în prezența anumitor persoane. De aceea, o condiție importantă în realizarea disciplinei prin întărire pozitivă este existența unei bune relații cu familia de proveniență a copilului. Strategiile aplicate de profesor trebuie să aibă continuitate și acasă pentru a fi viabile. Profesorul trebuie să fie informat în legătură cu orice schimbare ce ar putea influența comportamentul copilului. Sunt situații în care starea de sănătate sau conflictele dintre părinți își pun amprenta în mod inevitabil asupra modului de manifestare a copilului. O bună comunicare dintre profesor și familia copilului poate avea efecte benefice în disciplinarea lui.

Nu trebuie să tratăm cu indiferență modelul personal atât în cazul profesorului cât și al părintelui. Nu este indicat să fim altfel decât le cerem lor să fie, este o problemă de moralitate și respect reciproc. Dacă noi înșine suntem „indisciplinați” cum să-i determinăm pe copii să fie?

Este indicat să ținem seama și de următoarele strategii specifice pentru asigurarea disciplinei:

- Uneori faptele vorbesc mai puternic decât cuvintele.
- Utilizați metode nonverbale și de continuitate a activității (ex: deplasează-te cu spatele și pune mâna pe umărul copilului care vorbește).
- Utilizați tăcerea ca mijloc corectiv.
- Nu vă adresați grupei până când nu aveți certitudinea ca toți copiii sunt pregătiți să vă asculte.
- Stabiliți un contact vizual permanent cu copiii.
- Semnalați un comportament indisciplinat/ disciplinat printr-un semn distinctiv concret.
- Evitați întrebările al căror răspuns este așteptat după o ordine previzibilă. Puneți întâi întrebarea și apoi nominalizați copilul care să răspundă.
- Fiți gata să schimbați metoda când constatați că copiii au obosit să vă asculte.
- Orientați copiii să extragă principii de viață din conținutul academic predat.
- Consiliați copilul care are probleme rămânând în permanență la dispoziția acestuia.
- Organizați activitatea în sensul solicitării unor sarcini precise de la copii.
- Recunoașteți și indicați cele mai mici îmbunătățiri în comportamentul copilului și încurajați-l.
- Concentrați-vă asupra copilului cu un comportament regulamentar, lăudați-l și felicitați-l pentru asta.
- Încercați să comunicați cu copilul indisciplinat, întrebându-l dacă și cum puteți să-l ajutați.

- În situații dificile folosiți o voce scăzută, nu ridicați tonul, pentru ca acesta să facă efort pentru a te asculta.
- Recunoașteți că atunci când un copil persistă în indisciplină, acest fapt este semnul unei nevoi de atenție sau de dragoste(împlinind nevoile emoționale de bază ale copiilor- dragostea, afirmarea, apartenența, imaginea de sine-pot fi prevenite situațiile de indisciplină.
- Dați dovada de multa răbdare.
- Fiți realiști și gândiți-vă la ce spunea Kevin Leman în “Making Children Mind without Losing Yours” (Kennedy Century Press, 1994): **“Nu sunt atât de naiv încât să cred că orice metodă de disciplină poate avea efect pozitiv asupra fiecărui copil”**.

Bibliografie:

1. Romita Iucu - Managementul clasei de elevi, ed. Polirom, 2006;
2. Geoff Petty - Teaching today (Profesorul azi), ed. Atelier Didactic, 2007;
3. Emil Stan - Managementul clasei, Aramis,2006;
4. WWW.biblioteca digital.ro, Mihai Diaconu-Sociologia educației;
1. Andre de Parette - Educația în schimbare, ed. Spiru Haret, 1996;
2. Adrian Neculau - Psihologia câmpului social, ed. Polirom, 1997;
3. Emil Păun - Școala-abordare sociopedagogică, ed. Polirom, 1999;
4. Managementul clasei - ghid pentru profesori și învățători, UNICEF Romania, 2007.

METODE DE PREDARE A RELIGIEI ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

Prof. Luminița SGUBEA

Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir, jud. Alba

Prin întreaga Sa activitate de *învățător*, Mântuitorul a evidențiat importanța utilizării celor mai potrivite metode educaționale, precum și rolul esențial al educatorului în procesul de formare intelectuală și spirituală al învățăceilor. În orice demers educativ, dar mai cu seamă în cel religios, elevul participă activ în măsura în care recunoaște în dascălul său un îndrumător care-l acceptă din iubire, așa cum este el, îl sprijină în eforturile sale și-l ajută să înțeleagă și să depășească nereușitele de moment. Suportul unei astfel de atitudini îl reprezintă trăirea religioasă a profesorului, impusă de exigența profesiei de *îndrumător pe cale*, precum și de experiența sa personală. Fără o metodă didactică bine însușită, un educator nu va reuși, deoarece pedagog nu este cel care are multe cunoștințe, dar nu știe să le aplice, ci acela care trăiește pedagogia și o transpune în practică¹².

Învățământul religios, spre deosebire de celelalte obiecte de studiu, se adresează întâi inimii și mai apoi gândirii. Între cele două nu există *antinomie*, ci ele se împletesc în mod armonios, spre a forma adevăratul om, inima fiind lăcașul iubirii, iar rațiunea cel al științei. Prin urmare, pentru buna

¹² Anastasia Popescu, *Cum să-i învățăm pe copii religia* - îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu, Edit. Anastasia, București, 1995, p. 96.

reușită a educației religioase este nevoie ca educatorul creștin - factorul cel mai important al educației - să corespundă anumitor cerințe. Fără profesori de vocație nici cea mai bună organizare a învățământului, nici cele mai potrivite metode și mijloace nu prețuiesc nimic. Un profesor bun nu poate să se bazeze însă doar pe vocație. El trebuie să deprindă și metoda predării. Metodele de predare-învățare specifice religiei sunt multiple. Utilizarea metodelor în educația creștină este dependentă de măsura în care acestea pot contribui la atingerea finalității actului educativ religios și anume desăvârșirea omului în iubire și sfințenie. Utilizarea unei metodologii didactice nu se poate realiza deplin decât într-un sistem aflat în rezonanță cu pedagogia divină, la care se raportează și pe care o valorifică în contexte educaționale diferite¹³. Prin specificul său, religia ca disciplină de învățământ își propune să transmită cuvântul Domnului, care să devină „duh și viață” (Ioan 6, 63) pentru fiecare participant la educație. Nivelul formativ al conținuturilor educației religioase este diferit. Unele dintre acestea sunt formative prin ele însele, iar altele devin formative prin procesul educațional parcurs¹⁴.

Provocările lumii contemporane, evoluția societății secolului al XXI-lea, au generat modificări și în planul educației¹⁵. Astfel au apărut noi curente pedagogice care, pornind de la necesitatea adaptării educației la dinamica realității sociale, au propus schimbări de paradigmă în ceea ce privește rolul elevului în cadrul sistemului educațional. Fiecare dintre acestea au susținut importanța implicării active a elevului în cadrul procesului didactic, iar pentru atingerea acestui scop unul dintre instrumentele principale l-a constituit abordarea metodelor active.

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă legătură cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice. Astăzi, competența profesională în învățământ este mai complexă întrucât se urmărește realizarea unui învățământ prin cooperare. Un cadru didactic responsabil atrage elevii, îi motivează, îi încurajează pe cei timizi și neîncrezători, să învețe împreună cu ceilalți și totodată să-și împărtășească experiențele de învățare și cunoaștere.

În aflulul informațional cu care societatea actuală se confruntă, sistemul educațional are dificilul rol de a forma personalități care să știe să discearnă informația esențială de cea excedentară. Dacă în învățământul tradițional, principalele metode le constituie, îndeosebi: *povestirea, descrierea, explicația, expunerea, conversația, problematizarea, demonstrația*, metode centrate pe profesor, pe transmiterea de cunoștințe, învățământul modern solicită aplicarea metodelor active și interactive, a celor care dezvoltă gândirea critică. Comparativ cu metodologia tradițională, pentru care elevul rămâne mai mult un reproducător al informațiilor prezentate de profesor, *metodele moderne* fac din acesta un participant activ în procesul învățării, pregătit să-și însușească cunoștințele prin efort propriu, prin angajarea gândirii și mobilizarea tuturor funcțiilor intelectuale în raport cu sarcina de învățare dată. În aplicarea acestor metode profesorul are un rol esențial. Acesta trebuie să pună în lucrare toate cunoștințele sale și întreaga lui pricepere, nu pentru a transmite pur și simplu informații care urmează a fi însușite mecanic, ci pentru a insufla elevilor

¹³ Pr. Dorin Opreș, *Dimensiuni creștine ale pedagogiei moderne*, Edit. Didactică și Pedagogică, București, 2012, p. 207.

¹⁴ Pr. Dorin Opreș, Monica Opreș, *Metode active de predare-învățare. Modele și aplicații la religie*, Edit. Sf. Mina, Iași, 2006, p. 9.

¹⁵ *Ibidem*

dorința de a le dobândi, printr-un studiu cât mai activ și mai intens. Rolul profesorului este de a organiza învățarea și de a susține efortul elevilor. Se subînțelege că metodele activ-participative sunt mai dificil de aplicat în practică și, din acest motiv, necesită o muncă mai atentă și diferențiată. Astfel, promovarea lor conduce la o schimbare de atitudine din partea profesorului, și prin ea, la transformarea conduitei elevilor. Așadar, metodele activ-participative, prin caracterul lor diferențiat și formativ, ajută la dezvoltarea potențialului intelectual al elevului și la ridicarea calității învățării. Sunt metode care țin seamă de personalitatea elevului, de resursele lui intelectuale, fizice, dar și afectiv-motivaționale, precum și de capacitățile și procesele lui mentale¹⁶.

În tabelul de mai jos, vom face o scurtă analiză comparativă a celor două tipuri de metode:

Tabel: *Metode clasice versus metode moderne*¹⁷

<i>Metode clasice</i>	<i>Metode moderne</i>
Acordă prioritate instruirii;	Trec formarea elevului înaintea instruirii;
Sunt <i>centrate pe conținut</i> , pe însușirea materiei;	Sunt <i>centrate pe elev</i> , pe dezvoltarea capacităților și aptitudinilor;
Acordă întâietatea activității profesorului;	Sunt axate pe activitatea și participarea elevului;
Pun accent pe predare;	Trec învățarea înaintea predării;
Elevul este privit ca <i>obiect</i> al instruirii;	Elevul este atât <i>obiect</i> cât și <i>subiect</i> al actului de instruire și educare, al propriei sale formări;
Neglijează însușirea metodelor de studiu personal, de muncă independentă;	Urmăresc însușirea unor tehnici de muncă independentă, de autoinstruire;
Sunt <i>centrate pe cuvânt</i> , fiind dominant comunicative;	Sunt <i>centrate pe acțiune</i> , pe explorare;
Sunt <i>receptive</i> , bazate pe activități reproductive;	Sunt <i>activ-participative</i> adică propun o cunoaștere dobândită prin <i>efort propriu</i> ;
Sunt <i>abstracte și formale</i> ;	Pun accent pe contactul direct cu realitatea, sunt concrete;
Au prea puțin carater aplicativ;	Cultivă spiritul aplicativ, practic și experimental;
Impun o <i>conducere rigidă a învățării</i> ;	Încurajează munca independentă, inițiativa și creativitatea;
Promovează <i>competiția</i> ;	Stimulează <i>cooperarea</i> ;
Profesorul este transmițător de cunoștințe;	Profesorul este organizator, îndrumător;

În procesul de învățământ profesorul, ca și elevii, acționează prin intermediul metodelor de predare și învățare. Calitatea muncii lor este vizibilă în funcție de aceste metode. Aplicându-se metode deosebite, se obțin diferențe esențiale în pregătirea elevilor. În ultimele decenii a sporit interesul educatorilor pentru *metodele moderne* numite și *activ-participative*. Pentru o utilizare

¹⁶ Alina Mărgăritoiu, Alina Brezoi, *Metode interactive de predare-învățare*, http://ro.scribd.com/doc/72076090/Suport-Curs-Metode-Interactive-de-Predare_08.08.2012, p. 89.

¹⁷ Ioan Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și contemporane. Structuri, stiluri și strategii*, Edit. Aramis, București, 2007, p. 99.

eficiență a metodelor active în educația religioasă este necesară cunoașterea lor teoretică, o minimă experiență în folosirea acestora și integrarea lor corespunzătoare în proiectul didactic, în interrelație cu metodele tradiționale¹⁸. Se constată însă faptul că aceste metode nu asigură întotdeauna o motivație lăuntrică, chiar dacă ele determină participarea activă a elevilor la oră¹⁹. În acest sens, clasificarea metodelor în active și pasive nu are o justificare psihologică, pentru că există lecții active în care sunt folosite metode clasice dar există și lecții pasive în care folosim metode active²⁰. De aceea, implicarea activă a elevilor în procesul educativ nu e atât rezultatul utilizării unei anumite tehnici de predare, indiferent cât de performantă ar fi, cât, mai ales, rodul măiestriei profesorului de a trezi interesul elevilor.

Bibliografie:

1. **Băncilă, Vasile**, *Inițierea religioasă a copilului*, Edit. Anastasia, București, 1996;
2. **Cerghit, Ioan**, *Sisteme de instruire alternative și contemporane. Structuri, stiluri și strategii*, Edit. Aramis, București, 2007;
3. **Holbea, Gheorghe & Opreș, Dorin**, *Apostolat educațional. Ora de religie-cunoaștere și devenire spirituală*, Edit. Basilica a Patriarhiei Române, București, 2012;
4. **Mărgăritoiu, Alina; Brezoi, Alina**, *Metode interactive de predare-învățare*, <http://ro.scribd.com/doc/72076090/Suport-Curs-Metode-Interactive-de-Predare>;
5. **Opreș, Dorin**, *Dimensiuni creștine ale pedagogiei moderne*, Edit. Didactică și Pedagogică, București, 2012;
6. **Opreș, Dorin & Opreș, Monica**, *Metode active de predare-învățare. Modele și aplicații la religie*, Edit. Sf. Mina, Iași, 2006;
7. **Popescu, Anastasia**, *Cum să-i învățăm pe copii religia - îndreptar realizat împreună cu Răzvan Bucuroiu*, Edit. Anastasia, București, 1995;
8. **Stanciu, Mihai**, *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Edit. Polirom, Iași, 1999.

¹⁸ D. Opreș, M. Opreș, *Metode active...*, p.12.

¹⁹ Mihai Stanciu, *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Edit. Polirom, Iași, 1999, p. 556.

²⁰ Vasile Băncilă, *Inițierea religioasă a copilului*, Edit. Anastasia, București, 1996, p.131.

ACTIVITATEA EXTRAȘCOLARĂ – RELEVANTĂ DIN PERSPECTIVA PREVENIRII ABANDONULUI LA ȘCOLARUL MIC

Prof. înv. primar Mioara-Elena SIGHIȘOREAN
Școala Gimnazială Nr. 1 Săcele, jud. Brașov

„ Copilul nu știe nimic pentru că i-ai spus, ci pentru că a înțeles el însuși; să nu învețe știința, ci să o descopere.” (Jean-Jacques Rousseau)

Pornind de la concepția filozofului francez Jean Jacques Rousseau despre necesitatea descoperirii pe cont propriu a științei, Andrei Cosmovici în lucrarea intitulată *Psihologie generală*, definește *creativitatea* ca fiind „o capacitate mai complexă decât imaginația”. Componenta principală a creativității o constituie imaginația, dar creația de valoare reală mai presupune și o motivație, dorința de a realiza ceva nou, ceva deosebit. O altă componentă implicată este voința, perseverența în a face numeroase încercări și verificări.

Factorul esențial pentru stimularea spiritului creator și de aventură la elevi îl constituie relația educațională, iar în cadrul acesteia *atitudinea învățătorului* în clasă și în afara ei. Acest lucru a fost demonstrat experimental de către psihologul American E. P. Torrance, cu peste patru decenii în urmă. El a constatat că superioritatea înregistrată de lotul de elevi care a avut educatori cu atitudine pozitivă față de creativitatea elevilor a fost considerabilă. Această stare de lucruri se explică prin tendința elevilor de a împrumuta de la educatori opinii și sisteme de valori, precum și prin faptul că educatorul are un rol esențial în stimularea și dezvoltarea personalității elevilor.

Activitatea în afara clasei, cea extrașcolară oferă numeroase prilejuri pentru cultivarea imaginației, creativității și-i creează o atitudine pozitivă față de colegi, de dascăl, de școală și de activitățile desfășurate în cadrul acesteia. În cercurile de elevi învățătorul poate organiza întâlniri cu oameni de știință sau de artă care pot vorbi despre munca lor, despre dificultăți și satisfacții. Ei pot trezi vii interese pentru problemele ce-i preocupă. Vizitele la muzeu, expozițiile, excursiile, serbările școlare largesc orizontul, câmpul fanteziei copiilor și sunt surse de inepuizabile întrebări pentru micii școlari.

Activitățile de genul *șezători, excursii, vizitele la muzee, participarea la concerte, vizionarea de spectacole* pentru copii la teatrele din oraș își vor pune amprenta subliminal în dezvoltarea personalității elevilor, în atragerea acestora față de activitățile la care aceștia participă cu clasa de elevi din care face parte.

Alt gen de activități sunt **parteneriatele școlare** cu elevi din alte școli, dar și din alt mediu (respectiv- mediul rural), cu copii de grădiniță, parteneriatele cu Teatrul (participarea la activități organizate cu prilejul porților deschise- copiii au fost încântați de ceea ce au văzut în culisele teatrului), parteneriatul cu biblioteca școlară sau cu biblioteca județeană ș.a.

Foarte potrivită pentru realizarea cu succes a obiectivelor propuse din perspectiva prevenirii abandonului școlar este participarea la o *șezătoare*. Ea reprezintă o formă atractivă, recreativă și dinamizatoare. Șezătoarea, ca orice acțiune pedagogică poartă amprenta și nota de originalitate a

învățătorului, ea fiind rezultatul unei programări și al unei pregătiri temeinice în prealabil. Prin conținutul informațional ce se vehiculează pe parcursul șezătorii, prin intermediul celor mai accesibile producții literare cum sunt: poeziile, snoavele, ghicitorile, poveștile, basmele, proverbele, zicătorile etc. elevii află, culeg o bogăție de idei, impresii, trăiesc autentic, spontan și sincer situațiile redade.

Jocul din cadrul șezătorilor oferă copilului nenumărate prilejuri de a combina și recombina reprezentările pe care le dispune propriile sale imagini; ascultând povești, basme, poezii reconstruiește mental principalele momente ale narațiunii, le inversează, le omite, le amplifică și inventează altele noi. Prin tot ceea ce are specific- manifestarea liberă a opțiunilor, ideea libertății depline în acțiune, spiritul de independență generat și întreținut de ideea realei competențe etc.- jocul permite copilului să întrețină legătura permanentă cu realitatea cotidiană, să-i înțeleagă exigențele și să acționeze în modul său propriu și creator.

Vizionarea în colectiv a filmelor este îndrăgită de copii, nu numai datorită fascinației pe care imaginea filmului o exercită asupra lor, ci și a dorinței de a se afla în grupul prietenilor și colegilor cu care pot să facă schimb de impresii, prin crearea unor reale legături între aceștia, legături care pot să dureze toată viața.

Serbările sunt manifestări festive, cu programe complexe, prilejuite de sărbătorirea diferitelor evenimente de însemnătate națională sau internațională, de tradițiile și obiceiurile statornicite în școală. Ele reprezintă activități extracurriculare tradiționale, care au mari valențe educative. Aceste activități permit exprimarea activă nu numai a câtorva elevi mai talentați într-un domeniu sau altul, ci a unui număr cât mai mare de elevi, fiecare contribuind, în felul lui, la reușita comună. Toate aceste activități au un rol formativ, dar își ating scopul numai în măsura antrenării elevilor la realizarea lor, punând în valoare capacitățile intelectuale, afective, estetice și fizice ale copiilor. Micii artiști trebuie încurajați, stimulați pentru a realiza buna dispoziție și participarea cu interes de-a lungul pregătirii și desfășurării spectacolului. Serbările copilăriei, momentele acestea de maximă bucurie, atât pentru copii, cât și pentru părinți, întăresc și fortifică sufletele viitorilor adulți. Toate acestea aduc lumină în suflete, dau aripi imaginației.

Prin activitățile amintite mai sus nu am urmărit formarea de creatori propriu-ziși, ale căror produse creative să fie originale și să contribuie la progresul vieții sociale, prin schimbarea unor semnificații existente, ci mi-am dorit formarea unor capacități cognitive sau noncognitive, care, la rândul lor, sunt fundamente ale procesului creator real, atunci când adolescentul sau tânărul intră în fluxul vieții productive ca făuritor de bunuri materiale sau spirituale.

Carnavalul este o manifestare veselă, antrenantă, plină de mișcare și surprize. Am organizat carnavalul cu ocazia sărbătorilor de iarnă, cu ocazia Zilei Pământului sau cu ocazia zilei de 1 Iunie . Participanții au purtat costume întruchipând diverse personaje, iar jocul de rol a stimulat imaginația elevilor. Elementul dominant al carnavalului a fost dansul, intercalat cu diverse forme de manifestări artistice. Elevii au avut posibilitatea de a se manifesta liber, atât în crearea costumului , cât și în interpretarea/realizarea unor monologuri.

În orice tip de activitate extrașcolară, fie că este vorba de drumeție, vizita într-un atelier de creație, un muzeu, un loc istoric, o excursie de mică sau mare anvergură este necesar să antrenăm trei factori implicați în actul educațional: elevii , familia și școala.

Aceste activități îi antrenează pe copii, îi apropie de școală, îi determină să o îndrăgească, chiar ei propun, cer, așteaptă și se implică în realizarea acestui tip de activitate.

Nu există domeniu al activității umane în care să nu se manifeste o puternică înrâurire asupra actului educativ din activitatea extracurriculară. Aceste activități vizează asigurarea dezvoltării normale a copiilor, valorificând potențialul fizic și psihic al fiecăruia; îmbogățirea capacității copilului de a intra în relație cu ceilalți copii și cu adulți, de a cunoaște și interacționa cu mediul prin explorări, exerciții, încercări, experimente; descoperirea de fiecare copil a propriei identități și formarea unei imagini de sine pozitive; sprijinirea copilului pentru a dobândi cunoștințe, capacități și atitudini necesare activităților școlare.

Bibliografie:

1. Cosmovici, Andrei, Iacob Luminița, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999;
2. Cerghit, I, *Metode de învățământ*, București, EDP, 1976;
3. Nicola, I., *Pedagogia școlară*, București, EDP, 1980.

DEMERS DIDACTIC CENTRAT PE COMPETETE

Prof. înv. primar Valentina-Narcisa STANCIU
Școala Gimnazială Cristian, Brașov

Demersul didactic pe care vi-l propun este specific disciplinei „Matematică și explorarea mediului”, putând fi aplicat elevilor de clasa a II-a, pentru lecția „Forme de relief”. Am în vedere formarea și dezvoltarea următoarelor competențe cheie: competența digitală, competențe matematice, competența a învăța să înveți, competențe sociale și civice, spirit de inițiativă și antreprenariat, competențe de comunicare în limbi străine, sensibilizare și exprimare culturală.

Competența digitală

Pentru captarea atenției elevilor, putem folosi aplicația Jigsaw, elevii primind sarcina de a soluționa un puzzle, imaginea obținută prin rezolvarea acestuia redând forme de relief.

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1fee23d37767>

Compenența de comunicare în limba maternă și competența de a învăța să înveți

Elevii identifică în manual textele indicate de profesor, le citesc și completează, oral, enunțurile:

Muntele este

Dealul este

Câmpia este

Competențe matematice și competența de a învăța să înveți

Organizați pe grupe, elevii primesc o fișă de lucru ce presupune colectarea datelor. Folosind motorul de căutare google, ei trebuie să adune datele necesare pentru completarea tabelului din fișa de lucru.

Grupa 1

Munte	Localizare	Înălțime
1		
2		
3		

Grupa 2

Deal	Localizare	Înălțime
1		
2		
3		

Grupa 3

Câmpie	Localizare	Suprafață
1		
2		
3		

Competențe sociale și civice, Spirit de inițiativă și antreprenoriat

Păstrând aceleași grupe, elevii realizează un flyer sau un poster cu măsuri de protejare a naturii, titlul acestuia fiind:

Grupa 1: Să ne iubim și să ne protejăm munții!

Grupa 2: Să ne iubim și să ne protejăm dealurile!

Grupa 3: Să ne iubim și să ne protejăm câmpiile!

Competențe de comunicare în limbi străine, Sensibilizare și exprimare culturală

„Vino să vezi România!” este teama de acasă. Elevii trebuie să caute câte o poză redând un munte/ un deal / o câmpie din România, prin care să ne promovăm țara. (*Sensibilizare și exprimare culturală*)

Întrucât promovarea României se adresează și turiștilor străini, elevii vor folosi un dicționar online pentru a traduce sloganul: „Vino să vezi România!”, în 5 limbi străine (engleză, franceză, germană, italiană și spaniolă).

ROLUL DISCIPLINEI „DEZVOLTARE PERSONALĂ” ÎN FORMAREA VIITORULUI ADULT

Prof. înv. primar Valentina-Narcisa STANCIU
Școala Gimnazială Cristian, Brașov

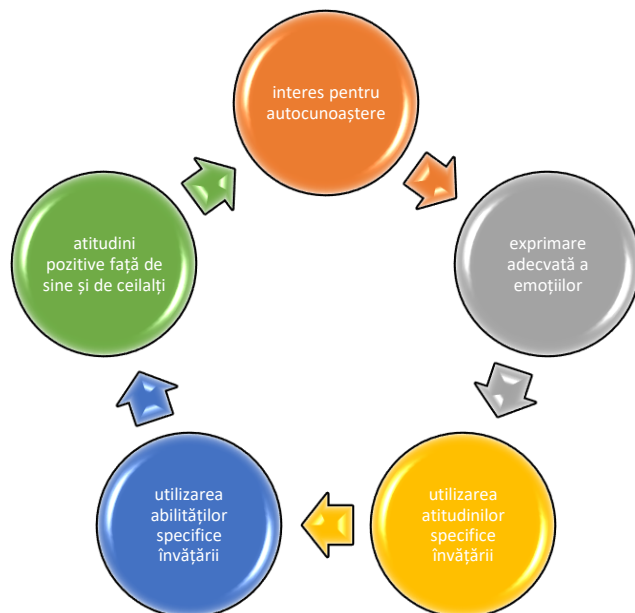
Disciplina „Dezvoltare personală” are ca scop dezvoltarea capacității elevului de a se autocunoaște și de a-și exprima într-o manieră pozitivă interesele, aptitudinile, trăirile personale, abilitățile de relaționare și comunicare, reflecțiile cu privire la învățare.

Viziunea disciplinei „Dezvoltare personală” este de a forma abilități și de a dezvolta atitudini, finalitatea fiind dobândirea încrederii în sine, starea de bine a copiilor, pregătirea lor pentru viață și pentru viitor.

În ceea ce privește misiunea disciplinei „Dezvoltare personală” aceasta este de a integra resursele educaționale ale diversilor factori educaționali, prin valorificarea interdisciplinară a achizițiilor câpătate în cadrul altor discipline școlare.

Profilul de formare al elevului din perspectiva disciplinei „Dezvoltare personală” vizează trei dimensiuni ale dezvoltării personalității elevului:

- Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți;
- Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți;
- Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar.

Conform programei școlare, strategiile didactice recomandate pentru orele de „Dezvoltare personală” sunt cele activ-participative, disciplina având un accentuat caracter explorator și practic-aplicativ, care presupune implicarea directă a elevilor. Ca atare, pentru abordarea disciplinei „Dezvoltare personală”, consider ca fiind eficiente următoarele metode / tehnici:

În practica personală, la disciplina „Dezvoltare personală”, am folosit o serie de metode și tehnici, dintre care amintesc:

1. Jigsaw – pentru predarea emoțiilor (colectivul este împărțit pe grupe, fiecărei grupe revenindu-i o emoție);
2. Bula dublă – pentru identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre două persoane;
3. Metoda „Schimbă perechea” – pentru cunoaștere reciprocă și pentru creșterea gradului de coeziune a grupului;
4. Harta conceptuală – pentru sumarizarea însușirilor fizice / morale sau în cadrul lecțiilor despre hobbyuri și meserii;
5. Brainstormingul – pentru valorificarea experiențelor anterioare ale elevilor;
6. Metoda stelară (Cine?, Unde?, De ce?, Când?, Ce?) – pentru lămurirea unui material de studiu (film, poveste etc);
7. Jocul de rol – folosit la majoritatea activităților, întrucât pregătește copilul pentru situații reale de viață și facilitează dezvoltarea comunicării verbale și nonverbale, a empatiei, a toleranței;
8. Dramatizarea – folosită în cadrul activității „Carnavalul meseriilor”;
9. Studiul de caz – contribuie la formarea competenței „a învăța să înveți”, folosită în discuțiile despre comportamente pozitive versus comportamente negative;
10. Dezbaterea – pentru identificarea caracteristicilor unui bun prieten sau pentru evidențierea importanței învățării;
11. Mima – pentru predarea-învățarea conținuturilor specifice lecțiilor despre igiena personală, igiena la școală și igiena acasă;
12. Expoziția – „Emoticonul meu”, „Ceea ce îmi place”, „Arborele” etc;
13. Realizarea de postere și pliante – în special la lecțiile despre importanța igienei.

„Dezvoltarea personală” este abordată integrat în cadrul celorlalte discipline școlare, competențele sale generale (manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți, exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți, utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar) fiind esențiale pentru realizarea profilului de formare al elevului, la oricare dintre discipline.

De exemplu, la ora de matematică, pe lângă obiectivele specifice disciplinei și teme, urmăresc să dezvolt elevilor mei:

- încrederea de sine;
- mecanismele de depășire a propriilor emoții, care adesea au caracter frenator;
- abilități de lucru în echipă;
- gândirea logică;
- capacitatea de argumentarea a răspunsurilor date.

Cum fac acestea?

Elevii sunt încurajați să își exprime opinia, să rezolve singuri, să se autoevalueze, dar și să pună întrebări, să ceară lămuriri și completări, să lucreze în echipă, ocupând diferite poziții în cadrul acesteia.

EVALUAREA , MĂSURĂ A PROGRESULUI DE ÎNVĂȚARE

Prof. Ana SZOCS

Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău

Printre factorii de bază care contribuie la succesul școlar al elevilor, un loc bine definit îl ocupă evaluarea muncii acestora. Fără informațiile obținute prin intermediul evaluării n-am putea cunoaște randamentul școlar, aspectele și tendințele dezvoltării intelectuale ale elevilor și, în ultimă instanță, nu ar fi disponibilă opera de perfecționare continuă a procesului de învățământ.

Din dorința de a spori eficiența economică și pedagogică a învățământului devin tot mai numeroase și mai insistente preocupările în direcția evaluării rezultatelor acestei activități. În acest fel evaluarea apare ca proces de apreciere a calității sistemului educațional sau a unei părți a sistemului respectiv. Ea are menirea de a stabili dacă sistemul își îndeplinește funcțiile pe care le are, adică dacă obiectivele sistemului sunt realizate.

Evaluarea este o acțiune subordonată activității de instruire, și ne furnizează informațiile necesare asupra gradului de însușire a cunoștințelor . Ea îndeplinește o funcție centrală de verificare sau examinare a gradului în care sunt îndeplinite obiectivele în vederea luării unor decizii cu caracter reglator, autoreglator. A evalua rezultatele școlare înseamnă a determina măsura în care obiectivele programului de instruire au fost atinse, precum și cum sunt folosite metodele de învățare-predare. Creșterea eficienței procesului de predare-învățare presupune și o mai bună integrare a actului de evaluare în desfășurarea activității didactice prin verificarea și evaluarea sistematică a tuturor elevilor(pe cât este posibil).

Examenul este o modalitate de evaluare care se constituie ca o etapă finală a unei curse mai mari ce presupune cântărirea, cumpănirea, circumscrierea competențelor achiziționate până la un

moment dat (de exemplu testarea națională la clasa a VIII-a). Examenul se prezintă ca o formă de control relativ separată față de programul de instruire, acesta având și funcția de bilanț, cu scopul de orientare școlară și predictivă.

Evaluarea trebuie concepută nu numai ca un control al cunoștințelor sau ca mijloc de măsurare obiectivă, ci ca o cale de perfecționare, ce presupune o strategie globală a formării. Operația de evaluare nu este o etapă supraadăugată ori suprapusă procesului de învățare, ci constituie un act integrat activității pedagogice. Evaluarea constituie „o ocazie de validare a justetei secvențelor educative, a componentelor procesului didactic și un mijloc de delimitare, fixare și intervenție asupra conținuturilor și obiectivelor educaționale”.

Alain Kerlan consideră că evaluarea se face pornind de la următoarele întrebări-cheie:

- Pentru ce se face evaluarea (care sunt funcțiile acesteia) ?
- În raport cu ce (care este sistemul de referință, care sunt criteriile evaluării) ?
- Pentru cine (care sunt destinatarii evaluării) ?
- Ce se evaluează (conduite, rezultate, procese, evoluții) ?
- Cu ajutorul căror instrumente și prin ce proceduri se face evaluarea ?

În vederea conceperii și aplicării adecvate ale evaluării în activitățile școlare, ar trebui să se țină cont de câteva mutații de accent, constatate în ultimul timp, care au drept consecințe redimensionarea și regândirea strategiilor evaluative, în consens cu o serie de exigențe:

- Acțiunea de evaluare trebuie să se extindă de la verificarea și aprecierea rezultatelor la evaluarea procesului, a strategiei care a condus la anumite rezultate; să se evalueze nu numai elevii ci și conținutul, metodele, obiectivele, situația de învățare, evaluarea;
- Luarea în calcul și a altor indicatori, precum conduita, personalitatea elevilor, atitudinile etc ;
- Diversificarea tehnicilor de evaluare și creșterea gradului de adecvare a acestora la situații didactice concrete (extinderea folosirii testului docimologic, a lucrărilor cu caracter de sinteză, a modalităților complementare sau alternative de evaluare, punerea la punct a unor metode de evaluare a achizițiilor practice);
- Deschiderea evaluării spre mai multe perspective ale spațiului școlar (comunicarea profesor – elev, competențele relaționale, disponibilitățile de integrare socială);
- Necesitatea întăririi și sancționării cât mai operative a rezultatelor evaluării; scurtarea feedback-ului, a drumului de la diagnosticare la ameliorare, inclusiv prin integrarea eforturilor și a exploatării dispozițiilor psihice ale elevilor;
- Centrarea evaluării pe rezultatele pozitive și nesancționarea în permanență a celor negative;
- Transformarea elevului într-un partener al profesorului în evaluare prin autoevaluare, interevaluare și evaluare controlată.

Evaluarea nu trebuie făcută pentru a le demonstra elevilor că nu știu, că nu au învățat, ci pentru a se adapta întregul mod de lucru al profesorului la cerințele fiecărui elev. Ea vizează atât stabilirea nivelului inițial de pregătire al elevului, cât și volumul și calitatea cunoștințelor asimilate, într-o anumită perioadă, a lacunelor pe care le are, în scopul adaptării corespunzătoare a metodelor de predare-învățare. În ultimii ani, studiile și cercetările realizate în domeniul evaluării, precum și practica educațională evidențiază limitele strategiilor tradiționale de evaluare, în care aprecierea rezultatelor școlare este utilizată adesea ca „mijloc de constrângere” a elevilor, pentru a desfășura o activitate de învățare sistematică. Accentul se pune, de cele mai multe ori, pe volumul cunoștințelor asimilate și rareori pe capacități, aptitudini, competențe, descurajând formarea și dezvoltarea la

elevi a unor abilități și aptitudini creative. Sunt vizate în mică măsură calitățile imaginației, predispozițiile pentru creație, aptitudinile de comunicare, de organizare, de adaptare la situații noi, atitudinea față de învățare, posibilitățile de dezvoltare personală.

Procedurile alternativa de evaluare fac posibilă aprecierea competențelor achiziționate de elevi prin parcurgerea unei învățări contextualizate, situând evaluarea într-un context semnificativ de comunicare interpersonală și rezolvare de probleme.

Strategiile alternative de evaluare dețin și alte valențe formative:

- Realizează evaluarea rezultatelor în strânsă corelație cu instruirea/învățarea, de cele mai multe ori, concomitent cu aceasta;
- Permit evaluarea produsului și a procesului care a dus la obținerea lui;
- Realizează evaluarea holistică a progresului elevului;
- Evaluează gradul de realizare a unor obiective ce vizează aptitudinile, atitudinile, capacitățile, competențele elevului ce nu pot fi măsurate și apreciate prin strategiile tradiționale;
- Consolidează deprinderile și abilitățile de comunicare socială, de cooperare, precum și capacitatea de autoevaluare;
- Compensează excesul de cognitivism ce se poate manifesta în evaluarea tradițională.

Predarea matematicii are în vedere realizarea a trei planuri: instructive, educative și practice. Pe plan instructiv se urmărește dobândirea deprinderilor și strategiilor intelectuale specifice cunoașterii din domeniul matematicii, dezvoltarea capacității de explorare/investigare și rezolvare de probleme și dezvoltarea capacității de a comunica utilizând limbajul matematic.

Pe plan educativ se realizează dezvoltarea gândirii logice, cultivarea calităților acesteia prin exersarea operațiilor sale, dezvoltarea atenției voluntare stabile, a memoriei logice, cultivarea unor trăsături de voință și caracter (perseverență, răbdare, conștiinciozitate, disciplină), cultivarea creativității la elevi, formarea unui limbaj matematic corect și transferarea unor termeni matematici în vocabularul activ al elevilor.

Pe plan practic se urmărește formarea capacității elevilor de a utiliza cunoștințele de matematică în rezolvarea problemelor care le pune viața de toate zilele, de a întrebuița aceste cunoștințe în cazuri noi, de a contribui în mod creator la soluționarea laturilor matematice ale problemelor care se ivesc.

Problema evaluării rezultatelor și progreselor obținute de elevi la matematică este subordonată preocupărilor generale de evaluare a eficienței procesului de învățare – predare, constituind obiect de studiu al didacticii. Conceptul de evaluare particularizat la obiectul matematică păstrează caracteristicile evaluării generale, dar implică note specifice.

Actul de evaluare la matematică urmărește să măsoare și să aprecieze progresul elevilor în materie de cunoștințe, priceperi și deprinderi matematice, ca rezultate ale procesului de instruire, precum și aspectele educative ale activității școlare la matematică, materializate în atitudinile și comportamentul elevilor.

Bibliografie:

1. Baci, N. și colaboratorii, (2007), Ghid de pregătire –Testarea Națională la matematică, Editura Sigma, București;
2. Blidaru, V., (1984), Căi de perfecționare a sistemului de verificare și notare, în revista de pedagogie nr.10;
3. Bontaș, I., (1994), Pedagogie, Editura All, București;

4. Cerghit, I., (1980), Metode de învățământ, E.D.P., București;
5. Cojocariu, V., M., (2000), Teoria și practica evaluării, Imprimeria Universității Bacău.

PROCEDEE PENTRU EFICIENTIZAREA ÎNVĂȚĂRII LA PREȘCOLARI

Prof. educator Zsuzsanna-Enikő SZÖKÖCS
G.P.P. Nr.9 Satu Mare, jud Satu Mare

Desigur, fiecare părinte își dorește pentru copilul lui să fie cât mai capabil și să persevereze în viață cât mai ușor posibil când va fi adult. Pentru aceasta, cele mai importante baze pot fi depuse în grădiniță ,dacă acolo copilul învață cu ușurință și cu plăcere. Putem face învățarea mult mai ușoară și mai plăcută pentru copil ? Sigur că da ! De la o vârstă foarte fragedă trebuie să lăsăm copiii să experimenteze lucrurile în felul lor. Este important pentru noi ce cred ei, ce idei au și urmărim constant cum se simt. Oferim copiilor posibilitatea de a descoperi ce vrem ca ei să înțeleagă și pentru aceasta ne folosim de jocuri care îi pun în mișcare fantezia și care să le trezească interesul, le acordăm timp să se gândească și apoi ne bucurăm împreună când reușesc .iar în caz de eșec le încurajăm! Copiii în vârstă de 3-6 ani trebuie să se joace și să facă exerciții fizice, iar prin aceasta câștigă experiență ,informații despre mediul înconjurător,despre locul lor în lume și despre oamenii din jurul lor. Nu avem voie să subestimăm niciodată jocul ,unul cel mai important dintre metodele de învățare, deoarece este de o importanță mult mai deosebită decât credem! Să ne uităm doar la un exemplu: ce face o companie profesională dacă dorește să mărească și să dezvolte mai detaliat competențele profesioniștilor săi ? El organizează un antrenament în construirea echipei în care are un rol important jocul. Modul în care ne putem juca și cum ne comportăm în timp ce ne jucăm spune mult mai mult despre noi decât ceea ce spunem noi despre lucruri! Observând că preșcolarul devine mai deștept și se dezvoltă mai ușor prin ceea ce practică cu plăcere, rezultă că trebuie să exersăm cu el acele activități , care îi sunt benefice atât la grădiniță cât și mai târziu la școală. Practicarea acestor activități devin eficiente numai prin repetarea aceluiași exerciții din nou și din nou. Prin activități aparent simple putem obține îmbunătățiri semnificative în dezvoltarea copiilor,dacă acestea sunt aplicate cantitativ,în proporții potrivite și în mod regulat. Copiii de grădiniță își pot exersa și eficientiza cel mai bine imaginația și gândirea la jocuri, așa că nu contează cu ce se joacă. Poate îi place jocul cu mingea,poate să-i placă jocul de masă , poate îi place cățărutul,sau preferă jocurile de rol,... Când se joacă cu mingea își dezvoltă motricitatea grosieră,coordonarea între ochi- mână,percepe ritmul,și i se va îmbunătăți mult dominanța ochiului și a mâinii.Târându-se mult pe pământ,sau cățărându-se ori unde poate își întărește mușchii,va câștiga o varietate de informații despre propriul său corp,și va dezvolta capacitățile nervo-musculare fără de care învață greu cum să țină corect creionul în mână. Jucând jocuri de rol copilul își dezvoltă gândirea, inteligența emoțională și i se dezvoltă semnificativ sensibilitatea socială.Luând parte la jocurile de masă ,jocurile de societate copilul are posibilitatea de a învăța în mod jucăuș regulile și respectarea lor,și dezvoltă perseverența și totodată și

dezvoltă și toleranța în cazul unui eșec. Așa că hai să lăsăm copilul să se târască, să se cațere, să se joace cu mingi de dimensiuni diferite, să se joace în nisip, să modeleze din plastilină, din lut forme cum își imaginează el, să-l încurajăm să deseneze cu vârful degetelor în făină, nisip, făină de mălai, grâu, după care putem să le dăm pentru exersare pietricele de diferite dimensiuni. Metodele care ajută învățarea cât mai eficientă se bazează pe dezvoltarea acelor capacități care sunt benefice pentru preșcolar în a deveni un bun școlar. Metodologia lor are la bază acele mișcări jucăușe care facilitează maturizarea echilibrată a sistemului nervos și dezvoltarea fizică la copii. Pentru dezvoltarea acestora putem să-i oferim copiilor o varietate de instrumente, cum ar fi trambulina, toboganul, tunelul, peretele de alpinism, leagăn, skateboard, etc... Aceste instrumente și încă multe altele ne ajută în a rezolva în mod jucăuș pregătirea citit-scrisului la copii, în a depune bazele funcțiilor cognitive necesare matematicii. Scopul principal al cadrului didactic este dezvoltarea pentru copii a unui climat motivațional orientat pe sarcină. În procesul de a face învățarea jucăușă putem dezvolta la copii toate abilitățile necesare pentru a începe școala cu succes. Prin aceasta ajutăm copilul în a savura învățarea și în a obține cunoștințe permanente, și în același timp îi dezvoltăm o varietate de abilități și personalitatea. Copiii de obicei spun că ei se joacă doar, chiar dacă învață multe lucruri. Le putem oferi multiple experiențe interesante și ei se vor bucura de bucuria descoperirii și creației! Folosind metodele care eficientizează învățarea copiii pot merge în ritmul lor, nu trebuie să se teamă dacă fac o greșală, știu că o pot repara. Noi îi putem încuraja, dacă copilul cere îi putem da ajutor. Ei se folosesc de imaginația lor, își dezvoltă creativitatea și gândirea, în timp ce experimentează. Ei pot cere și comenta toate. În așa fel ei simt că devin mai buni, mai rapizi, mai încrezători. Pentru noi, cadrele didactice cea mai mare recunoaștere este când copiii vin cu bucurie la grădiniță pentru a lua parte la activitățile motivante pe care le oferim. Dacă copiii constată că gândurile, sentimentele și ideile lor nu sunt importante pentru noi, atunci după un timp nu își vor exercita abilitățile, așa pot fi obișnuiți să nu mai gândească, așa învață că sentimentele lor, ideile lor sunt de prisos. Când ajung la școala, când vor ajunge adulți, se așteaptă ca ei să gândească creativ, să aibă propriile idei, să poată lucra în echipă și să se inspire reciproc. Scopul nostru educațional este să educăm copiii pentru un stil de viață creativ. De ce va fi acest lucru important pentru el în viață, ce învață un mic elev din asta? Învață să ia în considerare sarcinile, problemele ca provocări, și să aibă o atitudine pozitivă în fața acestora. Experimentează și însușește experiența flow, cursivă pentru învățare, ceea ce reprezintă o motivație uriașă pentru el în viitor. Prin experiență, copilul recunoaște ce tehnică de învățare va fi eficientă pentru el. Această cunoaștere vine din propria lui experiență, așa că nu-l va uita și astfel cunoștințele sale vor fi permanente. Gândirea și perseverența lui se dezvoltă, nu se va teme de greșeli, deoarece poate învăța multe din ele. Văzând că suntem mulțumiți de încercările și rezultatele sale, copilul va ști că acest lucru este important pentru noi. El se va simți din ce în ce mai competent, își va dezvolta autostima și va avea o imagine de sine pozitivă.

Astfel le pregătim copiii pentru o viață fericită unde învățarea este o plăcere!

JOCURILE COPIILOR DE LA 3 LA 6 ANI

Prof. înv. preșcolar Lucia-Macrina TOIA
G.P.P. Nr. 30 „Mugurel” Oradea, Bihor

La vârsta de 3 ani, copilul este deja o mică persoană, are un trecut, prezintă câteva cunoștințe și are câteva experiențe. Pune mii de întrebări privind mediul înconjurător, în ciuda faptului că el este în centrul atenției tot timpul. Copilul de 3 ani este stăpân pe propriul corp și este pregătit pentru o eventuală cursă cu obstacole: poate să stea în echilibru într-un picior, să meargă cu spatele și să urce o scară alternând picioarele. Este capabil atunci când fuge să se avânte, să se oprească și să ”vireze” brusc. Îi place să pedaleze pe o tricicletă, să escaladeze, să coboare pe tobogan, să se balanseze. Îi place să mâzgălească, să deseneze, să picteze, să lipească, etc și se folosește de propriile mâini într-un mod cât mai abil. Majoritatea copiilor la această vârstă vorbesc bine, chiar dacă gramatica lor lasă uneori de dorit, ei folosesc pluralul, pronumele personal, negația, verbele de acțiune, vocabularul lor este de aproximativ o mie de cuvinte, spre sfârșitul anului. Rimele fără semnificație și jocurile de cuvinte îi fascinează și de asemenea adoră cântecele de genul ”ala-bala”. Vorbesc singuri și cântă cu plăcere. Limbajul devine modul de comunicare privilegiat chiar între copii, cu atât mai mult cu cât gradul de sociabilitate se îmbunătățește. La această vârstă devin capabili de mai multă cooperare și încep să-și împartă lucrurile cu prietenii.

La această vârstă cel mai mult îl amuză să-i imite pe ceilalți. Își inventează un prieten imaginar căruia îi atribuie nenumărate aventuri. Singur sau cu prietenii se joacă ”de-a doctorul, de-a mama și de-a tata, de-a mersul la cumpărături”, etc. Pe de altă parte este încă foarte sensibil la toate jocurile în care poate să aibă ”mâinile pline”: jocuri cu apă și bălăceală, jocuri cu nisip și cu plastilină, cu baloane de săpun, etc. Simțul tactil rămâne foarte important și mâna este pentru copilul de trei ani un prim instrument de explorare și de evaluare a fiecărei noi experiențe. Un mod de a favoriza această sensibilitate tactilă este de a lăsa copilul să atingă orice obiect cât se poate de mult. Un joc util, spre exemplu, constă în a-i cere să identifice folosind degetele, atunci când are ochii legați, diferite obiecte, texturi sau o persoană dintr-un grup.

Un exemplu de joc este ”**Detectivul**”. Se pune copilul într-o cameră și i se cere să observe bine tot ceea ce-l înconjoară. Apoi copilul iese din încăperea și în timp ce este afară se schimbă un element din decor, mutând un obiect de la locul lui. După revenirea copilului în cameră, acesta trebuie să-și dea seama ce s-a schimbat. Dacă îi este greu îl putem ajuta prin întrebări ajutătoare.

Un alt joc foarte simplu de aplicat mai ales când se așteaptă rândul la magazin, la medic, etc, este jocul numit ”**Ce s-a schimbat?**”. În timp ce copilul este rugat să închidă ochii, schimbăm / mutăm un detaliu al ținutei noastre: geanta, cravata, eșarfa, pe care va trebui să-l identifice. Se poate pleca de la lucruri relativ evidente, pentru a trece treptat la detalii mai discrete.

Un alt joc îndrăgit la această vârstă este cel numit: ”**Inspirație de moment**”. Spune-ți copilului dumneavoastră un adjectiv, în continuare el trebuie să vă spună o metaforă. De exemplu: ”mare ca un.... elefant”; ”portocaliu ca....portocala”, ”galben ca.... soarele”, ”maro ca... pământul”,

”verde ca ...iarba”, ”ușor ca... o pană”, ”greu ca... o piatră”, etc. Multe răspunsuri vor fi convenționale, dar veți fi surprinși de inventivitatea pe care unii copii o manifestă uneori. Primul care nu mai are idei va pierde.

După echilibrul câștigat la vârsta de trei ani, copilul intră din nou într-o perioadă de turbulență. La vârsta de 4 ani, copilul este cel mai adesea voios, dar autoritar și expansiv. El are nevoie de fermitate și de o stare de siguranță. Niciodată obosit, dar adesea obositor, copilul are nevoie să-și consume energia: fuge, sare peste tot, țopăie în permanență. Și activitatea mentală la această vârstă este debordantă: este capabil să-și rețină numele lui și al părinților, adresa, iar unii dintre ei rețin chiar și numărul de telefon al părinților. Propria concepție privind noțiunea de timp se îmbunătățește: știe să vorbească despre anumite momente ale zilei și recunoaște în general modul lor de desfășurare. Acum este momentul să i se atragă atenția privind derularea diferitelor momente care au loc în cursul unui an: desfășurarea lunilor, înlănțuirea anotimpurilor, diferite evenimente: Crăciun, Paști, zi de naștere, etc.

Copilul începe să se orienteze în mediul său înconjurător: știe pe unde ajunge la grădiniță, cunoaște drumul până acasă sau la bunici, prieteni din apropiere, etc. Este în continuare foarte creativ, numai să aibă la îndemână ”material” care să-i permită să dea o formă dorințelor sale: creioane colorate, acuarele, plastilină, reviste, cărți, etc. Imaginația nu este singura dimensiune care se dezvoltă la această vârstă, importantă este și gândirea logică. Foarte vorbăreț și volubil, copilul de patru ani are un vocabular îmbogățit cu adverbe, cu noi forme verbale, cu verbe de acțiune. Întrebă adesea sensul cuvintelor pe care nu le cunoaște și este important să i se spună, atât cuvinte noi cât și semnificația lor. Un exemplu de joc clasic pentru dezvoltarea creativității este cel numit: ” **O mie și una de utilități**”. În acest joc este vorba de imaginarea a tot ceea ce se poate face cu un obiect banal: o carte, un papuc, o farfurie... Fiecare trebuie să propună o utilizare nouă, până când ideile se epuizează. Se trece atunci la un alt obiect.

Un alt joc este cel numit: ”**Jocul contrariilor**”. Spuneți copilului un adjectiv, iar el trebuie să spună un adjectiv opus: alb/ negru; mare/mic; ușor/ greu; umed/ uscat, etc. O altă variantă a jocului constă în găsirea unor cupluri: femelă/ mascul. Spuneți numele unui animal și copilul trebuie să-l spună pe cel al femelei sau invers. Exemplu: berbec/ oaie; cal/ iapă, etc.

Spre vârsta de cinci ani, copilul intră din nou într-o fază mai echilibrată, mai ales din punct de vedere emoțional. Cu o mare dezinvoltură în mișcări și cu o coordonare mai bună, copilul de cinci ani dispune și de un echilibru îmbunătățit: sare într-un picior sau cu picioarele lipite. Acestea îi permit accesul la noi exerciții fizice pe care le face cu plăcere: mersul pe bicicletă, skate-ul, jocurile cu mingea, înotul, etc. Pentru aproape toți copiii, o mână este predominantă față de cealaltă și această este preferată pentru toate activitățile de finețe. Pentru că îi place să construiască, copilul petrece timp îndelungat cu jocuri de construcție, dar să participe la activitățile adulților este ceea ce și dorește mai mult decât orice. Copilul care are o motivație este, în cursul celui de-al șaselea an al său foarte performant pe plan intelectual. Nu din întâmplare, această vârstă corespunde cu începerea școlii elementare și cu începutul sistemului fundamental de învățare.

Din punct de vedere al limbajului, copilului îi face plăcere să fie vorbăreț. Se simte deja în expunerile sale, că face mai bine distincția între real și imaginar. Vocabularul său este format din aproximativ două mii de cuvinte. Practic el definește obiectele prin întrebuițarea acestora. Copilul numără mult mai bine și îi place tare mult acest lucru. Ziua în care, cu ajutorul adultului, ajunge până la o sută, este o mare victorie. Copilul care se apropie de șase ani se localizează mai bine în timp; înțelege ce înseamnă ieri, azi, mâine, cunoaște zilele săptămânii și unele luni ale anului. Îi interesează orele și cunoaște care sunt momentele cele mai importante ale zilei.

Un joc specific acestei vârste este cel numit: **"Pământ, apă, cer"** în care adultul pronunță unul dintre aceste trei cuvinte și copilul trebuie să spună de fiecare dată numele unui animal terestru, marin sau care zboară. La fel se poate proceda privind mijloacele de transport: aeriene, terestre, acvatice. La prima greșală se inversează rolurile. Alte jocuri specifice acestei vârste sunt următoarele: "Moară", "X sau 0", "Domino", etc.

Dezvoltarea intelectuală și mentală a copilului nu se încheie, bineînțeles la vârsta de șase ani. Se poate spune că acești șase ani în care ați fost atenți, în care l-ați încurajat și stimulat, i-au permis copilului elaborarea instrumentelor de reflecție care îi vor fi foarte prețioase pe toată perioada de școlarizare. La vârsta de șase ani, școala reprezintă o continuare a educației.

Bibliografie:

Bacus Anne *"Jocuri pentru copii de la o zi la șase ani"*, Ed. Teora 2009;

Bonchiș Elena-coordonator *"Dezvoltarea umană"*, Ed. Imprimeriei de Vest, Oradea 2000.

UTILIZAREA TEHNOLOGIEI LA PREȘCOLARI

Prof. înv. preșcolar Lucia-Macrina TOIA
G.P.P. Nr. 30 „Mugurel” Oradea, Bihor

Majoritatea oamenilor din lume dețin deja minim un telefon mobil/ tabletă/ laptop, etc. Aceste dispozitive ne permit să preluăm rapid informațiile de care avem nevoie, devenind camerele noastre foto, ceasurile de alarmă și multe altele, toate într-un singur pachet. Multe smartphone-uri (denumirea actuală) dispun de suficientă memorie și spațiu de stocare pentru a păstra foarte multe aplicații, jocuri, fotografii și conținut video. Mulți dintre deținătorii unui smartphone au declarat că își folosesc dispozitivul pentru alungarea plictiselii. Analizăm în continuare, pe scurt, avantajele versus dezavantajele tehnologiei în rândul preșcolarilor:

- În ceea ce privește D.E.C-Ed. muzicală, desigur că un cântec va avea un impact mai mare asupra preșcolarilor dacă îl vizionează pe un ecran TV, decât dacă este cântat de către educatoare sau doar audiat la casetofon;
- La activitățile matematice, de exemplu, acum în mediul online, mai ușor înțeleg copiii dacă văd imaginile-un filmuleț pe youtube- decât dacă li s-ar explica de către un părinte. În

mediul fizic (adică în grădiniță) lucrurile se schimbă radical. Folosim materiale intuitive, jetoane, imagini prin care copilul își dezvoltă gândirea logică, creativitatea, dexteritatea, etc

- Privind Activitățile de limbă și comunicare concluzia mea este următoarea: deși copiii le plac foarte mult poveștile, din păcate, părinții nu-și mai alocă timp pentru a le citi seara o poveste, deci acel ”timp de calitate” petrecut împreună e tot mai redus.
- Folosind tehnologia la un joc muzical, fie doar pe telefon (copiii neavând acces la imagini ci doar la linia melodică), altfel vor reacționa la un fundal muzical, sau la simplu cântec cu vocea educatoarei;
- La DȘ-Cun. Mediului, oricâte atlase ai aduce în fața copiilor, un documentar urmărit pe un dispozitiv electronic, va avea un impact mult mai mare. Exemplele ar putea continua pe fiecare domeniu de activitate în parte.

Desigur că această tehnologie are și dezavantaje: produce dependență, în timp duce la lipsă de concentrare, răcirea relațiilor interumane, deficit de atenție, lipsa creativității, depresie, tendințe sinucigașe, lipsă de empatie, narcisism, după cum spunea Manfred Spitzer. Acestea fiind spuse, modul în care fiecare dintre noi utilizăm telefoanele mobile și nu numai, în viața noastră contează atât pentru că-i poate afecta pe cei din jur și chiar mediul înconjurător. Dacă este utilizat cu înțelepciune, un telefon mobil poate fi unul dintre cele mai bune gadgeturi. Il poți utiliza pentru activități profitabile sau doar pentru divertisment, alegerea este a fiecăruia dintre noi!

Oricât de performantă ar fi o aplicație de evaluare on-line, aceasta nu poate înlocui pe deplin multiplele acțiuni ale feedback-ului învățării, acțiunile inițiate prin microdeciziile educatorului. Succesul învățării online este un rezultat dintre cadru didactic, informatician, performativitatea rețelei de comunicare și nu un atribut exclusiv al profesorului.

JOCUL- MODALITATE DE DEZVOLTARE SOCIALĂ A COPILULUI PREȘCOLAR

Prof. înv. preșcolar Adriana TOMA
G.P.P. Nr. 25 Oradea

Perioada preșcolară este considerată una din etapele de intensă dezvoltare psihică ce are loc sub presiunea structurilor sociale, culturale, prin influențele mass-mediei și frecventarea instituțiilor preșcolare unde copilul ia contact cu cerințe multiple privind autonomia și adaptarea la mediul de viață.

Grădinița ca mediu socializator lărgit, oferă o amplificare a sistemului relațional al copilului, continuând procesul de socializare început în familie și oferă preșcolarului cadrul de valorificare a potențialului psiho-social.

Aici copilul își îmbogățește și diversifică relațiile sociale, trăiește noi experiențe sociale cu alți adulți, precum și cu copii de aceeași vârstă, deprinde normele de conduită civilizată, îndeplinește diferite sarcini, are un program regulat și astfel este ajutat să colaboreze cu cei din jurul său, să accepte și să respecte reguli și consemne, să aibă inițiativă.

Comportamentul social și emoțiile preșcolarilor se dezvoltă odată cu fiecare etapă de vârstă și potrivit temperamentului fiecărui copil. Unii preșcolari sunt veseli și se adaptează ușor, în vreme ce alții au tendința de a răspunde negativ în fața unor situații diverse. Aptitudinile sociale se învață treptat, copilul trecând de la o stare de dependență și egocentrism la creativitate, independență și sensibilitate.

În multe situații apar diferențe de cerințe între grădiniță și familie ceea ce presupune o varietate de conduite și apariția unor contradicții dintre aceste solicitări care pot stimula dezvoltarea explozivă a comportamentelor, a conduitelor sociale diferențiate.

„Alături de învățare, muncă și creație, jocul reprezintă una din modalitățile esențiale prin care omul se raportează la realitatea înconjurătoare. Prin joc, copilul învață și se dezvoltă totodată. În joc, reproduce, reconstruiește secvențe din viață sau creează o nouă lume, o altă realitate, învață comportamente pozitive pentru tot restul vieții” (U. Șchiopu, E. Verza, 1981). Jocul îl ajută pe copil să crească într-un mod echilibrat și sănătos din punct de vedere emoțional și social.

În joc, copilul învață să relaționeze cu cei din jurul său, învață lucruri noi, aflându-se într-o stare de relaxare, de plăcere, i se dezvoltă întreaga ființă, i se conturează personalitatea.

Friedberg (1986) a observat faptul că jocurile „sunt intervenții potrivite într-o varietate de probleme ale copiilor”.

Jocurile reprezintă ceva familiar și sunt neamenințătoare, prin urmare ele sunt eficiente în stabilirea relațiilor cu copiii.

Jocurile permit copiilor să testeze realitatea jucând diferite roluri și selectând soluții într-un mediu sigur, le permit să ajungă la o înțelegere cu obiectele și oamenii și să învețe să lucreze într-un sistem de reguli și limite. (Frey, 1986; Friedberg, 1996; Nickerson & O. Laughlin, 1983).

Jocuri ce implică activitatea socială

Jocul variază de asemenea și în funcție de cât și în ce mod copiii îi implică pe ceilalți în activitate.

Mildren Parten (1932) identifică șase tipuri de joc, bazate pe natura socială a participării copilului:

Jocul fără ocupație – copilul își petrece cea mai mare parte a timpului uitându-se la alții privind leneș în jur sau angajându-se în alte activități lipsite de orice scop, cum ar fi întinsul hainelor, statul pur și simplu în picioare, așezatul și ridicatul de pe scaun.

Jocul solitar – copilul se joacă singur cu jucăriile și nu face efort de a se apropia sau să vorbească cu alți copii, pare să nici nu conștientizeze prezența unui alt copil ce se joacă în apropiere.

Jocul spectator – copilul privește alți copii jucându-se ocazional, le mai pune câte o întrebare, nu se implică în jocul celorlalți. Diferența între acest tip de joc și cel fără ocupație este că în acest caz copilul este implicat în ceea ce se întâmplă și vorbește de la distanță cu participanții.

Jocul paralel – copilul se joacă independent lângă alți copii, dar nu cu ei. Deși se joacă foarte aproape unul de celălalt și cu jucării asemănătoare, ei nu interacționează. Își pot arunca priviri reciproce dar nu vorbesc și nu cooperează. Dacă unul dintre copii pleacă, celălalt îl poate privi cum se duce sau chiar își abandonează activitatea.

Jocul asociativ – copiii interacționează, își împart materialele, dar ei nu par a se juca același joc. Aici ei devin mai explicit sociabili. Se angajează într-o activitate comună, vorbesc unul cu celălalt, dar nu își împart roluri. O serie de interacțiuni și conversații au loc, dar le lipsește coordonarea.

Jocul cooperativ – copiii se joacă împreună, se ajută unul pe celălalt. Membrii de obicei își asumă responsabilități diferite și deseori cred despre ei că aparțin aceluiași grup. Deci în acest caz copiii vor forma un grup pentru a atinge ceva, este un joc cu roluri în sens piagetian.

Încă de la naștere, ființa umană are rebință de comunitate. Prin esența sa, omul este o ființă socială. Existența lui nu este posibilă decât într-un mediu social, într-o conviețuire cu ceilalți, în procesul practicii sociale. Omul și societatea formează o unitate indisolubilă, fiecare păstrându-și o anumită autonomie, iar socialul este generat de relația care se încheagă între membrii săi.

Numai integrat în grup, în colectivități umane, copilul se poate umaniza, se poate dezvolta normal ca ființă umană, datorită efectului socializator al acestora. De aceea, trebuința de comunitate este pentru copil, ca de altfel pentru ființa umană în general, o expresie a naturii sale originare. O existență solitară a individului uman este, practic de neimaginat în afara colectivității umane.

Socializarea copiilor, integrarea lor socială reprezintă un proces complex, dinamic și continuu la a cărui realizare sunt angajați o mulțime de factori și condiții.

Sarcina fundamentală a educației este aceea de a forma oameni capabili să se integreze social, să-și asume responsabilități în cadrul diferitelor grupuri din care fac parte. De aceea, copilului trebuie să-i dăm viziunea lumii pentru care îl pregătim, spre a-i permite să se orienteze în funcție de viitor.

Deși copilul se naște și crește în cadrul mediului social, al familiei, procesul de socializare nu se realizează de la sine, în mod spontan. Comportamentele sociale se învață atât prin imitație, cât și prin instruire.

Pe măsură ce copilul crește și experiența sa de viață se îmbogățește, el ajunge la stabilirea tot mai riguroasă a unor relații de la persoană la persoană și de la persoană la grup.

Fiecare copil trebuie să învețe viața în comun, „să învețe egalitatea modului în care este tratat de adult, să învețe să coopereze, să dobândească o relativă autonomie și să se raporteze la altul” (U. Șchiopu, 1997).

În cadrul jocului, unde funcționează toate calitățile grupului de copii, se fundamentează sociabilitatea, componentă importantă de integrare socială a individului, care constă în aptitudinea de a stabili și a întreține legături cu alții.

Sociabilitatea presupune comportamente sociale, a ști să trăiești și să te conformezi cerințelor vieții în grup, ale vieții sociale. Contează de asemenea, competența educatoarei, calitatea mediului ambiant al grădiniței, deschiderea spre colaborare a familiei.

Relațiile între copii se stabilesc la modul optim, în cadrul activității specifice vârstei, în cadrul jocului, care constituie terenul cel mai favorabil de manifestare și exersare pentru socializarea micilor indivizi, pentru formarea comportamentelor cu caracter social-integrator.

Jocurile cu caracter social stimulează viața în grup, elementele de cooperare, de organizare, fiecare copil având posibilitatea să îndeplinească un rol, să învețe să respecte anumite reguli, să facă ucenicia prieteniei și a solidarității.

Gama jocurilor ce pot și trebuie să fie organizate cu copiii preșcolari este variată, începând cu cele de creație cu subiecte din viața cotidiană, jocurile constructive, jocurile didactice până la cele de mișcare, recreativ-distractive, muzicale etc.

În timpul aplicării jocurilor, copiii au fost puși în situația de a se raporta unii la alții, de a se cunoaște mai bine, de a-și cunoaște drepturile și obligațiile, de a învăța viața în comun.

Ceea ce am constatat în timpul desfășurării jocurilor de dezvoltare socială, a fost implicarea totală în joc a copiilor în mod spontan și voluntar, a tuturor posibilităților lor fizice, intelectuale și afective. Dincolo de aceste caracteristici, jocurile au fost o sursă de plăcere, un mod de a învăța să fie împreună cu alți copii, de a coopera pentru realizarea unei activități comune și de a accepta și recunoaște valoarea activității celui alt. Jocurile derulate au facilitat verbalizarea și au creat o relație pozitivă de interdependență între copii. Aceștia au învățat noi comportamente, și-au dezvoltat în mod natural abilități necesare interacțiunii sociale, au învățat să vadă lucrurile și din alte perspective, să facă compromisuri, să rezolve conflicte, să împartă, să colaboreze, să negocieze, să accepte și să respecte reguli stabilite în grup necesare în viața socială, precum și atitudini pe care să le adopte mai târziu în situațiile reale din viața lor.

Bibliografie:

Bonchiș, E.,(1998), *Copilul și copilăria* - o abordare psihopedagogică, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea;

Elkonin, D. B.,(1980), *Psihologia jocului*, Editura Didactică și Pedagogică;

Șchiopu, U.,(1970), *Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor*, Editura Didactică și Pedagogică, București;

Verza, E.,(1978), *Omul, jocul și distracția*, Editura științifică și enciclopedică, București, Colecția „Știința pentru toți”.

ADAPTAREA ȘI SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR LA MEDIUL DIN GRĂDINIȚĂ

Prof. înv. preșcolar Daniela VLAICU

Un copil ce vine dintr-un mediu doar al lui, unde el este prioritatea, unde el este „totul”, odată ajuns în grădiniță se vede într-un loc unde nu-și găsește locul, care-i dă o stare de panică, de agitație, dar, dacă educatoarea are acel tact pedagogic și pregătirea necesară, activitatea de la grădiniță va deveni plăcere. Să nu uităm că primul loc în care copilul intră în contact cu lumea este grădinița și de această experiență depinde, de cele mai multe ori, tot parcursul său ulterior de formare. Nu-i ușor nici pentru părinți, știind că-și lasă copilul într-un mediu total nou, „necunoscut”, nici pentru educatoare, care pe lângă acest copil mai are și alți câțiva la fel, care nu vor să accepte grădinița, nu vor să vadă copiii din jurul lor, nu vor să asculte ce li se cere. Dar să ne gândim ce-i în mintea acestui copil – venit pentru prima dată la grupă, lăsat de mama, după primul sfert de oră de la sosire – care în locul mamei vede o doamnă ce încearcă să fie drăguță cu toți copiii, care în loc de fratele de acasă găsește o mulțime de copii, care mai de care mai gălăgioși, mai energici, care-l trag de mânecă și-i pun fel de fel de întrebări.

Noi cunoaștem faptul că ființa umană este foarte ușor adaptabilă la nou, este foarte maleabilă și se adaptează la mediul în care trăiește și la cei cu care intră în contact. Încă de la naștere, bebelușul dă piept cu viața, găsind un mediu diferit de cel pe care l-a „experimentat” timp de nouă luni, protector, cald. Odată ajuns pe lume, trebuie să facă față provocărilor, să accepte mediul extern, să-și dezvolte organismul, să-și formeze deprinderi pentru a se hrăni, să se acomodeze cu tot ce aude în jur, pentru a percepe și descifra corect, mai târziu, semnificații.

Grădinița constituie un cadru grupal mai larg decât familia ceea ce presupune, pe de o parte, o cantitate de neprevăzut, ineditul și pe de altă parte, impune cerințe mai severe conduitei copilului: un orar mai diversificat și complex față de cel mai permisiv de acasă, care necesită noi solicitări de adaptare pentru faptul că se creează un discret disconfort. Mai mult, există aici o circulație de afecțiune mai reținută decât în familie, rigori reverențioase, o mai mare solicitare de a controla personal propria igiena și modul de a mânca etc., astfel încât toate acestea solicită eforturi de adaptare. În fața tuturor acestor lucruri neobișnuite, ceea ce socotea copilul ca reprezentând „lipsa grijilor” (există doar grija de a se juca) se clatină și se trezește singur, într-o lume care nu se bucură de nici o prejudecată favorabilă. În primul rând, cadrul didactic trebuie să fie o persoană căreia să-i placă copiii. Evident, nu în declarații sau efuziuni sentimentale față de copil atunci când părinții sunt de față, ci trebuie să-i placă acești copii de zi cu zi - nu copiii deștepți sau frumoși, ci copiii așa cum sunt ei, cu felul lor de a se purta și de a înțelege lucrurile.

Psihologii au identificat următoarele forme ale adaptării: adaptarea foarte bună, adaptarea bună, adaptarea tensională, adaptarea dificilă și neadaptarea. Neadaptarea se manifestă prin refuzul dramatic al copilului de a se despărți de persoana care l-a adus la grădiniță și atitudinea ostilă, violentă, față de ceilalți copii și educatoare. În cazul adaptării dificile, situația este tensionată, copilului refuză să rămână la în clasă, manifestă o atitudine refractară, mutism persistent, blocaj al

curiozității și investigației față de ceea ce se întâmplă la grădiniță. Adaptarea tensională se manifestă prin atitudinea rugătoare față de persoana care îl însoțește dar, manifestarea unei curiozități discrete față de jucării, copii, mediul clasei. Adaptarea dificilă și cea tensională este prezentă în special la preșcolarii mici. Adaptarea bună, despărțirea de persoana însoțitoare se desfășoară firesc, copilul stabilește relativ repede relații verbale cu educatoarea și spontan cu câțiva copii, manifestă o curiozitate permanentă și o stare de expectativă față de ceea ce urmează să se întâmple în grădiniță. Adaptarea foarte bună, copilul stabilește rapid relații cu educatoarea și cu mai mulți copii, este curios și interesat de tot ce se petrece sub ochii lui. În condiții normale, perioada de adaptare durează de obicei între două săptămâni și o lună, timp suficient pentru obișnuirea cu regimul de viață din grădiniță, cu cadrul didactic, pentru alegerea prietenilor.

Educatoarea are un important rol în formarea etică a copilului astfel încât nu trebuie să privească în termeni de „copil bun” sau „copil rău” ci, coordonându-și eforturile cu părinții, să lupte împotriva atitudinilor greșite, dacă acestea există. De asemenea, cadrul didactic trebuie să constituie un model de adult atât pentru copil (care caută, instinctiv, un model pentru a-l imita), cât și pentru părinții acestuia.

Bibliografie:

***Badea Elena „Caracterizarea dinamică a copilului și a adolescentului”, Editura Tehnică, București, 1997;

***Schiopu U., Piscoi V., „Psihologie generală și a copilului”, E.D.P., București, 1989.

UTILIZAREA METODELOR ACTIV-PARTICIPATIVE ÎN PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Prof. înv. primar Rodica-Gabriela VOINEA

Prof. Florian VOINEA

Școala Gimnazială Amaru, jud. Buzău

Școlile din România se angajează să găsească cele mai potrivite soluții, cele mai eficiente din punct de vedere pedagogic, oferind elevilor cât mai multe posibilități de dezvoltare a gândirii creative, plecând de la idei care pot dobândi noi calități. Educarea numai prin utilizarea metodelor de învățare în primul rând active și participative bazate pe experimentare, descoperire și acțiune, punând accent pe participarea elevilor la procesul de învățare și dezvoltarea creativității, spre deosebire de metodele tradiționale de învățare bazate pe memorie, repetiție, accent pe predare și transferul cunoștințelor existente.

Nu orice activitate educațională direcționată contribuie la educarea creativității, doar cele care se angajează într-o gândire flexibilă și originală facilitează sarcina elevului de a elabora un plan mental de acțiune cu o generalitate superioară.

Pentru a evidenția dezvoltarea învățării creative și pentru a stimula creativitatea elevilor, profesorii trebuie să lucreze în următoarele direcții:

1. Introduceți elevii în intimitatea gândirii creative și a proceselor de acțiune și întăriți-le credința în puterea creatoare a fiecărui individ;
2. Îndrumați-i pe drumul cunoașterii într-o manieră pricepută, cu tact și răbdare și încurajați-i și ajutați-i să depășească dificultățile prin propriile eforturi;

Un rol important în obținerea unor note excelente este utilizarea celor mai eficiente metode și tehnici de predare/evaluare. Următoarele metode pot fi folosite cu succes în lecțiile de română: grupare, formare, brainstorming, jurnal cu intrare dublă, previziune, tehnici de predare reciprocă, cuburi, portofolii, eseuri etc.

Voi menționa doar câteva dintre aceste metode pe care le-am folosit la diferite cursuri.

„Brainstormingul” este cel mai simplu și eficient mod de a stârni creativitatea și de a genera noi idei în echipa ta, permițându-le să comunice cât mai mult posibil. Cereți să exprimați toate ideile cât mai repede posibil în propoziții scurte și specifice, chiar dacă sunt nebunești, absurde, fanteziste, deoarece se referă la rezolvarea unei situații problematice. (Exp. Geografie - notează-ți toate gândurile despre Munții Carpați sau cuvântul „câmpie”). Scrieți totul pe flipchart sau pe table albe, apoi faceți o pauză pentru a gândi. Ideile sunt recuperate, analizate, evaluate, pro și contra, ideea originală aleasă sau ideea care se apropie cel mai mult de soluția corectă a problemei în cauză. În practică, există mai multe tipuri de brainstorming:

- metode de exprimare liberă, care să permită membrilor să-și exprime liber și spontan ideile, care sunt înregistrate, menținând forma și ordinea în care au fost dezvoltate;
- Metoda de prezentare, membrii grupului își prezintă ideile într-o ordine circulară, iar toată lumea este întrebată despre subiectul discutat. Este posibil ca unii membri să nu răspundă în timp ce

așteaptă următoarea rundă de întrebări. Brainstormingul se termină atunci când participanții aleg să nu răspundă;

- Metoda biletelor nu este prin dezbateri liberă, ci prin exprimarea ideilor pe hârtie. Conducătorul strânge lucrările la sfârșitul exercițiului, le organizează și le prezintă grupului.

De exemplu, la clasa „Visele devin realitate” a lui Lucian Blaga, în clasa a III-a, i-am întrebat pe elevi: „Cât de multe știți despre decembrie?” Iată câteva dintre răspunsurile elevilor:

- este ultima lună din an;
- este luna cadourilor;
- vine Moș Crăciun;
- s-a născut Mântuitorul;
- sărbătorim Ziua Națională a României;
- Moș Nicolae ne aduce dulciuri în ghetuțe.etc.

În cadrul acestei activități nu se va critica nici o sugestie, membrii grupului trebuie să fie încurajați să construiască pe ideea altuia, iar în final se încurajează combinațiile de idei, membrii grupului trebuie să încerce să gândească în mod creativ și inteligent.

Una din limitele serioase ale brainstorming-ului este inhibiția apărută, deoarece anumite persoane pot să dovedească un ritm de creativitate mai ridicat decât altele. Acestea din urmă, au tendința de a manifesta fenomene de inhibiție cauzate de fluența ideilor celor dintâi.

Tehnica „ciorchinelui” (satelitul) poate fi utilizată, în mod frecvent, atât individual, cât și în grup, în scopul stimulării gândirii divergente, a sesizării și evidențierii conexiunilor dintre idei, a construirii de noi idei, sensuri și semnificații. Cum se procedează? Se scrie un cuvânt în mijlocul tablei sau la flip-chart și li se cere elevilor să noteze alte cuvinte sau idei legate de cuvântul inițial. De exemplu, la educație civică am scris la flip-chart cuvântul „om”, iar elevii au notat cuvintele: persoană, gândește, muncește, vorbește, copie, râde, plânge, citește, scrie, doarme, respiră etc. Pe măsură ce se scriu cuvintele se trasează linii ce pornesc de la cuvântul inițial. „Ciorchinele” se încheie când s-au epuizat toate ideile.

Acestea se pot reorganiza în etapa finală a lecției, elevii reușind să definească persoana ca fiind omul care gândește, comunică, are sentimente și voință și muncește. Se realizează astfel o implicare activă și interactivă a elevilor în procesul de învățare, se stimulează interesul și dorința de participare, iar informațiile noi se reorganizează pe baza schemelor mentale preexistente.

„Cubul” este metoda prin care un anumit subiect este prezentat și studiat din mai multe perspective. Aceasta presupune realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează.

Rezolvarea fiecăreia dintre cele șase sarcini se face, fie alegându-și fiecare grupă câte o cerință, fie prin rostogolirea cubului. Cerințele se referă la :

- Descrie: culorile, mărimile, formele etc.
- Compară: Ce este asemănător? Ce este diferit?
- Analizează: La ce te îndeamnă să te gândești?
- Aplică: La ce poate fi folosită?
- Argumentează: pro sau contra și enumeră o serie de motive care vin în sprijinul afirmației tale.

La flip-chart sunt scrise în șase coloane cerințele formulate pe fețele cubului. După rezolvarea sarcinilor, câte un elev din fiecare grupă vine și serie rezolvarea. Se cer apoi completări din partea

celorlalți, pe rând, pentru fiecare față. Completările pot fi făcute cu informații din manual, diferite desene, lecturi etc.

„**Colțurile**” este o metodă de învățare interactivă, al cărei scop este să sugereze o dezbatere cu discuții în contradictoriu și poate fi folosită la limba și literatura română, științe, educație fizică etc.

După prezentarea unei lecturi, a unui film etc., se sugerează o problemă controversată. Se cere elevilor să-și formeze o părere și să adopte o poziție. Se pot da elevilor două sau mai multe opțiuni (pro, contra, indecizii). După un interval de timp acordat pentru a-și scrie argumentele și contraargumentele elevii ocupă pozițiile: cei care sunt pentru se duc într-un colț al clasei, cei care sunt împotriva se duc în alt colț al clasei, iar cei indeciși stau în mijlocul clasei. Dacă există și o altă poziție, merg în alt colț al încăperii.

Elevii din fiecare echipă își citesc unii altora ce au scris și trec în revistă argumentele, apoi își aleg 1-2 purtători de cuvânt care să-i reprezinte în dezbateră ce va urma. În timpul dezbaterii și ceilalți membri ai echipelor trebuie încurajați să participe la conversație. Ei pot fi ajutați cu întrebări. Pe parcursul discuției, elevii indeciși trec de partea grupului care reușește să-i convingă prin argumente că dreptatea e de partea lor.

După ce discuția s-a încheiat și toți elevii au ajuns în grupul a cărui poziție o împărtășește, se cere fiecărui grup să-și rezume punctul de vedere și argumentele.

Dintre strategiile de învățare prin cooperare pe care le-am folosit la clasă, în cadrul orelor de limba și literatura română a fost și **metoda cadranelor**, ca modalitate de rezumare și sistematizare a unui conținut informațional, solicitând participarea și implicarea elevilor în înțelegerea lui adecvată. Pentru a fi eficientă această metodă se impune parcurgerea următoarelor etape:

- elevii vor fi grupați în patru echipe sau grupuri în funcție de posibilitățile pe care le oferă mobilierul școlar din sala de clasă;
- fiecare grup va primi o foaie sau fișă de lucru pe care se construiește propriul cadran completat, ținându-se cont și de ideile altor elevi din echipa de lucru;
- învățătorul trebuie să monitorizeze permanent grupurile de elevi și să-i încurajeze pentru a participa toți la completarea cadranelor;

De exemplu, în cadrul lecției „O faptă generoasă” de Edmondo de Amicis (clasa a III-a), această metodă se poate folosi ca metodă de evaluare.

Elevii împart o foaie de hârtie în patru pătrate și apoi le completează răspunzând cerințelor (pe echipe):

1. Ce sunete auziți?
2. Scrieți două cuvinte cheie care sugerează mesajul;
3. Scrieți învățătura, tâlcul povestirii;
4. Ce ați simțit citind această lecție (starea de spirit creată de povestire) ?

În final se completează corect pe tablă, iar elevii pe caiete cele patru cadrane care vor sintetiza modul de asimilare a noilor cunoștințe.

Pe lângă avantajele va : realizarea unei mai bune percepții a mesajului scris, încurajarea participării la lecție a tuturor elevilor, trezirea interesului și curiozității, solicitarea spiritului activ și independent al elevilor, există și dezavantaje ca: instaurarea pasivității, tendința de dominare sau superficialitate în asimilarea cunoștințelor, apare pericolul diminuării densității lecției, neparticiparea unor elevi la procesul de învățare.

Eseul cu durată determinată se folosește de obicei la sfârșitul lecției și urmărește un dublu scop:

- îi ajută pe elevi să-și adune ideile (reflecțiile) legate de tema lecției;
- îi oferă învățătorului informații despre ce s-a întâmplat în acea lecție în plan cognitiv;

Eseul de cinci minute poate solicita elevilor:

- să scrie despre un lucru pe care l-au învățat în acea lecție;
- să formuleze o întrebare referitoare la tema lecției.

Aceste eseuri folosesc învățătorului pentru a-și proiecta lecția următoare.

Ca metodă de învățare/evaluare este și portofoliul care poate fi realizat încă din clasa I, prin alegerea unor teme accesibile elevilor și îndrumarea lor sistematică pe parcursul realizării.

În cazul portofoliului cu subiectul Primăvara am alcătuit grupe de câte cinci elevi cu următoarele denumiri:

1. „Cu condeiul în mână” (elevi dotați cu inteligență lingvistică)

Sarcini:

- transcrierea unei poezii și a unor ghicitori;
- completarea unor rebusuri cu nume de flori;
- descrierea chipului mamei;
- realizarea unui dialog.

2. „Matecool” (inteligența logico-matematică)

Sarcini:

- efectuarea de adunări și scăderi pentru obținerea unui proverb;
- descoperirea regulii și completarea petalelor cu numere potrivite

3. „Ce pot face două mâini dibace” (inteligență corporal-kinestezică)

Sarcini:

- realizarea de măștișoare și felicitări;
- peisaje de primăvară cu materiale din natură

4. „Micul Picasso” (spațial-vizuală)

Sarcini:

- realizarea unor desene inspirate de anotimp;
- peisaje de primăvară (acuarelă);
- tablouri cu flori.

5. „Haideți la joc!” (ritmico-muzical)

Sarcini:

- învățarea cântecelor: Primăvara a sosit, Florică de pe șes

Prin tema aleasă și diversitatea aspectelor sale, elevii au fost antrenați într-o activitate complexă, interdisciplinară.

Metodele activ- participative favorizează comunicarea elev- elev, elev- învățător.

Alte metode active și interactive, ce pot fi folosite cu succes sunt: știu/vreau să știu/ am învățat, ce constă în trecerea în revistă a ceea ce elevii știu deja despre o anumită temă și apoi se formulează întrebări la care se așteaptă găsirea răspunsului în lecție; **Mozaicul, Turul galeriei, Discuția, Bulgărele de zăpadă** etc.

Folosind metode active și interactive, putem îmbunătăți comunicarea noastră cu elevii, dar și a elevilor între ei, înlăturând inhibiția, teama, reticența.

Metodele activ-participative stimulează participarea activă și deplină, fizică și psihică, individuală și colectivă a elevilor în procesul învățării, mobilizează energiile elevilor, îi fac să urmărească cu interes și curiozitate lecția, îi determină să-și pună în joc imaginația, înțelegerea, memoria, pun accent pe procesul de cunoaștere, îi ajută pe elevi să caute, să cerceteze, să gândească singuri cunoștințele, îi învață cum să învețe, să lucreze independent și să facă schimb de informații și idei.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan – Metode de învățământ- Ed Polirom, Iași, 2006;
2. Goran, Vasile – Predarea interactivă centrată pe elev – Ed Nomina, Pitești, 2007;
3. Metode activ- participative folosite în procesul instructiv educativ- suport de curs- CCD Galați- noiembrie 2003;
4. Învățământul primar- Ed. Miniped- București 2004.

DEZVOLTAREA INTELIGENȚEI EMOȚIONALE- PREMISĂ A CREȘTERII PERFORMANȚEI ȘCOLARE

Prof. înv.primar Maria BOTEZATU
Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești

Ce este inteligența emoțională

Conceptul de inteligență emoțională (EI), denumit uneori coeficient emoțional (EQ), a apărut în anii '60, însă a devenit cunoscut trei decenii mai târziu, datorită lui Daniel Goleman. Acesta a fost unul dintre promotorii conceptului de inteligență emoțională și autorul a numeroase cărți pe această temă. Coeficientul emoțional (EQ) este diferit de coeficientul de inteligență (IQ), care măsoară inteligența umană în sensul abilităților mentale cognitive în mod general, pe baza unor teste standardizate, raportate la vârsta cronologică.

Dacă IQ-ul este facil de măsurat, majoritatea oamenilor situându-se în jurul valorii de 100, în ceea ce privește inteligența emoțională nu există o scară valorică și nici teste standardizate. Cu toate acestea, unele companii au conceput și au integrat propriile lor teste de inteligență emoțională în procesul de recrutare a angajaților, din convingerea că persoanele care vor demonstra un nivel înalt de inteligență emoțională vor fi angajați sau lideri mai buni.

Cele cinci componente ale inteligenței emoționale**1. Autocunoașterea**

Presupune conștientizarea propriilor sentimente și emoții – persoanele care au o inteligență emoțională ridicată au, de asemenea, și un nivel mare al cunoașterii de sine. Acestea înțeleg cum emoțiile afectează atât viețile lor, cât și pe ale celorlalți. Aceste persoane nu permit emoțiilor să preia controlul.

2. Autostăpânirea

Persoanele care au capacitatea să își stăpânească gândurile și impulsurile nu vor lua decizii pripite, pentru că anticipează consecințele unei acțiuni înainte de a o lansa. Acest aspect poate fi de folos în multe situații din viață.

3. Motivație

Persoanele care au inteligență emoțională ridicată găsesc motivația de a face anumite acțiuni, de a munci pentru obiectivele lor și sunt productive. Au planuri pe termen lung și se gândesc la modul în care acțiunile lor vor contribui la îndeplinirea acestora.

4. Empatie

Persoanele inteligente din punct de vedere emoțional sunt mai puțin egoiste și simt empatie pentru ceilalți și pentru problemele lor. Sunt buni ascultători, au capacitatea de a cugeta bine și pot înțelege nevoile celorlalți. Persoanele inteligente emoțional sunt considerate prieteni loiali.

5. Abilități sociale

Unei persoane cu inteligență emoțională ridicată îi este mai ușor să colaboreze și să lucreze în echipă; poate fi un lider bun datorită abilităților de comunicare și de gestionare a relațiilor.

Cum recunoaștem o persoană cu inteligență emoțională

- Este privită ca fiind persoană empatică de către ceilalți
- Are capacitatea de a rezolva problemele și de a găsi soluții
- Nu se teme să fie vulnerabilă și să spună ceea ce simte
- Este capabilă să stabilească limite și nu se teme să zică „nu”
- Poate relaționa cu ceilalți oameni în diferite contexte
- Este capabilă să treacă peste evenimentele negative
- Poate accepta critici constructive fără a-și găsi scuze sau a-i blama pe ceilalți
- Este un ascultător foarte bun
- Nu-i este teamă să-și recunoască greșelile și să-și ceară scuze
- Se automotivează
- Înțelege acțiunile și comportamentele celorlalți

O persoană care nu dă dovadă de inteligență emoțională:

- are probleme legate de asumare a responsabilității;
- nu gestionează bine criticile;
- nu poate trece peste greșelile din trecut;
- se simte neînțeleasă;
- întâmpină dificultăți în menținerea relațiilor;
- nu înțelege emoțiile celorlalți.

Inteligența emoțională nu trebuie să fie confundată cu alte trăsături pozitive de personalitate – cum ar fi optimismul, capacitatea de a crea veselie pentru alții și pentru sine, calmul sau o bună capacitate de motivare. Astfel de calități sunt importante, însă nu au legătură cu inteligența emoțională. O persoană cu o inteligență emoțională ridicată este conștientă de propriile sentimente

și stări emoționale, chiar și atunci când acestea sunt negative. Așa că este capabilă să le identifice și să le gestioneze. În plus, înțelege sentimentele pe care ceilalți le experimentează, ceea ce face ca persoana respectivă să fie un prieten, părinte, lider sau partener mai bun. Aceste abilități pot fi perfecționate în timp.

Inteligența emoțională la copii

Inteligența emoțională are aceleași elemente definitorii și în ceea ce privește copiii. Pe măsură ce aceștia cresc, trec prin anumite stadii de dezvoltare ale inteligenței emoționale:

- dezvoltarea conștientizării emoționale, mai întâi a propriilor sentimente, apoi a sentimentelor celorlalți;
- recunoașterea, identificarea și percepția emoțiilor – vor învăța să înțeleagă expresiile faciale, limbajul corporal, tonul vocii, atât la ei, cât și la ceilalți;
- descrierea sentimentelor și denumirea emoțiilor – vor învăța cum să folosească cuvintele pentru a transmite ceea ce simt;
- empatizarea cu ceilalți – dezvoltarea sentimentului de grija pentru ceilalți;
- controlul și gestionarea emoțiilor – vor învăța cum să-și stăpânească emoțiile în momentul în care trebuie să acționeze, atunci când au sentimente;
- înțelegerea legăturilor dintre emoții și comportamente.

Cum poate fi exemplificată inteligența emoțională la copii

- Își exprimă emoțiile în moduri vizibile: de exemplu, copiii extrovertiți sunt mai vocali, iar cei introvertiți pot cânta, desena sau chiar scrie despre modul în care se simt;
- Pe măsură ce se dezvoltă, îi vor asculta pe ceilalți în mod mai activ și vor răspunde în moduri adecvate din punct de vedere emoțional;
- Își autoreglează sentimentele – vor începe, în mod treptat, să proceseze emoțiile prin care trec.

În consecință, un copil care are inteligență emoțională se va dezvolta mai armonios din punct de vedere psihic și comportamental. Părinții sunt cei care îi pot ajuta în acest sens. Discuțiile despre emoții și sentimente îi vor ajuta pe copii să le recunoască și să vorbească despre ele. În plus, inteligența emoțională îi ajută pe copii să se înțeleagă pe ei și pe ceilalți, să comunice și să își gestioneze sentimentele, indiferent de natura acestora. Aceste achiziții îi vor ajuta pe tot parcursul vieții să dezvolte și să mențină relații, atât la nivel personal, cât și profesional. Există diferite jocuri și exerciții prin care copiii își pot dezvolta inteligența emoțională.

Concluzii

Inteligența emoțională este o componentă a psihicului uman care influențează toate aspectele vieții – de la partea personală la cea profesională și ne ajută să atingem mai ușor obiectivele pe care ni le-am propus, să fim parteneri, prieteni sau angajați mai buni.

Bibliografie:

- Goleman Daniel, Inteligența emoțională, Ed. Curtea Veche, București, 2001;
- Mihaela Roco, Creativitate și inteligență emoțională, Ed. Polirom, București, 2004;
- Steven J. Stein, Howard E. Book, Forța inteligenței emoționale, Editura Allfa, București, 2003;
- Ann Vernon, Dezvoltarea inteligenței emoționale, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2006;
- Gardner Howard, Inteligențe multiple – noi orizonturi, Ed. Sigma, București, 2006.

CUPRINS

Nr. crt.	Titlul materialului publicat, autorul, școala, localitatea, județul	Pag.
1.	<u>MIHAIL KOGĂLNICEANU ȘI REVISTA DACIA LITERARĂ</u> Prof. Manuela ACHIM Colegiul Tehnic de Comunicații „Augustin Maior” Cluj-Napoca	3
2.	<u>SISTEMUL EDUCATIONAL ALTERNATIV WALDORF</u> Prof. înv. primar Mariana-Claudia BĂISAN Școala Gimnazială „Ion Creangă” Albești, jud. Constanța	5
3.	<u>LOGARITMUL DINCOLO DE ABSTRACT</u> Prof. Lucian-Gabriel BIRO Colegiul Național „Mihai Eminescu” București	7
4.	<u>SERBAREA ȘCOLARĂ – MIJLOC DE REALIZARE A EDUCAȚIEI ESTETICE</u> Prof. înv. primar Irina BRISCAN Liceul Teologic Baptist Reșița, jud. Caraș-Severin	8
5.	<u>STIMULAREA ȘI ORGANIZAREA COMUNICĂRII VERBALE LA ELEVUL CU DEFICIENȚĂ MENTALĂ</u> Prof. psihopedagog Rodica BURSUC Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila, jud. Brăila	10
6.	<u>RELATIA ȘCOALĂ – FAMILIE</u> Prof. Mihaela CHIRAC Școala Gimnazială Nr.11 Buzău	12
7.	<u>PREGĂTIREA PENTRU CARIERĂ – OPTIUNEA ȘCOLARĂ</u> Prof. Mihaela CHIRAC Școala Gimnazială Nr.11 Buzău	15
8.	<u>PARTENERIATUL ȘCOALĂ-FAMILIE. OBSTACOLE ALE CONSTITUIRII RELĂȚIEI PARTENERIALE</u> Prof. Mihaela CHIRAC Școala Gimnazială Nr.11 Buzău	18
9.	<u>IMPORTANȚA COLABORĂRII DINTRE GRĂDINIȚĂ ȘI FAMILIE</u> Prof. înv. preșcolar Antonia CHIVU Prof. înv. preșcolar Nicoleta BURCEA G.P.P. „Căsuța Fermecată” Giurgiu, jud. Giurgiu	21
10.	<u>EDUCAȚIA INCLUZIVĂ</u> Prof. înv. primar Costel CONSTANTIN Școala Gimnazială „Spiru Haret” Braniștea, jud. Dâmbovița	25
11.	<u>ROLUL PĂRINȚILOR ȘI AL ȘCOLII ÎN EDUCAȚIA COPIILOR</u> Prof. înv. primar Georgeta CONSTANTIN Liceul Teoretic „Constantin Angelescu” Ianca, jud. Brăila	27
12.	<u>EXPERIMENTUL ȘTIINȚIFIC- METODĂ DE STIMULARE A GÂNDIRII FIZICE</u> Prof. Rodica-Maria DĂNĂU C.N. „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj	30
13.	<u>NUMĂRUL DE AUR, ȘTIINȚĂ ȘI ARTĂ!</u>	33

	Prof. Rodica-Maria DĂNĂU C.N. „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj	
14.	<u>PERSONALITATEA CADRULUI DIDACTIC - FACTOR IMPORTANT AL REUSITEI SCOLARE-</u> Prof. Rodica-Maria DĂNĂU C.N. „Tudor Vladimirescu” Târgu Jiu, jud. Gorj	36
15.	<u>ARGUMENTE PENTRU CARE EDUCAȚIA MUZICALĂ ESTE IMPORTANTĂ ÎN ȘCOLILE DE CULTURĂ GENERALĂ</u> Prof. Daniel-Alex MILENCOVICI Școala Gimnazială Nr. 2 și Nr. 25 Timișoara, jud. Timiș	39
16.	<u>GESTIONAREA EMOTIILOR ELEVILOR ÎN ACTIVITĂȚILE ONLINE SI FATĂ ÎN FATĂ</u> Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI Grădinița Nr. 236, București	41
17.	<u>DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE LA COPII ȘI ADOLESCENȚI. APLICAȚII PRACTICE ÎN CONSILIERE</u> Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI Grădinița Nr. 236 București	43
18.	<u>ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ÎN EVALUARE</u> Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI Grădinița Nr. 236, București	48
19.	<u>IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR</u> Prof. Luminița-Mihaela DRĂGOI Grădinița Nr. 236 București	49
20.	<u>MIJLOACE DIDACTICE ȘI SUPTURI TEHNICE DE INSTRUIRE: ROL, FUNCȚII, VALENȚE FORMATIVE</u> Prof. înv. preșcolar Alina DUMITRACHE G.P.P. Nr. 39 Galați, jud. Galați	51
21.	<u>POSSIBILITĂȚI DE IMPLEMENTARE A FACILITĂȚILOR DE CONFERENȚIERE WEB ÎN ACTIVITĂȚILE DIDACTICE</u> Bibliotecar Florentina DUMITRU Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina, jud. Prahova	53
22.	<u>BIBLIOTECA ȘCOLARĂ</u> Bibliotecar Florentina DUMITRU Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina, jud. Prahova	55
23.	<u>ÎNVĂȚĂMÂNTUL ON-LINE</u> Bibliotecar Florentina DUMITRU Liceul Tehnologic Mecanic Câmpina, jud. Prahova	56
24.	<u>DIFERENȚIERE SI INDIVIDUALIZARE ÎN ÎNVĂȚAREA MATEMATICII</u> Prof. înv. primar Elena ECATERINA Prof. înv. primar Luminița-Lucica NICOARĂ Școala Gimnazială „Costache Grigore Șuțu” Suțesti, jud. Brăila	58
25.	<u>IMPORTANȚA STILULUI DE ÎNVĂȚARE ÎN PROGRESUL COPILULUI</u> Prof. Adriana-Elena FLORIAN-ÎNSURĂȚELU Școala Gimnazială Plopu/ Dărmănești, jud. Bacău	61

26.	<u>HARTA CONCEPTUALĂ, O METODĂ DIDACTICĂ CREATIVĂ</u> Prof. Adriana-Elena FLORIAN-ÎNSURĂȚELU Școala Gimnazială Plopu/ Dărmănești, jud. Bacău	63
27.	<u>MODALITĂȚI DE ABORDARE A TULBURĂRILOR DE COMPORTAMENT LA COPIII CU CES</u> Prof. psihopedagog Constanța-Carmen GRECU Prof. educator Valentina VIȘAN Școala Gimnazială Specială Nr. 2 București	65
28.	<u>TEHNOLOGIE MODERNĂ - CALCULATORUL ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII PLASTICE A COPILULUI PREȘCOLAR</u> Prof. înv. preșcolar Elena HÂNGAN Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita	67
29.	<u>ROLUL EDUCAȚIEI PLASTICE ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI PREȘCOLAR</u> Prof. înv. preșcolar Elena HÂNGAN Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita	69
30.	<u>STIMULAREA POTENȚIALULUI CREATIV ARTISTIC PRIN TEHNICILE DE LUCRU</u> Prof. înv. preșcolar Elena HÂNGAN Școala Gimnazială „O.C.Tăslăuanu” Bilbor, jud. Harghita	70
31.	<u>UTILIZAREA METODELOR ACTIV- PARTICIPATIVE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL</u> Prof. înv. primar Anca IRIMIA Școala Gimnazială Nr. 2 Hunedoara, jud. Hunedoara	74
32.	<u>ROLUL VOLUNTARIATULUI ÎN EDUCAREA ELEVILOR</u> Prof. Marilena MIHALACHE Școala Gimnazială Nr. 1 Lungulețu, jud. Dâmbovița	76
33.	<u>JOCUL - FORMĂ DE BAZĂ A ACTIVITĂȚILOR INSTRUCTIV-EDUCATIVE ÎN GRĂDINIȚĂ</u> Prof. Anișoara MILICICI Prof. Daniela OARGĂ G.P.P. Nr.1 Sânnicolau Mare, jud. Timiș	79
34.	<u>INFLUENȚA RECOMPENSELOR ASUPRA MOTIVAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂRII</u> Prof. înv. primar Simona-Valentina MÎNZICU Liceul Teoretic „Șerban Vodă” Slănic , Prahova	83
35.	<u>NECESITATEA ȘI AVANTAJELE FOLOSIRII METODELOR ACTIVE DE ÎNVĂȚARE</u> Prof. înv. primar Simona-Valentina MÎNZICU Liceul Teoretic „Șerban Vodă” Slănic , Prahova	86
36.	<u>CE ESTE REZILIENȚA EDUCAȚIONALĂ?</u> Prof. Mirela ONETIU CJRAE Timiș	88
37.	<u>EDUCAȚIA ARTISTICO-PLASTICĂ LA PREȘCOLARI</u> Prof. înv. preșcolar Dorina NICA G.P.P. „Dumbrava minunată” Tulcea	90
38.	<u>ACTIVITATE FIZICĂ ȘI SPORT LA PERSOANELE CU DEFICIENTE</u>	93

	<u>DE VEDERE</u> Prof. Cătălin NICOLAIDI Prof. Iulian LESNEANU Liceul Tehnologic Special „Regina Elisabeta” București	
39.	<u>NOI PERSPECTIVE DE ORGANIZARE A CONȚINUTURILOR EDUCAȚIEI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR</u> Prof. învă. primar Dana NICORICI Școala Gimnazială „Constantin Erbiceanu” Erbiceni, jud. Iași	95
40.	<u>EDUCAȚIA OUTDOOR - ASPECT IMPORTANT ÎN ASIGURAREA DEZVOLTĂRII PERSONALE A COPILULUI DE VÂRSTĂ TIMPURIE</u> Prof. învă. preșcolar Carmen-Elena NIȚĂ G.P.N Vârfuri -Ulmet-structura a Școlii Gimnaziale Vârfuri, jud. Dâmbovița	98
41.	<u>RESURSE EDUCATIONALE PE INTERNET</u> Prof. Loredana OLTEANU Prof. Lorian OLTEANU Școala Gimnazială Comuna Cislău, jud. Buzău	100
42.	<u>FORMAREA ATITUDINILOR ECOLOGICE ÎN CICLUL ACHIZIȚIILOR FUNDAMENTALE</u> Prof. învă. primar Loredana-Ioana PISUC Școala Gimnazială „George Coșbuc” Sighetu Marmăției, Maramureș	102
43.	<u>CONȚINUTUL ȘI MODALITĂȚILE DE REALIZARE A EDUCAȚIEI ESTETICE LA VÂRSTA ȘCOLARĂ MICĂ</u> Prof. învă. primar Loredana-Ioana PISUC Școala Gimnazială „George Coșbuc” Sighetu Marmăției, Maramureș	104
44.	<u>ROLUL METODELOR MODERNE UTILIZATE ÎN PROCESUL DIDACTIC LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR</u> Înv. Irina POPA Școala Gimnazială <i>Alecu Russo</i> Bacău, jud. Bacău	105
45.	<u>JOCUL ȘI IMPORTANȚA SA PENTRU ELEVI</u> Prof. învă. primar Maria-Liliana POPA Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj, jud. Alba	108
46.	<u>GESTIONAREA RELAȚIILOR CU PĂRINȚII</u> Prof. învă. primar Maria-Liliana POPA Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj, jud. Alba	110
47.	<u>TIPOLOGII COMPORTAMENTALE</u> Prof. învă. primar Maria-Liliana POPA Colegiul Național „I. M. Clain” Blaj, jud. Alba	113
48.	<u>JOCUL DIDACTIC- UN INSTRUMENT ÎN RECUPERARE A ELEVILOR CU DISLEXO-DISGRAFIE</u> Prof. învă. primar Raluca POROJAN Școala Gimnazială „Matei Basarab” Târgoviște	115
49.	<u>IMPLICAREA PĂRINȚILOR ÎN VALORIFICAREA TIMPULUI PETRECUT DE PREȘCOLARI ÎN GRĂDINIȚĂ ȘI ÎN AFARA EI</u> Prof. învă. preșc. Anemari RĂDULESCU Prof. învă. preșc. Simona VIȘOIU G.P.P. „Sfânta Marina” Câmpulung, jud. Argeș	117
50.	<u>CREATIVITATE ȘI PERSPECTIVA ÎN EDUCAȚIE</u> Prof. învă. primar Delia-Ionica RAȘCA	119

	Școala Gimnazială Groșeni	
51.	<u>GHICITOAREA CA GEN LITERAR</u> Prof. Violeta REUȚ Liceul Tehnologic „Ion Nistor” Vicovu de Sus, Suceava	122
52.	<u>METODE TRADIȚIONALE ȘI METODE COMPLEMENTARE DE EVALUAR. AVANTAJE ȘI DEZAVANTAJE</u> Prof. Anișoara ROTARIU Liceul Regina Maria Dorohoi, jud. Botoșani	124
53.	<u>STIMULAREA ÎNVĂȚĂRII AUTOREGLATE</u> Prof. Mariana-Ileana SACALÎȘ Liceul Tehnologic Marmația, Sighetu Marmației, Maramureș	127
54.	<u>TEORIILE COGNITIVISTE ȘI CONSTRUCTIVISTE ALE ÎNVĂȚĂRII</u> Prof. Mariana-Ileana SACALÎȘ Liceul Tehnologic Marmația, Sighetu Marmației, Maramureș	129
55.	<u>MOBBINGUL - HĂRTUIREA ȘI PERSECUTAREA LA LOCUL DE MUNCĂ</u> Secretar Cătălina-Georgiana SAVA CJRAE Ialomița, Slobozia, jud. Ialomița	130
56.	<u>ȘCOALA ONLINE, O NOUĂ ABORDARE A ACTIVITĂȚII DIDACTICE</u> Prof. Emilia SAVIN G.P.P. NR. 7, GALAȚI	135
57.	<u>ÎNTĂRIREA POZITIVĂ ȘI DISCIPLINAREA PREȘCOLARILOR</u> Prof. înv. preșcolar Larisa-Pamela SEMELBAUER G.P.P. Deta, Deta, Timiș	137
58.	<u>METODE DE PREDARE A RELIGIEI ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN</u> Prof. Luminița SGUBEA Școala Gimnazială Nr. 3 Cugir, jud. Alba	140
59.	<u>ACTIVITATEA EXTRASCOLARĂ – RELEVANTĂ DIN PERSPECTIVA PREVENIRII ABANDONULUI LA ȘCOLARUL MIC</u> Prof. înv. primar Mioara-Elena SIGHIȘOREAN Școala Gimnazială Nr. 1 Săcele, jud. Brașov	144
60.	<u>DEMERS DIDACTIC CENTRAT PE COMPETETE</u> Prof. înv. primar Valentina-Narcisa STANCIU Școala Gimnazială Cristian, Brașov	146
61.	<u>ROLUL DISCIPLINEI „DEZVOLTARE PERSONALĂ” ÎN FORMAREA VIITORULUI ADULT</u> Prof. înv. primar Valentina-Narcisa STANCIU Școala Gimnazială Cristian, Brașov	148
62.	<u>EVALUAREA, MĂSURĂ A PROGRESULUI DE ÎNVĂȚARE</u> Prof. Ana SZOCS Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău	150
63.	<u>PROCEDEE PENTRU EFICIENTIZAREA ÎNVĂȚĂRII LA PREȘCOLARI</u> Prof. educator Zsuzsanna-Enikő SZÖKÖCS G.P.P. Nr.9 Satu Mare, jud Satu Mare	153
64.	<u>JOCURILE COPIILOR DE LA 3 LA 6 ANI</u>	155

	Prof. înv. preșcolar Lucia-Macrina TOIA G.P.P. Nr. 30 „Mugurel” Oradea, Bihor	
65.	<u>UTILIZAREA TEHNOLOGIEI LA PREȘCOLARI</u> Prof. înv. preșcolar Lucia-Macrina TOIA G.P.P. Nr. 30 „Mugurel” Oradea, Bihor	157
66.	<u>JOCUL- MODALITATE DE DEZVOLTARE SOCIALĂ A COPILULUI PREȘCOLAR</u> Prof. înv. preșcolar Adriana TOMA G.P.P. Nr. 25 Oradea	159
67.	<u>ADAPTAREA ȘI SOCIALIZAREA PREȘCOLARILOR LA MEDIUL DIN GRĂDINIȚĂ</u> Prof. înv. preșcolar Daniela VLAICU	162
68.	<u>UTILIZAREA METODELOR ACTIV-PARTICIPATIVE ÎN PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE</u> Prof. înv. primar Rodica-Gabriela VOINEA Prof. Florian VOINEA Școala Gimnazială Amaru, jud. Buzău	164
69.	<u>DEZVOLTAREA INTELIGENȚEI EMOTIONALE- PREMISĂ A CREȘTERII PERFORMANȚEI ȘCOLARE</u> Prof. înv. primar Maria BOTEZATU Școala Gimnazială „George Enescu” Moinești	168
70.	CUPRINS	172

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

Editura Educația Azi